

JAARSTUKKEN

2020

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE.....	3
VOORWOORD	5
LEESWIJZER	11
FINANCIËLE SAMENVATTING	12
PROGRAMMA 1 BEREIKBAARHEID	20
PROGRAMMA 2 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	30
PROGRAMMA 3 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING.....	46
PROGRAMMA 4 MILIEU.....	56
PROGRAMMA 6 MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING.....	72
PROGRAMMA 7 ONDERWIJS & EDUCATIE	97
PROGRAMMA 8 WONEN	109
PROGRAMMA 9 SPORT EN CULTUUR	120
PROGRAMMA 10 VEILIGHEID	134
PROGRAMMA 11 TRANSPARANTE OVERHEID	149
PROGRAMMA 12 ALGEMENE DEKKING EN ONVOORZIEN	162
PARAGRAFEN	171
PARAGRAAF 1 WEERSTANDSVERMOGEN & RISICOBEBEERSING	172
PARAGRAAF 2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	178
PARAGRAAF 3 BEDRIJFSVOERING	181
PARAGRAAF 4 VERBONDEN PARTIJEN	187
PARAGRAAF 5 GRONDBELEID	197
PARAGRAAF 6 LOKALE HEFFINGEN.....	200
PARAGRAAF 7 FINANCIERING.....	206
PARAGRAAF 8 GEVOLGEN VOOR DE MINIMA	212
JAARREKENING.....	214
BALANS	214
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	220
GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	223
TOELICHTING OP DE BALANS.....	227
TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	248
PROGRAMMA 1 BEREIKBAARHEID.....	249
PROGRAMMA 2 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	251
PROGRAMMA 3 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	253
PROGRAMMA 4 MILIEU	259
PROGRAMMA 6 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	262
PROGRAMMA 7 ONDERWIJS EN EDUCATIE	271
PROGRAMMA 8 WONEN	273

PROGRAMMA 9 SPORT EN CULTUUR	275
PROGRAMMA 10 VEILIGHEID	279
PROGRAMMA 11 TRANSPARANTE OVERHEID.....	280
PROGRAMMA 12 ALGEMENE DEKKING EN ONVOORZIEN	283
BIJLAGEN	295
STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	295
VERLOOP RESERVES	297
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD	301
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA PER TAAKVELD	304
GROTE PROJECTEN	309
SISA BIJLAGE.....	317
MONITOR WELSAAM 2020.....	328
SUBSIDIEREGISTER 2020	329
BEGRIPPENLIJST.....	336

Voorwoord

Voorwoord

We bouwen samen met inwoners, organisaties, ondernemers en instellingen aan een gemeente waar mensen met plezier wonen, werken, studeren en op bezoek komen. De gemeente Wageningen legt met het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording af over het jaar 2020. In dit voorwoord komen de belangrijkste ontwikkelingen gedurende het afgelopen jaar aan bod.

Het coronajaar

Het afgelopen jaar 2020 was in alle opzichten een bijzonder jaar. De coronacrisis maakte veel van wat voorheen vanzelfsprekend leek, ineens onzeker en had daarmee invloed op alle aspecten van ons dagelijks leven. De coronacrisis had op de eerste plaats grote consequenties voor onze samenleving; voor onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Maar ook op de gemeentelijke organisatie had de coronacrisis een grote impact. Het werk dat de coronacrisis en de telkens wisselende maatregelen met zich meebracht, trok een grote wissel op de capaciteit van de organisatie, met een groot beroep op ambtenaren om zo goed mogelijk te anticiperen en vervolgens te faciliteren. Dat gold onder andere bij de inzet van de Boa's op veiligheid, de inzet van vrijwilligers en het uitvoeren van de regelingen voor ondernemers.

De gevolgen van corona

Gevolg van de pandemie was dat de in 2019 geformuleerde ambities niet altijd haalbaar bleken en ook een andere prioriteit kregen. Toch heeft de gemeente, samen met haar inwoners, hard gewerkt aan een duurzame, veilige, daadkrachtige en sociale gemeente. De gevolgen van corona hadden de hoogste prioriteit voor het college. Het college heeft bewondering voor het aanpassingsvermogen en de inzet van haar inwoners en medewerkers. Het belangrijkste doel werd onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk door de crisis te loodsen. Door iedereen zo goed mogelijk en op maat te informeren, mee te denken over mogelijkheden binnen de regels en ondersteuning en hulp te faciliteren voor de meest kwetsbaren.

De (horeca-)ondernemers, de evenementenbranche en cultuur- en sportinstellingen hadden het extra lastig. Mooi was het om te zien hoe vrijwilligers, waaronder veel studenten en jongeren, bij de hulp aan kwetsbaren en ouderen aansloten. Ook voor deze studerende jongeren was de coronatijd een enorme opgave, omdat de maatregelen en de gevolgen in het onderwijs hen hard troffen.

De nieuwe toekomst

In 2020 zijn we ook gestart met het traject "Een nieuwe toekomst voor Wageningen" om Wageningen groener, socialer en duurzamer te maken. Noodzakelijk, niet alleen vanwege de coronacrisis, maar ook vanwege de financiële situatie en de capaciteitsproblemen binnen de organisatie. Het traject moet uitmonden in de duurzaam sluitende meerjarenbegroting 2021-2024. Daarin wordt vastgelegd welke resultaten we de komende jaren willen behalen. Logischerwijs brengen de coronamaatregelen groeiende onzekerheden met zich mee. Hoe ontwikkelen economie en arbeidsmarkt zich verder? Hoe groot zijn de sociale effecten van de crisis? En hoe wordt de verdeling van het gemeentefonds aangepast? De effecten daarvan zijn nog onzeker. Juist daarom faciliteren we de raad met verschillende scenario's om zo goede keuzes te kunnen maken om toe te werken naar een duurzaam sluitende meerjarenbegroting.

Positief jaarrekeningresultaat

Het jaar stond dus ook in het teken van financiën. Want ondanks de ombuigingen die in 2019 ingezet zijn, bleef de financiële situatie in Wageningen niet in balans. We zagen dat in Nederland bijna alle gemeenten kampen met tekorten in het sociaal domein, met name in de jeugdzorg/wmo en als gevolg van de opschalingskorting. Het VNG en de provincie steunen de gemeenten in de lobby naar het rijk voor een reële bekostiging van gemeentelijke taken.

We eindigden ons boekjaar met een positiever saldo dan dat we vooraf hadden ingeschat. Dat kwam onder andere doordat we door de coronawerkzaamheden minder beschikbare menskracht hadden en uiteraard door de beperkingen van de geldende coronamaatregelen. Projecten konden

daardoor soms niet doorgaan. Soms doordat online participatie alleen niet volstond om een project te kunnen uitvoeren. Ook op het sociaal domein is het saldo flink positiever. We hebben meer tijdelijke middelen ontvangen van het rijk, via de verschillende circulaires, als compensatie voor de coronaeffecten. Ook zien we dat er zorg gemeden werd uit angst voor besmettingen of uitbleef omdat coronamaatregelen dat niet toelieten.

Ombuigingen gerealiseerd

Wat wel is gelukt, is het realiseren van de geplande ombuigingen die naar aanleiding van een onderzoek van BDO waren opgesteld. Door meer kostenbewust te kijken naar de onderwerpen en uitgangspunten is in 2020 voor een totaal bedrag van circa € 5,1 miljoen aan ombuigingen gerealiseerd.

Ontmoetingen met inwoners

Het college van B&W heeft zich in de coronatijd veel van haar online kant laten zien. Het was een moeilijke tijd voor wat betreft ontmoetingen. Gelukkig was er digitaal veel mogelijk. Ondanks de fysieke beperkingen is het mooi dat er veel online is georganiseerd. Maar hoe dan ook wordt er uitgekeken naar de momenten waarop echte ontmoetingen met de inwoners weer mogelijk zijn.

Wageningen als sociale stad: klaarstaan voor wie het nodig heeft

Werk en Inkomen

In 2020 hebben we, gebaseerd op Vertrouwen Werkt, de premie parttime werk ingevoerd. In 2021 vinden de eerste uitbetalingen plaats. Ook in 2021 blijven we ons vanuit werk & inkomen inzetten op het bestrijden van de coronacrisis. In 2020 zijn we gestart met de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO), in 2021 wordt de heroriëntatie voor ondernemers toegevoegd aan de TOZO en is er een tijdelijke regeling voor noodzakelijke kosten (TONK). Natuurlijk wordt ook vanuit onze basisdienstverlening en de samenwerking met lokale- en regionale partners hard gewerkt aan het helpen van inwoners zonder werk, bijvoorbeeld met het Werkpunt of het Leer-werkloket.

Coronahulp en meer

2020 was het jaar waarin de kracht van de samenwerkingspartners binnen Welsaam zich enorm bewees. Met veel betrokkenheid en creativiteit hebben de partners voor en samen met inwoners een Coronahulp opgezet. Kwetsbare inwoners zijn zo ondersteund met dagelijkse praktische hulp en ook met hulp op emotioneel en materieel vlak. Meer dan 500 Wageningse inwoners hebben zich gemeld om hun mede inwoners te ondersteunen.

Door de Coronamaatregelen lagen veel activiteiten stil. Maar organisaties hebben zoveel mogelijk op andere manieren het contact met inwoners onderhouden. Voor de meest kwetsbare inwoners gingen (dagbesteding)activiteiten wel door, uiteraard binnen de coronamaatregelen.

Armoedemonitor 2020

In Wageningen leven circa 2.800 inwoners in armoede, waaronder zo'n 500 kinderen. Armoede en schulden zijn hardnekkige problemen, met vaak een structureel karakter. Dat betekent dat Wageningers die ermee te maken krijgen daar veelal langdurig consequenties van ondervinden. Zij hebben behalve met een financieel probleem vaak ook te maken met andere problemen, die elkaar onderling beïnvloeden.

Wageningen voert al jaren een ruimhartig armoedebeleid. Volgens afspraak bij het aantreden van de nieuwe coalitie is in 2020 het project Herijking armoedebeleid gestart. In fase 1 is gefocust op het inzichtelijk maken van de omvang van de doelgroep en welke kenmerken deze groep heeft. Daarmee heeft Wageningen voor het eerst een armoedemonitor opgesteld, waarbij de maatschappelijke partners in Welsaam intensief zijn betrokken. Deze partners hebben de opdracht van de gemeente om mensen in armoede te ondersteunen en te activeren.

Het komende jaar 2021 gaan we op basis van de gegevens in deze armoedemonitor bekijken hoe we armoede en schulden nog beter kunnen voorkomen, verzachten en verhelpen. Onderdeel is verbetering van activering en ondersteuning van onze Wageningse inwoners met meer maatwerk. Dat doen we samen met deze inwoners, omdat zij als ervaringsdeskundigen de beste adviezen kunnen geven. Zoals één van hen al aangaf: 'Zorg dat je de mensen daadwerkelijk regelmatig ziet en spreekt. Tegen een dossier kun je makkelijk nee zeggen, tegen een mens niet'.

Wageningen als woonstad

De Benedenbuurt

In de wijk Benedenbuurt wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan naar een aardgasvrije wijk. De bewoners-coöperatie Wow heeft samen met de gemeente Wageningen een warmtepartner gevonden in Kelvin-Groendus. Deze partner gaat helpen een warmtenet en warmtebron te realiseren in de wijk. Zo kan de wijk collectief duurzaam verwarmd worden.

Kortenoord

In de nieuwbouwwijk Kortenoord vindt de bouw van het sluitstuk Buitenoord plaats, met veel aandacht voor de combinatie van betaalbaarheid, beschikbaarheid en doorstroming op de lokale woningmarkt. Dit is geregeld door 23 woningen voor 'sociale koop' beschikbaar te stellen. Huurders van de Woningstichting krijgen voorrang op deze woningen van 110 m2 wanneer zij onder een bepaalde inkomensgrens zitten. De koper krijgt dan wel een zelfbewoningsplicht opgelegd tegen speculatie. Er zijn 52 sociale huurwoningen in het bouwplan opgenomen, waarvan 12 bestemd voor het Groene Hofje. Huishoudens die al huren bij de Woningstichting krijgen voorrang. Deze voorrangmaatregelen zijn in december 2020 mogelijk gemaakt door de vaststelling van Huisvestingsverordening Wageningen 2021, om de lokale doorstroming in het sociale huursegment te bevorderen.

Het Groene hofje

Het Groene hofje is een kleinschalig woonzorgconcept waar jongeren met een ondersteuningsvraag zich samen thuis kunnen voelen in een veilige omgeving. Het initiatief is gestart vanuit de ouders. De Woningstichting en de gemeente Wageningen hebben zich hard gemaakt om dit initiatief te ondersteunen. Het Groene hofje telt 10 appartementen en 4 kleine eengezinswoningen. Drie van de woningen zijn voor begeleiders/mantelzorgers en er is één gezamenlijke woning voor ontmoetingsactiviteiten. Het Groene hofje wordt na een intensieve en leerzame samenwerking eind april 2021 opgeleverd.

Wageningen in uitvoering

Nota van uitgangspunten Born Oost

De Wageningen Campus is onderdeel van de ontwikkeling van de KennisAs, een belangrijke regionale drager voor de kenniseconomie. Om een aantrekkelijke vestigingslocatie te kunnen blijven bieden voor kennisbedrijven is een verruiming van de mogelijkheden voor kennisintensieve bedrijvigheid binnen de KennisAs gewenst. Met de herontwikkeling van het gebied Born-Oost, wordt ingezet op het bieden van ruimte voor kennisintensieve bedrijvigheid in het verlengde op de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van de Wageningen UR.

In 2009 heeft de gemeenteraad al ruimtelijke kaders voor de herontwikkeling van het gebied Born Oost vastgesteld. Met de inzichten van nu was het wenselijk om de ruimtelijke kaders opnieuw vast te stellen. Eind 2019 heeft de gemeenteraad het college opgedragen om met een participatief proces te komen tot meer gedragen uitgangspunten voor de ontwikkeling van Born Oost. In 2020 is daarom door middel van een omgevingsdialoog tussen Wageningen UR, NIOO, omwonenden, het groenberaad en Gemeente gewerkt aan een nieuwe nota van uitgangspunten. Na dit intensieve proces is de nota 'Ruimtelijke uitgangspunten Born Oost' tot stand gekomen. Deze is door de gemeenteraad op 14 december 2020 unaniem vastgesteld. De nota van uitgangspunten vormt het kader waarbinnen Wageningen UR het stedenbouwkundig plan verder kan uitwerken en het bestemmingsplan kan op stellen.

Veilig fietsen in Wageningen

De fietsstraat Van Uvenweg is opgeleverd, aan de hand van een door inspraak gedragen ontwerp. Het doel was een route die aanmerkelijk meer fietsers trekt en die comfortabeler en veiliger is. Op de route wisselen fietsstraat en fietspad elkaar af. Auto's blijven welkom maar zijn te gast op de fietsstraat. De oude bestrating is vervangen voor rood asfalt. Het parkeren op de fietsroute is efficiënter ingericht. Er zijn onder andere twee snelheid verlagende verkeersdrempels geplaatst. De riolering is als onderhoudsproject meegenomen. Zo is er ook een hemelwaterriool aangelegd voor woningen en bedrijven. Bovengrondse containers zijn vervangen voor ondergrondse containers. Veel bomen met een korte levensverwachting zijn vervangen door nieuwe bomen. De groenvakken zijn groter geworden met meer diversiteit aan struiken. Het resultaat is een verbeterde fietsroute, binnen de begroting.

De fiets- en voetbrug Bellefleur is vervangen door een ruimere, snel op- en af te bouwen, modulaire fiets- en voetbrug die past in de omgeving. De oude was te smal voor de dagelijks duizenden studenten die van de Haarweg en de Marijkeweg naar de Campus fietsen. Ook kwamen er wandelaars in de verdrukking. Ook het fietspad langs Pomona is verbreed en de gevaarlijke haakse bocht voor de brug is eruit gehaald. De oude brug heeft een tweede leven gekregen bij gemeente Nijmegen. De nieuwe is de eerste brug waarvan dragende delen en landhoofden uit milieuvriendelijke cementloos geopolymerbeton zijn gegoten.

Beter Bereikbaar Wageningen: Alternatief Bestaande Route (ABR)

In oktober 2020 heeft de provincie Gelderland voor het 'Alternatief Bestaande Route' (ABR) gekozen om Wageningen beter bereikbaar te maken. Daarbij worden de Mansholtlaan en de Nijenoord Allee aangepast en uitgebreid. Zo komt er onder meer een onderdoorgang voor autoverkeer op de Nijenoord Allee. In de Wageningse gemeenteraad bestaat hiervoor brede steun. Het is een mooie stap voor de bereikbaarheid van Wageningen, met oog bovendien voor leefbaarheid, ecologie, veiligheid voor fietsers en behoud van de groene rand om Wageningen. Momenteel is de provincie in gesprek met belangstellenden om mee te denken over het wegontwerp. De gemeente zelf is er veel aan aangeleggen de effecten van de ABR voor de omwonenden zoveel mogelijk te beperken. Voor de zomer starten we daarom met een proces waarbij bewoners en belanghebbenden daarover kunnen meedenken.

Kenniseconomie als lokale verbinder

Binnenstad

De coronapandemie heeft grote impact op de economie van de stad. Op ondernemers, werknemers, werkzoekenden, bezoekers. We hebben grote waardering voor de wijze waarop ondernemers met deze situatie zijn omgesprongen. In nauwe samenwerking en goed overleg hebben we de maatregelen steeds weten in te voeren samen met de (Horeca)ondernemers. We hebben geprobeerd zo optimaal mogelijk mee te denken en mee te werken, binnen de geldende maatregelen. Zo zijn de terrassen verruimd, hebben we pijlen in de Hoogstraat aangebracht, extra fietsparkeerplaatsen gemaakt, precario kwijtgescholden en shoplichten toegestaan.

Corona heeft veel nieuwe en hernieuwde contacten, formele en informele verbanden en werkwijzen en inzichten opgeleverd. De afgelopen periode heeft verschillende verbeterpunten aan het licht gebracht. De toekomstige periode vergt een doorontwikkeling van deze ingezette lijn en vraagt om een visie op de rol van economie en de rol en taak van de gemeente hierin. Het vraagt ook om andere werkwijzen en organisatie van deze rollen en taken.

Strategische agenda

De Strategische Agenda Foodvalley is vastgesteld. Met deze agenda werken wij met 8 gemeenten van de Regio Foodvalley samen met onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen. Samen versterken wij de regio en verbinden het topcluster Agrifood met de lokale economie.

Investeringsagenda Vestigingsklimaat

De eerste Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley2030 is vastgesteld. In cofinanciering met onze partners Ede en Gelderland werken we aan verbetering van het vestigingsklimaat in het kennishart langs 3 pijlers; Werklocaties, Bereikbaarheid en Leefomgeving. Vanuit de pijler Leefomgeving is in 2020 gestart met een gezamenlijke culturele visie om in de toekomst te kunnen investeren in culturele voorzieningen. Deze komen ten goede aan kenniswerkers en inwoners.

Stad der bevrijding

Ondanks de coronacrisis hebben we 75 jaar Vrijheid op een mooie en waardige manier gevierd. Via TV en internet kon iedereen volgen hoe op 4 mei 13 verschilmakers het bevrijdingsvuur naar de provincies brachten. In de nacht van 4 op 5 mei was op Hotel de Wereld een prachtig lichtspectakel te zien. Op 5 mei werd op eervolle wijze tijdens de Nationale Herdenking Capitulaties 1945 stilgestaan bij de landen die bijgedragen hebben aan de bevrijding van ons land en de slachtoffers die daar bij gevallen zijn.

Samen met Wageningen45 hebben we in 2020 nagedacht over de toekomst van 4 en 5 mei. In de visie Herdenken, Vieren en Agenderen van Vrede en Vrijheid staat hoe we de komende jaren vrede

en vrijheid onder de aandacht blijven brengen. Wageningen Stad der Bevrijding is en blijft de plek waar we het onderwerp vrijheid levendig houden en waar we het heden en verleden met elkaar kunnen verbinden. Inwoners en bezoekers van 4 en 5 mei hebben door middel van een enquête mee kunnen denken over de toekomst. In maart 2021 is de visie vastgesteld door de gemeenteraad.

Culturele, sportieve en gezonde stad

Cultuur

De coronacrisis heeft laten zien hoe belangrijk het is om de krachten te bundelen. Een mooi voorbeeld hiervan is de realisatie van het festival De Wageningse Cultuurzomer 2020. Een samenwerking waar diverse kunst- en cultuurdisciplines, organisaties en makers in korte tijd de handen ineen hebben geslagen om met een scala aan activiteiten reuring en levendigheid in de stad te realiseren. Samenwerking is ook een van de belangrijkste pijlers onder het Cultuuractieplan. Doordat de focus kwam te liggen op het beantwoorden van vragen en het meedenken met organisaties heeft dit plan vertraging opgelopen. Maar door de inzichten die in de afgelopen periode zijn opgedaan zijn we ervan overtuigd dat er nu een sterker plan ligt en dat de thema's nog relevanter en urgenter zijn geworden.

Sport en gezondheid

In interactieve bijeenkomsten kwamen begin 2020 Wageningse inwoners, vrijwilligers en professionals van allerlei achtergronden bij elkaar. Zij hadden een droom: samen werken aan een gezond en actief Wageningen waar iedereen kan meedoen met sporten en bewegen. Dit leidde tot het Sport- en Beweegakkoord. Bij aanvang kon niemand vermoeden dat bewegen, sporten en meedoen door de coronacrisis nog veel belangrijker zouden worden. De rijksoverheid zag gelukkig de potentie van alle lokale akkoorden en heeft voor 2021 het budget verdubbeld. We kijken naar alle ideeën en initiatieven voor een actiever en gezonder Wageningen die ontplooit gaan worden.

Kennis over en hart voor voedsel

Wageningen krijgt Duurzame Streekmarkt

Een unicum in de Regio Foodvalley en misschien wel in Nederland: Wageningen heeft sinds november 2020 een wekelijkse Duurzame Streekmarkt. Als onderdeel van de markt is elke zaterdag heerlijk en duurzaam geproduceerd eten van boeren uit de directe omgeving te koop. De boeren hebben onderling afspraken gemaakt om te werken met respect voor mens, dier en milieu. Brood, groente, honing, sap, kaas, fruit, noten, paddenstoelen, worstjes en taart; het is er allemaal. De Duurzame Streekmarkt is bovendien een plek waar producenten en inwoners elkaar vinden. Zo kunnen zij nog beter samen werken aan gezond eten, een gezond klimaat, een sterke lokale economie en een mooi landschap.

Lekkere lupine voor een plantaardiger menu

Boer Andre Jurrius teelt in Wageningen een bijzonder gewas: de lupineboon. Deze boon zit boordevol eiwitten en is dan ook een prachtige lokale vleesvervanger. Voor de teelt zijn geen meststoffen nodig en de plant bindt stikstof. Lupine is voor de gemeente Wageningen een symbool geworden voor de weg naar een klimaatvriendelijk voedselpatroon. Naast boeren ontdekken ook steeds meer onderzoekers, inwoners en koks de mogelijkheden van de boon. In 2020 zetten tien Wageningse restaurants lupine op het menu tijdens de Week van de Duurzaamheid. Ook de Regio Foodvalley heeft de boon ontdekt en zal de teelt en productontwikkeling de komende jaren verder ondersteunen.

Voedselverspilling voorkomen

In 2020 is er ingezet op minder voedsel verspillen bij de inwoners en bij leerlingen van de basisscholen. Wageningen heeft actief deelgenomen aan de landelijke Verspillingsvrije week. Inwoners zijn geïnformeerd over de mogelijkheden om thuis minder voedsel te verspillen, en daarbij zijn handige tools aangereikt om mee aan de slag te gaan. Door de coronacrisis is op de basisscholen nog niet al het geplande gerealiseerd. Dat wordt in 2021 ingehaald met lessen op school in de vorm van praktijk bijeenkomsten met leerlingen. Daarnaast heeft Foodsharing Wageningen ondanks de coronacrisis nog regelmatig eten opgehaald en zodra het kon ook weer uitgedeeld bij Thuis.

Duurzaam, groen en veilig

Visie op het buitengebied

We hebben met een uitgebreid participatieproces een visie op ons buitengebied opgesteld. Hierin komen verschillende ambities op het gebied van natuur, duurzame energie, voedsel en gezondheid bij elkaar. Veel ambities voor een waardevol buitengebied. De realisatie van onze ambities willen we zorgvuldig laten plaatsvinden. Er is een uitgebreid kader gesteld voor de realisatie van zonneparken in ons buitengebied. Naast de levering van duurzame energie, dragen deze parken ook bij aan meer landschap, nieuwe natuur (versterken biodiversiteit) en meer mogelijkheden voor onze inwoners om te bewegen in het buitengebied.

Visie Wageningse Eng vastgesteld

In 2019 en 2020 heeft de gemeente Wageningen samen met Antea Group en een klankbordgroep, bestaande uit bewoners, bedrijven en natuurorganisaties betrokken bij de Wageningse Eng, constructief samengewerkt aan een visie om de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied borgen. In deze visie is een toekomstbeeld voor de Wageningse Eng vastgelegd. Na een lang proces heeft de gemeenteraad op 15 juni 2020 deze Visie Wageningse Eng unaniem vastgesteld. Deze is vervolgens integraal onderdeel geworden van de Visie Buitengebied die door de gemeenteraad op 13 juli 2020 is vastgesteld. Waar mogelijk worden de uitgangspunten uit deze visie vervolgens verankerd in een partiële herziening van bestemmingsplan Buitengebied die in 2021 in procedure zal worden gebracht.

De Grebbedijk

Het project Grebbedijk is beland in de volgende fase. Met het vaststellen van het voorkeursalternatief door alle partijen is de verkenningsfase afgerond. Vanuit de gemeente Wageningen is een aantal ambities opgenomen in het voorkeursalternatief. De ambitie om een veilige plek te creëren in de uiterwaarden waar gerecreëerd kan worden (de waterplas) is er een van. Daarvoor is wel een natuuronderzoek nodig. De ambitie veilig recreëren gaat verder dan alleen de waterplas. Opgenomen is dat op de hele dijk fietsers en voetgangers een veilige plek krijgen. De verkenningsfase is afgesloten en de ontwerpfase gaat nu van start. In de ontwerpfase zal het voorkeursalternatief compleet uitgewerkt worden. Gemeente Wageningen is als procespartner ook hier weer nauw bij betrokken.

Vooruitkijken

Het afgelopen jaar was niet makkelijk, maar we zijn trots op wat er bereikt is met en voor onze inwoners. We kijken uit naar een nieuw jaar waarin we weer samen met uw raad en onze inwoners bouwen aan een nog mooier Wageningen.

Mei 2021

College van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Toelichting opbouw jaarstukken

De Jaarstukken bestaan uit het Jaarverslag en de Jaarrekening en zijn opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). In dit besluit zijn bepalingen opgenomen over het opstellen en presenteren van de Jaarstukken van een gemeente. Daarnaast is een financiële samenvatting toegevoegd, dit is een financieel technische beschouwing op hoofdlijnen.

In het Jaarverslag geven we per programma aan in hoeverre we de maatschappelijke effecten die we wilden realiseren ook gerealiseerd hebben. Dit doen we op basis van de beoogde maatschappelijke effecten die waren opgenomen in de begroting. Per programma worden daarom van de onderdelen *Waarom dit programma?*, *Beoogd maatschappelijk effect*, *Wat wilden we bereiken?* en per doelstelling de letterlijke teksten uit de Begroting 2020 getoond. Bij elk programma wordt per doel via de vraag *Wat hebben we bereikt?* verantwoording over deze onderdelen afgelegd. Daarnaast geeft het Jaarverslag inzicht in het begrote en werkelijke financiële saldo. In het Jaarverslag zijn ook de volgens het BBV verplichte paragrafen opgenomen. Deze paragrafen geven inzicht in gemeentebrede aspecten.

De Jaarrekening geeft inzicht in de balans per 31 december 2020 en de programmarekening over 2020 en een toelichting op beide. In de programmarekening is voor elk programma per product een financiële analyse opgenomen, waarbij het verschil tussen de begroting na wijziging en de werkelijkheid is verklaard. De analyse welke deel van het resultaat structureel van aard is en de effecten daarvan worden toegelicht en verwerkt bij de kadernota. De begroting na wijziging bestaat uit de oorspronkelijke begroting voor 2020 en alle begrotingswijzigingen in 2020, waaronder de wijzigingen die betrekking hebben op de Voorjaarsnota. Tevens vindt u hier toelichtingen met betrekking tot onder andere de balans en de wet normering topinkomens.

De jaarrekening is ook voorzien van een set bijlagen : de staat van reserves en voorzieningen, het verloop van de reserves, de baten en lasten per taakveld, een overzicht van de grote projecten, de SISA-bijlage, de monitor Welsaam 2020, het subsidieregister 2020 en de begrippenlijst.

Financiële samenvatting

Financiële samenvatting

De Jaarstukken zijn qua aard en omvang een complex document. Om het inzicht te vergroten hebben wij deze financieel-technische samenvatting op hoofdlijnen voor u toegevoegd.

Op de volgende pagina's van deze financiële samenvatting treft u de volgende informatie aan:

- een samenvatting van het financiële resultaat van de programmarekening 2020;
- een toelichting op de belangrijkste verschillen tussen de begroting en het resultaat;
- een toelichting op de financiële positie per 31 december 2020.

De bedragen in de verschillende tabellen zijn opgenomen in duizenden euro's. In de bijlagen kunt u een begrippenlijst vinden met de definities van een aantal financiële begrippen in deze jaarstukken.

Resultaat 2020

Op concernniveau kan het voordelig resultaat ten opzichte van de begroting als volgt worden gespecificeerd:

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020
Resultaat voor bestemming	- 2.165 (nadeel)	6.870 (voordeel)	9.036

Het begrote resultaat voor bestemming is € -2,2 mln. Het gerealiseerde resultaat is € 6,9 mln. Daarmee is het verschil tussen de begroting en realisatie afgerond € 9,0 mln. voordelig. In het Raadsvoorstel bij deze jaarstukken wordt een voorstel gedaan voor het bestemmen van dit resultaat.

Het voordelig resultaat van € 9,0 mln. ten opzichte van de begroting wordt grotendeels veroorzaakt door incidentele ontwikkelingen. Enerzijds omdat de extra inkomsten van het Rijk vanuit de circulaire niet zijn opgenomen in de begroting, anderzijds omdat de coronapandemie een wissel heeft getrokken op de geplande uitvoering van exploitatie- en investeringsprojecten en zorgverlening. Deze hebben later in het jaar plaatsgevonden of zelfs niet. Hiervan zal naar verwachting in de komende jaren een inhaalslag zichtbaar worden.

De extra kosten als gevolg van de getroffen maatregelen ter bestrijding van de gevolgen van de coronapandemie zijn gecompenseerd door het rijk en daarmee voor de gemeente Wageningen beperkt gebleven.

In het voordelig resultaat is een structureel effect zichtbaar welke doorwerkt naar volgende begrotingsjaren. Deze manifesteert zich voornamelijk binnen de Sociale Zekerheid en de OZB en in mindere mate bij Individuele Ondersteuning. De (structurele) doorwerking van het jaarrekeningresultaat zal worden meegenomen in de Kadernota 2021.

Nadere toelichting op het resultaat

Hieronder volgt een toelichting op de onderwerpen die de meest significante afwijkingen over 2020 hebben veroorzaakt.

Directe coronakosten € - 74.000 (nadeel)

De gemeente Wageningen heeft in 2020 extra maatregelen getroffen ter bestrijding van de gevolgen van de coronapandemie. Het nadeel bedraagt per saldo € 74.000, gespecificeerd:

Directe coronakosten (x € 1.000)	Realisatie 2020
Extra kosten	-3.766
Misgelopen opbrengsten	-1.024
Totale kosten	-4.790
Rijk	4.603
Provincie	113
Totale compensatie	4.716
Totaal nadeel	-74

Deze per saldo nadelige coronakosten zijn niet geraamd. Hieronder volgt een nadere toelichting op de verschillende onderdelen.

Extra kosten € - 3.766.000

De extra kosten betreffen grotendeels de verstrekte uitkeringen in het kader van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) binnen het product Sociale zekerheid (€ 2,9 mln.), de continuïteitsbijdrage aan zorgaanbieders Individuele Ondersteuning (€ 0,3 mln.), de extra inzet van BOA's, verkeersregelaars en de aanschaf en plaatsing van borden en afzettingen in de openbare ruimte (€ 0,4 mln.) en bedrijfsvoering kosten vanwege de aanpassing van werkplekken aan de 1,5 meter maatschappij, de overgang naar het thuiswerken en het treffen van hygiënemaatregelen (€ 0,1 mln.).

Misgelopen opbrengsten € - 1.024.000

Als gevolg van de coronacrisis zijn er minder parkeeropbrengsten gerealiseerd (€ 0,2 mln.) en hebben minder veerdiensten plaatsgevonden waardoor opbrengsten Lexkesveer zijn misgelopen (€ 0,2 mln.). Detacheringsopbrengsten WSW zijn misgelopen, omdat Wsw-ers gedurende de eerste lockdown niet hebben gewerkt en door het jaar heen minder uren hebben gewerkt (€ 0,2 mln.). Huuropbrengsten van sportaccommodaties zijn kwijtgescholden (€ 0,2 mln.) en op leges, precario- en toeristenbelasting zijn opbrengsten misgelopen (€ 0,2 mln.).

Compensatievergoedingen Rijk € 4.603.000

Vanuit het Rijk zijn vergoedingen ontvangen ter compensatie voor uitkeringen levensonderhoud, verstrekking van bedrijfskredieten en compensatie van uitvoeringskosten in het kader van de TOZO (€ 3,2 mln., na aftrek van de terugbetalingsverplichting aan het Rijk). Wageningen heeft de misgelopen huuropbrengsten ten aanzien van Sport deels kunnen compenseren vanuit de specifieke uitkering (€ 0,1 mln.). Voorts zijn geoormerkte middelen vanuit het Rijk ter (gedeeltelijke) compensatie ontvangen via de Algemene Uitkering, zoals voor inkomstenderving sociale werkvoorziening (€ 0,3 mln.), inkomstenderving precario en toeristenbelasting (€ 0,1 mln.), inkomstenderving parkeerbelasting (0,2 mln.) en ter compensatie van de extra kosten voor toezicht en handhaving (€ 0,1 mln.).

Daarnaast is van het Rijk € 0,7 mln. aan geoormerkte compensatievergoedingen ontvangen, waarvan de uitvoering pas plaatsvindt in 2021. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om dit budget bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Het betreft hier de volgende posten:

- Lokale culturele voorzieningen ad € 290.003.
- Uitvoeringskosten TOZO ad € 253.000
- Extra kosten verkiezingen 2021 in verband met Covid-19 ad € 55.490
- Gemeentelijk schuldenbeleid ad € 34.408
- Compensatie buurt- en dorpshuizen ad € 32.297

Voor de misgelopen opbrengsten zijn we in 2020 gedeeltelijk gecompenseerd door het Rijk. Voor een aantal onderdelen waar inkomstenderving in 2020 heeft plaatsgevonden, wordt in de meicirculaire 2021 de aanvullende compensatie vanuit het Rijk bekend gemaakt. De verwachting is dat we voor die onderdelen nog gecompenseerd worden.

Compensatievergoeding Provincie € 113.000

Dit betreft verkregen subsidie van de Provincie ter compensatie van extra gemaakte kosten ten aanzien van toezicht en handhaving.

De coronakosten, misgelopen opbrengsten en compensatievergoedingen zijn als volgt verantwoord in de programma's:

Pr	Omschrijving programma (x € 1.000)	Extra kosten	Misgelopen opbrengsten	Compensatievergoedingen	Totaal
01	BEREIKBAARHEID	0	-462	0	-462
02	ECONOMISCHE ONTWIKKELING	-37	-5	0	-42
03	RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-364	0	0	-364
04	MILIEU	0	0	0	0
06	MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	-3.228	-238	3.172	-294
07	ONDERWIJS & EDUCATIE	0	0	0	0
08	WONEN	0	0	0	0
09	SPORT EN CULTUUR	-30	-174	139	-66
10	VEILIGHEID	0	0	0	0
11	TRANSPARANTE OVERHEID	-36	-83	0	-119
12	ALGEMENE DEKKING & ONVOORZIEN	-70	-62	1.406	1.274
	Saldo van baten en lasten	-3.766	-1.024	4.716	-74

Voor een nadere toelichting op deze posten wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening waar de coronakosten per programma zijn uiteengezet onder de desbetreffende producten.

Ombuigingen € - 340.000 (nadeel)

De geraamde ombuigingen voor 2020 bedragen € 5.022.000. Met RIB 21.0100402 is de Raad geïnformeerd dat hiervan is gerealiseerd € 5.061.000. Per saldo is in de raadsinformatiebrief een gerealiseerd voordeel op de ombuigingen gemeld van € 39.000.

In de jaarrekening 2020 komt het resultaat op de ombuigingen uit op € 340.000 nadeel. Dit is een ander bedrag dan gemeld met de RIB. Dit lagere resultaat van in totaal € 383.000 houdt grotendeels verband met de verslaggevingsvereisten van het BBV. In dit geval gaat het om de verkoopopbrengst van de panden Nude 25 en Dudoklaan 6. De verkoopopbrengst van panden wordt formeel pas gerealiseerd met de juridische levering van het pand. Bij de verkoop van deze panden heeft de levering pas plaatsgevonden begin 2021. Dit levert daarom nu in de jaarrekening 2020 in programma 8 een lagere opbrengst op van € 367.000 ten opzichte van hetgeen in de RIB vermeld stond.

Voor een nadere toelichting op gerealiseerde ombuigingen per programma, wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening waar de realisatie op de ombuigingen zijn uiteengezet onder de desbetreffende producten.

Onderbesteding op eenmalige (project)budgetten € 2.062.000 (voordeel)

In 2020 resteert een voordeel op eenmalige (project)budgetten van in totaal € 2,1 mln. Dit is hoger dan in andere jaren, met name als gevolg van de coronacrisis. Hierdoor is bij verschillende eenmalig beschikbaar gestelde (project)budgetten vertraging in de uitvoering ontstaan.

Met RIB 21.0100759 is de Raad geïnformeerd over de voorstellen tot budgetoverhevelingen, totaal afgerond € 2,4 mln.:

- onderschrijving op eenmalig beschikbaar gestelde (project)middelen ad € 1,7mln.

- onderschrijding op in 2020 verkregen compensatievergoedingen van het Rijk ter bestrijding van de coronacrisis ad 0,7 mln.

Daarnaast zijn er nog 2 aanvullende onderbestedingen op exploitatiebudgetten, waarvan wordt voorgesteld de budgetten over te hevelen:

- Bestemmingsplannen haven en Business en Sciencepark € 50.000
- Onderbesteding op personeel en organisatie € 250.000

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om voor € 2,7 mln. aan budgetten bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Voor een nadere toelichting op het gerealiseerde voordeel per programma, wordt verwezen naar het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening waar de realisatie op de eenmalige (project)budgetten zijn uiteengezet onder de desbetreffende producten.

Maatschappelijke ondersteuning € 4.753.000 (voordeel)

Dit voordeel is grotendeels ontstaan op de volgende beleidsvelden:

Sociale zekerheid € 2,2 mln. voordeel

Dit voordeel komt grotendeels voort uit de onderbesteding op de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie uit de Participatiewet, de uitkeringen IOAW, IOAZ en de regeling Bbz. Het Rijk heeft aanzienlijk meer budget voor de uitkeringslasten toegekend, terwijl het aantal bijstandsuitkeringen in Wageningen over het gehele jaar gezien stabiel is gebleven.

Individuele Ondersteuning € 1,2 mln. voordeel

Op Individuele Ondersteuning is een onderschrijding zichtbaar, waarvan op WMO de onderschrijding € 0,4 mln. bedraagt; Op beschermd Wonen € 0,4 mln. en Jeugd laat een onderschrijding zien van € 0,4 mln.

WMO

Het voordeel op de WMO kan met namen worden verklaard doordat tegen de verwachting in, in 2020 geen aanzuigende werking huishoudelijke hulp heeft plaatsgevonden, voordeel € 0,2 mln. De onderschrijding op de vervoerskosten bedraagt € 0,2 mln. voordeel.

Beschermd Wonen

In het eerste halfjaar is een aantal bedden gefinancierd door de gemeente van herkomst. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 0,4 mln. ten opzichte van de begrote kosten.

Jeugd

Het voordeel op Jeugd wordt grotendeels veroorzaakt door minder geïndiceerde jeugdhulp ad € 0,2 mln. voordeel. Op persoonlijke verzorging is er een onderschrijding van € 0,2 mln, hetgeen wordt veroorzaakt doordat hier ten onrechte een bedrag is begroot voor Persoons Gebonden Budget.

Werkgelegenheid € 0,6 mln. voordeel

Dit betreft onder andere een onderschrijding op de uitvoering van trajecten re-integratie en de doelgroep nieuw beschut totaal ad ? 0,3 mln. Daarnaast bedraagt het voordeel op ontvangen ESF subsidies "Foodvalley re-integratie en arbeidsinpassing jaarschijf 2016-2018" en "Vertrouwen Werkt" € 0,2 mln.

Overig

Dit betreft met name een gerealiseerd voordeel op de beleidsvelden Integrale toegang en algemeen sociaal domein ad € 0,4 mln. en WSW ad € 0,3 mln.

Voor een nadere toelichting van deze posten wordt verwezen naar het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening waar de realisatie is uiteengezet onder de desbetreffende producten.

Gemeentefonds € 2.376.000 (voordeel)

Dit voordeel betreft grotendeels de post algemene uitkering ad € 2,4 mln. Met de mei-, september- en decembercirculaire zijn extra middelen verkregen. De raad is over deze middelen geïnformeerd door middel van raadsinformatiebrieven over deze circulaire (kenmerk: 20.0102251, 20.0103290 en 21.0100046).

Lokale belastingen € 707.000 (voordeel)

Door de realisatie van enkele grote objecten en woningbouwprojecten is meer OZB geheven dan begroot. Dit heeft geresulteerd in een meeropbrengst ad € 0,7 mln. voordeel.

Kapitaallasten € 646.000 (voordeel)

Het voordeel op de kapitaallasten wordt met name veroorzaakt door geplande investeringen die, mede door Corona, niet of niet geheel zijn uitgevoerd in 2020. Het gaat hier om investeringen in bereikbaarheid, ruimtelijke ontwikkeling, onderwijshuisvesting, vastgoed en automatisering. Daarnaast zijn investeringen die wel zijn uitgevoerd in 2020 gedurende of later in het jaar gedaan.

Hierdoor is de gerealiseerde afschrijving over minder maanden berekend dan in de begroting is voorzien. Voor Wegen is de afschrijvingsduur met ingang van 2020 verlengd van 25 naar 40 jaar. Dit voordeel was in 2020 nog niet voorzien in programma 1. In totaal levert dit een voordeel op van € 1.046.000 waarmee de in programma 12 geraamde concernbrede onderuitputting op de kapitaallasten ad € 400.000 wordt gedekt. Met de begroting versie 1 2021-2024 zijn de meerjarige investeringsbegroting en de kapitaallasten geactualiseerd. De stelpost ad € 400.000 is met ingang van 2021 structureel ingevuld.

Investeringsbegroting

Voor 2020 bedragen de geplande investeringen € 24 mln. Hiervan is in 2020 € 4 mln. gerealiseerd. Het achterblijven van de geplande investeringen wordt grotendeels veroorzaakt door de Coronacrisis. Naar verwachting wordt een groot deel van de uitvoering van de geplande investeringen doorgeschoven naar 2021 en latere begrotingsjaren. Het gaat hier om investeringen in bereikbaarheid, ruimtelijke ontwikkeling, onderwijshuisvesting, vastgoed en automatisering.

Ultimo 2020 resteren er lopende investeringsbudgetten, welke reeds langer dan 3 jaar geleden zijn geautoriseerd door de Raad. Conform de financiële verordening vervallen deze budgetten na 3 jaar. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om de onderbesteding op investeringsbudgetten totaal ad € 4,5 mln. bij de resultaatbestemming te verlengen naar het begrotingsjaar waarin wordt verwacht dat de investering zal worden uitgevoerd en gerealiseerd. De Raad is middels RIB 21.0100759 in maart 2021 hierover geïnformeerd.

Overig € 660.000 (nadeel)

Dit betreft een groot aantal relatief kleinere posten binnen de verschillende begrotingsprogramma's welke daar zijn toegelicht.

Overzicht baten en lasten 2020

Het overzicht van baten en lasten naar programma is als volgt. Voor een nadere toelichting op de afwijkingen per programma wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
01 BEREIKBAARHEID	-2.251	-2.906	-655
02 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	-413	-364	49
03 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-6.387	-5.079	1.308
04 MILIEU	-391	-423	-31
06 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	-35.522	-30.763	4.759
07 ONDERWIJS & EDUCATIE	-3.477	-3.220	257
08 WONEN	-29	-360	-331
09 SPORT EN CULTUUR	-5.517	-5.409	108
10 VEILIGHEID	-1.976	-1.935	40
11 TRANSPARANTE OVERHEID	-2.641	-2.881	-240
12 ALGEMENE DEKKING & ONVOORZIEN	54.729	59.310	4.581
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.875	5.969	9.844
01 BEREIKBAARHEID	339	454	115
02 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	3	14	10
03 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	157	-687	-844
04 MILIEU	477	523	46
06 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	400	235	-165
07 ONDERWIJS & EDUCATIE	86	86	0
08 WONEN	-123	-44	79
09 SPORT EN CULTUUR	162	194	32
11 TRANSPARANTE OVERHEID	0	-50	-50
12 ALGEMENE DEKKING & ONVOORZIEN	207	174	-33
Mutaties reserves	1.709	901	-808
Gerealiseerd resultaat	-2.165	6.870	9.036

Financiële positie

Weerstandscapaciteit

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van deze jaarstukken is weergegeven dat de werkelijke weerstandscapaciteit uitkomt op 10,4%. Dat ligt boven de door de Gemeenteraad bepaalde ondergrens van de benodigde weerstandscapaciteit van 8,5%. Door de in de begroting 2021 verwachte tekorten zal naar verwachting de weerstandscapaciteit de komende jaren dalen. Hierin is nog geen rekening gehouden met de financiële effecten van de besluitvorming over de Nieuwe Toekomst. De structurele voordelen uit deze jaarrekening worden meegenomen in de Kadernota 2021. Voor een nadere uiteenzetting verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandscapaciteit en risicobeheersing.

Overige kengetallen

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van een aantal belangrijke financiële kengetallen. De wettelijk verplichte kengetallen zijn: netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen), solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. De kapitaallastenratio is een kengetal van gemeente Wageningen zelf.

(Alle getallen zijn percentages)	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Netto schuldquote	43,20	56,27	35,12
Netto schuldquote gecorrigeerd	38,32	52,38	30,58
Solvabiliteitsratio	37,00	33,25	41,11
Structurele exploitatieruimte	-0,09	-0,42	6,19
Grondexploitatie	0,72	0,79	0,53
Belastingcapaciteit	105,09	109,76	109,76
Kapitaallastenratio	5,79	7,16	5,57

Toelichting bij de kengetallen

Per kengetal geven we hieronder aan hoe het zich verhoudt tot de (streef)norm. Om de inzichtelijkheid te vergroten, begint ieder kengetal met een korte uitleg.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Om duidelijk te maken wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast, wordt de netto schuldquote berekend zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Voor het kengetal Netto schuldquote, zonder en met correctie, geldt de norm: Wageningen valt altijd in de categorie < 90%. Het gemiddelde van de Gelderse gemeenten was 63% in de begrotingen voor 2020. Wageningen zit daar ruim onder.

De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Voor het kengetal Solvabiliteitsratio wordt uitgegaan van de volgende norm: Wageningen scoort niet lager dan 30%.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor het kengetal Grondexploitatie wordt uitgegaan van de volgende norm: Wageningen valt altijd in de categorie < 20%.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten.

Bij een jaarrekening is er geen sprake van een raming na het rekeningjaar, dus kan de beoordeling alleen goed zijn (als het rekeningjaar boven de 0 uitkomt), of onvoldoende (als het rekeningjaar onder de 0 uitkomt). Bij de jaarrekening geldt deze beoordeling overigens enkel voor de cijfermatige uitkomst van het kengetal.

Voor de structurele exploitatieruimte geldt de streefnorm: de structurele exploitatieruimte van Wageningen is minimaal 0%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van belastingcapaciteit is hier: woonlasten van een meerpersoons-huishouden, opgebouwd uit OZB, afvalstoffen- en rioolheffing. Voor het kengetal Belastingcapaciteit geldt de streefnorm: de Wageningse belastingcapaciteit is niet meer dan 105%.

De kapitaallastenratio

De kapitaallastenratio is de verhouding van de kapitaallasten ten opzichte van de totale exploitatielasten. Dit is een eigen kengetal van Wageningen. Voor het kengetal kapitaallastenratio geldt een voorlopige ratio van maximaal 12%.

Programma 1 Bereikbaarheid

Waarom dit programma?

Een bereikbare stedelijke omgeving is cruciaal voor een gezonde, dynamische en economisch vitale stad. Het aantal inwoners en studenten is de afgelopen jaren verder gegroeid en de economische activiteit is mede door de invloed van Regio Foodvalley toegenomen. Toename van mobiliteit is het gevolg, het is van belang hierin een goede balans te vinden. Met name de inzet op fietsfaciliteiten en het optimaliseren van openbaar vervoer dragen hieraan bij. Automobilititeit in het bijzonder betekent gebruik van (fossiele) energie, wat zorgt voor uitstoot van schadelijke stoffen en broeikasgassen; dit ondersteunt de noodzaak om in te zetten op andere vormen van mobiliteit. In het kader van het mobiliteitsconvenant zoeken we daarin de samenwerking met andere partijen, zoals lokale ondernemers, Foodvalley-gemeenten en de provincie.

Dit programma beoogt de bereikbaarheid en mobiliteit te verbeteren en de nadelige effecten daarvan terug te dringen.

Beoogd maatschappelijk effect

Wageningen streeft ernaar dat mobiliteit op een duurzame wijze bijdraagt aan een goed functionerende economie, gezondheid, verkeersveiligheid en sociale participatie.

Om dit maatschappelijk effect te bereiken zijn de volgende thema's actueel:

- Bereikbaarheid van belangrijke locaties
- Verminderen van CO₂-uitstoot
- Bijdragen aan de verbetering van het leefmilieu voor inwoners
- Verkeersveiligheid langzaam verkeer
- Mobiliteit van minder mobiele inwoners

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

1.1 Bereikbaarheid economisch belangrijke locaties

Wat wilden we bereiken?

De bereikbaarheid van en naar economisch belangrijke locaties in Wageningen is verbeterd

De gemeente Wageningen wil de bereikbaarheid van de campus, het stadscentrum, de haven, het Business and Science Park Wageningen en het Nudepark verbeteren door een focus op vier doelen:

- De samenhang en het comfort van het fietsverkeer en het fietsparkeren zijn verbeterd en het oponthoud verminderd.
- Het busvervoer is toegankelijker, beter beschikbaar en aantrekkelijker.
- De bestaande parkeercapaciteit rondom deze economisch belangrijke locaties wordt beter benut.
- De bestaande wegencapaciteit wordt beter benut.

Dit doel betreft overwegend niet-wettelijke taken. Hoe bereikbaar we willen zijn hangt erg af van het budget. Onderhoud van bebording en verkeerslichten zijn wettelijke taken van de gemeente.

Subdoelen

1.1.1 Fietsverkeer en fietsparkeren

Samenhang, comfort en fietsverkeer en het fietsparkeren is verbeterd, het oponthoud is verminderd (ten opzichte van 2008).

Wat hebben we bereikt?

De fietsstraat Van Uvenweg is aangelegd, evenals de verbreding van het fietspad Pomona. Daarnaast zijn op de rotonde Marijkeweg - Kortenoord Allee maatregelen voor de fiets uitgevoerd. Deze drie projecten zijn onderdeel van de hoofdroute voor de fiets van de Haarweg - Campus. De brug bij het fietspad Pomona is zo circulair mogelijk ontworpen en gerealiseerd. Dit heeft de nodige nationale en internationale publiciteit gegenereerd.

Bij Hoevestein is de oversteek voor fietsers over de Nijenoord Allee verbeterd. Hierdoor is de toegang naar de Campus sterk verbeterd.

Corona zorgt voor een flinke toename van het fietsgebruik. De sluiting van scholen en de spreiding van fietsmomenten zorgt ervoor dat er momenteel geen fietsfiles ontstaan. Rondom de binnenstad zijn extra, tijdelijke locaties vrijgemaakt waar fietsen gestald kunnen worden.

De voorbereidingen voor de realisatie van het eerste te realiseren deel van de doorfietsroute Ede - Wageningen is gestart. Het betreft de deel langs de Kierkamperweg (oostzijde Mansholtlaan) . Hiervoor is een overeenkomst tussen de provincie, Ede en Wageningen afgesloten.

1.1.2 Busvervoer

Het busvervoer is toegankelijker, beter beschikbaar en aantrekkelijker ten opzichte van alternatieven.

Wat hebben we bereikt?

In het eerste kwartaal van 2020 is ingezet op een verdere optimalisatie en intensivering van de busverbinding tussen de stations Arnhem- Centraal en Ede-Wageningen via de Wageningen Campus. Dit wordt de Rijnlijn genoemd. Grote voordelen van deze verbinding zijn de snelheid (minder bushaltes en kortere verbinding) en de aanliggende locaties (NS-stations, busstations en Wageningen Campus). Daarna is door Corona het gebruik van de bus enorm afgenomen. Op dit moment zijn hierover nog geen conclusies voor de toekomst te trekken.

1.1.3 Parkeercapaciteit

De bestaande parkeercapaciteit wordt beter benut.

Wat hebben we bereikt?

Op parkeergebied zijn in Wageningen op veel verschillende onderdelen activiteiten uitgevoerd. Hieronder een overzicht van de meest belangrijke hiervan:

Onderzoek

- Parkeeronderzoek binnenstad oost is uitgevoerd om klachten over hoge parkeerdruk te objectiveren (zie ook actie in gebied Otto van Gelreweg met werknemersparkeervergunning)
- QuickScan parkeren binnenstad Wageningen is uitgevoerd om bouwstenen te krijgen voor proces van Omgevingsvisie bebouwde kom (RIB, door corona vertraging in bestuurlijke behandeling)
- Startgesprek gevoerd met provider om te komen tot een actie van het stimuleren van mobiel parkeren (door corona is vervolgactie in tijd opgeschoven)

Situaties en gebieden

- Verhoging van uurtarief parkeren doorgevoerd bij parkeerautomaten en van tarief parkeervergunningen in digitale parkeerbalie voor bewonersparkeervergunningen en analoog bij bezoekersparkeervergunning en kraskaart. Wijzigingen ook doorgevoerd op website en in systemen van handhaving.
- Plaatsing van verwijsborden naar P-garage Torckdael
- Herinrichting van Gerdesstraat: 4 extra parkeerplaatsen auto en verplaatsen van stallingplekken fiets
- Coronamaatregel: het tijdelijk opheffen van betaald parkeren op de parkeerlocaties binnen de gracht
- Coronamaatregel: het voorzien in tijdelijke parkeermogelijkheid voor fietsers buiten de Hoogstraat
- Invoeren van blauwe zone autoparkeerplekken (8 stuks) bij winkelcentrum De Tarthorst en plaatsing van extra stallingplekken voor de fiets
- Diverse laadpaalplekken gerealiseerd en waar nodig zijn per locatie twee parkeerplaatsen aangewezen als laadpaalplek (30 additionele semi-publieke en 8 regulier publieke laadpunten)
- Er zijn er 13 nieuwe gehandicaptenparkeerplaatsen gerealiseerd. Er zijn er 20 opgeheven (vanwege bijvoorbeeld overlijden, stoppen met rijden of een verhuizing)

1.1.4 Wegencapaciteit

De bestaande wegencapaciteit is verbeterd tot de nomo-norm zoals beschreven in GMP.

Wat hebben we bereikt?

Voor BBW (Beter bereikbaar Wageningen) is de MER -procedure afgerond door de provincie. De conclusie is dat opwaarderen van het bestaande tracé de voorkeur heeft. Door de provincie is het besluit genomen deze voorkeur te willen realiseren. Er zijn procesafspraken gemaakt, waarbij de provincie trekker is van de realisatie, maar samen werkt met de gemeente aan met name de flankerende maatregelen. Hierbij valt te denken aan zo ver mogelijk terugdringen van geluidsoverlast (bovenwettelijk) en andere milieuaspecten. De nieuwe inrichting van een ecologische / duurzame groeninrichting wordt daarbij tevens nagestreefd. Voor deze 'plus' is de gemeente financieel aan zet.

Voor de overige wegen binnen Wageningen blijft er functioneel onderhoud en scenario management uitgevoerd worden aan de verkeersregelininstallaties. Daarnaast moet ook de inzet van een mobiliteitsmakelaar vanuit de regio tot minder autokilometers en een betere wegencapaciteit leiden (onderdeel mobiliteitsconvenant).

1.2 Reductie CO2 uitstoot gemotoriseerd wegverkeer

Wat wilden we bereiken?

De CO2-uitstoot van gemotoriseerd wegverkeer is gereduceerd

De gemeente wil de CO2-uitstoot van het gemotoriseerd wegverkeer verminderen door het aantal vervuilende autokilometers te verminderen en het gebruik van 'langzaam verkeer' en het openbaar vervoer te stimuleren. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het samen met het bedrijfsleven uitvoeren van het mobiliteitsconvenant waarmee onder andere het gebruik van deelauto's en elektrisch vervoer wordt aangemoedigd, door het parkeren van groengas-auto's te faciliteren en door (snel)fietsroutes te verbeteren.

Subdoelen

1.2.1 Langzaam verkeer en OV

Het aandeel langzaam verkeer en OV is toegenomen.

Wat hebben we bereikt?

Corona heeft een grote invloed op de mobiliteit. Er is een grote toename van fietsende en wandelende inwoners. Het gebruik van OV is sterk afgenomen. Onduidelijk is nog of dit een blijvend effect heeft.

1.2.2 Vermindering vervuilende auto-km's

Het aantal vervuilende auto-km's is verminderd.

Wat hebben we bereikt?

Corona heeft een grote invloed op de mobiliteit. Thuiswerken heeft voor een veel minder intensieve spits gezorgd. Er zijn geen metingen gedaan naar het aantal auto-km's. Onduidelijk is ook hier of dit een blijvend effect heeft.

1.3 Bijdrage mobiliteit aan gezondheid en kwaliteit van leven

Wat wilden we bereiken?

Mobiliteit heeft bijgedragen aan de gezondheidsbevordering en kwaliteit van leven van inwoners

De gemeente Wageningen voldoet aan de normen van geluidsoverlast en luchtkwaliteit en beperkt daarmee de negatieve effecten van mobiliteit. Bovendien wordt de verkeersoverlast in de gemeente verminderd door meer 30km/u-zones in te stellen. Waar die komen, wordt bepaald in overleg met burgers, ondernemers en andere belangengroepen.

Uiteraard heeft de gemeente een verantwoordelijkheid voor haar inwoners. De gemeente moet voldoen aan bepaalde eisen rond luchtkwaliteit en geluidsoverlast.

Subdoelen

1.3.1 Luchtkwaliteit

Wageningen voldoet aan de normen voor luchtkwaliteit.

Wat hebben we bereikt?

De effecten op fiets en auto door Corona hebben er vorig jaar voor gezorgd dat er aanzienlijk minder uitstoot (veel minder personenauto's en vrachtverkeer) van schadelijke stoffen heeft plaatsgevonden. Of de effecten blijvend zijn is nog niet bekend.

1.3.2 Geluidsoverlast

Wageningen voldoet aan de normen voor geluidsoverlast.

Wat hebben we bereikt?

De effecten op fiets en auto door Corona hebben er vorig jaar voor gezorgd dat er aanzienlijk minder geluid (door veel minder personenauto's en vrachtverkeer) geproduceerd is. Of de effecten blijvend zijn is nog niet bekend.

1.3.3 Verkeersoverlast

De verkeersoverlast in Wageningen is verminderd.

Wat hebben we bereikt?

De effecten op fiets en auto door Corona hebben er vorig jaar voor gezorgd dat er aanzienlijk minder verkeersoverlast is geweest. Of de effecten blijvend zijn is nog niet bekend.

1.4 De verkeersveiligheid voor langzaam verkeer is verbeterd

Wat wilden we bereiken?

De verkeersveiligheid voor langzaam verkeer is verbeterd

De gemeente voldoet aan de eisen voor de kwaliteit van verhardingen en de inrichting van wegen, paden en andere verhardingen. We werken aan de verkeersveiligheid voor het langzaam verkeer. Daarnaast krijgen inwoners voorlichting en onderwijs (basisscholen) over verkeersveiligheid. We verbeteren de fysieke toegankelijkheid in de stad en openbare gebouwen rekening houdend met de rechten van mensen met een beperking (VN verdrag), verwijderen van obstakels voor rollators, scootmobielen e.d. en verwijderen van overbodige betonnen paaltjes.

Zorg voor de verkeersveiligheid op de gemeentelijke wegen is een wettelijke taak van de gemeente. Daar zijn verschillende manieren voor en die zijn afhankelijk van de keuzes van de gemeente.

Subdoelen

1.4.1 Verhardingen

De kwaliteit van verhardingen en de inrichting van wegen, paden en andere verhardingen voldoet aan vastgestelde normen.

Wat hebben we bereikt?

Het onderhoud is uitgevoerd binnen het vastgestelde niveau.

1.4.2 Verkeersveiligheid

Inwoners zijn voorgelicht en onderwezen over verkeersveiligheid.

Wat hebben we bereikt?

Door Corona zijn hiervoor weinig acties uitgevoerd.

Fietsverlichtingsactie:

In 2020 hadden we 3x een actie om studenten en andere fietsers verlicht te laten fietsen wanneer het donker is. Er worden vooral veel gratis lampjes uitgedeeld en daarbij vertelt hoe belangrijk verlicht fietsen is voor de veiligheid.

Op 26 februari gebeurde dat op de Stadsbrink en in sterk aangepaste vorm (vanwege Coronamaatregelen) op 10 november op Duivendaal nabij de Junushoff en op 8 december op de Stadsbrink.

Daarnaast is aangehaakt bij de landelijke verkeersveiligheids campagne 'Wij gaan weer naar school'. Hiervoor worden spandoeken in de stad opgehangen.

1.4.3 Toegankelijkheid wijken

Wijken zijn toegankelijk voor rollators, scootmobielen en kinderwagens, voetpaden kennen geen overbodige obstakels.

Wat hebben we bereikt?

De goot in de Hoogstaat is over ca 80 meter aangepast, zodat rolstoelgebruikers deze nu veilig kunnen kruisen. Daarnaast zijn er diverse gehandicapten op- en afritjes gerealiseerd .

Op verzoek van bewoners is ten westen van Nudepark II een hekje aangepast. In eerste instantie was dit hek door de provincie geplaatst. De wandelaars met kinderwagen, rolstoelgangers en scootmobielen konden geen gebruik maken van het voetpad. Na onze aanpassing is het wandelpad nu voor iedereen toegankelijk geworden.

Er zijn fietspaaltjes weg gehaald. O.a. op het fietspad Win Kanstraat- Corry Vonkstraat.

1.4.4 Veilige, logische en aantrekkelijke fietsroutes

Veilige, logische en aantrekkelijke fietsroutes van verkeer naar bestemmingen zoals scholen en Campus en daarbij zoveel mogelijk de hoofdroutes volgend. Vanuit kinderperspectief, verkeerveiligheid en sociale veiligheid

Wat hebben we bereikt?

Zie 1.1.1

1.4.5 Meer ruimte voor de fiets

Meer ruimte voor de fiets in relatie tot gebruik e-bikes / speed pedelecs en gewone fietsen

Wat hebben we bereikt?

Zie 1.1.1

1.5 Bijdrage mobiliteit participatie minder mobiele inwoners

Wat wilden we bereiken?

Mobiliteit heeft bijgedragen aan de mogelijkheid voor minder mobiele inwoners om zo lang mogelijk mee te kunnen doen in de samenleving

De gemeente bevordert de mogelijkheden voor minder mobiele inwoners, onder andere door het gehandicaptenparkeerbeleid en betere toegankelijkheid van het openbaar vervoer.

Zorgen voor minder mobiele inwoners is een wettelijke taak van de gemeente. Daaronder valt het gehandicaptenparkeerbeleid en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer.

Subdoelen

1.5.1 Bijdrage mobiliteit aan participatie minder mobiele inwoners

Mobiliteit heeft bijgedragen aan de mogelijkheid voor minder mobiele inwoners om zo lang mogelijk mee te kunnen doen in de samenleving.

Wat hebben we bereikt?

De goot in de hoofdstaat is over ca 80 meter aangepast, zodat rolstoelgebruikers deze nu veilig kunnen kruisen. Daarnaast zijn er diverse gehandicapten op- en afritjes gerealiseerd .

Algemene informatie programma 1

Beleidsindicatoren

Er zijn geen beleidsindicatoren binnen dit programma.

Beleidskader

Het beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Beleid uitgifteregels parkeervergunningen Wageningen (2019)
- Beleidsregels gehandicaptenparkeerplaatsen (2014)
- Nota Parkeernormen Wageningen (2015)
- Verordening Parkeerbelastingen (2019)
- Aanwijzingsbesluit vergunning parkeren (2019)
- Aanwijzingsbesluit betaald parkeren (2018)
- APV (2014)
- Veergeldverordening (2013)
- Parkeerverordening (2018)
- Wegsleepverordening (2007)

Beleidsnota's

- Netwerkvisie (2016)
- Parkeernota (2015)
- Structuurvisie Wageningen (2014)
- Uitvoeringsprogramma GMP (2013)
- GMP visiedocument (2012)
- Beleidsvisie wegen (2008)
- Kwaliteitshandboek (2017)

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen zijn betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma:

Regio Foodvalley

De regio Foodvalley treedt op als opdrachtgever voor het programma 'De Bereikbare Vallei', dat bijdraagt aan het beïnvloeden van de vraag naar mobiliteit. Dit is van belang voor de doelstelling om de bereikbaarheid optimaal te houden en om vergroening van mobiliteit te bewerkstelligen. Daarnaast vervult de regio de regisserende rol voor basismobiliteit.

De bereikbaarheidsagenda voor Regio Foodvalley geeft een richtinggevend kader voor 2030 waarmee de ambities van de regio zijn vertaald in een duidelijke koers voor de ontwikkeling en de uitvoering van het regionale mobiliteitsbeleid.

Opheusdens Veer

Het Opheusdens Veer voert de veerdiensten uit tussen Wageningen en Opheusden. Dit is eveneens van belang voor de bereikbaarheid van Wageningen.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-4.490	-4.329	-4.514	-185
Baten	1.866	2.078	1.608	-470
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.625	-2.251	-2.906	-655
Onttrekkingen	507	1.027	1.118	91
Stortingen	-464	-689	-664	24
Mutaties reserves	43	339	454	115
Gerealiseerd resultaat	-2.582	-1.912	-2.453	-540

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
210.00 WEGEN, STRATEN EN PLEINEN	-2.233	-2.152
211.00 VERKEERSMAATREGELEN	-544	-691
214.00 PARKEERVOORZIENINGEN	683	478
223.00 VEERDIENSTEN	181	-87
Gerealiseerd resultaat	-1.912	-2.453

Overzicht baten en lasten per hoofddoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofddoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
1.1 Bereikbaarheid economisch belangrijke locaties	1.579	-2.213	-308	660	-282
1.4 De verkeersveiligheid voor langzaam verkeer is verbeterd	29	-2.301	-357	458	-2.170
Gerealiseerd resultaat	1.608	-4.514	-664	1.118	-2.453

Programma 2 Economische ontwikkeling

Waarom dit programma?

Met dit programma willen we de economische positie van Wageningen versterken en de bedrijvigheid in zowel het kenniscluster, gericht op 'agrofood' en 'life sciences', als de reguliere bedrijvigheid uitbreiden. Maar ook de groene economie wordt versterkt. Onze klimaatambities zorgen voor nieuwe banen, lokale ondernemers worden gestimuleerd om een omslag te maken naar nieuwe economische kansen. De economie dient te worden omgevormd van een lineaire economie naar een circulaire en sociaal ondernemende economie. We willen werken aan een sterke lokale economie waarin iedereen mee kan doen en we participatiekansen vergroten.

Een onderdeel van de ontwikkeling van het kenniscluster is de samenwerking met de gemeente Ede en Provincie Gelderland in het programma KennisAs. De Samenwerkingsovereenkomst KennisAs tussen Wageningen, Ede en provincie loopt 31 december 2019 af. Na 2019 werken in het gebied de KennisAs Ede Wageningen partijen vanuit onderwijs- en kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden samen aan de versterking van het kennisintensieve ecosysteem en vestigingsklimaat binnen diverse samenwerkingsverbanden als de Strategische Agenda van Food Valley, Investeringsprogramma Agrifood 2030 en de Regiodeal. Daarnaast blijft de gemeente Wageningen na het aflopen van de samenwerkingsovereenkomst KennisAs met Ede hiervoor strategisch samenwerken.

We maken de binnenstad vitaler en aantrekkelijker als voorzieningencentrum voor de Wageningers en het kenniscluster. We werken ook aan het profiel van Wageningen in relatie tot de marketing van de binnenstad. De gemeente wil de kansen voor het toerisme identificeren en omzetten in activiteiten.

Al deze thema's in dit programma zijn van essentieel belang voor de ontwikkeling van Wageningen als kenniscentrum, bedrijventrum, woonstad, winkel- en uitgaanscentrum.

Beoogd maatschappelijk effect

De gemeente Wageningen wil een aantrekkelijk economisch klimaat aanbieden met behoud en groei van werkgelegenheid.

Om dit maatschappelijk effect te realiseren zijn de volgende thema's actueel:

- Behoud van bestaande bedrijven
- Aantrekken van nieuwe bedrijven
- Een levendige binnenstad
- Kennispropositie binnen de regio Foodvalley en de kennisAs
- Toerisme en recreatie
- Circulaire economie
- Sociale economie

Hierbij werken we ook aan het vergroten van de bijdrage van het bedrijfsleven aan de doelstelling van duurzaamheid en klimaat.

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

2.1 Het behouden van bestaande bedrijven

Wat wilden we bereiken?

Het behouden van bestaande bedrijven

De gemeente creëert een aantrekkelijk vestigingsklimaat om de huidige bedrijven en instellingen voor Wageningen te behouden. We verbeteren de dienstverlening aan en de relatie met bedrijven. Er dient niet alleen aandacht te zijn voor kennis gerelateerde bedrijvigheid maar ook het reguliere bedrijfsleven (handel, ambacht, productie en logistiek). Daarnaast stemmen we het aanbod van bedrijventerreinen af op de wensen en behoeften.

Samen met de andere Foodvalley-gemeenten en de provincie maken we in het kader van het RPW (Regionaal Programma Werklocaties) afspraken over de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en over de herstructurering en revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

In het plan van aanpak ligt een wettelijke taak: het actief toepassen van de 'ladder voor de duurzame verstedelijking'. Dit wil zeggen dat we bij de ontwikkeling van nieuwe gebouwen/terreinen het duurzaamheidsaspect nadrukkelijk bezien.

Subdoelen

2.1.1 Bedrijventerreinen

Het aanbod van bedrijventerreinen is afgestemd op de diverse behoeften van kennisintensieve bedrijven en reguliere bedrijven en in evenwicht met het regionale aanbod.

Wat hebben we bereikt?

- Er is afstemming over het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) Foodvalley. Wageningen wordt hierin gepositioneerd als dé locatie voor kennis gerelateerde bedrijven en instellingen.
- Het Plan van Aanpak voor de doorontwikkeling en revitalisatie van het Business & Science Park (BSPW) is gekoppeld aan het subsidieprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen van de provincie Gelderland. Hierin wordt een versnelling gerealiseerd in het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Dit draagt bij om de klimaatneutrale ambitie van Wageningen te realiseren.
- Er zijn door de raad vastgestelde randvoorwaarden en uitgangspunten voor de ontwikkeling van Born Oost zodat kan worden gestart met het uitwerken van het stedenbouwkundig plan, beeldkwaliteitplan en bestemmingsplan.

2.1.2 Relatie tussen gemeente en bedrijven

De relatie tussen gemeente en bedrijven is verbeterd.

Wat hebben we bereikt?

- Er wordt continue gewerkt aan (verbetering van) de relatie tussen gemeente en bedrijven en instellingen (o.a. ondernemersverenigingen, WUR). Dit gebeurt door samenwerking bij planvorming (bestemmingsplannen) en realisatie en (her)ontwikkeling van locaties (binnenstad, bedrijventerreinen en Wageningen Campus).
- Omdat het door de Covid 19 Crisis en de lockdown-maatregelen niet mogelijk bleek Wageningse bedrijven te bezoeken is er, om wensen, knelpunten en initiatieven te inventariseren, online contact gezocht met bedrijven en instellingen. Tevens is er adequaat gereageerd op verzoeken en wensen van bedrijven en instellingen. Proactief is geacteerd richting ondernemers in de binnenstad vanwege de coronamaatregelen (bv. terrasverruiming horeca, uitbreiden locatie Wageningse markten en vrijstelling precariobelasting terrassen).
- Als gevolg van de corona-maatregelen zijn de netwerkbijeenkomsten van bedrijven en ondernemersverenigingen (WOC, SOW, Ondernemersvereniging BSPW) grotendeels online voortgezet.

2.1.3 Dienstverlening aan bedrijven

De dienstverlening van de gemeente aan bedrijven (met name gericht op MKB) is verbeterd.

Wat hebben we bereikt?

- Vergunningaanvragen van bedrijven zijn in behandeling genomen en verleend. De Oddv pakt dit op in samenwerking met de gemeente.
- Het Ondernemersloket voorziet ondernemers op een adequate wijze van informatie bij bedrijfsoprichting en vergunningverlening.
- In het Wagenings Integraal Overleg vindt een adequate en integrale afhandeling van ondernemersvragen plaats. Hier worden initiatieven vroegtijdig en interdisciplinair opgepakt.
- Met Wagenings Ondernemers Contact (WOC) en Stichting Ondernemersfonds Wageningen (SOW) wordt samengewerkt op onderwerpen als participatie en duurzaamheid.
- Vanwege Covid19 vindt er regelmatig afstemming plaats met de SOW en Horeca afdeling Wageningen. Continu wordt bekeken hoe we kunnen samenwerken.
- Op basis van daadwerkelijk klantcontact heeft de gemeente enquêtes ondernemersdienstverlening uitgevoerd. Het vervolg, het delen van de resultaten en benoemen speerpunten heeft vanwege Covid19 nog geen doorgang gevonden.

2.1.4 Haven

De haven is functioneel, toekomstbestendig en aantrekkelijk.

Wat hebben we bereikt?

- De gemeente heeft in 2020 geen resultaten bereikt in afwachting van de stikstofwetgeving. De Stikstofwet is eind 2020 aangenomen door de Tweede Kamer. Het is nog onduidelijk welk effect de wet zal hebben voor de situatie in onze haven, waardoor het bestemmingsplan mogelijk verder vertraging oploopt. De Rijnhaven is als overslaghaven (m.n. voor agri-bulk) voor Wageningen én Foodvalley van grote economische en maatschappelijke waarde en wordt beperkt door stikstofwetgeving.

2.1.5 Afstemming bereikbaarheid op bedrijven

De bereikbaarheid en infrastructuur is afgestemd op de wensen en behoeften van bedrijven en instellingen.

Wat hebben we bereikt?

- De gemeente werkt samen met bedrijven, WUR en omwonenden aan een goed ontsloten Wageningen. Dit geldt voor de bereikbaarheid van zowel Binnenstad, Wageningen Campus-BSPW, Nudeparken/Nude II en Haven.
- Voor het realiseren van een optimale bereikbaarheid van Wageningen is in het kader van Beter Bereikbaar Wageningen een zorgvuldige afweging gemaakt tussen het Alternatief Bestaande Route (ABR) en 6 varianten van de Campusroute. Hierin is gekeken naar: doelbereik, milieueffecten en kosten van zowel het ABR als de Campusroutes. De keuze van de provincie voor het ABR komt overeen met het uitgebrachte advies van de gemeente.

Zie ook Programma 1 Bereikbaarheid.

2.2 Het aantrekken van nieuwe kennisintensieve bedrijven

Wat wilden we bereiken?

Het aantrekken van nieuwe (met name) kennisintensieve bedrijven (nationaal en internationaal)

De gemeente wil de randvoorwaarden versterken die ervoor zorgen dat nieuwe bedrijven en instellingen zich in de gemeente vestigen. Hierbij speelt het vestigingsklimaat een belangrijke rol. We werken nauw samen met de Regio Foodvalley. Daarnaast werken we samen met gemeente Ede, de provincie en Wageningen UR in het vervolg op het programma KennisAs om dit gebied als aantrekkelijk kenniscluster te positioneren. Daarnaast wil Wageningen het ondernemerschap stimuleren, startersinitiatieven belonen en informatievoorzieningen goed inrichten.

Subdoelen

2.2.1 Proactieve acquisitie van kennisintensieve bedrijven

Er vindt proactieve acquisitie plaats in samenwerking met Regio FoodValley, zoals binnen de KennisAs Ede-Wageningen voor kennisintensieve bedrijven.

Wat hebben we bereikt?

- Er is samenwerking om een gezamenlijke acquisitiestrategie op te stellen om zo de proactieve werving van kennisintensieve bedrijven in het KennisHart gebied (voorheen KennisAs) in de toekomst vorm te geven voor de vestigingslocaties de Wageningen Campus/BSPW en het Food Innovation District/WFC. De samenwerkende partijen zijn: Wageningen UR, FoodValleyNL, OostNL en de gemeenten Ede en Wageningen.
- Er is een complementaire profiel voor de locaties Wageningen Campus/BSPW en het Food Innovation District/World Food Center, gezamenlijk het KennisHart gebied Ede-Wageningen hét zwaartepunt van (Agro)Food gerelateerde kennis in Foodvalley én Nederland. De Wageningen Campus is vooral sciences/kennis-technologisch en R&D-georiënteerd, terwijl het Food Innovation District/WFC zich richt op consument (B2C), kennisontwikkeling Food door en voor de consument en zakelijke dienstverlening.
- Er is een succesvolle samenwerking met de WUR en de IND in het Expat Center om de toelating tot en het verblijf in Nederland voor kennismigranten en hun gezinsleden naar Wageningen en Foodvalley te vereenvoudigen en te versnellen.

2.2.2 Stimulering ondernemerschap

Het ondernemerschap (start-ups) wordt gestimuleerd.

Wat hebben we bereikt?

- Op de Wageningen Campus is op de Businessstrip de broedplaats voor jonge startups en bedrijfsverzamelgebouw, bedoeld voor kennis-gerelateerde bedrijven en instellingen, PlusUltra II in gebruik genomen.
- Wageningen participeert in de Gelderse programma's Startversneller (voor starters) en Groeiversneller (groeierende bedrijven), een initiatief van de provincie en de Kamer van Koophandel, waarin jonge ondernemers worden geholpen (coaching en opleiding, netwerk, geld en expertise) bij een succesvolle start van hun eigen bedrijf.
- Via het project Zomerondernemer (wegens de Lockdown deze editie Herfstondernemer) zijn jongeren in Regio Foodvalley in een Corona-proof programma met trainingen, workshops en bedrijfsbezoeken gestimuleerd en geholpen bij het opzetten van een eigen bedrijf. Van de zes finalisten waren er twee afkomstig uit Wageningen.
- De samenwerking met o.a. Gemeente Ede, OostNL, Provincie Gelderland en FoodValleyNL in de 'FoodValley Accelerator', een trainings- en coachingstraject, bedoeld voor innovatieve agrifood ondernemingen om na de start-upfase succesvol te kunnen doorgroeien, is door de Covid 19 crisis en de lockdown-maatregelen on-hold gezet.

2.2.3 Aantrekkelijk aanbod detailhandel, horeca en ambulante handel

Er zijn randvoorwaarden gecreëerd voor een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod aan detailhandel, horeca en ambulante handel.

Wat hebben we bereikt?

Zie 2.4.2.

2.2.4 Duurzaamheid bedrijfsleven

Vergroten van de bijdrage van het bedrijfsleven aan de doelstelling van duurzaamheid en klimaat.

Wat hebben we bereikt?

- De gemeente subsidieert, ondersteunt en werkt samen met de Stichting Wageningen Werkt Duurzaam in diverse verduurzamingsprojecten: o.a. verduurzaming van het Business & Sciencepark (BSPW) en energie-adviezen voor diverse categorieën bedrijven. Het Energiefonds Wageningen is doorgegaan met het verstrekken van leningen en voorlichting ten behoeve van energiemaatregelen door bedrijven en instellingen. Er is 1 nieuwe lening afgesloten in 2020, waardoor er nu in totaal 11 leningen zijn afgesloten. In het kader van de uitvoerings- en informatieplicht energiebesparing is toezicht op bedrijven geïntensiveerd: er hebben 11 reguliere controles plaatsgevonden en 5 in het kader van de Versterkte Uitvoering Energiebesparing. In totaal hebben er 85 van de (naar verwachting) 158 bedrijven zich gemeld (54%), in lijn met het landelijk gemiddelde (55%).

2.2.5 Flexibiliteit regelgeving

Er is flexibiliteit in de regelgeving richting ondernemers en initiatiefnemers

Wat hebben we bereikt?

Flexibiliteit in regelgeving wordt geboden binnen het uitvoeringsprogramma Binnenstad aan initiatieven vanuit een positieve houding om deze te realiseren in plaats van denken vanuit regels. Bijvoorbeeld het afvalcollectief zie subdoel 2.6.1.

2.3 Versterken kennispropositie binnen regio Foodvalley en KennisAs

Wat wilden we bereiken?

Wageningen vervult/versterkt haar kennispropositie binnen de Regio Foodvalley en de KennisAs

Naast samenwerking in de Regio Foodvalley en de KennisAs organiseert en stimuleert Wageningen food-gerelateerde events, zowel zakelijk (o.a. congressen) als toeristisch-recreatief (o.a. festivals). Dit met als doel om de positie binnen beide samenwerkingsverbanden te versterken.

Subdoelen

2.3.1 Programmeren en afstemmen met partners

Programmeren en afstemmen met partners.

Wat hebben we bereikt?

- Er is een nieuwe Strategische Agenda (looptijd 2020-2025) met daarin de ambitie van Regio Foodvalley beschreven en hoe de partners deze gaan bereiken.
- Er is in 2020 met het Ministerie EZK een MKB deal overeengekomen met de Regio Foodvalley waarin extra financiële middelen voor regionale initiatieven en projecten die de mkb bedrijven sterker maken.
- De eerste resultaten van de Regio Deal Foodvalley zijn behaald en gecommuniceerd met Stakeholders waaronder ook de gemeenteraden. De Regio Deal Foodvalley is een meerjarige samenwerking waarin o.a. Rijk, de Regio Foodvalley, WUR, provincie Gelderland en VNO-NCW Midden samenwerken aan de versnelling van de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem.
- Er is een besluit van de gemeenteraad op de eerste consultatieronde van de actualisatie van het regionale beleid Perifere Detailhandel (PDV). De gemeenteraad heeft namelijk geen wensen of bedenkingen naar voren gebracht.

2.3.2 Stimulering foodgerelateerde events

Wageningen stimuleert actief foodgerelateerde events, zowel zakelijk (congressen) als toeristisch-recreatief (festivals).

Wat hebben we bereikt?

Vanwege Covid19 en de Lockdown maatregelen is er nauwelijks sprake geweest van food gerelateerde events, zowel zakelijk (oa. congressen) als toeristisch-recreatief (oa. festivals). Het doel om de positie van Wageningen binnen het Kennishart Ede-Wageningen als Foodvalley te versterken is daardoor onvoldoende behaald.

2.4 Levendige en aantrekkelijke binnenstad

Wat wilden we bereiken?

Wageningen heeft een levendige en aantrekkelijke binnenstad

Om de leefbaarheid van de binnenstad te optimaliseren, wil de gemeente zichtbare leegstand zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast wil de gemeente flexibel zijn in regelgeving richting ondernemers en initiatiefnemers. De Wageningen Campus speelt een belangrijke rol voor de gemeente, dus studenten en werknemers moeten de binnenstad gemakkelijk kunnen vinden. Het uitvoeringsprogramma 'Binnenstad' krijgt mogelijk een vervolg in 2020 en richt zich in ieder geval op het verbeteren van de aantrekkelijkheid van de Binnenstad. Daarnaast is er de ambitie om citymarketing en recreatie en toerisme hierin mee te nemen. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om de gracht te herstellen zodat er een 'rondje gevaren' kan worden en een ruimtelijke kwaliteitsimpuls ontstaat aan deze entreezijde van de stad. Tot slot vinden we het van belang dat er randvoorwaarden zijn voor een gedifferentieerd aanbod aan horeca, ambulante handel en detailhandel in combinatie met evenementen, cultuur, wonen en werken. Samenwerken met ondernemers levert daar een bijdrage aan.

Subdoelen

2.4.1 Verbintenis binnenstad met universiteit

De Binnenstad is vindbaar vanaf de Campus en de universiteit is merkbaar aanwezig in de binnenstad.

Wat hebben we bereikt?

- Binnen het uitvoeringsprogramma Binnenstad wordt nadrukkelijk verbinding gezocht met de Wageningen Campus. Het resultaat is een studentenvertegenwoordiging in de werkgroep binnenstad. Het project BLOOM over circulaire bio-economie dat gepresenteerd werd in de binnenstad kon door Covid19 niet doorgaan. Studentenwerkgroep Enactus is een project gestart voor bijenhotels in de binnenstad, zodat de expertise van studenten meer zichtbaar is in onze stad.

2.4.2 Aantrekkelijk aanbod aan detailhandel, horeca en ambulante handel

Er zijn randvoorwaarden gecreëerd voor een aantrekkelijk gedifferentieerd aanbod aan detailhandel, horeca en ambulante handel.

Wat hebben we bereikt?

- Met de SOW, de Horeca afdeling Wageningen en de Markt Adviescommissie wordt intensief samengewerkt. Door Covid19 is dit versterkt.
- Met inwoners, culturele partijen, jongeren, WOC en SOW wordt participatief gewerkt aan een aantrekkelijke en vitale binnenstad in het uitvoeringsprogramma Binnenstad. Deze samenwerking, activiteiten en projecten dragen in belangrijke mate bij aan een aantrekkelijk en gedifferentieerd winkel-, horeca- en handelsaanbod. In 2020 heeft dit geresulteerd in o.a. het terugbrengen van de historische straatnaamborden, de verdere aankleding van Wageningse (zij)straatjes en het busstation en het zelfstandig verdergaan van werk- en leerwinkel Kadolokaal. Door Covid19 is een aantal andere projecten vertraagd.
- De Provincie heeft in het kader van de Gelderse aanpak overbruggingsmaatregelen een vervolgonderzoek gedaan op het koopstromenonderzoek 2019. Het biedt inzicht in de corona impact op winkelgebieden en het perspectief en biedt een basis om verder op door te werken in 2021 .

2.4.3 Leegstand winkelpanden onder kritisch niveau

De zichtbare leegstand van winkelpanden blijft onder een kritisch niveau (in vergelijking met landelijk en regionaal gemiddelde).

Wat hebben we bereikt?

De leegstand in de binnenstad bedraagt, uitgedrukt in m2 winkelvloeroppervlak, 6,6% en is lager dan in de meeste Gelderse gemeenten. De leegstand uitgedrukt in het aantal verkooppunten bedraagt 8,3%. Dit is nagenoeg gelijk aan het gemiddelde in de regio FoodValley. De invloed van Covid19 is voornamelijk niet terug te zien in 2020 in de leegstand cijfers.

2.5 Recreatieve en toeristische potentie worden benut

Wat wilden we bereiken?

Recreatieve en toeristische potentie worden benut

Wageningen wil dat haar inwoners en bezoekers goed op de hoogte zijn van alle recreatieve mogelijkheden in de gemeente en er vervolgens daadwerkelijk gebruik van maken. De gemeente wil zichzelf op de kaart blijven zetten met behulp van evenementen zoals het Bevrijdingsfestival en Food in the Valley. Hierbij zullen de fysieke verbindingen (o.a. aanleg/onderhoud van fiets- en wandelpaden) aandacht krijgen.

Subdoelen

2.5.1 Bekendheid en gebruik recreatieve voorzieningen

Mensen zijn op de hoogte van de recreatieve en toeristische voorzieningen en activiteiten in Wageningen en maken er gebruik van.

Wat hebben we bereikt?

Wageningen is regionaal en landelijk op de kaart gezet door het marketingbureau Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN). De activiteiten van TVAN stimuleren de vrijetijdseconomie in Wageningen en kunnen leiden tot meer inkomsten uit deze sector. Vanwege Covid19 is er een druktemonitor opgeleverd om bezoekers te informeren over de actuele situatie en het bezoek te spreiden over de regio.

Wageningen is aangehaakt op de 'Veluwe-op-1' Agenda en neemt deel aan relevante projecten zoals het versterken van recreatieve netwerken, de recreatiezonering en het versterken van het belevingsgebied VeluweZoom.

Met de gemeenten Arnhem, Rheden, Renkum en Rozendaal en lokale platforms wordt in VeluweZoom verband samengewerkt om het Veluwezoom profiel inclusief bijbehorende voorzieningen te verbeteren.

De profilering van Wageningen Stad der Bevrijding wordt versterkt, o.a. door samenwerking met Wageningen 4/5 en andere partners in de stad. Maar ook door aangehaakt te zijn bij Liberation Route Europe, die bijdraagt aan de profilering en promotie.

2.5.2 Burgerinitiatieven

Initiatieven van burgers en ondernemers worden gestimuleerd.

Wat hebben we bereikt?

Afgelopen jaar zijn de Blauwe Bever safariboot, de capitulatie wandeltocht en de realisatie van een klompenpad XL en een ruiterspad ondersteund.

2.6 Circulaire economie

Wat wilden we bereiken?

Wageningen gaat van een lineaire economie naar een circulaire en sociaal ondernemende economie

Er wordt toegewerkt naar een economie zonder afval, grondstoffen worden opnieuw en hoogwaardig gebruikt, gezonde circulaire verdienmodellen en goede werkgelegenheid. Door middel van 'Wageningen werkt Duurzaam' worden bedrijven, kennisinstellingen en andere organisaties betrokken.

Er wordt benadrukt dat voor ondernemers regelgeving niet belemmerend kan en mag werken. De wet- en regelgeving moet optimaal aansluiten bij, en uitvoerbaar zijn in de praktijk van het bedrijfsleven. De gemeente werkt maximaal klantgericht naar haar bedrijven en instellingen toe.

Subdoelen

2.6.1 Circulaire economie

Er wordt toegewerkt naar een economie zonder afval, grondstoffen worden opnieuw en hoogwaardig gebruikt, gezonde circulaire verdienmodellen en goede werkgelegenheid.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Wageningen participeert (samen met de andere gemeenten GR Regio Foodvalley) in Living Lab Regio Foodvalley Circulair. Dit Living Lab is een brede samenwerking die 50 partijen (bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden) verbindt die samen werk willen maken van circulaire economie, onder andere op het gebied van bouw, voedselverspilling en industrie. Op het gebied van voedselverspilling (waarbij de gemeente onderdeel is van de kerngroep voedselverspilling van LNV in Regio Foodvalley) zijn verschillende projecten gestart en/of afgerond (zie 4.1.3)

In 2020 hebben we de volgende inkoop resultaten bereikt: De gemeente geeft het goede voorbeeld door in elke aanbesteding aandacht te hebben voor circulariteit, dit maakt onderdeel uit van het inkoopbeleid. Waar mogelijk wordt de samenwerking gezocht met andere gemeenten. In 2020 is dit gebeurd bij de aanbesteding trapliften en verkeersborden. Daarnaast is er bij alle aanbestedingen veel aandacht voor gunningscriteria op het gebied van duurzaamheid. Zie ook de paragraaf 3 bedrijfsvoering.

Op het gebied van bedrijfsafval heeft de gemeente samen met de initiatiefnemer 'het Afvalcollectief' de verkenning afgerond rondom de mogelijkheden van meer afvalscheiding en minder transportbewegingen van bedrijfsafval.

Algemene informatie programma 2

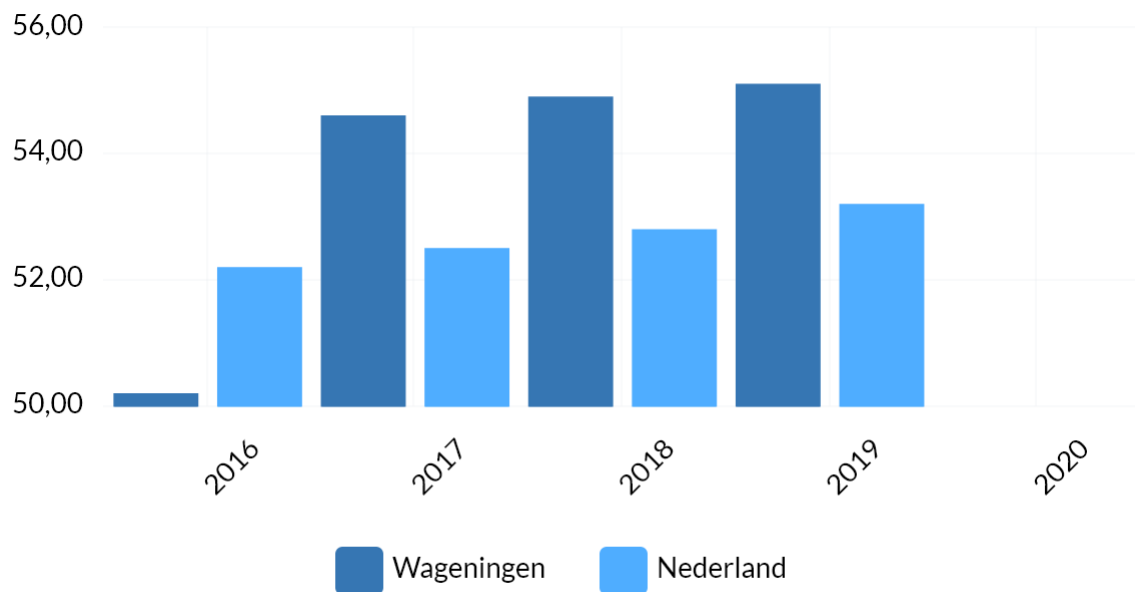
Beleidsindicatoren

In dit programma zijn de volgende beleidsindicatoren opgenomen:

JR20 - Functiemenging

Bron: LISA

Eenheid: Verhouding tussen banen en woningen (0=alleen woningen, 50=evenveel woningen als banen en 100=alleen banen)

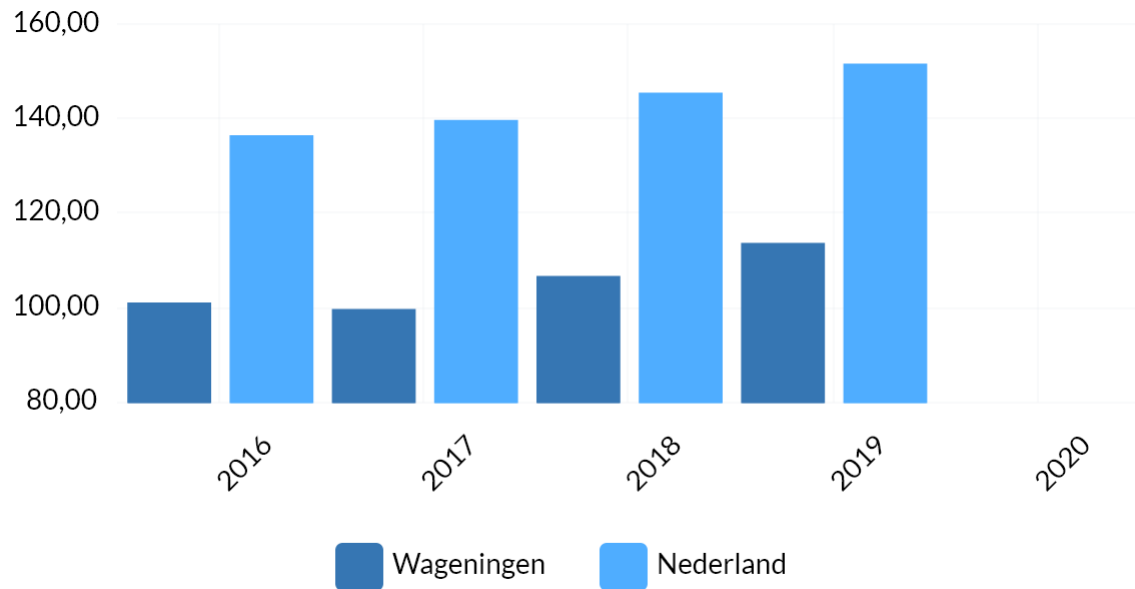

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	50,20	54,60	54,90	55,10	
Nederland	52,20	52,50	52,80	53,20	

JR20 - Vestigingen

Bron: LISA

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners van 15 tot 65 jaar

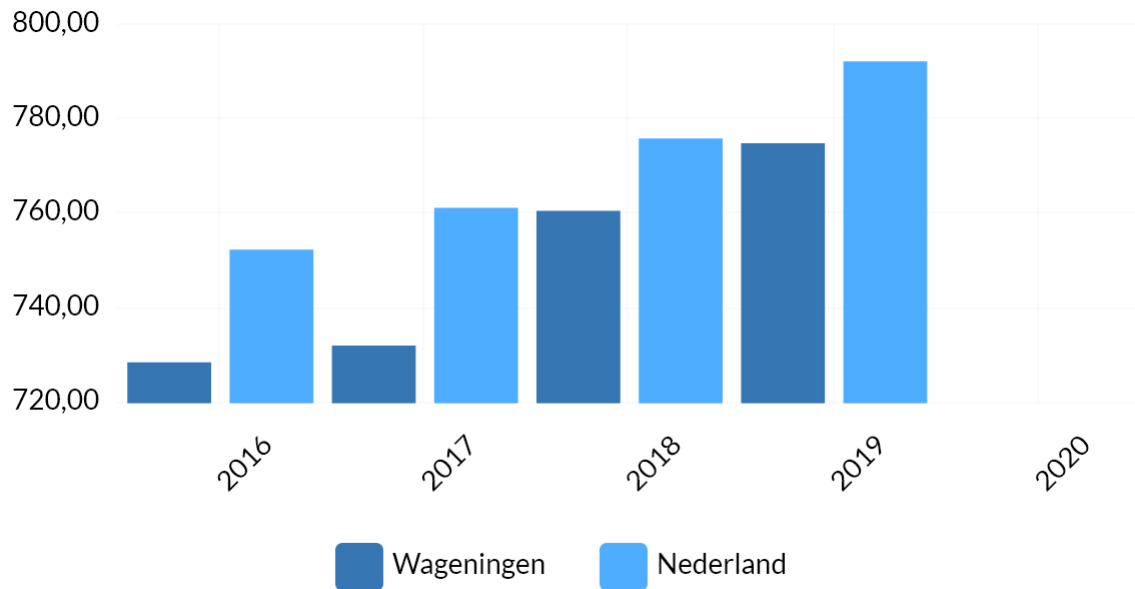
Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	101,10	99,70	106,70	113,70	
Nederland	136,50	139,70	145,50	151,60	

JR20 - Banen

Bron: LISA

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners van 15 tot 65 jaar

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	728,40	732,00	760,50	774,80	
Nederland	752,30	761,10	775,80	792,10	

Beleidskader

Het beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Verordening winkeltijden Wageningen (2016)
- Verordening op de heffing en de invordering van reclamebelastingen (2020)
- Marktgeldverordening (2016)
- Marktverordening (2015)
- Inrichtingsplan Wageningse markten (2015)
- Verordening Scheepvaartrechten (2013)
- Verordening winkelondersteunende Horeca (2010)
- Haven- en kadeverordening Wageningen 2016

Beleidsnota's

- Nota Bovenwijkse Voorzieningen
- Visie Binnenstad (2015)

- Economische visie detailhandel en horeca Next (2013)
- Beoordelingskader horeca (2013)
- Nadere regels met betrekking tot de heffing en invordering van reclamebelasting (2012)
- Nota grondbeleid (2009)
- Beleidsplan Recreatie en Toerisme (2008/2009)
- Kadernota herontwikkeling Rijnhaven (2003)
- Onderzoeksrapport toekomst haven 'De voortuin van Wageningen' (2002)
- PDV-DV beleid 2017-2019 (2017)
- RPW Bedrijventerreinen (2018)
  - o Visie Werklocaties 2017-2025
  - o Afsprakenkader 2017-2020
- RPW Kantorenlocaties (2020)
  - o Kantorenvisie 2020-2027
  - o Afsprakenkader Kantoren 2019-2024
- Beleidsnotitie Ben & breakfast (2009)

Overeenkomsten / convenanten

- Convenant Ondernemersfonds Wageningen 2020
- Samenwerkingsovereenkomst Regio Deal Foodvalley

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen zijn betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma:

Regio Foodvalley

Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van acht gemeenten, met samen 330.000 inwoners. De gemeente Wageningen neemt deel aan Regio Foodvalley middels een gemeenschappelijke regeling om een aantal doelen uit haar programma te bereiken. Voor 'Economie' zijn deze doelen o.m. het ontwikkelen van het juiste aanbod van bedrijventerreinen, marketing en acquisitie, gezamenlijke profilering en lobby in Brussel. Gemeenten leveren ambtelijke capaciteit voor het uitvoeren van regionale opgaven. De regio ontwikkelt beleid en adviseert provincies, Rijk en Europese Commissie over wetten en regels. Ook coördineert de regio een uitvoeringsprogramma, dat een groot aantal projecten behelst. Deze projecten worden door samenwerkende gemeenten uitgevoerd.

Ondernemers, onderwijs en overheid werken samen in de Triple Helix Foodvalley. Doel van de samenwerking is een economische topregio. Hiervoor heeft de triple helix een Strategische Agenda opgesteld. Deze agenda is vertaald in een Uitvoeringsprogramma. Deze projecten dragen bij aan de ambities van de Strategische Agenda en worden door meerdere O's getrokken en ondersteund.

Marin Stakeholders Association (MSA)

Gemeente Wageningen is deelnemer aan de MARIN Stakeholders Association (MSA). De MSA is een stichting die het MARIN, een toonaangevend maritiem onderzoeksinstituut, vanuit marktperspectief stuurt en een financieel vangnet vormt. Door deel te nemen, onderschrijven we de ambitie om Wageningen uit te bouwen tot kennisstad. We kunnen hiermee invloed uitoefenen om dit mondiale kennisintensieve bedrijf en de werkgelegenheid (375 fte) voor Wageningen te behouden. Het MARIN werkt samen met de gemeente aan de ambitie Wageningen klimaatneutraal. Doordat zij ieder jaar kosteloos hun faciliteiten beschikbaar stellen voor kleine, vaak startende bedrijven dragen zij bij aan de versterking van de economische positie van Wageningen en het starterslandschap.

De onderstaande partijen zijn in formele zin geen verbonden partijen, maar wel relevant voor de realisatie van de doelstellingen uit het programma:

- Het programma Investeringsagenda Vestigingsklimaat Foodvalley 2030 wordt uitgevoerd in een samenwerking met de gemeente Ede en provincie Gelderland . Hiermee wordt de kennispropositie versterkt.
- Het programma binnenstad wordt uitgevoerd met nauwe betrokkenheid van ondernemers, bewoners, culturele partijen en andere betrokkenen bij de binnenstad. Formele spelers hierbij zijn de Stichting Ondernemersfonds Wageningen, WOC afdeling detailhandel en afdeling Wageningen van de Koninklijke Horeca Nederland.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-2.623	-1.383	-1.188	195
Baten	3.087	970	825	-146
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	464	-413	-364	49
Onttrekkingen	64	60	194	134
Stortingen	-904	-57	-181	-124
Mutaties reserves	-840	3	14	10
Gerealiseerd resultaat	-376	-410	-350	60

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
221.00 RIJNHAVEN	45	45
310.00 MARKTEN	15	-31
310.10 BEVORDERING HANDEL EN AMBACHT	-210	-169
310.20 BEVORDERING BEDRIJFSVESTIGINGEN	-260	-195
830.00 GRONDEXPLOITATIE	0	0
Gerealiseerd resultaat	-410	-350

Overzicht baten en lasten per hoofddoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofddoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
2.1 Het behouden van bestaande bedrijven	427	-386	0	4	45
2.2 Het aantrekken van nieuwe kennisintensieve bedrijven	405	-620	-5	0	-220
2.3 Versterken kennispropositie binnen regio Foodvalley en KennisAs	0	-6	0	0	-6
2.5 Recreatieve en toeristische potentie worden benut	0	-95	0	0	-95
2.DH Drank- en horecawet	11	-85	0	0	-74
2.GB Grondbedrijf	476	-520	-224	190	-79
Gerealiseerd resultaat	1.318	-1.712	-229	194	-428

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Waarom dit programma?

Wageningen verandert snel. De Wageningen Campus ontwikkelt zich, de vraag naar woningen blijft en onze ambities voor groen ook. We willen gemengde wijken, waarbij ruimte is voor klimaatadaptatie en de energietransitie. Daarnaast stellen inwoners, ondernemers en bezoekers van Wageningen hoge eisen aan de woon-, werk- en leefomgeving, het voorzieningenniveau, duurzaamheid en de bereikbaarheid van de stad. We willen de kwaliteit en diversiteit van de leefomgeving verbeteren en een evenwichtige samenstelling van de stad bevorderen. Daarom werken we samen met lokale, regionale en landelijke partners. Door ruimtelijke ontwikkeling geven we invulling aan een veranderende stad en de maatschappelijke opgaven die daarbij horen. Participatie zoals bij de gebiedsvisie Olympiaplein is voor ons hierbij een essentieel onderdeel.

Ook willen we archeologische, cultuurhistorische, landschappelijke, stedenbouwkundige, ecologische en aardkundige waarden beschermen, herstellen en versterken. Deze waarden moeten beter zichtbaar en beleefbaar zijn. De gebieden rondom Wageningen willen we met elkaar en met de stad verbinden voor mens en dier. We gaan dit op een integrale manier verder ontwikkelen, waarbij we kijken naar wonen, groen, biodiversiteit, parkeren, klimaatadaptatie en de energietransitie. Daarom stellen we een visie Buitengebied op. We verbinden daarin de reeds lopende visietrajecten van de Eng en Grebbedijk, de Uiterwaarden, Bosgebied en Het Binnenveld.

Beoogd maatschappelijk effect

We willen een complete, dynamische en aantrekkelijke stad zijn met respect voor de identiteit van Wageningen. We willen op een duurzame wijze bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

3.1 Ruimtelijke kwaliteit

Wat wilden we bereiken?

Een ruimtelijke inrichting die aansluit op maatschappelijke behoeften, de actuele markt en ruimtelijke kwaliteit volgens de structuurvisie 2013

Wageningen verandert: de campus ontwikkelt zich verder, de vraag naar woningen blijft, klimaatadaptatie, energietransitie, onze ambitie op groen, en het streven naar gemengde wijken.

Om ervoor te zorgen dat de ruimtelijke inrichting blijft aansluiten op de markt en maatschappelijke behoeften werkt de gemeente nauw samen met lokale en regionale stakeholders. We willen geen uitbreidingswijken. We beoordelen ruimtelijke initiatieven onder andere aan wettelijke- en beleidskaders. We realiseren zelf ontwikkelingen, maar faciliteren vooral ruimtelijke initiatieven van derden. Waar nodig actualiseren we bestemmingsplannen op eigen initiatief, zodat ze voldoen aan de wettelijke kaders. We optimaliseren onze processen rond ruimtelijke ontwikkelingen en geven uitvoering aan het verbeteren van werkprocessen. Door onze dienstverlening zo efficiënt en doelmatig mogelijk te maken verhogen we de kwaliteit hiervan.

Dit willen we bereiken door een hoge mate van participatie bij ruimtelijke processen. Een goed voorbeeld hiervan is de aanpak van de gebiedsvisie van het Olympiaplein. Ook kijken we integraal naar ruimtelijke ontwikkelingen. Allemaal in de geest van de Omgevingswet.

Verder wordt eind 2019 een quickscan naar het Grondbedrijf uitgevoerd waarin het beleid, de processen en de exploitaties (o.a. kostenverhaalallocaties) worden geanalyseerd. In 2020 geven we uitvoering aan de aanbevelingen uit deze quickscan.

Subdoelen

3.1.1 Faciliteren ruimtelijke ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkeling is gefaciliteerd in het kader van structuurvisie.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn voorbereidende werkzaamheden gedaan om ruimtelijke ontwikkelingen voor woningbouw te faciliteren, zoals onder andere Duivendaal, De Dreijen I en II, Kortenoord, Marijkeweg 20 en Churchillweg/Spellstraat. Ook voor de bevordering van het kennisecosysteem zijn voorbereidingen getroffen aan De Born-Oost. Verder is gewerkt aan de voorbereidende werkzaamheden voor het faciliteren van de ontwikkeling van de locatie van De Aula.

3.1.2 Realiseren ruimtelijke ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkeling is gerealiseerd in het kader van de Structuurvisie.

Wat hebben we bereikt?

De Olympiahall is gesloopt en is gereed voor verdere ontwikkeling. Verder is gestart met het verbouwen van het stadskantoor en is het bestemmingsplan voor Costerweg 65 vastgesteld.

3.1.3 Bouwplannen en ruimtelijk gebruik voldoen aan wettelijke- en beleidskaders

Bouwplannen en ruimtelijk gebruik voldoen aan de wettelijke- en beleidskaders.

Wat hebben we bereikt?

Ter voorbereiding op de Omgevingswet hebben we voorbereidingen getroffen voor het actualiseren van bestemmingsplan BSPW om deze Omgevingswetproof te maken.

De volledig herziene nota Bovenwijkse voorzieningen is door B&W vastgesteld en gereed voor raadsbehandeling.

De CRK heeft de adviesaanvragen voor ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan ons welstandsbeleid. Naar aanleiding van de motie van de raad over het adviesstelsel is een advies hierover in voorbereiding.

De ODDV heeft bouwplannen getoetst volgens het uitvoeringsplan.

3.1.4 Lokale en regionale stakeholders hebben een rol

Lokale en regionale stakeholders hebben een rol.

Wat hebben we bereikt?

In regionaal verband werken we aan een verstedelijkingsstrategie en ruimtelijke verkenning en werken we aan de problematiek van stikstof.

We zijn gestart met de behandeling van initiatieven aan de intaketafel. Voor kleinere ruimtelijke plannen hanteren we de omgevingstafel, waarbij de plannen ambtelijk en stakeholders worden besproken. Verder werken we voor grotere ruimtelijke initiatieven met startnotities. Daarin leggen we in overleg met de initiatiefnemers vast hoe we de participatie in het ontwikkelproces aanpakken.

3.2 Beheer openbare ruimte

Wat wilden we bereiken?

Het beheer draagt bij aan de instandhouding van de kwaliteit (schoon, heel en veilig) van de openbare ruimte

Door het stimuleren van burgerinitiatieven, beeldgericht werken en adequate afhandeling van meldingen en klachten wordt het beheer van de openbare ruimte kwalitatief in stand gehouden.

Het is wettelijk vastgesteld dat de gemeente gifvrij onderhoud van de openbare ruimte moet uitvoeren. Dit zorgt o.a. voor het behoud van de biodiversiteit. De gemeente is verplicht informatie te registreren en te beheren ten behoeve van betrouwbare geografische en vastgoedinformatie.

Subdoelen

3.2.1 Het beheer is uitgevoerd volgens de (vastgestelde) plannen

Het beheer is uitgevoerd volgens de vastgestelde beeldkwaliteit.

Wat hebben we bereikt?

Het (groen)beheer is uitgevoerd volgens het vastgestelde onderhoudsniveau. Dit blijkt o.a. uit externe schouw resultaten.

Er is medewerking gegeven aan verzoeken van inwoners voor buurtgroen.

Meldingen van inwoners over overlast, ongemak of onderhoudsgebrek in de openbare ruimte worden binnen de gestelde termijn behandeld en verholpen. Data over groen is actueel vindbaar voor inwoners en data over groen zijn actueel.

3.3 Bevorderen van de biodiversiteit en behoud van cultuurhistorie

Wat wilden we bereiken?

Bevorderen van de biodiversiteit en behoud van cultuurhistorie

Wageningen hecht aan haar groene omgeving. We geven veel betekenis aan de intrinsieke waarde van de natuur en het positieve effect dat natuur en groen op mensen heeft. Daarom willen we natuurinclusief ontwikkelen en bij alle (ruimtelijke) plannen de natuur als belangrijk toetsingskader meenemen. Door het 'nee, tenzij' principe beperken we verstedelijking van het buitengebied. We stimuleren de natuur- en landschapontwikkeling middels het Uitvoeringsprogramma voor het buitengebied en we ontwikkelen een integrale visie op ons buitengebied. We waarderen en faciliteren de inbreng van groene vrijwilligers en organisaties, zowel binnen- als buitenstedelijk.

Verder is een uitdaging dat ons landschap ingrijpend gaat veranderen door de noodzaak om energie grootschalig op te wekken. Goed nadenken over hoe het energielandschap van de

toekomst eruit moet zien, is de enige manier om het ons niet te laten overkomen. Dit is dan ook een belangrijk thema binnen de ontwikkeling van de integrale visie op het buitengebied.

Subdoelen

3.3.1 Verbinden gebieden voor mens en dier

De gebieden rondom Wageningen worden met elkaar en met de stad verbonden, voor mens en dier.

Wat hebben we bereikt?

- Visie buitengebied is vastgesteld
- Visie op de Wageningse Eng is vastgesteld
- Regionaal weidevogelplan is afgerond
- Jaarlijkse natuurwerkdag is georganiseerd
- Kinderklompenpad op de Eng is geopend
- Projecten biodiversiteit door SLG zijn gestart
- Landschapselementen zijn aangelegd
- Pilot Nieuwe Nu is gestart

3.3.2 Uitvoeringsprogramma GBP

Uitvoeringsprogramma GBP

Wat hebben we bereikt?

- De regeling vergroenen tuinen/daken/gevels is vastgesteld en subsidies zijn verleend voor 34 tuinen/daken, het subsidieplafond is bereikt
- Het overleg over vergroenen met de Woningstichting is nieuw leven ingeblazen met als doel in de prestatieafspraken afspraken over groen in tuinen op te nemen
- Online workshop de levende tuin over het ontwerpen van een 'biodiverse' tuin
- Scholen zijn opnieuw benaderd om hun schoolplein te vergroenen (ism het Groene Wiel)
- Diverse plannen zijn voorbereid, waaronder het Bomenbeheerplan Wageningen Hoog, aanpassing van de bomenbeheerverordening, de Ecologische structuurkaart, evaluatie van de pilot Tarthorst, kaders voor buurtbeheer en bestrijding eikenprocessierups en het Handhavingbeleid oneigenlijk gebruik gemeentegronden.

In verband met beschikbare capaciteit en prioritering is het opstellen van een bomenplan nog niet gestart, hetzelfde geldt voor de aanpak van de Roghorst (vervangingsplan).

3.3.3 Archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden

Archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden van het landschap worden beschermd, hersteld en versterkt, maar ook beter beleefbaar en zichtbaar gemaakt

Wat hebben we bereikt?

Vanwege de opgelegde beperkingen met betrekking tot het Covid 19-virus zijn het Landgoedfestival Gelders Arcadië en Openmonumentendag niet doorgestaan.

Cultuurhistorie:

- Naar aanleiding van een verzoek door erfgoedverenigingen is in november een onderzoek gestart naar de aanwijzing als gemeentelijk monument van 75 woningen aan de Julianastraat.
- Er is voor vier panden een kleurhistorisch onderzoek uitgevoerd. Dit heeft geleid tot het wijzigen van de betreffende monumenten in de nieuwe historische kleur.
- Restauratie en veiligheidsvoorzieningen laten aanbrengen kasteelmuur bij Torckpark.
- De voorbereidingen om de Cultuurhistorische waardenkaart (CHW) begin 2021 te laten vaststellen, zijn afgerond.

Archeologie:

De Archeologische beleidskaart is opgesteld en doorgestuurd aan de raad .

In 2020 zijn 21 adviezen voor archeologie uitgebracht, deze varieerden van het adviseren bij een omgevingsvergunning voor één woning tot het adviseren t.b.v de MER voor Beter Bereikbaar Wageningen. Er werden in 2020 in de gemeente Wageningen vier archeologische onderzoeken uitgevoerd. Ook is er meerdere malen archeologisch advies geleverd voor de versterking van de Grebbedijk.

3.4 Versterken Grebbedijk

Wat wilden we bereiken?

Versterken Grebbedijk

Binnen het nationale Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)2017-2022 heeft de Grebbedijk een van de hoogste prioriteringen gekregen om versterkt te worden, omdat de dijk vanaf 1-1-2017 niet meer voldoet aan de nieuwe normen vanuit het Deltaprogramma. De verschillende betrokken partijen, te weten Waterschap, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, Provincie Utrecht, Provincie Gelderland en de gemeente Wageningen hebben eind 2017 een samenwerkingsovereenkomst getekend voor de verkenningsfase om dit gezamenlijk op te pakken, waarin ook het doel is naar mogelijke te koppelen gebiedsambities te kijken. Het doel is om het gebied niet alleen veiliger te maken, maar ook aantrekkelijker. Het Waterschap Vallei en Veluwe heeft de regie op dit proces. Het proces is opgeknipt in een verkenningsfase (2017-2020), een planuitwerkingsfase waarin het definitief ontwerp van het Voorkeursalternatief wordt opgesteld (2020-2022) en een uitvoeringsfase (vanaf 2023). We zitten op dit moment dus in de verkenningsfase, die is opgeknipt in zeef 0 tot en met 2:

0. Mogelijke oplossingsrichtingen opstellen (reeds afgerond). Op basis verschillende sessie met belanghebbenden zijn alle ambities opgehaald en hebben deze een plek gekregen in één van de zes mogelijke oplossingsrichtingen. De raad heeft in mei hierover een RIB ontvangen.

1. Drie kansrijke alternatieven vaststellen (eind 2018/begin 2019). Op basis van de zes oplossingsrichtingen zijn drie kansrijke alternatieven opgesteld. Er is nader onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van deze alternatieven. De raad stelt de drie kansrijke alternatieven vast eind 2018/begin 2019. Voor die tijd betrekken we ze nog bij het proces.

2. Voorkeursalternatief vaststellen (begin 2019/medio 2020). Op basis van de drie kansrijke alternatieven stellen we met de partners een Voorkeursalternatief samen. Het ontwerp hiervan leggen we in het najaar van 2019 voor aan de raad en moet definitief worden vastgesteld door de raad medio 2020.

Subdoelen

3.4.1 Voorkeursalternatief

Gemeentelijke ambities zijn meegenomen in het voorkeursalternatief (VKA).

Wat hebben we bereikt?

Op 29 juni 2020 is de Nota Voorkeursalternatief gebiedsontwikkeling Grebbedijk vastgesteld. Hiermee is de verkenningsfase afgerond. In de Nota Voorkeursalternatief gebiedsontwikkeling Grebbedijk zijn de gebiedsambities opgenomen overeenkomstig de in de ontwerp Nota Voorkeursalternatief gebiedsontwikkeling Grebbedijk genoemde gebiedsambities. Er is gestart met de vooronderzoeken voor de ADC-toets waterplas.

3.5 Voorbereiden op de Omgevingswet

Wat wilden we bereiken?

Voorbereiden van de Omgevingswet

Volgens de huidige verwachting treedt op 1 januari 2021 de Omgevingswet in werking. Deze nieuwe wet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Dit maakt integraal beheer van de fysieke leefomgeving en een integrale aanpak van ontwikkelingen in die leefomgeving mogelijk. De Omgevingswet biedt veel kansen om aan de Wageningse ambities vorm te geven: versterken van natuur en landschap, kwaliteit van leven centraal stellen, bouwen aan toekomstbestendige wijken, ruimte houden en maken voor groen en bewegen voor een gezonder leven. In 2019 zijn we gestart met de voorbereiding van een proces om samen met Wageningse inwoners, organisaties, ondernemers en WUR onze eigen Wageningse omgevingsvisie te maken. Op verzoek van de gemeenteraad beginnen we daarbij met de ontwikkeling van de visie op het buitengebied. Dit eerste onderdeel van de omgevingsvisie wordt in het voorjaar van 2020 ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. In 2020 gaan we ook aan de slag met de ontwikkeling van een omgevingsvisie voor de rest van de stad. Uiteindelijk worden deze visies samengevoegd tot één gemeentebrede omgevingsvisie. Parallel aan de ontwikkeling van de omgevingsvisie lopen processen ter voorbereiding van het tijdelijke, van rechtswege vastgestelde omgevingsplan per 1 januari 2021, de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de aanpassing van de dienstverlening. Verder werken we samen met (keten)partners als Omgevingsdienst De Vallei, Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden, Waterschap Vallei & Veluwe, de Foodvalley-gemeenten en de provincie Gelderland.

Subdoelen

3.5.1 Kerninstrumenten Omgevingswet

Uiterlijk in 2024 zijn er vier lokale kerninstrumenten voor de Omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsprogramma, omgevingsplan, omgevingsvergunning), die aansluiten bij de eigenheid van Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is de visie buitengebied vastgesteld, als eerste onderdeel van de gemeentebrede omgevingsvisie. Ter voorbereiding van de ontwikkeling van de visie op de bebouwde kom zijn expertmeetings georganiseerd voor de gemeenteraad en de stad en is het huidige beleid geïnventariseerd. Er is een start gemaakt met het omgevingsplan 1.0, dat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege zal gelden. Voor de aansluiting van visie en plan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet is plan- en regelsoftware ingekocht. Het proces voor het verlenen van omgevingsvergunningen is herzien en aangevuld met de intake- en omgevingstafel. NB. De inwerkingtredingsdatum van de wet is uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2022, waardoor ook de wettelijke deadlines voor de kerninstrumenten zijn verlengd.

3.5.2 Dienstverleningsconcept Omgevingswet

Uiterlijk in 2024 wordt vanuit de gemeente en de ketenpartners gewerkt volgens een nieuw dienstverleningsconcept Omgevingswet, dat aansluit bij de wensen van Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

Het dienstverleningsconcept Omgevingswet is onderdeel van het gemeentebrede dienstverleningsconcept. Voor de Omgevingswet zijn de processen voor vergunningverlening geëvalueerd en is besloten om een intake- en omgevingstafel in het proces te voegen. Dit maakt participatie in een vroeg stadium mogelijk, wat de kwaliteit van een aanvraag ten goede komt. Er is in een regiobrede pilot geoefend met een snelserviceformule voor lichte vergunningsaanvragen. Door de corona-maatregelen is het in 2020 slechts beperkt mogelijk geweest om het omgevingsspel te spelen. Dit spel is heel effectief gebleken in het vertrouwd raken met de bedoeling van de nieuwe wet, zowel voor ambtenaren als voor bestuurders, ketenpartners en leden van adviescommissies.

Algemene informatie programma 3

Beleidsindicatoren

Er zijn geen beleidsindicatoren binnen dit programma.

Beleidskader

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Verordening inning op de begraafrechten (2019)
- Bomenverordening (2010)
- Telecommunicatieverordening (1999)
- Bouwverordening Wageningen (1993, herziening 2018)
- Overeenkomst kadaster Gelderland (1991)
- Erfgoedverordening (2019)

Beleidsnota's

- Visie Buitengebied (2020)
- Visie Wageningse Eng (2020)
- Beheersverordening gemeentelijke begraafplaats en gedenkpark "De Leeuwerenk" 2019
- Beleidsnotitie openbare verlichting (2012)

- Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving VTH-Beleid gemeente Wageningen
- Verordening kabels en leidingen Wageningen 2018
- Beleidsregels camping de Wielerbaan 2017
- Beleidsregels handhaving basisfunctie Openbare Ruimte (2005)
- Groenbeleidsplan (2017)
- Welstandsnota gemeente Wageningen 2018

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen zijn betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma:

Regio Foodvalley

Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van acht gemeenten. Gemeenten leveren ambtelijke capaciteit voor het uitvoeren van regionale opgaven. De regio ontwikkelt beleid en adviseert provincies, Rijk en Europese Commissie over wetten en regels. Ook coördineert de regio een uitvoeringsprogramma, dat een groot aantal projecten behelst. Deze projecten worden door samenwerkende gemeenten uitgevoerd. De regio faciliteert. Gemeente Wageningen neemt deel aan Regio Foodvalley middels een gemeenschappelijke regeling, om een aantal doelen uit haar programma te bereiken.

Omgevingsdienst De Vallei

De OddV voert in opdracht van de gemeente taken uit op het gebied van vergunningverlening en handhaving.

De onderstaande partijen zijn in formele zin geen verbonden partijen, maar wel relevant voor de realisatie van doelstellingen uit het programma:

Stichting Wageningse Eng (statuten), TAWÉ (reglement)

Voor de uitvoering van projecten die de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Eng behouden en waar mogelijk versterken, werkt de gemeente samen met de SWE. De missie en visie van de SWE liggen verankerd in de Statuten van de stichting.

Om de diverse belangen van en op de Wageningse Eng verder te verankeren, heeft het gemeentebestuur een Territoriale Adviescommissie Wageningse Eng (TAWÉ) ingesteld. Deze commissie is door het college van B&W ingesteld en benoemd via een art. 84 commissie/verordening. De TAWÉ adviseert – gevraagd en ongevraagd- het college van burgemeester en wethouders over gemeentelijke beleidsontwikkelingen, vergunningverlening en alle andere zaken met betrekking tot de Wageningse Eng.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-8.870	-9.593	-10.003	-410
Baten	4.153	3.207	4.924	1.718
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-4.717	-6.387	-5.079	1.308
Onttrekkingen	461	402	1.106	704
Stortingen	-1.256	-245	-1.793	-1.548
Mutaties reserves	-795	157	-687	-844
Gerealiseerd resultaat	-5.513	-6.230	-5.766	464

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
210.10 NUTSBEDRIJVEN EN DERDEN	-23	28
210.50 OPENBARE VERLICHTING	-369	-336
541.10 CULTUURHISTORIE	-143	-158
560.00 WIJK- EN BUURTBEHEER	-3.518	-3.818
724.00 BEHEER BEGRAAFPLAATS	100	147
810.00 RUIMTELIJKE BELEID	-1.556	-1.321
810.20 RUIMTELIJKE BEHEER	-112	-105
810.30 BESTEMMINGSPANNEN	-203	-155
810.40 KOSTENVERHAALOCATIES	0	0
822.30 VASTGOEDSYSTEEM	-117	-110
825.00 OMGEVINGSVERGUNNING	-287	63
Gerealiseerd resultaat	-6.230	-5.766

Overzicht baten en lasten per hoofdoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofdoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
3.1 Ruimtelijke kwaliteit	4.207	-4.479	-1.696	1.056	-912
3.2 Beheer openbare ruimte	196	-4.408	-49	50	-4.210
3.3 Bevorderen van de biodiversiteit en behoud van de cultuurhistorie	17	-294	0	0	-276
3.4 Versterken Grebbedijk	0	-103	0	0	-103
3.5 Voorbereiden op de Omgevingswet	0	-186	0	0	-186
Gerealiseerd resultaat	4.421	-9.469	-1.745	1.106	-5.687

Programma 4 Milieu

Waarom dit programma?

Dit programma richt zich op een beter leefmilieu voor de inwoners van Wageningen. Daarbij zorgen we ervoor dat we de mogelijkheden voor toekomstige generaties niet aantasten. De klimaatopgave is daarbij veruit de grootste uitdaging. Om onze klimaatdoelstellingen te behalen is het noodzakelijk dat we verdere stappen maken om energie te besparen maar ook om meer duurzame energie op te wekken. We stimuleren sowieso zoveel mogelijk zonne-energie op daken maar daarnaast ontkomen we er niet aan om ook zonneparken en mogelijk windturbines te realiseren. Daarnaast zullen we een alternatief moeten gaan vinden voor het gebruik van aardgas om onze bebouwde omgeving te verwarmen. Over al deze opgaves zijn we in gesprek met de stad en zal resulteren in:

- een samenhangende visie op het buitengebied, waarin onder andere definitieve criteria voor duurzame energieopwekking worden opgenomen;
- een Transitievisie Warmte;
- een Regionale Energiestrategie.

Tot slot vinden wij het heel belangrijk dat we deze klimaatopgave niet alleen realiseren op het terrein van energie maar ook inzetten op een transitie in ons voedselsysteem en klimaatadaptatie.

Beoogd maatschappelijk effect

Wageningen streeft naar een duurzame samenleving zonder de gevolgen van beslissingen en keuzes af te wentelen op andere landen, zonder grondstoffen of energie te verspillen en middels een eerlijke omslag.

Om dit maatschappelijk effect te realiseren zijn de volgende thema's actueel:

- Klimaatneutraal
- Klimaatbestendig
- Verspillen van grondstoffen
- Bodemkwaliteit
- Waterlopen
- Benedenstroomse gebieden
- Inzameling afvalwater
- Gezondheids- en veiligheidsregio
- Plaagdierenoverlast
- Opvang zwerfende dieren

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

4.1 Klimaatneutraal 2030

Wat wilden we bereiken?

De gemeente Wageningen is Klimaatneutraal in 2030 (Klimaatplan 2013-2016)

1. Een energiebesparing van 50% t.o.v. 2008;

2. Restant energieverbruik duurzaam opwekken;
3. Terugdringen van indirect energieverbruik;
4. De voertuigbrandstoffenuitstoot verminderen: 60% in 2030, 100% in 2050.

Dit doel bevat geen wettelijke taken. De doelen zijn vastgelegd in de Routekaart Wageningen Klimaatneutraal in 2030. Op het gebied van Duurzame energie heeft in 2015 een herijking plaatsgevonden. Het uitvoeringsplan 2017-2021 is opgesteld samen met partners in de stad.

In het kader van het nationaal Klimaatakkoord komt er een opgave per regio voor:

- de warmtetransitie (wijk voor wijk van het gas af)
- de opwekking van duurzame elektriciteit (windmolens en zonnepanelen).

Deze opgave wordt uitgewerkt in een integrale visie op het buitengebied en in een Regionale Energie Strategie. Dit zijn participatieve processen, waarbij gezocht wordt naar de beste integrale oplossingen voor de diverse uitdagingen voor het buitengebied. Op basis hiervan wordt een breed afwegingskader en locatiebeleid vastgesteld met criteria en randvoorwaarden voor het realiseren van duurzame energieopwekking.

Subdoelen

4.1.1 Energiebesparing

Er is in 2030 50% energie bespaard t.o.v. 2008.

Wat hebben we bereikt?

Klimaatplan 2017-2021 is in uitvoering. Het aantal klimaatpartners is gegroeid van 42 naar 52. Gezamenlijk wordt uitvoering gegeven aan diverse projecten (zie projectenposter, link: www.wageningenklimaatneutraal.nl).

De verduurzaming van gemeentelijk vastgoed:

Er wordt gewerkt aan verduurzaming van de eerste set van acht gebouwen. Maatregelen worden in combinatie met noodzakelijke vervangingsinvesteringen uitgevoerd.

Er is een aanbesteding gedaan voor verduurzaming van sporthal Tarthorst. De uitvoering wordt in Q1 2021 afgerond. In 2020 zijn (nieuwe) PV installaties op de sporthallen De Aanloop en Tarthorst en op de Stadwerf in gebruik genomen. Ook zijn diverse kleinere energiebesparende maatregelen doorgevoerd, zoals het optimaliseren van CV- installaties en het vernieuwen van verlichting door LED lampen.

Verduurzaming Warmtevraag:

Samen met partners is een plan opgesteld voor het Warmtenet Wageningen. In 2021 zal hierover interne besluitvorming plaatsvinden bij de partners. Het onderzoek naar oprichten van een Gelders Warmte Infra Bedrijf is voortgezet. Hierover is een collegepresentatie gegeven. Q2 2021 zal een opiniegesprek met de raad plaatsvinden over het GWIB. Er is m.b.v. een participatief proces een Warmtevisie opgesteld. Deze zal Q1 2021 bij de raad voor besluitvorming voorliggen. Voor de Proeftuinen Benedenbuurt is een selectieproces voor een professionele warmtepartner voor de bewonerscoöperatie doorlopen. Begin 2021 zal deze partner bekend zijn.

Energieloket Wageningen Woont Duurzaam: Het energieloket informeert inwoners actief op het gebied van energiebesparing. In 2020 is het team uitgebreid en de aandacht voor VvE's opgeschaald. Ondanks de corona maatregelen zijn er veel acties georganiseerd, zoals speeddates met energieadviseurs en een inkoopactie in samenwerking met bewoners in Noordwest. De gemeente heeft de landelijke subsidie Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) verkregen en deze benut om bewoners een keuzemenu te bieden voor gratis maatregelen en ondersteuning, waar goed gebruik van is gemaakt. Onderdeel hiervan was o.a. een huisbezoek door studenten klusteam de Tochtbusters. De regeling loopt minimaal door t/m maart 2021.

Toekomstbestendig Wonen Lening: Er hebben in 2020 in totaal 59 huiseigenaren een lening aangevraagd voor duurzaamheidsmaatregelen.

Wageningen Werkt Duurzaam: bedrijven worden continu geadviseerd en geïnformeerd over energiemaatregelen aan het bedrijf. Er zijn stappen gemaakt in de ontwikkeling van een collectieve duurzame energievoorziening op bedrijfsterreinen (Business & Science Park Wageningen en Nudepark II).

Handhaving OddV: De handhaving van de energiebesparingseisen voor bedrijven i.h.k.v. de Informatieplicht Energiebesparing is geïntensiveerd. Er hebben 11 reguliere energiecontroles plaatsgevonden en 5 in het kader van de Versterkte Uitvoering Energiebesparing. Dit is de helft minder dan de doelstelling ten gevolge van corona.

Door de effecten van de corona hebben sommige beoogde resultaten enige vertraging opgelopen waaronder;

- Routekaart klimaatneutraal herijken en nieuw monitoring opzetten. De rekenkamer heeft in 2020 een rapport "de Effectiviteit van het Wageningse Klimaatbeleid" opgemaakt. De conclusies uit dit rapport zullen meegenomen worden in de herijking van de routekaart Wageningen Klimaatneutraal 2030 en de uitgangspunten van het monitoringssysteem.
- Opstellen Transitievisie Warmte (slechts een paar maanden vertraging, is inmiddels als raadsvoorstel aangeleverd).
- Routekaart klimaatneutraal updaten: In kader van Regionale Energie Strategie updaten van doelen en subdoelen
- Uitvoeren communicatie klimaatbeleid
- 'Collectieve inkoopactie' i.h.k.v. Wageningen Woont Duurzaam: ontzorging en kortingen energiemaatregelen particulieren.

- Ondersteuning energieadvies particuliere woningeigenaren en VvE's, o.a. via Energieloket
- Verkennen en evt. opzetten van energiedienstenbedrijf i.s.m. Ede en Barneveld
- Project Wijk van de Toekomst Benedenbuurt aardgasloos/ Nude buurtbedrijf
- Inzetten Energiecoach bij huishoudens met een laag inkomen
- Financiële ondersteuning waar financiering knelpunt is. Promoten gebruik Toekomstbestendig Wonen Lening en Energiefonds bedrijven.
- Uitvoering geven aan duurzaam bouwbeleid: er zijn 2 D-profielen opgesteld.
- Participeren in en ondersteunen en versterken van Wageningen Werkt Duurzaam, ter stimulering van energiemaatregelen bedrijfsleven, waaronder een stimuleringsactie richting verplichting energielabel C kantoorpanden.
- Samenwerken met OddV t.b.v. goede combinatie en afstemming van stimulering en handhaving (informatieplicht energiebesparing)

In 2018 was het energieverbruik (elektriciteit, warmte) afgenomen van 2125 TJ in 2008 naar 1662 TJ in 2018, een daling van 22%.

4.1.2 Duurzame energieopwekking

Het restant van het energieverbruik wordt duurzaam opgewekt.

Wat hebben we bereikt?

Er is een integrale Visie op het Buitengebied vastgesteld inclusief energieopgave voor 2030, zoeklocaties en regels t.a.v. zonneparken. Voor windenergie is er een onderzoeksvolgorde in de Visie opgenomen.

Er is een concept Regionale Energiestrategie (RES) vastgesteld die is opgesteld door Regio Foodvalley, Dit concept wordt in 2021 uitgewerkt tot een definitieve RES.

De realisatie van zonnepark Haarweg vindt doorgang (aanvang bouw Q3 2021). Zonneparken naast bedrijventerreinen BSPW en Nudepark II zijn in ontwikkeling.

Er is een zonnepanelen op daken monitor vormgegeven.

Een collectieve inkoopactie voor zonne-energie voor particulieren en huurders is uitgevoerd, er zijn in 2020 ongeveer 500 aanmeldingen voor een offerte binnengekomen.

In 2020 is samen met partners verder gewerkt aan het plan Warmtenet Wageningen. Bron voor dit net zou in eerste instantie restwarmte vanuit papierfabriek Parenco zijn. De ambitie is deze bron op een later moment te kunnen vervangen door Ultra Diepe Geothermie van dezelfde locatie. De verwachting is dat het plan Q1 2021 gereed zal komen voor interne besluitvorming bij alle partners.

In 2018 betrof de hernieuwbare opwek 86 TJ, dit is 4% van de totale energievraag dat jaar (elektriciteit, warmte en mobiliteit).

4.1.3 Voedsel

Terugdringen van het indirecte energieverbruik dat gepaard gaat met consumptie van goederen en diensten, met het accent op voedsel

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is gestart met een wekelijkse Streekmarkt op de reguliere markt op zaterdag op de Markt/ Salverdaplein. Hier worden (voedsel) producten verkocht die lokaal en duurzaam zijn geproduceerd.

Tijdens een pilot heeft lupine bij 11 Wageningse horeca gelegenheden op de kaart gestaan. Lupine is een lokaal geteelde eiwitrijke boon en een goede vleesvervanger.

In september heeft Wageningen deelgenomen aan de landelijke Verspillingsvrije week en veel inwoners gestimuleerd om minder voedsel te verspillen.

In 2020 is een start gemaakt het opstellen van de voedselstrategie 2021-2030, dit wordt in 2021 afgerond.

4.1.4 Duurzame mobiliteit

Transitie naar emissieloze mobiliteit. De voertuigbrandstoffenuitstoot is verminderd

- 60% in 2030
- 100% in 2050 t.o.v. 2008.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn 8 publieke laadpunten (toename van 63 tot 71) en 30 semi-publieke laadpunten (opengesteld voor publiek op een private locatie; toename van 66 tot 96) gerealiseerd.

De plaatsing van één bandenspanningsstation is gefaciliteerd.

Er is een deelauto en bijbehorende laadpaal in de Benedenbuurt gerealiseerd.

Er is gestart met het opstellen van een nieuwe laadvisie en plaatsingsbeleid (GO-RAL). Dit wordt in 2021 afgemaakt.

Een stimuleringscampagne in gang gezet om de inzet van (elektrische) bakfiets en last-mile elektrificatie te stimuleren.

Vanuit het Mobiliteitsconvenant zijn diverse online informatiesessies georganiseerd gerelateerd aan duurzame mobiliteit tijdens en na corona.

Ten opzichte van 2008 was in 2018 de voertuigbrandstoffenuitstoot met 3% toegenomen.

4.2 Klimaatadaptatie

Wat wilden we bereiken?

Wageningen past zich tijdig aan aan veranderingen van klimaat

Wageningen heeft inzicht in de gevolgen en past zich tijdig aan de verandering van het klimaat aan.

Subdoelen

4.2.1 Klimaatadaptatie

Vorbereid op een veranderend klimaat: alle relevante gevolgen van klimaatverandering zijn in beeld en worden meegenomen in beleid op diverse terreinen.

Wat hebben we bereikt?

Op gebied van droogte, hitte en wateroverlast: Bij aanleg snelle fietsroute van Uvenweg is deze meteen afgekoppeld. Er is voor €23.500 subsidie verstrekt aan particulieren om af te koppelen. In de toets voor duurzaam bouwen, is klimaatadaptatie toegevoegd. Dit doel is nauw verbonden met subdoel 3.3.2 in programma 3, Uitvoering GBP, waarin diverse activiteiten zijn uitgevoerd voor het vergroenen van de stad.

4.3 Huishoudelijk afval

Wat wilden we bereiken?

De verspilling van grondstoffen is afgenomen (afvalbeleidsplan 2012)

De gemeente wil verspilling tegengaan door het huishoudelijk afval te doen afnemen en meer te scheiden. In het Afvalbeleidsplan staat dit vastgelegd. De landelijke doelstelling is 75% afvalscheiding en 100 kilogram restafval (fijn+grof) in 2020.

Afvalinzameling en afvalscheiding zijn wettelijk verplichte taken. Het percentage afvalscheiding en afvalpreventie is landelijk beleid, maar is geen wet.

Subdoelen

4.3.1 Huishoudelijk restafval

Landelijke doelstelling: 100 kilo restafval per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020.

Wat hebben we bereikt?

De hoeveelheid restafval is in 2020 gestegen naar:

- In 2020 is per inwoner gemiddeld 143 kg restafval aangeboden. Hiervan is 116 kg fijn restafval (ingezameld aan huis) en 27 kg grof restafval (grofvuil op afvalbrengstation-nascheiding). Dit is een stijging van 12 kg per inwoner ten opzichte van 2019. Dit lijkt een gevolg te zijn van de coronacrisis, waarbij meer mensen thuis zijn gebleven en ook meer is opgeruimd. Ook was er een stijging van (grof) afval dat naast de containers is geplaatst.
- Het bronscheidingspercentage was 67% in 2019. Dit is een daling van 1,3%. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat grond niet meer op het afvalbrengstation wordt geaccepteerd. Dat was in 2019 namelijk 10% van het gescheiden afval op het afvalbrengstation. De hoeveelheid gescheiden grof afval is daarmee afgenomen en de hoeveelheid grof restafval is gestegen, waardoor het scheidingspercentage van grof afval is gedaald. De scheiding van fijn restafval (gft, papier, PMD, glas, textiel en KCA) is nagenoeg gelijk gebleven. Er is ruim 6% meer restafval aan huis opgehaald, maar ook ruim 6% meer gescheiden afval.

4.3.2 Afname huishoudelijk afval

De totale hoeveelheid huishoudelijk afval is afgenomen tot 84% t.o.v. vergelijkbare gemeenten.

Wat hebben we bereikt?

De totale hoeveelheid afval van Wageningen ten opzichte van vergelijkbare gemeenten was 97% (op basis van 2019, meest recente gegevens). Wageningen zamelt dus 3% minder huishoudelijk afval in ten opzichte van het gemiddelde van gemeenten in dezelfde hoogbouwklasse. Echter, de doelstelling wordt daarmee niet gehaald. Met de hoeveelheid fijn restafval (wat aan huis en in verzamelcontainers wordt ingezameld) wordt de doelstelling wel gehaald, deze hoeveelheid is in Wageningen 84% t.o.v. vergelijkbare gemeenten. Met fijn restafval zamelt de gemeente dus 16% minder in dan vergelijkbare gemeenten. De hoeveelheid grof restafval (afval op afvalbrengstation) is in Wageningen echter 30% meer dan bij vergelijkbare gemeenten. Hierdoor blijft het uiteindelijke resultaat beperkt tot 3% minder afval.

De totale hoeveelheid ingezameld huishoudelijk afval in Wageningen is in 2020 met 3% gestegen ten opzichte van 2019. Dit komt door een stijging van de hoeveelheid fijn afval met 6%. De hoeveelheid grof afval op het afvalbrengstation is met 4% gedaald. Dit is het gevolg van het stoppen met de inzameling van grond. Grond buiten beschouwing latend is de hoeveelheid overig grof afval gestegen met 7%. Waarschijnlijk is de stijging van de hoeveelheid afval een gevolg van de coronacrisis.

4.4 Bodemkwaliteit

Wat wilden we bereiken?

De bodemkwaliteit in Wageningen vormt geen belemmering voor het gewenste gebruik

Bij wijziging van bestemmingsplannen, aanvragen van omgevingsvergunningen en bij aan- en verkoop van percelen wordt gekeken of de bodemkwaliteit een belemmering vormt. Daar waar noodzakelijk wordt de bodem actief gesaneerd om de bodemkwaliteit af te stemmen op het gewenste gebruik. Om nieuwe bodemverontreinigingen te voorkomen, worden bodemvoorschriften opgenomen en wordt de bodemkwaliteitskaart gebruikt om vrijkomende grondstromen verantwoord te kunnen toepassen.

Vanaf 2018 – 2023 neemt de gemeente het bevoegd gezag over van de provincie voor de zogenaamde "ernstige gevallen". Na de 'warme' overdracht moet het archief worden ingericht. Er moet een rol worden ontwikkeld in het kader van de omgevingsvergunning. Er wordt alvast voorgesorteerd door aan te sluiten bij het bodeminformatiesysteem van de provincie Gelderland. Verder wordt er een risicokaart Explosieven opgesteld waardoor werkzaamheden in de bodem veiliger kunnen worden uitgevoerd.

Bovenstaande taken zijn wettelijk verplichte taken.

Subdoelen

4.4.1 Preventie bodemverontreiniging

Nieuwe bodemverontreinigingen worden voorkomen.

Wat hebben we bereikt?

De bodemkwaliteitskaart reguleert het hergebruik van grond. Deze is aangevuld met de zogenaamde PFAS kaart om stagnatie bij hergebruik te voorkomen.

4.4.2 Sanering bodemverontreiniging

Bodemverontreinigingen worden gesaneerd.

Wat hebben we bereikt?

Onder de brandweerkazerne aan de Marijkeweg zit een bodem- en grondwaterverontreiniging. Deze wordt actief gesaneerd en gemonitord. Sanering lijkt aan te slaan echter de gewenste lage eindconcentraties zijn nog niet behaald.

4.4.3 Gezag bodemkwaliteit

Start overname rol bevoegd gezag door de gemeente (met uitzondering van reeds lopende zaken).

Wat hebben we bereikt?

De invoering van de Omgevingswet is vooralsnog uitgesteld naar 1 januari 2022. Daarmee is ook het tijdstip verschoven waarbij de gemeente taken gaat overnemen van de provincie. Vooruitlopend hierop is gekeken wat de eventuele gevolgen kunnen zijn van deze verschuiving van taken.

4.4.4 Beperken risico's van verontreinigingen in de bodem

Beperken risico's van verontreinigingen in de bodem.

Wat hebben we bereikt?

Het bodeminformatiesysteem bevat de bodemkwaliteitsgegevens en is door een inhaalslag geactualiseerd. Het systeem bevat betrouwbaardere informatie.

4.4.5 Beperken risico's van conventionele explosieven in de bodem

Beperken risico's van conventionele explosieven in de bodem.

Wat hebben we bereikt?

Gebied rond de Kierkamperweg (fietsroute Ede) en WUR terrein (aanleg WKO) is onderzocht qua verdachtheid voorkomen van conventionele explosieven. Tevens is offerte aangevraagd om uiteindelijk tot een (1) explosievenrisicokaart voor geheel Wageningen te komen.

4.5 Waterlopen

Wat wilden we bereiken?

Waterlopen in Wageningen zijn natuurvriendelijk, veerkrachtig en gezond

De gemeente wil een logische waterstructuur aanleggen, gebaseerd op de Wageningse Waterlus (Waterplan Wageningen 2005), om ervoor te zorgen dat waterlopen weer gezond zijn. Daarnaast gaat er weer schoon water door de stad stromen en kunnen inwoners dit beleven. Eens in de drie jaar baggeren en het uitvoeren van het beheers- en onderhoudsplan maken dit schone water mogelijk. Daarnaast herstellen we waterlopen.

Deze activiteiten zijn geen wettelijke taken.

Subdoelen

4.5.1 Waterstructuur

Er is een (logische) waterstructuur gerealiseerd, gebaseerd op de Wageningse waterlus (Waterplan 2006).

Wat hebben we bereikt?

Er is een logische waterstructuur in Wageningen. Samen met het waterschap hebben we onderzocht om de kwaliteit en de kwantiteit van het water te verbeteren. Deze zijn alleen kansrijk als de maatregelen samenlopen met aankomende projecten zoals de Grebbedijk en de eventuele grondwaterafvoerleiding Ede-Wageningen.

4.5.2 Waterlus

Schoon water stroomt door de stad en kan worden beleefd.

Wat hebben we bereikt?

Er stroomt schoon water door de stad en dat kan worden beleefd.

4.6 De Grift

Wat wilden we bereiken?

Benedenstroomse gebieden ervaren geen wateroverlast in Wageningen

Wageningen wil het regenwater vasthouden daar waar het valt, om te voorkomen dat het regenwater problemen oplevert voor lagere gebieden. In de lagere gebieden is voldoende berging aanwezig. Dit staat in het Waterplan Wageningen (2005).

Deze activiteiten zijn geen wettelijke taken.

Subdoelen

4.6.1 Waterberging

Water is voldoende vastgehouden en geborgen. Eventuele wateroverlast wordt niet afgewenteld (Waterplan 2006).

Wat hebben we bereikt?

Waterberging Nudepark II is gereed. Bij de realisatie van de van Uvenweg als fietsstraat is deze weg geheel afgekoppeld en voorzien van berging/infiltratie eenheden. Er is voor € 23.500 aan afkoppelsubsidies aan particulieren verstrekt.

4.7 Riolering

Wat wilden we bereiken?

Het doelmatig inzamelen van huishoudelijk afvalwater en overtollig hemelwater

Het rioolwatersysteem in Wageningen moet voldoen aan de wet- en regelgeving. Hier zorgen we voor door uitvoering van het VGRP.

Dit is een wettelijke taak.

Subdoelen

4.7.1 Riolering

Het rioolwatersysteem voldoet aan de wettelijke regelgeving.

Wat hebben we bereikt?

Het rioolwatersysteem voldoet nog steeds aan de wettelijke regelgeving.

4.8 Gezondheids- en externe veiligheidsrisico's zijn beperkt

Wat wilden we bereiken?

Gezondheids- en externe veiligheidsrisico's zijn beperkt

De gemeente wil geluidsoverlast verminderen door beleidsplannen uit te voeren. Naar bedrijven nemen we een adviserende rol aan voor wat betreft geluidsvoorschriften. Daarnaast toetsen en monitoren we of de luchtkwaliteit en de externe veiligheid aan de wettelijke norm voldoen.

In 2018 is een motie door de gemeenteraad aangenomen waarin is besloten dat de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen de normen van de World Health Organisation in beeld brengt. Ook moet de gemeente zwervende dieren opvangen en overlast van plaagdieren beperken.

Alle zojuist genoemde maatregelen zijn wettelijke taken die de gemeente moet uitvoeren.

Subdoelen

4.8.1 Geluid

Geluidsoverlast is verminderd.

Wat hebben we bereikt?

Bij nieuwbouwplannen van 1-kamerappartementen, zoals Kirpestein en Costerweg 65 hebben we de eisen voor geluidsisolatie verzaamd omdat niet aan de indelingseisen van het hogere waarde beleid kon worden voldaan. Hierdoor wordt het woon- en leefklimaat (gezondheidssituatie) van de bewoners beter.

We hebben uitvoering gegeven aan de motie van de raad om alle nieuwbouwplannen te toetsen aan de WHO-normen. Uit die toetsing blijkt dat langs de meeste wegen de WHO-normen worden overschreden.

4.8.2 Luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit voldoet aan de wettelijke norm.

Wat hebben we bereikt?

We hebben de monitoringsronde voor luchtkwaliteit uitgevoerd, waaruit blijkt dat Wageningen op alle grote en grotere wegen voldoet aan de luchtkwaliteitsnormen. Zie <https://www.nsl-monitoring.nl/viewer/>

4.8.3 Externe veiligheid

Externe veiligheid voldoet aan wettelijke normen.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn in 2020 geen ontwikkelingen geweest. Wageningen voldoet aan de wettelijke normen.

4.8.4 Plaagdieren

Beperken overlast plaagdieren.

Wat hebben we bereikt?

Goede afspraken met externe instanties en adequaat handelen bij meldingen hebben gezorgd voor het beperken van overlast door plaagdieren. In 2020 gaven o.a. de eikenprocessierups, een mierensoort, en de ratten overlast.

4.8.5 Opvang van zwerfende en hulpbehoevende dieren

Opvang van zwerfende en hulpbehoevende dieren.

Wat hebben we bereikt?

Vervoer en opvang van en zorg voor zwefdieren wordt uitgevoerd door dierenambulance Nederrijn en dierenasiel Hof van Ede.
Daarnaast worden nesten beheerd van ganzen voor behoud van een gezonde populatie.

Algemene informatie programma 4

Beleidsindicatoren

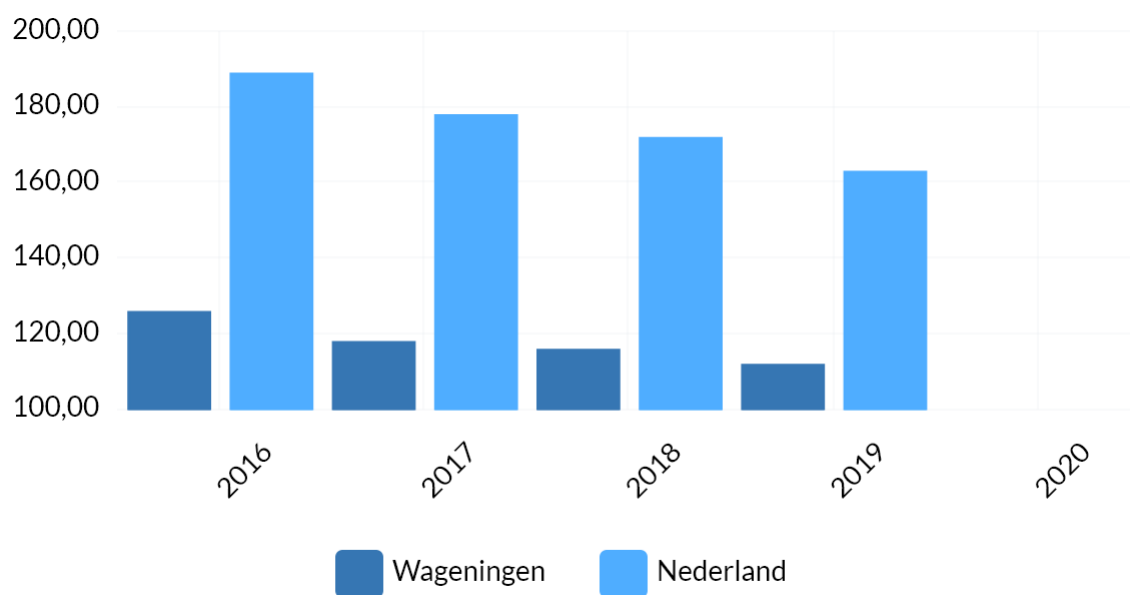
In dit programma zijn de volgende beleidsindicatoren opgenomen:

JR20 - Huishoudelijk afval

Bron: CBS - Statistiek huishoudelijk afval

Eenheid: Kilogram per inwoner

De vergelijking wordt gemaakt tussen Wageningen en een landelijk gemiddelde van alle gemeenten. Wanneer Wageningen wordt vergeleken met gemeenten met dezelfde hoogbouwklasse dan scoort ze ongeveer gemiddeld.

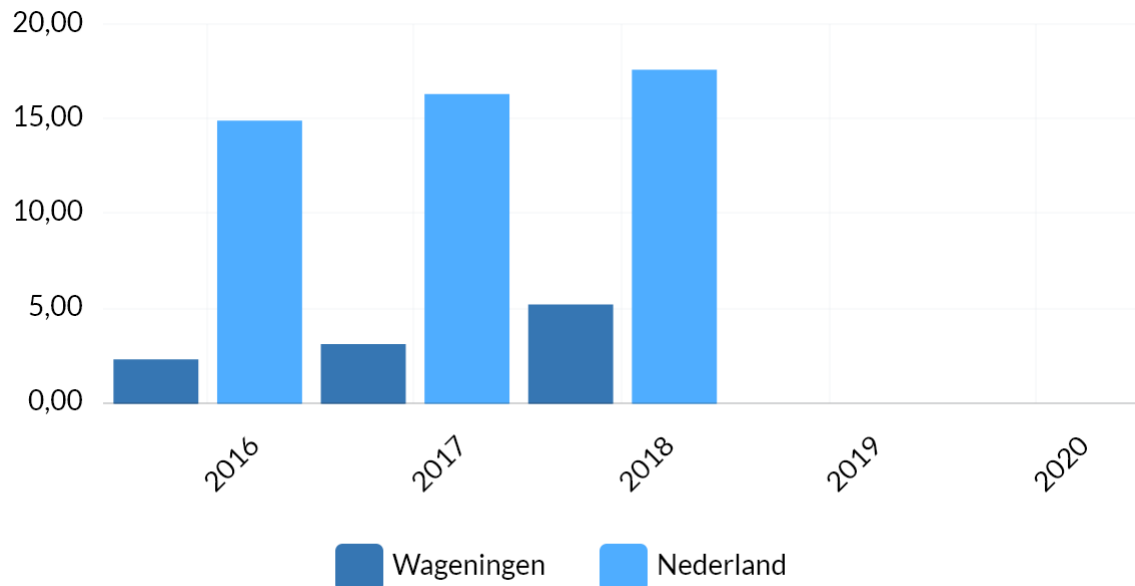
Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	126,00	118,00	116,00	112,00	
Nederland	189,00	178,00	172,00	163,00	

JR20 - Hernieuwbare elektriciteit

Bron: RWS Leefomgeving

Eenheid: Percentage hernieuwbare energie t.o.v. het energieverbruik

De gegevens over 2019 zijn nog niet beschikbaar.

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	2,30	3,10	5,20		
Nederland	14,90	16,30	17,60		

Beleidskader

Het beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Algemene subsidieverordening (2007)

Beleidsnota's

- Visie Buitengebied (2020)
- Concept Regionale Energiestrategie (RES) (2020)
- Routekaart Wageningen (2015)
- Klimaatneutraal in 2030 (2012)
- Herijking klimaatbeleid (2015)
- Klimaatplan 2017-2021
- Beleidsnotitie Duurzaam Bouwen Wageningen 2017-2021
- Bodemkwaliteitskaart 2018 en nota bodembeheer (2012)

- Afvalbeleidsplan (2012)
- Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (2011-2015)
- Beleidsregels hogere waarde Wet Geluidhinder (2008)
- Waterplan (2005)
- Baggerplan (2003-2012)
- Optimalisering afvalwaterstudie (2002)

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen zijn betrokken bij het behalen van de doelstellingen uit het programma:

Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

Voor de inzameling van huishoudelijk afval, straat- en rioolreiniging, gladheidsbestrijding, plaagdierbestrijding werkt de gemeente samen met de ACV. ACV is een naamloze vennootschap met verschillende dochterondernemingen. De aandelen zijn in het bezit van de gemeenten Ede, Wageningen, Renkum en Veenendaal. ACV Gemeenten voert de opdrachten van de deelnemende gemeenten uit.

Regio Foodvalley

Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van acht gemeenten, met samen 330.000 inwoners. De Gemeente Wageningen neemt deel aan RegioFoodvalley middels een gemeenschappelijke regeling. Op gebied van klimaat, afval en bodem vindt afstemming en - waar relevant – samenwerking plaats. Op gebied van klimaat wordt in opdracht van het Rijk gewerkt aan een Regionale Energie Strategie.

Omgevingsdienst De Vallei

De OddV voert in opdracht van de gemeente taken uit op het gebied van vergunningverlening en handhaving.

De onderstaande partijen zijn in formele zin geen verbonden partijen, maar zijn wel relevant voor de realisatie van de doelstellingen uit het programma:

Platform Water Vallei en Eem

Het doel van het platform is een betere afstemming en samenwerking realiseren tussen partijen in beleid en uitvoering én in de uitwisseling van kennis en ervaring op het gebied van water, riolering en klimaatadaptatie.

Stichting Wageningen Werkt Duurzaam

De stichting heeft als missie de samenwerking van Wageningse bedrijven en instellingen aan een duurzame, klimaatneutrale, circulaire en groene economie in Wageningen te bevorderen. De gemeente is subsidieverlener, participant en samenwerkingspartner van de stichting.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-7.834	-8.155	-8.371	-216
Baten	7.337	7.764	7.949	185
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-498	-391	-423	-31
Onttrekkingen	316	478	523	46
Stortingen	0	0	0	0
Mutaties reserves	316	477	523	46
Gerealiseerd resultaat	-182	86	101	15

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
140.00 DIERENWELZIJN	-63	-69
710.10 PLAAGDIERBESTIJDING	-65	-94
721.00 AFVALVERWIJDERING EN -VERWERKING	1.077	859
722.00 RIOLERING EN WATERZUIVERING	466	413
722.10 WATERKERING,AFWATERING EN LANDAANWINNING	-208	-193
723.00 ENERGIEBEHEER	-837	-543
723.10 MILIEUBEHEER	-284	-272
Gerealiseerd resultaat	86	101

Overzicht baten en lasten per hoofdoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofdoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
4.1 Klimaatneutraal 2030	239	-1.307	0	418	-650
4.3 Huishoudelijk afval	5.122	-4.263	0	0	859
4.4 Bodemkwaliteit	0	-165	0	0	-165
4.6 De Grift	0	-298	0	105	-193
4.7 Riolering	2.588	-2.175	0	0	413
4.8 Gezondheids- en externe veiligheidsrisico's zijn beperkt	0	-163	0	0	-163
Gerealiseerd resultaat	7.949	-8.371	0	523	101

Programma 6 Maatschappelijke ontwikkeling

Waarom dit programma?

Dit programma raakt iedereen in Wageningen. Niet alleen mensen met een zorg- of adviesvraag, maar ook de mensen om hen heen, zoals familie, vrienden en burens. Mensen die als vrijwilliger, mantelzorger of professional hulp en ondersteuning verlenen. Ook zijn er mensen die vanuit inhoudelijke deskundigheid betrokken zijn of werkgevers die zich willen inzetten.

We doen dit op basis van het beleidskader Samen Wageningen, dat in 2016 samen met de stad is ontwikkeld en op 16 januari 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit beleidsplan heeft betrekking op al het beleid dat is gericht op hulp en ondersteuning aan inwoners van Wageningen als het gaat om welzijn en zorg. Uitgangspunt hierbij is dat we uitgaan van de behoefte(n) van inwoners en het leveren van maatwerk in plaats van enkel vast te houden aan regels en protocollen.

Beoogd maatschappelijk effect

Het maatschappelijke effect dat we met ons sociale beleid willen bereiken, noemen we in Samen Wageningen de Stip op de Horizon. Wageningen wil een betrokken samenleving zijn, waarin we ons verantwoordelijk voelen voor onze directe omgeving. Zorg en aandacht hebben voor elkaar, in de straat, buurt of stad, waarin we naar eigen mogelijkheden mee kunnen doen en optimaal in staat zijn om baas te zijn over ons eigen leven. De stad heeft daarbij vijf Wageningse principes benoemd: we willen problemen zoveel mogelijk voorkomen, zetten de inwoner centraal, gaan met elkaar voor samenredzaamheid, gaan uit van vertrouwen en zoeken actief naar vernieuwing.

Voor het sociaal beleid heeft de stad elf hoofdlijnen geschreven. De hoofdlijnen geven weer hoe we in Wageningen met elkaar willen omgaan als het gaat over zorg en welzijn. De hoofdlijnen zijn:

1. Het gemeentelijk beleid is gericht op iedere inwoner (algemeen beleid), met oog voor doelgroepen met specifieke behoeften (specifiek beleid);
2. Voorkomen is beter dan genezen, daarom zetten we in op preventie;
3. We herkennen en waarderen wat al goed gaat, om dat te versterken en stimuleren. Daarbij laten we ruimte voor vernieuwing;
4. Er is laagdrempelige toegang tot informatie, hulp en ondersteuning voor iedereen;
5. Iedereen moet (zinvol) mee kunnen doen en wordt daarbij zo nodig ondersteund;
6. Contact is gebaseerd op basis van wederzijds respect, omdat we allemaal anders zijn en gehoord en gezien willen worden;
7. We zetten ieders mogelijkheden om zichzelf te redden centraal: waar mogelijk met inzet van informele ondersteuning en waar nodig met professionele hulp;
8. We gaan uit van eigen regie voor iedereen, ook wanneer diegene ondersteuning krijgt;
9. We vertrouwen op de kracht van eigen netwerken; gemeente en professionals bieden ondersteuning waar nodig om overbelasting te voorkomen en beperken niet met regels;
10. Waar netwerken ontbreken, ondersteunen we bij het vormen en onderhouden van een netwerk;
11. We zorgen voor evenwicht tussen het informele netwerk, vrijwillige hulp en professionele hulp door goede afstemming en samenwerking.

De hoofdlijnen vormen de basis voor de uitvoering van het sociale beleid in Wageningen.

Naast de doelstellingen uit 'Samen Wageningen' is er ook aandacht voor solidariteit en bewustwording van vrede en veiligheid in Wageningen. Activiteiten die vanuit de Wageningse

samenleving op deze terreinen worden ontplooid, zijn gericht op het versterken van de sociale cohesie in de stad en waar mogelijk vanuit een internationaal perspectief.

Ontwikkelingen

Monitor Welsaam

Welsaam voert in Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op de thema's uit het beleidskader Samen Wageningen. In de bijlage staan de resultaten van de monitor van Welsaam. Vanwege corona is 2020 anders verlopen dan voorgaande jaren, ook voor de activiteiten van Welsaam. Dit betekent ook dat de monitor minder uitgebreid is dan in voorgaande jaren. Met 529 respondenten zijn er beduidend minder reacties dan in 2019. Ook zijn sommige deelplannen door Corona helemaal niet in beeld. De gemiddelden voor Tevredenheid en Kwaliteit blijven hoog, respectievelijk een 8,2 en 8,4. Gemiddeld over alle deelplannen zegt 74% van de respondenten dat door deelname aan de activiteit of dienst van Welsaam hun kwaliteit van leven is toegenomen.

BTW re-integratie

De Hoge Raad heeft het recht op compensatie van btw bij het BTW-compensatiefonds (BCF) inzake kosten van re-integratie verruimd. De Hoge Raad oordeelt in het arrest van 10 juli 2020 dat de gemeente de btw op de kosten van een re-integratietraject dat is aangeboden aan werkloze inwoners die bijstand ontvangen onder voorwaarden kan compenseren bij het BCF. Op het moment van het opstellen van de Jaarstukken 2020 zijn we nog bezig met het in kaart brengen van de btw over de jaren 2013 t/m 2019 en een gedeelte over 2020. Ook dient er nog afstemming met de Belastingdienst plaats te vinden. De omvang van een BTW suppletie is nog onbekend.

6.1 Samen Wageningen

Wat wilden we bereiken?

In Samen Wageningen staan elf thema's. Voor elk van deze thema's heeft de stad benoemd welke maatschappelijk effecten we willen bereiken en welke doelen we ons daarbij stellen.

Subdoelen

6.1.1 Werk

Werk

Maatschappelijk effect: iedereen ervaart dat hij zinvol mee kan doen en zijn talenten kan benutten en ontwikkelen, waarbij mensen ondersteund worden bij het verwerven van volwaardig werk met een eerlijk inkomen.

Doelen:

1. Inwoners ontwikkelen hun talenten en doen werkervaring op, passend bij hun mogelijkheden;
2. Inwoners hebben een vorm van werk of dagbesteding, passend bij hun mogelijkheden.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema Werk. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam.

Overige resultaten

We zetten actief in op de ontwikkeling van de talenten van uitkeringsgerechtigden met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt met onze activiteiten binnen het Werkpunt. Door de coronacrisis zijn deze trajecten in aangepaste vorm aangeboden. Daarnaast wordt met verschillende instrumenten (werkervaringsplekken, etc.) aansluiting gezocht bij het reguliere arbeidsproces. In 2020 is de premieregeling parttime werk toegevoegd aan dit instrumentarium. Met de detachering van SW-medewerkers en ons eigen aanbod aan beschutte werkplekken maken we werk passend bij de mogelijkheden van onze inwoners. Vanwege de coronacrisis zijn deze werkzaamheden in 2020 tijdelijk stilgelegd of aangepast. Een deel van ons bestand kenmerkt zich door een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Voor deze mensen zijn activiteiten georganiseerd waarmee we inzetten op de persoonlijke ontwikkeling van de inwoner.

In 2020 zijn 226 inwoners met een bijstandsuitkering uitgestroomd, waarvan 60 naar werk en 26 naar onderwijs. In 2020 is tevens de Stimuleringsregeling parttime werken van start gegaan, waarmee een toename wordt beoogd van het aantal bijstandsgerechtigden dat parttime werkt. De eerste resultaten zijn hoopgevend: Ondanks de bijzondere arbeidsmarkt is er in 2020 aan 109 huishoudens een premie uitgekeerd en zijn er 'nieuwe' mensen aan de slag gegaan in een parttime baan. De definitieve resultaten volgen op een later moment.

Om ondernemers te ondersteunen bij de coronacrisis voeren we de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) uit. In 2020 is 756 keer ondersteuning voor levensonderhoud en 16 keer ondersteuning in de vorm van een bedrijfskrediet toegekend.

6.1.2 Leefbaarheid

Leefbaarheid

Maatschappelijk effect: inwoners ervaren hun sociale woonomgeving als leefbaar en veilig.

Doelen:

1. Inwoners voeren de regie over de sociale leefbaarheid in de stad;
2. Inwoners voelen zich veilig en prettig in hun leefomgeving;
3. Nieuwe inwoners voelen zich welkom;
4. Inwoners in een gebied voelen zich meer verantwoordelijk voor elkaar en voor hun omgeving;
5. Verhoging van de leefbaarheid van kwetsbare gebieden.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema Leefbaarheid. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van de monitor van Welsaam.

Stedelijke werkgroep/wijkteams : We hebben de inzet op de samenwerking van professionals in de buurt op de gebieden leefbaarheid en veiligheid in 2020 verder versterkt. Door alle partners is geïnvesteerd in de verdere opbouw van de buurtnetwerken. De Taskforce Woonoverlast is in afstemming met de stedelijke werkgroep verder uitgewerkt, met name waar het de afstemming tussen de partners in de wijk betreft. De wijkteams geven integraal uitvoering aan het oppakken van complexe casuïstiek en zetten in op preventie van overlast.

Vanwege de Coronacrisis hebben een aantal zaken geen doorgang kunnen vinden zoals de uitvoering van de wijkscan en de organisatie van studiedagen.

Het Meldpunt Discriminatie en Pesten "Vizier" heeft in 2020 67 meldingen ontvangen (2019:17 en 2018:12).

61 meldingen zijn ontvangen naar aanleiding van het "Chinezenlied" op radio 10 en het incident op de Bornsesteeg. Met vertegenwoordigers van de Chinese studentengemeenschap en met Ara (Anti Racist Association) zijn gesprekken gevoerd om te kijken hoe er bijgedragen kan worden aan bewustwording en verandering op deze onderwerpen. Dit wordt in 2021 verder uitgewerkt.

6.1.3 Jeugd

Jeugd

Maatschappelijk effect: alle jeugd tot 27 jaar heeft mogelijkheden om veilig en gezond op te groeien en zijn talenten te ontwikkelen.

Doelen:

1. Mensen ondernemen actie als zij zich zorgen maken over kinderen;
2. Kinderen en ouders vinden op tijd hulp om problemen in de opvoeding en bij het opgroeien te voorkomen en op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema Jeugd. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam

In 2020 is bewustwording vergroot rondom thema's huiselijk geweld en kindermishandeling 2020 door middel van extra aandacht op deze thema's. Zo zijn er twee webinars gehouden in samenwerking met Startpunt, Vrijwilligerscentrum Wageningen en Welsaam. De training van vrijwilligers was gericht op het herkennen van signalen en wat te doen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Op diverse plekken hebben ouders en jeugdigen hulp en advies gekregen bij vragen over opvoeden en opgroeien, zoals bij het Startpunt, Consultatiebureau, schoolartsen, huisartsen en (school)maatschappelijk werk. Om ouders te ondersteunen in Coronatijd heeft het Startpunt extra webinars georganiseerd. De inloop Jeugd en Gezin is in ieder geval telefonisch bereikbaar gebleven. In 2020 is ongeveer hetzelfde aantal ouders en jongeren bereikt dan in 2019. Tijdens de sluiting van de scholen, zijn kinderen uit kwetsbare gezinnen zoveel mogelijk opgevangen dankzij goede samenwerking met en tussen scholen en kinderopvang.

Voor jongeren zijn er extra activiteiten georganiseerd door onder meer het Jongerenwerk en Sportservice Wageningen, waarbij ook aandacht is geweest voor het gesprek met jongeren over de effecten van de coronatijd.

6.1.4 Ouderen

Ouderen

Maatschappelijk effect: ouderen ervaren dat zij van betekenis zijn voor de samenleving.

Doelen:

1. Ouderen zijn zo lang mogelijk zelfstandig actief en doen mee in de samenleving;
2. Oudere inwoners kunnen zoveel mogelijk eigen regie houden over hun leven, ook als zij beperkingen hebben;
3. Eenzaamheid bij oudere inwoners neemt af.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema ouderen. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam.

Elkaar ontmoeten is de basis voor het creëren van sociale netwerken, sociale samenhang en deelname aan de maatschappij. Welsaam heeft zich ingezet om de meest kwetsbare ouderen niet in isolement te laten geraken. Ontmoetingsactiviteiten en dagbestedingsactiviteiten hebben voor deze groep ouderen zo veel mogelijk doorgang gevonden met inachtneming van de maatregelen. Er is vooral gekeken naar wat nog wel kon in plaats van wat niet mocht. Daar waar fysieke ontmoeting niet mogelijk was zijn alternatieven gezocht om het contact met de doelgroep ouderen te onderhouden (huisbezoeken, telefonische contacten, zoombijeenkomsten etc.). In zijn algemeenheid is opgevallen dat veel ouderen zich tijdens de coronaperiode samen met hun netwerk prima wisten te redden. De doelgroep ouderen met dementie en hun mantelzorgers hebben het deze coronaperiode extra zwaar gehad. Het Odensehuis zag bij velen toch wel een versnelling optreden van het ziekteproces.

6.1.5 Armoede

Armoede

Maatschappelijk effect: iedereen heeft voldoende financiële mogelijkheden om mee te doen.

Doelen:

1. Maatschappelijke betrokkenheid bij armoede vergroten;
2. Verminderen van het negatieve effect van armoede op gezondheid, sociale contacten en mogelijkheden om mee te doen in de samenleving;
3. Positieve gedragsverandering bij inwoners die financiële problemen hebben of dreigen te krijgen.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema Armoede. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam.

Binnen Welsaam wordt het deelplan 'voorkomen van schulden en armoede' uitgevoerd. Ook vanuit de gemeente wordt met de Collectieve Aanvullende Zorgverzekering en het 'Ik-doe-mee'-fonds ingezet op het stimuleren van participatie in de samenleving en het verminderen van het negatieve effect van armoede op gezondheid. Daarnaast worden ook diverse vormen van financiële ondersteuning zoals de bijzondere bijstand en kwijschelding van gemeentelijke lasten ingezet. In paragraaf 8 'gevolgen voor de minima' wordt uitgebreid ingegaan op het gebruik van de regelingen en hoeveel mensen er zijn geholpen.

Ook is er een laagdrempelige inloop voor financiële vragen gestart in de vorm van een wekelijks inloopspreekuur, uitgevoerd door professionals en vrijwilligers. Daarnaast is in 2020 het project 'actieagenda armoede' gestart, in samenwerking met diverse maatschappelijke partners. Eind 2020 is de armoedemonitor opgeleverd. Deze monitor vormt de basis voor het vervolg waarin de herijking van het beleid en het instrumentarium verder wordt vormgegeven.

6.1.6 Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk

Maatschappelijk effect: inwoners van Wageningen zetten zich in voor elkaar.

Doelen:

1. Vrijwilligers voelen zich erkend en gewaardeerd;
2. Meer mensen doen vrijwilligerswerk in eigen stad of wijk.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema vrijwilligerswerk. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam.

Het Vrijwilligerscentrum bestond in 2020 25 jaar. Aandacht voor het promoten van vrijwilligerswerk heeft plaatsgevonden tijdens de gemeentelijke nieuwjaarsreceptie maar ook bij de lancering van een nieuwe vacaturebank en de interactieve tentoonstelling "Hart van Wageningen". Van maart 2020 tot september 2020 is de Coronahulplijn van Welsaam actief geweest. 533 Wageningers hebben zich hiervoor als vrijwilliger aangemeld en er zijn 310 hulpvragen gesteld. Slechts een beperkt aantal hulpvragen waren echt corona gerelateerd. De hulpvragen zijn uitgezet naar bestaande hulporganisaties (Helpende Hand, Rode Kruis, oproepteam Vrijwilligerscentrum, Solidez , etc.) en naar de aangemelde vrijwilligers (104 zijn hiervan ingezet). De overige maanden van 2020 was de hulplijn van het Vrijwilligerscentrum actief (173 hulpvragen). Naast de aangemelde vrijwilligers voor de Coronahulplijn waren 372 "reguliere" vrijwilligers beschikbaar en 631 vrijwilligers voor flexklussen (bijv. voor festivals, markten, collectes etc.).

In 2020 hebben er 11 (online) scholingsactiviteiten plaatsgevonden waaraan 171 vrijwilligers deelnamen. 83 inwoners hebben ondersteuning gehad bij het vinden van vrijwilligerswerk: 29 mensen van het AZC, 18 migranten en 25 mensen met een beperking.

De gemeente heeft in 2020 vrijwilligers- cultuur en sportorganisaties wederom gewezen op de beschikbaarheid van vertrouwenscontactpersonen bij grensoverschrijdend gedrag. De vertrouwenscontactpersonen van het Vrijwilligerscentrum hebben 2 meldingen vanuit 2 verenigingen ontvangen en ondersteuning geboden.

6.1.7 Gezondheid

Gezondheid

Maatschappelijk effect: iedereen heeft kansen en mogelijkheden om mee te doen en eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.

Doelen:

1. Inwoners die ziek zijn of een beperking hebben, hebben - net als andere inwoners - kansen en mogelijkheden om mee te doen in de samenleving;
2. Inwoners met een lage sociaaleconomische status (SES) leven langer en leven langer in gezondheid in vergelijking met de huidige situatie;
3. Iedere inwoner is in staat om met de uitdagingen in zijn leven om te gaan (volgens het begrip positieve gezondheid).

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema Gezondheid. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam.

Overige resultaten:

Lekker in je vel : In het kader van deze Wageningse aanpak gericht op het stimuleren van een gezonde leefstijl en omgeving bij kinderen zijn verschillende campagnes uitgevoerd waaronder een beweegcampagne, waterdrinkcampagne en groente-en fruitcampagne. In aangepaste vorm in verband met corona. De campagnes zijn breed onder de aandacht gebracht via abri's, social media, acties op scholen en kinderopvang, waarmee een groot aantal kinderen is bereikt. In 2020 is een evaluatieonderzoek gestart naar de lekker in je vel aanpak, resultaten hiervan worden begin 2021 verwacht.

Frisvalley: Wageningen heeft vanuit het regionale alcoholmatigingsproject Frisvalley in 2020 deelgenomen aan de campagne 'Ik pas' . In november hebben we ons aangesloten bij de landelijke Alcoholactieweek 'Zien drinken. Doet drinken.'

Kansrijke Start: In 2020 is gerealiseerd dat Wageningse verloskundigen en gynaecologen/verloskundigen vanuit het Ziekenhuis Gelderse Vallei werken met een nieuwe vragenlijst (Mind2care) die zwangere vrouwen thuis kunnen invullen als aanvulling op het intakegesprek bij de verloskundigen. Hiermee hopen verloskundigen kwetsbare vrouwen eerder in beeld te hebben. Daarnaast is geïnvesteerd in de informatiedeling met gynaecologen en verloskundigen over het lokale ondersteuningsaanbod in Wageningen met het oog op betere doorverwijzing,.

Lokaal preventieakkoord : In 2020 zijn de voorbereidingen gestart om in 2021 aan de slag te gaan met een lokaal preventieakkoord, gebaseerd op het landelijke preventieakkoord. Met het lokale akkoord brengen we een duidelijke focus aan voor ons preventieve jeugdgezondheidszorg beleid en richten we ons op de thema's overgewicht, roken, middelengebruik en mentale gezondheid jongeren.

Stimuleren groente- en fruitconsumptie van jonge kinderen via kinderdagverblijven: In 2020 is in samenwerking met de WUR en 5 Wageningse kinderdagverblijven in de aandachtswijken een nieuw onderzoek gestart. Doel van het onderzoek is om effectieve en praktische methoden te vinden om de groente- en fruitconsumptie van jonge kinderen te vergroten. Medewerkers van de kinderdagverblijven gaan in 2021 een aantal methoden toepassen in de dagelijkse praktijk. Hiermee zullen zo'n 150 jonge kinderen worden bereikt.

Pilot Nutriprofiel: De voorbereiding voor de uitvoering van dit project, gericht op het stimuleren van een gezonder eetpatroon, heeft in 2020 plaatsgevonden, de daadwerkelijke start is uitgesteld in verband met de coronabeperkingen.

Huiselijk geweld en Kindermishandeling : In 2020 is extra aandacht gegeven aan het gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, de Verwijsindex en Veilig Thuis, zie ook 6.1.3. Daarnaast zijn er trainingen gehouden voor medewerkers van het Startpunt en partners vanuit het sociaal-maatschappelijk veld over eengerelateerd geweld. Vanwege de impact van de lockdown op de thuissituatie is door het Startpunt extra ingezet op bekendmaking van het hulpaanbod bij geweld thuis. In 2020 heeft Veilig Thuis 126 meldingen ontvangen en zijn er 2 tijdelijke huisverboden opgelegd. Vanwege de impact van de lockdown op de thuissituatie is extra ingezet op bekendmaking van het hulpaanbod bij geweld thuis.

Maatschappelijke Opvang (MO): In 2020 hebben 12 personen gebruik gemaakt van de lokale MO in Wageningen. Deze opvang vond plaats in 8 woningen die door de Woningstichting hiertoe aan de gemeente zijn verhuurd.

Beschermd Wonen (BW): In 2020 hebben we nieuwe zorgvormen gecontracteerd: Beschermd Thuis en Zelfstandig Wonen in gezamenlijkheid. Deze vormen ondersteunen de stap van wonen in een instelling naar zelfstandig wonen. Hierbij is zowel aandacht voor de bewoner als de direct omwonenden. Deze zorgvormen kunnen bij verschillende woonzorgconcepten worden toegepast.

Gezondheid in Coronatijd: In 2020 is vanuit het Coronateam Wageningen ingezet op monitoring

en ondersteuning van inwoners die extra kwetsbaar zijn als gevolg van de coronamaatregelen. Zo is in samenwerking met de partners van Welsaam Coronahulp Wageningen opgestart en is ingezet op continuering van het aanbod van dagbesteding en activiteiten voor kwetsbare groepen. Met de GGD heeft intensief overleg plaatsgevonden over coronagerelateerde zaken waaronder het test- en vaccinatiebeleid, de lokale bestrijding van Corona en de voorlichting aan studenten. De huisartsen zijn ondersteund bij de jaarlijkse griepvaccinatie.

6.1.8 Mantelzorg

Mantelzorg

Maatschappelijk effect: mantelzorgers ervaren een evenwicht tussen het eigen leven en de zorg voor de ander.

Doelen:

1. Brede maatschappelijke ondersteuning, (h)erkenning en respect voor mantelzorgers realiseren;
2. Meer mantelzorgers (dan in de huidige situatie) ervaren evenwicht tussen hun zorgtaken en hun eigen leven.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema mantelzorg. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam.

In 2020 is de samenwerking met het Startpunt, wijkverpleging en casemanagers dementie verder geïntensiveerd. Dit om in een vroegtijdig stadium de mantelzorger te ondersteunen. In 2020 zijn de contacten met organisaties betrokken bij de jonge mantelzorger verstevigd o.a. middels uitreiking van een informatiedossier over jonge mantelzorgers. Met 35 jonge mantelzorgers zijn contacten gelegd.

Mantelzorg Wageningen heeft in coronatijd alle mantelzorgers pro-actief benaderd en geholpen. Hulp werd o.a. geboden door vrijwilligers van Coronahulp, Voor waarderingactiviteiten die niet door konden gaan zijn corona proof varianten bedacht, zoals een cadeaupakket. In de 2e helft van 2020 zijn de netwerkcoaching, maatjesproject, cursus omgang met dementie en training mindfulness weer coronaproof van start gegaan. In 2020 zijn er 71 nieuwe mantelzorgers ingeschreven (30 hiervan via het mantelzorgcompliment). De gemeente Wageningen heeft 625 mantelzorgcomplimenten uitgereikt (2019: 598).

6.1.9 Mensen met een beperking

Mensen met een beperking

Maatschappelijk effect: mensen met een beperking doen volwaardig mee in de samenleving.

Doelen:

1. Mensen met een beperking worden gezien en gehoord;
2. Mensen met een beperking kunnen samen met mensen zonder beperking naar vermogen meedoen in de maatschappij door een vorm van werk, vrijwilligerswerk, dagbesteding en vrijetijdsbesteding.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema mensen met een beperking. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam.

Voor mensen met een beperking is passende zorg beschikbaar via het Startpunt waar formele en informele zorg (Welsaam) samenwerken. Mensen met een beperking ontvangen diverse vormen van vrijwillige hulp (maatjes, vervoer, boodschappenhulp etc.). De klankbordgroep GGZ denkt mee over de uitvoering van het beleid. De werkgroep Wageningen Inclusief richt zich op signalen uit de stad welke inclusie/toegankelijkheid beperken en proberen daar verandering in te brengen (bijv. goot Hoogstraat). Ook geven zij voorlichting over inclusie. In verband met corona is de werkgroep alleen begin 2020 bij elkaar geweest.

Door de gemeente bekostigde activiteiten zijn zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk. Toegankelijkheid is onderdeel van de subsidievoorwaarden.

6.1.10 Statushouders/vluchtelingen

Statushouders/vluchtelingen

Maatschappelijk effect: statushouders/vluchtelingen zijn geïntegreerd in de samenleving.

Doelen:

1. Iedere statushouder/vluchteling doet mee in de Wageningse samenleving;
2. Iedere statushouder/vluchteling respecteert de basiswaarden van de Grondwet en de Mensen- en Kinderrechten.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema Statushouders/vluchtelingen. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van de monitor van Welsaam.

Iedere statushouder wordt z.s.m. nadat hij/zij in Wageningen is komen wonen actief gestimuleerd om een vorm van werk of studie te gaan doen en wordt daarin ondersteund door de gemeente en Welsaam. Ook zijn statushouders ondersteund bij de integratie en het eigen maken van de Nederlandse taal.

6.1.11 Vrijtijdsbesteding

Vrijtijdsbesteding

Maatschappelijk effect: iedereen ervaart een plezierige en zinvolle vrijetijdsbesteding.

Doel:

1. Iedere inwoner heeft mogelijkheden om aan vrijetijdsbesteding te doen.

Wat hebben we bereikt?

Welsaam voert binnen Samen Wageningen de preventieve hulp en ondersteuning uit op het thema vrijetijdsbesteding. In de bijlage Monitor 2020 Welsaam staan de resultaten van Welsaam. Er is een divers aanbod van activiteiten voor elke leeftijdsgroep zowel in de buitenruimte alsook in de diverse locaties van Welsaam. Vanuit de gemeente wordt het Ik doe mee fonds ingezet op het stimuleren en mogelijk maken van participatie in de samenleving door minima.

Zie ook hoofdstuk 9 Sport en cultuur.

6.2 Bewustwording, solidariteit, vrede en veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Internationale samenwerking

Naast het uitvoeren van Samen Wageningen voeren we beleid uit ten aanzien van internationale samenwerking en internationale projecten. We coördineren en organiseren ontvangsten uit en bezoeken aan de partner- en projectsteden. We faciliteren, ondersteunen en financieren stichtingen/groepen die betrokken zijn bij de stedenbanden. Het hele jaar door en in het bijzonder op 4 en 5 mei herdenken en vieren we actief de vrijheid waarin we nu leven, een vrijheid die niet vanzelfsprekend is.

Stad der Bevrijding

We willen de identiteit en het imago van Wageningen als Stad der Bevrijding versterken en onze vier kernwaarden inhoud geven. Onze kernwaarden zijn werken aan vrede, vrijheid en veiligheid; bedanken van de bevrijders; door en voor de stad en het verbinden van diversiteit. Naast herdenken en vieren zijn educatie en bewustwording belangrijke activiteiten. In 2020 geven we verder uitvoering aan de kaders Stad der Bevrijding die de raad in 2016 heeft vastgesteld. Samen met Wageningen 45 en andere partners in de stad organiseren wij 75 jaar Bevrijding in 2020 en ontwikkelen een visie voor de toekomst.

Subdoelen

6.2.1 Herdenken en vieren bevrijding

Profilering identiteit en imago Stad der Bevrijding

Wat hebben we bereikt?

In 2020 vierden we 75 jaar Vrijheid. Wageningen45 ontving subsidie voor de uitvoering van een jaar-rondprogramma in het kader van Vrede en Vrijheid. Alle Wageningers zijn opgeroepen een activiteit te organiseren in het kader van 75 jaar Vrijheid. De gemeente heeft naast de reguliere activiteiten die ze organiseert als adopties van monumenten, de coördinatie van deze lokale initiatieven op zich genomen. Helaas hebben door corona niet alle activiteiten doorgang kunnen vinden en zijn ze uitgesteld. 4 en 5 mei zijn niet zo groots herdacht en gevierd als bedacht maar zeker op een mooie, indrukwekkende manier. Wageningen heeft zich goed geprofileerd als Stad der Bevrijding op 5 mei in een live uitzending op de NOS. Samen met Wageningen45 zijn we in de tweede helft van 2020 gestart met het werken aan een gezamenlijke Toekomstvisie Herdenken, Vieren en Agenderen.

6.2.2 Educatie en bewustwording

Jong en oud bewust maken van de waarden van vrede, vrijheid, veiligheid, mensenrechten en democratie

Wat hebben we bereikt?

In 2020 hebben scholen zich inschreven voor verschillende scholenprojecten in het kader van 75 jaar Vrijheid. Alle scholen hebben meegedaan (via het kunstmenu). Daarnaast zijn er vrijheidslessen verzorgd op de scholen over vrede, vrijheid, veiligheid, mensenrechten en democratie. Voor volwassenen zijn er lezingen, colleges, voorstellingen en bijeenkomsten georganiseerd in deze thema's. Een aantal activiteiten in het kader van 75 jaar Vrijheid zijn vanwege corona doorgeschoven naar 2021.

6.2.3 Waardering veteranen

Erkenning en waardering inzet lokale veteranen voor vrede, vrijheid en veiligheid

Wat hebben we bereikt?

De veteranencafés en inhoudelijke bijeenkomsten voor veteranen konden vanaf maart 2020 niet meer door gaan vanwege corona. We hebben we onze waardering op een andere manier laten blijken. De veteranen werden op verschillende momenten thuis verrast met een boek, een kaart van de burgemeester en een herinneringsmunt. Helaas kon het Defilé op 5 mei vanwege corona niet doorgaan.

6.2.4 Onderhouden van internationale contacten

Uitwisseling kennis en ervaring met de partnergemeenten

Onderhouden van projectrelaties met Rwanda en China

Wat hebben we bereikt?

In januari 2020 vond de uitwisseling tussen leerlingen en leerkrachten van Pantarijn en Töröck Ignaz Gymnasium uit Gödöllo plaats. In verband met corona werden alle overige geplande activiteiten met de partnersteden Gödöllo en Mörfelden-Walldorf in 2020 geannuleerd. We hebben digitaal contact gehouden met de partnergemeenten en de betrokken stichtingen.

Algemene informatie programma 6

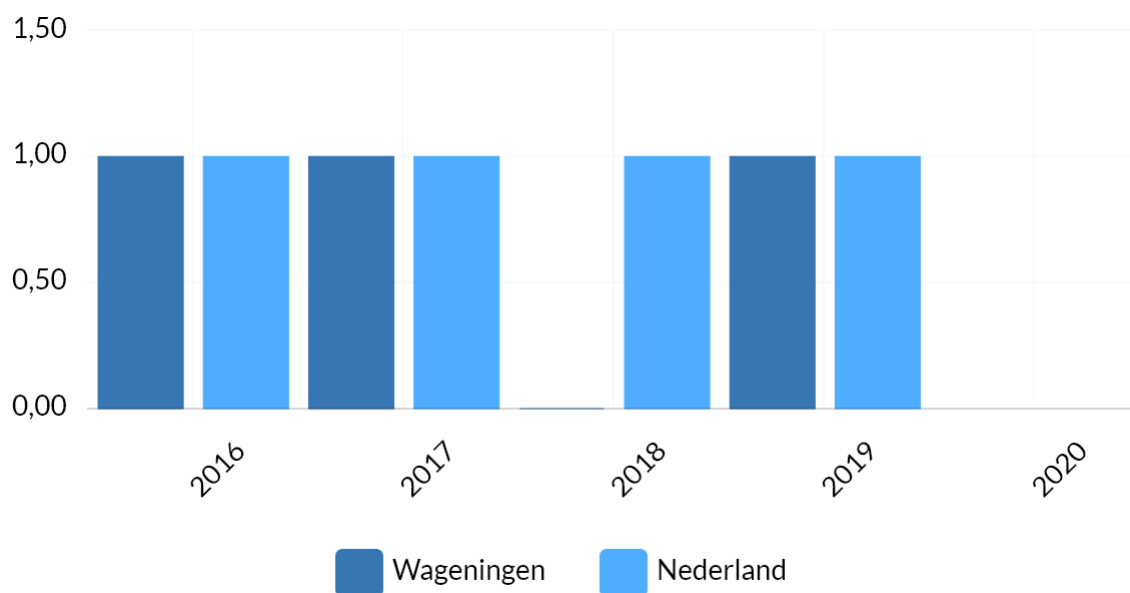
Beleidsindicatoren

In dit programma zijn de volgende beleidsindicatoren opgenomen:

JR20 - Jongeren met een delict voor de rechter

Bron: CBS

Eenheid: Percentage van de jongeren van 12 tot 22 jaar

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	1,00	1,00	0,00	1,00	
Nederland	1,00	1,00	1,00	1,00	

JR20 - Kinderen in uitkeringsgezin

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Eenheid: Percentage van de kinderen tot 18 jaar

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	6,00	6,00	6,00	5,00	
Nederland	7,00	7,00	7,00	6,00	

JR20 - Netto arbeidsparticipatie

Bron: CBS - Arbeidsdeelname

Eenheid: Percentage van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	64,30	65,00	65,70	66,40	
Nederland	65,80	66,70	67,80	68,80	

JR20 - Werkloze jongeren

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Eenheid: Percentage van de jongeren van 16 tot 23 jaar

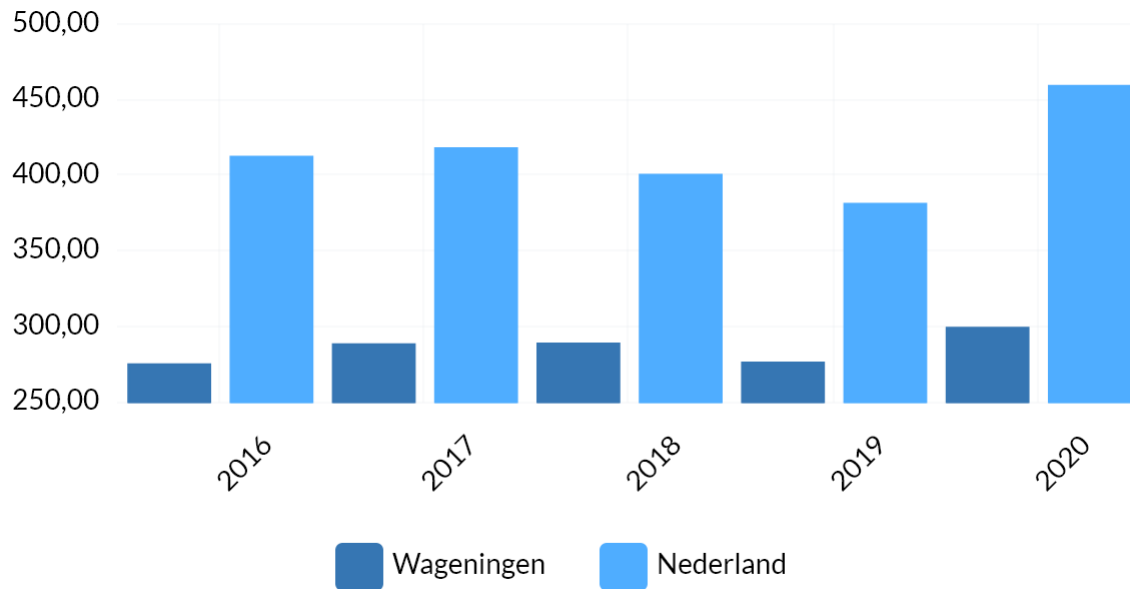
Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	1,00	1,00	1,00	1,00	
Nederland	2,00	2,00	2,00	2,00	

JR20 - Bijstandsuitkering

Bron: CBS - Participatiewet

Eenheid: Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

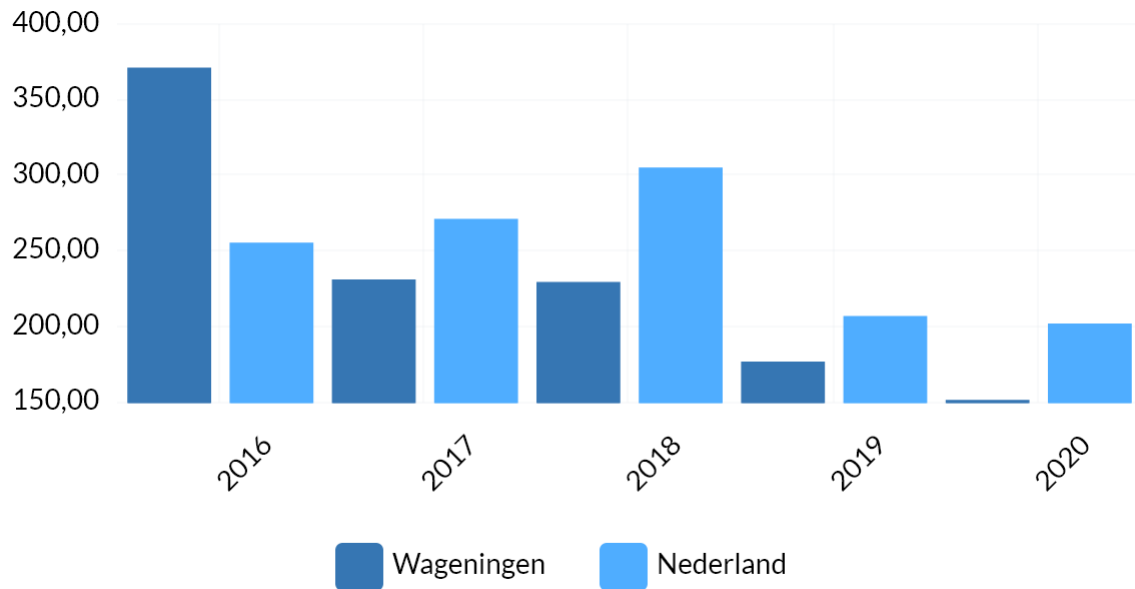

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	275,60	288,90	289,40	276,90	299,90
Nederland	412,80	418,60	401,10	381,70	459,70

JR20 - Lopende re-integratievoorzieningen

Bron: CBS

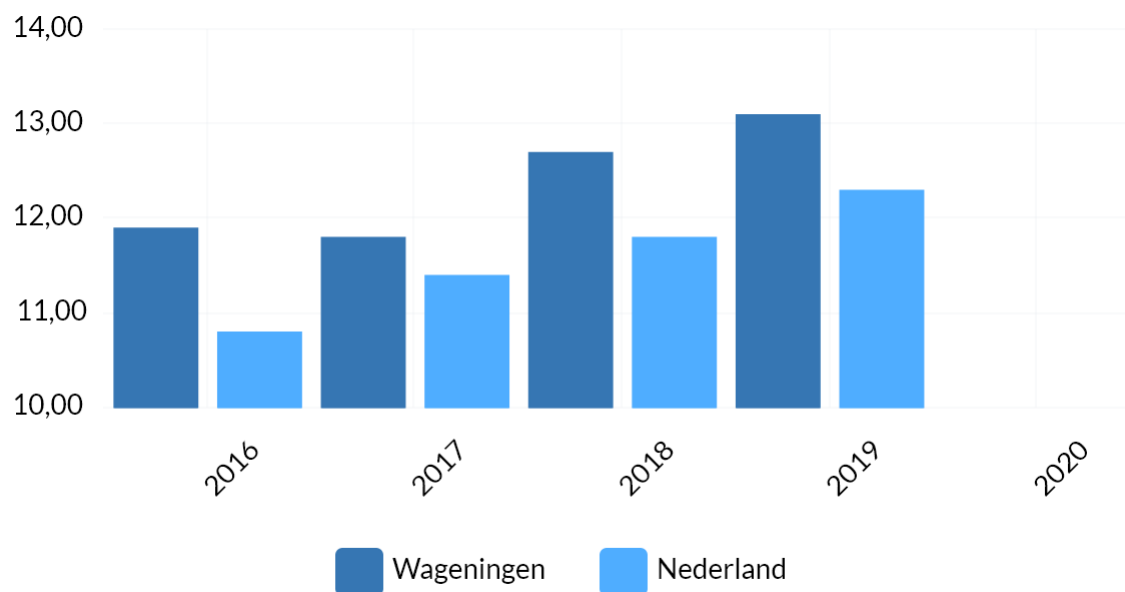
Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners van 15 tot 65 jaar

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	371,20	231,20	229,50	176,90	151,60
Nederland	255,50	271,30	305,20	207,00	202,00

JR20 - Jongeren met jeugdhulp

Bron: CBS Eenheid: Percentage van de jongeren van 12 tot 22 jaar

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	11,90	11,80	12,70	13,10	
Nederland	10,80	11,40	11,80	12,30	

JR20 - Jongeren met jeugdbescherming

Bron: CBS

Eenheid: Percentage van de jongeren tot 18 jaar

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	0,80	0,60	0,70	0,80	
Nederland	1,20	1,20	1,20	1,20	

JR20 - Jongeren met jeugdreclassering

Bron: CBS

Eenheid: Percentage van de jongeren van 12 tot 23 jaar

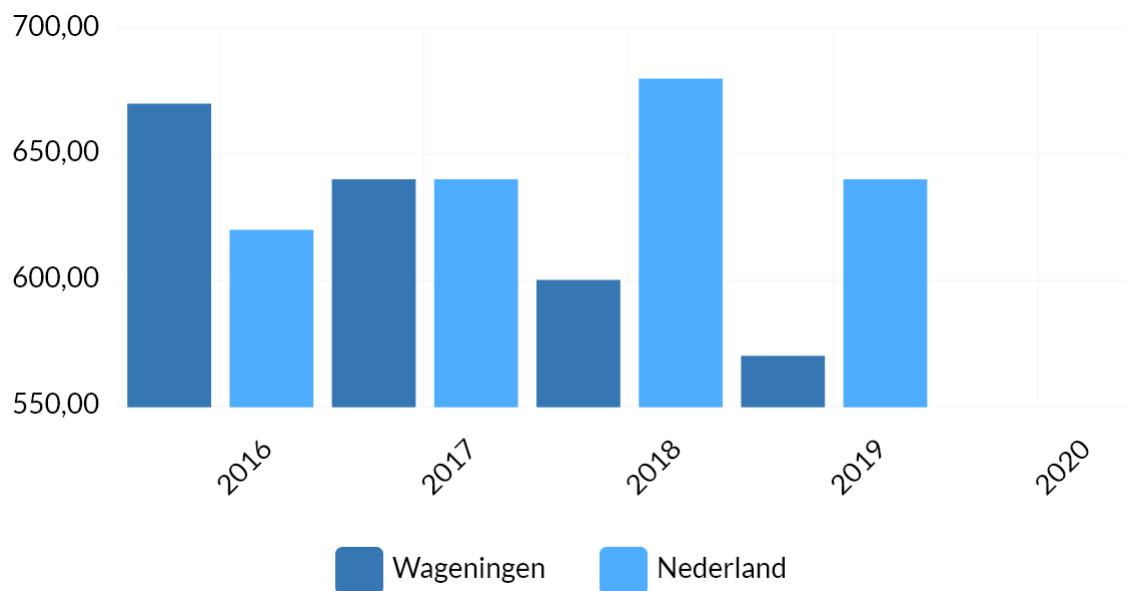

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	0,10	0,20	0,20	0,20	
Nederland	0,50	0,40	0,40	0,40	

JR20 - Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement

Bron: GMSD - Gemeentelijke monitor sociaal domein

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	670,00	640,00	600,00	570,00	
Nederland	620,00	640,00	680,00	640,00	

Beleidskader

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen en nadere regels

- Verordening cliëntenparticipatie Werk en Bijstand (2009)
- Verordening bestuurlijke boete bij recidive 2015
- Verordening Jeugdhulp en Maatschappelijke Ondersteuning Wageningen (2020)
- Verordening tegenprestatie Participatiewet Wageningen
- Re-integratieverordening Participatiewet Gemeente Wageningen 2015
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Wageningen 2015
- Verordening loonkostensubsidie Participatiewet Wageningen 2015
- Verordening individuele studietoelage Wageningen 2015
- Verordening Inrichting Antidiscriminatievoorziening gemeente Wageningen (2010)
- Nadere regels jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet Wageningen 2020

- Financieel besluit regels jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet Wageningen 2020

Beleidsnota's

- Visie Kind Centraal
- Uitvoeringsplan Noodopvang Nieuwe Wetters, BW-besluit 12-01-2010
- Beleidsnotitie internationale samenwerking 2002 – 2006
- Regionale visie Publieke gezondheidszorg Gelderland Midden (2016)
- Praktisch afsprakenkader Openbare Geestelijke Gezondheidszorg Valleiregio 2015
- Beleidskader Samen Wageningen (2017)
- Beleidsregels Participatiewet 2015
- Beleidsregels WWB 2012
- Minimabeleid 2016
- Beleidsplan ondersteuningsaanbod Participatiewet
- Visie op schulddienstverlening in Wageningen en Ede 2016
- Toekomstbestendigheid van Wageningen als Stad der Bevrijding 2017

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partijen zijn betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma:

Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

VGGM is een complete hulpverleningsorganisatie voor Brandweer en Volksgezondheid (ambulancehulpverlening en GGD) voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden.

Regio Foodvalley

Betreft een samenwerkingsverband van acht gemeenten waar ambtelijke en bestuurlijke afstemming en voorbereiding plaatsvindt op vele terreinen.

Modulair gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland

Betreft een samenwerking van 11 gemeenten. Gemeenten kunnen per module besluiten om wel of niet te deel te nemen. Wageningen neemt deel aan de Module inkoop en contractmanagement voor jeugdhulp (individuele voorzieningen) en maatschappelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen).

De onderstaande partijen zijn in formele zin geen verbonden partijen, maar wel relevant voor de realisatie van de doelstellingen uit het programma:

Gemeente Ede

Uitvoering van het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BbZ): Betreft samenwerking van de uitvoering van de taken op het gebied van de Bbz.

Wageningen 45

De gemeente Wageningen subsidieert de stichting W45 voor de realisatie van de activiteiten op 5 mei en de organisatie van educatieve activiteiten. Het vastgestelde beleid Toekomstbestendigheid van Wageningen als Stad der Bevrijding (2017) is hierbij leidend.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-50.658	-53.334	-53.248	86
Baten	16.912	17.812	22.485	4.673
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-33.747	-35.522	-30.763	4.759
Onttrekkingen	172	400	235	-165
Mutaties reserves	172	400	235	-165
Gerealiseerd resultaat	-33.575	-35.122	-30.527	4.594

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
511.10 VREDE- EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	-483	-449
610.00 SAMEN WAGENINGEN	-4.227	-4.227
625.00 BELEIDSDOMEIN ONDERSTEUNEN VAN VRIJWILLIGERSWERK	-6	-6
625.20 BELEIDSDOMEIN GEHANDICAPTEN	-51	-37
625.30 BELEIDSDOMEIN VLUCHTELINGENBELEID	-55	-24
625.40 BELEIDSDOMEIN ONDERSTEUNEN VAN MANTELZORG	-111	-92
625.50 BELEIDSDOMEIN LEEFBAARHEID/SOC. VEILIGHEID	-14	-14
625.80 BELEIDSDOMEIN GEZONDHEIDSBELEID	-1.132	-1.132
625.99 MO-PLAN ALGEMEEN	0	0
626.10 INTEGRALE TOEGANG EN ALGEMEEN SOCIAAL DOMEIN	-1.905	-1.490
626.20 BURGERKRACHT EN INNOVATIE	-213	-63
626.30 WERKGELEGENHEID	-2.721	-2.136
626.31 WSW	-3.960	-3.860
626.60 INDIVIDUELE ONDERSTEUNING	-16.458	-15.586
626.70 SOCIALE ZEKERHEID	-97	2.307
626.81 ARMOEDEBESTRIJDING	-3.688	-3.718
Gerealiseerd resultaat	-35.122	-30.527

Overzicht baten en lasten per hoofdoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofdoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
6.1.1 Gezondheid	3	-1.172	0	0	-1.169
6.1.10 Mensen met een beperking	3.207	-8.495	0	0	-5.288
6.1.11 Statushouders/vluchtelingen	0	-57	0	33	-24
6.1.12 Preventie en algemeen sociaal domein	68	-5.886	0	38	-5.780
6.1.2 Leefbaarheid	0	-14	0	0	-14
6.1.3 Werk	1.016	-7.012	0	0	-5.996
6.1.4 Armoede	17.960	-19.056	0	115	-981
6.1.5 Mantelzorg	0	-99	0	0	-99
6.1.6 Vrijwilligerswerk	0	-6	0	0	-6
6.1.7 Vrijtijdsbesteding	0	-431	0	0	-431
6.1.8 Jeugd	0	-9.727	0	0	-9.727
6.1.9 Ouderen	231	-795	0	0	-565
6.2 Bewustwording, solidariteit, vrede en veiligheid	0	-498	0	50	-449
Gerealiseerd resultaat	22.485	-53.248	0	235	-30.527

Programma 7 Onderwijs & educatie

Waarom dit programma?

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Onderwijs en educatie geeft kinderen en jongeren de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen. Hierbij is het van belang dat voor alle kinderen en jongeren in Wageningen onderwijs op eigen niveau beschikbaar en fysiek bereikbaar is. Uiteindelijk draait het erom dat jongeren hun capaciteiten en talenten gebruiken, zodat ze economisch en maatschappelijk zelfstandig kunnen zijn.

Het programma richt zich op het aanbod van gemeenschappelijke voorzieningen voor kinderopvang en voorschools, primair en voortgezet onderwijs.

Beoogd maatschappelijk effect

Gemeente Wageningen wil kinderen en jongeren een gelijke kans bieden om hun talenten te ontwikkelen, zodat zij een bij hen passende plek in de samenleving kunnen verwerven.

Om dit maatschappelijk effect te realiseren zijn de volgende thema's actueel:

- Onderwijs- en ontwikkelingsachterstanden
- Vroegtijdig schoolverzuim
- Leerlingenvervoer
- Onderwijshuisvesting
- Kinderopvang

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

7.1 Onderwijsachterstanden en ontwikkelachterstanden zijn verminderd

Wat wilden we bereiken?

Onderwijsachterstanden en ontwikkelachterstanden zijn verminderd

De gemeente Wageningen investeert in voor- en voerschoolse educatie (VVE). Daarbij gaat de gemeente verder dan de wettelijke taken. Zo gaat het niet alleen om de aanpak van de taalachterstanden maar ook om de tijdige aanpak van andere ontwikkelingsachterstanden. Zo worden vroegtijdig problemen gesignaleerd en aangepakt.

In 2015 is de gemeente Wageningen samen met betrokken partners en ouders gestart met doorontwikkeling van VVE. Dit heeft geresulteerd in de visie en het uitvoeringsprogramma 'Kind Centraal'. De ontwikkeling van het kind staat centraal en een doorgaande leerlijn wordt geboden voor kinderen van 9 maanden tot 13 jaar. Op alle kinderopvangorganisaties kan het VVE-programma worden aangeboden aan kinderen met taal- en/of ontwikkelingsachterstanden.

In 2020 willen we bereiken dat:

- De doelstellingen van visie Kind Centraal gerealiseerd worden door het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma;
- De taalachterstand bij 'neveninstromers' in het basisonderwijs wordt opgeheven;

- Aan alle basisscholen is schoolbegeleiding aangeboden.

Dit doel betreft een wettelijke taak. De verbreding van de gemeente Wageningen door ook in te zetten op ontwikkelingsachterstanden en de ruimte voor meer kinderen, is bovenwettelijk. Ook het aanbieden van schoolbegeleiding is bovenwettelijk.

Subdoelen

7.1.1 Aanbieden VVE-programma

Het VVE-programma is aangeboden aan kinderen met taal- en/of ontwikkelingsachterstanden.

Wat hebben we bereikt?

Bij alle kinderopvangorganisaties kunnen kinderen terecht met een Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) verwijzing. De pedagogisch medewerkers van de kinderopvang verzorgen het VVE programma, waar alle kinderen op de groep profijt van hebben. Alle kinderen met een VVE verwijzing krijgen vanaf januari 2020 16 uur VVE aangeboden. In maart is de kinderopvang tijdelijk gesloten geweest, in verband met corona. Kwetsbare kinderen mochten blijven komen om zo een achterstand te voorkomen.

7.1.2 Opheffen taalachterstand bij 'neveninstromers' in het basisonderwijs

Opheffen taalachterstand bij 'neveninstromers' in het basisonderwijs.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn twee schakelklassen; in OBS De Wereld en De Tarthorst. In deze klassen krijgen leerlingen extra les in taal, lezen en nieuwe woordenschat. In principe volgt een leerling één jaar onderwijs in de schakelklas. Gedurende het jaar wordt door middel van screening en begeleiding duidelijk welk uitstroomniveau realistisch en haalbaar is voor de leerling.

7.1.3 Aan alle (speciale) basisscholen is schoolbegeleiding aangeboden

Aan alle (speciale) basisscholen is schoolbegeleiding aangeboden.

Wat hebben we bereikt?

Alle Wageningse basisscholen hebben gebruik gemaakt van schoolbegeleiding en ontvangen hiervoor subsidie. Onder schoolbegeleiding wordt verstaan: individuele leerlingenzorg (leerling-onderzoeken en consultatie- en of ondersteuning van leerkrachten) of schoolontwikkeling (advisering en ondersteuning van directie en teams en bovenschoolse projecten, onder andere projecten met groepen scholen, die een gezamenlijke problematiek, gezamenlijk willen oplossen).

7.2 Ieder kind ontwikkelt ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid

Wat wilden we bereiken?

Ieder kind ontwikkelt ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid.

Ieder kind ontwikkelt ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid.

Subdoelen

7.2.1 Programma op het gebied van ecologische basisvorming

Programma op het gebied van ecologische basisvorming, duurzaamheid en zorg voor de woonomgeving, wetenschap en techniek voor het basisonderwijs in Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

Het Groene Wiel bedenkt, organiseert en maakt de middelen die de leerkrachten nodig hebben voor het geven van goed natuur- en milieuonderwijs. Alle Wageningse basisscholen (13) hebben in het schooljaar 2019/2020 gebruik gemaakt van de onderwijsprogramma's van het Groene Wiel. Het betreft de thema's klimaat & duurzaamheid, cultuur & landschap, (zwerf)afval en water. Met Pantarijn (voortgezet onderwijs) werkt het Groene Wiel projectmatig. Schooljaar 2019-2020 vertoont vanwege corona afwijkende cijfers van het aantal activiteiten t.o.v. andere jaren. De cijfers vallen iets lager uit omdat er een groot deel van het jaar geen boekingen meer konden worden gedaan en omdat er ook lessen niet door gingen of materiaal niet werd opgehaald.

7.2.2 Natuur- en milieueducatie behouden

Goed onderwijs is de basis: natuur- en milieueducatie behouden (uit: coalitieprogramma 8.3)

Wat hebben we bereikt?

Natuur- en milieueducatie is behouden. Zie 7.2.1

7.3 Alle leerlingen verlaten het onderwijs met een startkwalificatie

Wat wilden we bereiken?

Alle leerlingen verlaten het onderwijs met een startkwalificatie

De handhaving van de leerplicht is een belangrijk instrument om te zorgen dat alle leerlingen het onderwijs met een startkwalificatie verlaten. Om dit doel te behalen, werkt de gemeente onder andere samen met scholen, ouders en opvoeders.

In 2020 willen we bereiken dat:

- Het relatief schoolverzuim maximaal 2% van het aantal leerplichtigen bedraagt;
- Het beleid voortijdig schoolverlaten is uitgevoerd.

Het betreft een wettelijke taak.

Subdoelen

7.3.1 Relatief schoolverzuim

Het relatief schoolverzuim bedraagt maximaal 2% van het aantal leerplichtigen.

Wat hebben we bereikt?

Het schoolverzuim bedraagt in het schooljaar 2019-2020 1,6 % van het aantal leerplichtigen.

7.3.2 Uitvoering geven aan regionaal VSV programma Vallei 2017 – 2020

Uitvoering geven aan regionaal VSV programma Vallei 2017 – 2020.

Wat hebben we bereikt?

De programmalijnen Vroeg- en voortijdig Schoolverlaten (VSV) contract 2017-2020: Voorkomen nieuwe VSV en Aanpak Oud VSV'ers zijn regionaal uitgevoerd.

Nieuw VSV contract 2020-2024 is vastgesteld.

7.4 Goede bereikbaarheid scholen voor speciaal en bijzonder onderwijs

Wat wilden we bereiken?

Voor Wageningse leerlingen zijn scholen voor bijzonder en speciaal onderwijs buiten Wageningen goed bereikbaar

Ouders zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het regelen van vervoer van hun kind naar school. Bovendien kan het zelfstandig reizen ook de zelfredzaamheid van kinderen vergroten. In situaties waar ouders of zelfstandig reizen geen oplossing bieden, kan leerlingenvervoer worden aangeboden.

In 2020 willen we bereiken dat:

- Leerlingen die, conform de verordening, in aanmerking komen voor leerlingenvervoer, passend vervoer aangeboden is;
- Eigen verantwoordelijkheid van ouders en het stimuleren van de zelfredzaamheid het uitgangspunt is.

Het betreft een wettelijke taak.

Subdoelen

7.4.1 Leerlingenvervoer

Leerlingen die, conform de verordening, in aanmerking komen voor leerlingenvervoer is passend vervoer voor aangeboden.

Wat hebben we bereikt?

In het schooljaar 2019-2020 zijn 113 leerlingen vervoerd. Dat is een stijging van 15 leerlingen ten opzichte van het schooljaar 2018-2019. Voor vijf leerlingen is individueel vervoer ingezet. Hiermee is dit op hetzelfde niveau gebleven als het voorgaande schooljaar.

7.4.2 Zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid ouders

Eigen verantwoordelijkheid van ouders en het stimuleren van de ontwikkeling en zelfstandigheid is het uitgangspunt.

Wat hebben we bereikt?

In het schooljaar 2019-2020 reizen zes leerlingen met het openbaar vervoer. Vijf leerlingen maken gebruik van eigen vervoer. Voor één leerling wordt sinds de corona-maatregelen eigen vervoer ingezet vanwege een lage weerstand van deze betreffende leerling.

7.5 Adequate huisvesting onderwijs

Wat wilden bereiken?

Het aanbieden van adequate huisvesting voor alle leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs

De gemeente is ervoor verantwoordelijk dat er voldoende capaciteit voor onderwijs is, voor (vervangende) nieuwbouw, herstel van schade en constructiefouten. Schoolgebouwen zijn toekomstbestendig, waarbij breder gekeken wordt dan alleen huisvesting van scholen, maar ook flexibel bruikbaar voor andere groepen inwoners. Schoolpleinen zijn zoveel mogelijk groene pleinen en openbaar toegankelijk na schooltijd. In de wijken/buurtten zijn daarnaast ook andere groene speelbeweegplekken voor kinderen.

In 2020 willen we bereiken dat:

- Er een groen, integraal huisvestingsplan is voor de vernieuwingsopgaven in het onderwijs met een robuuste begroting en een plan voor de versnelling van de verduurzaming van de schoolgebouwen.
- Er voldoende capaciteit is voor onderwijshuisvesting voor nu en in de toekomst;
- Er zijn meer schoolpleinen vergroend en openbaar toegankelijk na schooltijd.

Met uitzondering van de verduurzamingsopgave en de vergroening is onderwijshuisvesting een wettelijke taak.

Subdoelen

7.5.1 Het groene integraal huisvestingsplan (IHP)

Er is een groen, integraal huisvestingsplan (IHP) voor de vernieuwingsopgaven in het onderwijs met een robuuste begroting.

Wat hebben we bereikt?

De gemeenteraad heeft begin februari 2020 het Groen Integraal huisvestingsplan vastgesteld.

7.5.2 Versnelling van de verduurzaming van schoolgebouwen

Er is een plan voor de versnelling van de verduurzaming van de schoolgebouwen.

Wat hebben we bereikt?

Het plan voor de versnelling van de verduurzaming van de schoolgebouwen is vertraagd door de Corona-crisis. Het plan wordt in 2021 uitgevoerd.

7.5.3 Schoolbesturen nemen maatregelen om hun schoolgebouwen te verduurzamen

Schoolbesturen delen de gemeentelijke visie over het verduurzamen van onderwijshuisvesting en nemen maatregelen om hun schoolgebouwen te verduurzamen.

Wat hebben we bereikt?

In het Groen IHP hebben de schoolbesturen de gemeente afgesproken om de verduurzaming te versnellen en hiervoor een plan op te stellen en de eerder beschikbaar gestelde verduurzamingsmiddelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het plan.

De Piek school heeft in 2020 met gemeentelijke subsidie verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd. De subsidieregeling is stopgezet in afwachting van het plan van aanpak.

7.5.4 Er zijn meer schoolpleinen vergroend

Er zijn meer schoolpleinen vergroend (coalitieprogramma 8.5).

Wat hebben we bereikt?

In 2020 hebben vier scholen gebruik gemaakt van de gemeentelijke subsidie voor vergroening van schoolpleinen. In totaal hebben nu vanaf vorig jaar zes scholen gebruik gemaakt van de subsidie, bij vier scholen zijn de vergroeningswerkzaamheden inmiddels afgerond. Vergroening van de schoolpleinen wordt ook meegenomen bij de voorbereiding van de nieuwe schoolgebouwen voor de Zwaneridder en Margrietschool.

7.5.5 Schoolpleinen zijn openbaar toegankelijk na schooltijden

Schoolpleinen zijn openbaar toegankelijk na schooltijden, voor spelen en ontmoeting (coalitieprogramma 5.8).

Wat hebben we bereikt?

De schoolpleinen zijn zo veel mogelijk openbaar toegankelijk voor buurtkinderen om te spelen.

7.6 Afstemming en effectieve samenhang met het onderwijs

Wat wilden we bereiken?

Afstemming en effectieve samenhang met het onderwijs op gebied van leerplicht, leerlingenvervoer, jeugdhulp en onderwijshuisvesting

De gemeente voert met het onderwijs OOGO (Op overeenstemming gericht overleg) om te komen tot verdere samenwerking in de verbinding tussen Passend Onderwijs en Zorg voor de jeugd. Hierbij zijn vier thema's benoemd: leerplicht, leerlingenvervoer, jeugdhulp en onderwijshuisvesting.

Dit betreft een wettelijke taak.

Subdoelen

7.6.1 Afstemming en effectieve samenhang met het onderwijs

Afstemming en effectieve samenhang met het onderwijs op gebied van leerplicht, leerlingenvervoer, jeugdhulp en onderwijshuisvesting.

Wat hebben we bereikt?

Op diverse niveaus vond afstemming plaats m.b.t. onderwijs in relatie tot de genoemde gebieden:

- lokaal via intern ambtelijke afstemming, directeuren- en besturenoverleg.
- regionaal met samenwerkingsverbanden onderwijs en andere gemeenten.

7.7 Er is kwalitatief goede en veilige kinderopvang geboden

Wat wilden we bereiken?

Er is kwalitatief goede en veilige kinderopvang geboden

De gemeente hecht belang aan de hoge kwaliteit van de kinderopvang. Alle kinderopvanglocaties worden daarom jaarlijks gecontroleerd. Hiermee verkleinen we de risico's en voorkomen we langdurige handhavingstrajecten.

In 2020 willen we bereiken dat:

- Alle kinderopvanglocaties en gastouders zijn gecontroleerd en maatregelen zijn genomen bij eventuele onvolkomenheden (100%).

Dit betreft een wettelijke taak (voor gastouders is 5% verplicht).

Subdoelen

7.7.1 Controle kinderopvanglocaties

Alle kinderopvanglocaties zijn gecontroleerd en maatregelen zijn genomen bij eventuele onvolkomenheden (100%).

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Wageningen hanteert een 100% controle op de kinderopvang, gastouders en gastouderbureaus. In 2020 heeft de VGGM door corona niet alle locaties kunnen bezoeken. Wel zijn er telefonisch vinger aan de pols gesprekken gevoerd om in de gaten te houden hoe de noodopvang verliep.

Algemene informatie programma 7

Beleidsindicatoren

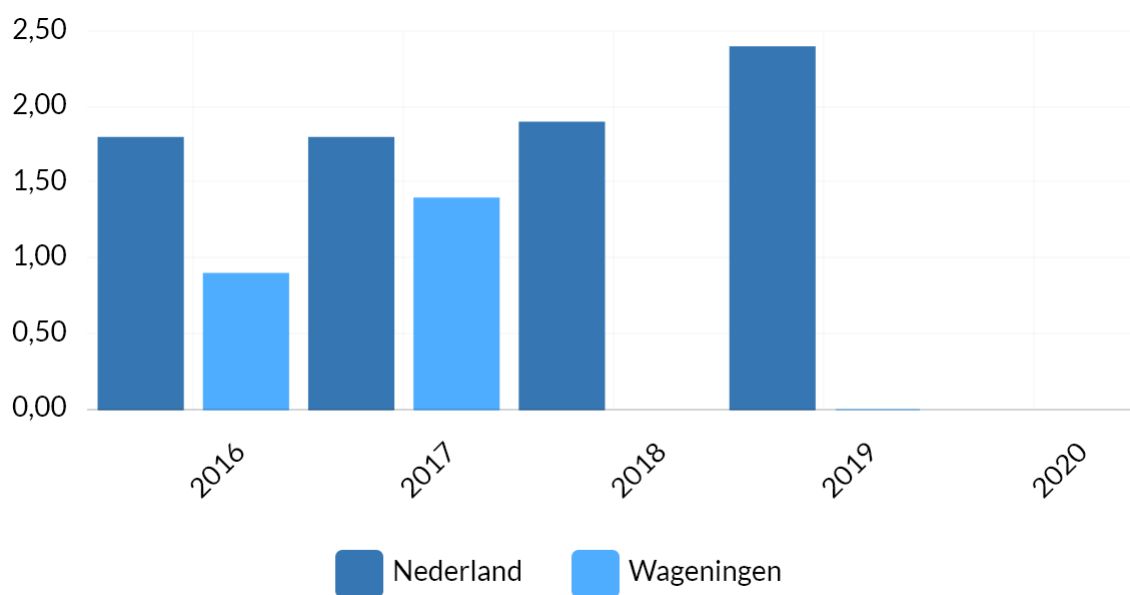
In dit programma zijn de volgende beleidsindicatoren opgenomen:

JR20 - Absoluut verzuim

Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs

Eenheid: Aantal per 1.000 leerlingen

De gegevens voor deze beleidsindicator komen direct van Waarstaatjegemeente.nl. Over 2018 is op Waarstaatjegemeente.nl geen data voor Wageningen beschikbaar.

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Nederland	1,80	1,80	1,90	2,40	
Wageningen	0,90	1,40		0,00	

JR20 - Relatief verzuim

Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs

Eenheid: Aantal per 1.000 leerlingen

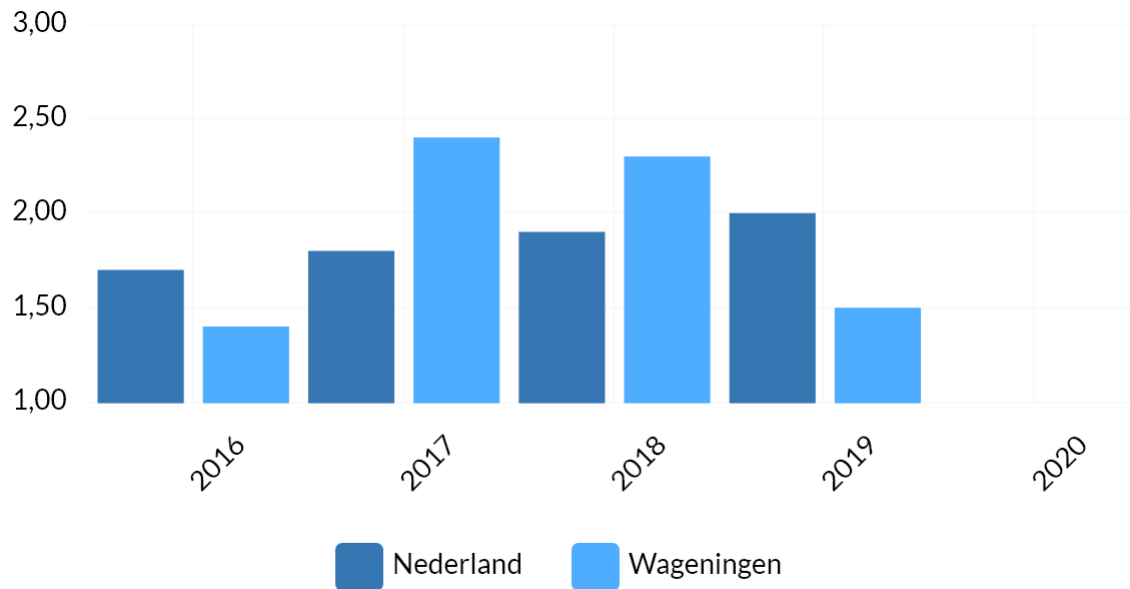

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	16,00	15,00	13,00	20,00	
Nederland	27,00	27,00	23,00	26,00	

JR20 - Voortijdige schoolverlaters

Bron: Ingrado

Eenheid: Percentage van de deelnemers aan het VO en MBO

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Nederland	1,70	1,80	1,90	2,00	
Wageningen	1,40	2,40	2,30	1,50	

Beleidskader

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Wageningen (2015)
- Verordening leerlingenvoer (2014)
- Verordening financiële en materiële gelijkstelling onderwijs Wageningen (2015)
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid (1999)

Beleidsnota's

- Beleidsregels leerlingenvoer Wageningen 2014
- Beleidsregel voor bekostiging gymnastiekruimte voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs 2012
- Samenwerken vormt de brede-wijkschool
- Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Wageningen
- Beleidsregels Handhaving Kinderopvang Wageningen 2019

- Visie Kind Centraal 2016
- Uitvoeringsprogramma Kind Centraal 2018
- Nadere regels subsidie schoolbegeleiding 2018

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partij is betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma:

WGR PPO De Link

Betreft een bestuurlijke samenwerking met de gemeenten Rhenen en Renkum voor de uitvoering van het toezicht op het openbaar onderwijs. Met ingang van 1 maart 2020 is de Gemeenschappelijke Regeling Raad van Toezicht voor PPO de Link opgeheven en is er een Regeling zonder meer in de vorm van de " Samenwerkingsovereenkomst tussen gemeenten inzake openbaar primair onderwijs 2020" .

Regio Foodvalley

Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van acht gemeenten, met samen 330.000 inwoners. De Gemeente Wageningen neemt deel aan Regio Foodvalley middels een gemeenschappelijke regeling om een aantal doelen uit haar programma te bereiken.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	-3.843	-3.872	-3.748	124
Baten	404	395	528	133
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.439	-3.477	-3.220	257
Onttrekkingen	112	86	86	0
Mutaties reserves	112	86	86	0
Gerealiseerd resultaat	-3.327	-3.391	-3.134	257

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
420.00 OPENBAAR BASISONDERWIJS	-30	-15
421.00 BIJZONDER BASISONDERWIJS	-108	-70
430.00 OPENBAAR SPECIAAL BASISONDERWIJS	-12	0
450.00 ONDERWIJSHUISVESTING	-1.932	-1.769
480.00 GEMEENSCHAPP. BATEN EN LASTEN ONDERWIJS	-955	-1.004
650.00 KINDEROPVANG	-354	-276
Gerealiseerd resultaat	-3.391	-3.134

Overzicht baten en lasten per hoofddoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofddoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
7.1 Onderwijsachterstanden en ontwikkelachterstanden zijn verminderd	0	-92	0	0	-92
7.2 Ieder kind ontwikkelt ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid	0	-143	0	0	-143
7.3 Alle leerlingen verlaten het onderwijs met een startkwalificatie	0	-770	0	0	-770
7.5 Adequate huisvesting onderwijs.	0	-1.940	0	86	-1.854
7.7 Er is kwalitatief goede en veilige kinderopvang geboden	528	-804	0	0	-276
Gerealiseerd resultaat	528	-3.748	0	86	-3.134

Programma 8 Wonen

Waarom dit programma?

Een goed leef- en woonklimaat is belangrijk voor de ontwikkeling van de stad en haar huidige en toekomstige inwoners. Wageningen is een stad met een grote diversiteit aan inwoners. We zijn blij met deze verscheidenheid aan inwoners, maar willen segregatie voorkomen. Dit programma richt zich op voldoende kwalitatief goede en betaalbare woningen, in gemengde woonwijken, die aansluiten bij de behoefte van de diverse doelgroepen. Daarnaast staat een prettige en sociale omgeving centraal. Er is aandacht voor inwoners die overlast ervaren of zich juist zorgen maken om buurtgenoten.

De ontwikkelingen op het gebied van woningbouw richten zich op inbreidingslocaties, er komt geen uitbreiding van woningbouw in Wageningen. Wageningen heeft te maken met schaarste aan ruimte en als gemeente bezitten we geen grond voor woningbouw.

In wijken en in de woningbehoefte letten we op de balans tussen senioren, starters, gezinnen en studenten. Door de aantrekkelijke woningmarkt komen steeds meer initiatieven bij de gemeente Wageningen binnen om woningbouw te realiseren. De druk op de woningmarkt en kamermarkt is groot. Het is daarom van belang om een goede afweging te maken of nieuwbouwplannen, herstructureringsplannen en woningaanpassingen bijdragen aan een evenwichtige verdeling van doelgroepen in de wijken van Wageningen en aan een betaalbare woningvoorraad. Voor nieuwe initiatieven voor woningbouw is het nodig om een goede integrale afweging te maken. Zo ook in relatie tot het verbeteren of aanvullen van het groen en de biodiversiteit in de wijk, de afwikkeling van verkeer en voldoende parkeergelegenheid en speelruimte in de diverse buurten en wijken. De woningmarktstrategie leidt tot verbetering van de prioritering en programmering van (potentiële) woningbouwprojecten. De regie wordt gehouden op het aantal initiatieven, de juiste doelgroepen en de aantallen woningen. We borgen hiermee dat in de projecten de woningprogrammering wordt opgenomen die nodig is om de doelstellingen uit de Woonvisie te bereiken. De gemeente Wageningen wil de woonkwaliteit en het leefklimaat van diverse buurten en wijken verbeteren. In de woningmarktstrategie zijn hiertoe een aantal uitgangspunten geformuleerd, gericht op de bestaande woningvoorraad en de woningmarkt van Wageningen. De woningmarktstrategie gaan we in 2019 afronden en de uitkomsten zijn van invloed op diverse doelstellingen van het programma wonen.

De komende jaren blijven de studentenaantallen naar verwachting nog doorgroeien. De gemeente trekt samen met Wageningen UR en Idealis op om een aantal oplossingen voor deze opgave verder uit te werken. We werken mee aan de planologische procedures voor diverse (tijdelijke) studentenhuysvestingslocaties, zoals besloten in het raadsbesluit 'locatiekeuze studentenhuysvesting 2017', aangevuld met locaties op de campus (Born-Oost) en de regio. Met deze inzet is studentenhuysvesting voor de komende jaren op koers. Op basis van de monitor studentenhuysvesting in 2020 en de woningmarktstrategie vindt besluitvorming plaats of het noodzakelijk is om nieuwe locaties voor studentenhuysvesting aan te wijzen dan wel te wijzigen.

De gemeente Wageningen is eigenaar van vastgoed en gronden voor het huysvesten van maatschappelijke organisaties, herontwikkeling en het behoud van culturele objecten. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheren, onderhouden en verduurzamen van deze eigendommen, het huysvesten van maatschappelijke activiteiten en het op orde houden van de functionele- en technische kwaliteit. Vastgoed en gronden die niet langer een bijdrage leveren aan het ondersteunen van beleidsdoelen worden afgestoten.

Beoogd maatschappelijk effect

De gemeente Wageningen wil dat iedereen in Wageningen de beschikking heeft over een kwalitatief goede en passende woning, in gemengde woonwijken. Om dit maatschappelijk effect te bereiken, zijn de volgende thema's actueel:

- Voldoende betaalbare woningen in Wageningen voor diverse doelgroepen en in evenwichtige balans over de stad verdeeld
- Gemengde woonwijken realiseren & nieuwe en bestaande woningen sluiten qua type aan bij de verschillende doelgroepen

- Duurzaamheidsmaatregelen leiden tot een stabilisering of daling van de totale woonlasten voor bewoners.

De gemeente Wageningen wil dat gemeentelijk vastgoed bijdraagt aan maatschappelijke doelstellingen. Om dit maatschappelijk effect te realiseren, zijn de volgende thema's actueel:

- Het gemeentelijk vastgoed sluit aan bij de huidige en toekomstige behoefte en wensen van gebruikers
- Het optimaal ondersteunen van beleidsdoelen en het afstoten van vastgoed dat hieraan niet langer een bijdrage levert
- We werken aan de verdere verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed.

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

8.1 Voldoende woningen in balans over de stad

Wat wilden we bereiken?

Er zijn voldoende woningen in Wageningen voor diverse doelgroepen in een evenwichtige balans over de stad

De woningmarktstrategie heeft geleid tot een verbetering van de prioritering, fasering en programmering van (potentiele) woningbouwprojecten. Op de juiste plekken worden voor de juiste doelgroepen betaalbare woningen gerealiseerd.

De kernvoorraad sociale woningbouw is kwantitatief en kwalitatief afgestemd op de doelgroep en de gemeente voldoet aan de taakstelling van de huisvesting van statushouders. Op basis van de woonvisie (2016) worden jaarlijks (prestatie)afspraken gemaakt met de corporaties. Ook met ontwikkelaars maken we per plan afspraken over de diverse doelgroepen. Hiermee zorgen we voor voldoende beschikbaarheid van betaalbare woningen voor de doelgroepen senioren, mensen met een beperking, bijzondere doelgroepen, starters en kenniswerkers of jonge tweeverdieners.

Dit doel betreft overwegend niet-wettelijke taken. De gemeente Wageningen is wettelijk verplicht om te voldoen aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders.

Subdoelen

8.1.1 Kernvoorraad sluit aan bij omvang doelgroep

De kernvoorraad sociale woningbouw sluit kwantitatief en kwalitatief voldoende aan bij de omvang van de doelgroep.

Wat hebben we bereikt?

Om de kernvoorraad goed te laten aansluiten bij de behoefte van de doelgroep is toevoeging van 250 tot 300 sociale huurwoningen in de periode 2019-2028 noodzakelijk. In de periode 2019 tot 2021 zijn er in totaal 90 woningen in het sociale segment toegevoegd, danwel op dit moment in aanbouw.

De woningmarktstrategie zet bij nieuwe bouwplannen in op betaalbaarheid met een vaste verplichting van 30% sociale huur en de in 2020 vastgestelde doelgroepenverordening zet in op het in stand houden van sociale huurwoningen voor langere termijn. In 2020 is met de Woningstichting een traject gestart om te bepalen wat de Woningstichting de komende 10 jaar kan bijdragen aan de behoefte aan extra sociale huurwoningen.

In de Huisvestingsverordening Wageningen 2021 zijn voorrangregels opgenomen die de doorstroming naar een passend huis in grootte, in type en in prijssegment bevorderen.

8.1.2 Realisatie taakstelling huisvesten statushouders

Voldoen aan de extra taakstelling van de huisvesting van statushouders in Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

De taakstelling van de huisvesting van 25 statushouders in Wageningen is in 2020 voor 100% gehaald. Daarnaast is al een deel (10) van de taakstelling over 2021 gerealiseerd.

8.1.3 Vergroten beschikbaarheid woningen specifieke doelgroepen

De beschikbaarheid van woningen voor senioren, mensen met een beperking en bijzondere doelgroepen wordt vergroot.

Wat hebben we bereikt?

De verbouwing van de Lawet (Duivendaal) is gestart. Er worden 37 zorggeschikte appartementen gerealiseerd. In 2020 zijn in Wageningen 84 WMO beschikkingen afgegeven ten behoeve van het aanpassen van woningen. De Woningstichting heeft in 2020 vijf senioren via een verhuismakelaar verhuisd naar passende woonruimte met behoud van de laatste huurprijs. Als gevolg van Covid-19 is dit een daaling ten opzichte van 2019, maar in het algemeen neemt de belangstelling voor deze dienstverlening toe. In 2020 hebben de gemeente en de Woningstichting het Statement Wonen & Zorg opgesteld en afgerond. In 2021 wordt gestart met het vervolg hiervan, de uitvoeringsagenda Wonen & Zorg. Het verhuurbeleid voor woonwagens is vastgelegd in de Huisvestingsverordening Wageningen 2021.

8.1.4 Vraag studentenkamers sluit aan bij aanbod

De kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar studentenkamers is in evenwicht met het aanbod, en in balans met andere doelgroepen.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is een Denktank gestart om de effecten van Covid-19 op de studentenaantallen en de studentenvraag te analyseren. De resultaten worden in 2021 gepresenteerd in de monitor studentenhuisvesting 2021. De locaties Kirpestein, Costerweg 65 en Marijkeweg 20 zijn in voorbereiding en worden voor eind 2022 opgeleverd (741 eenheden). Daarnaast is de voorbereiding van een aantal potentiële locaties, zoals bijvoorbeeld de Bornsesteeg en de Born-Oost (560 eenheden) van start gegaan. De gemeente Ede heeft een onderzoek afgerond naar de potentiële locaties voor studentenhuisvesting in deze gemeente.

8.1.5 Vergroten beschikbaarheid woningen middeninkomens

De beschikbaarheid van woningen voor (lagere) middeninkomens wordt vergroot.

Wat hebben we bereikt?

De Woningstichting zet de 10% extra toewijzingsruimte in voor middeninkomens. Met de woningmarktstrategie en de doelgroepenverordening hebben we ingezet op betaalbaarheid van nieuwbouwplannen, onder andere door vaste percentages voor woningbouw in de middenhuur (tot € 900) en koop tot € 360.000.

8.1.6 Huisvesting starters, Phd'ers en kenniswerkers

Wageningen biedt ruimte aan de huisvesting van starters, PhD'ers en kenniswerkers.

Wat hebben we bereikt?

Op diverse locaties wordt volgens een gedifferentieerd programma gebouwd en ontwikkeld. Hiermee creëren we mogelijkheden om te voldoen aan diverse vragen van kenniswerkers, starters en PhD'ers. Met de woningmarktstrategie en de doelgroepenverordening zetten we in op betaalbare woningbouw en borgen we 30% sociale huur, 15% middenhuur en 40% koop tot € 360.000 bij nieuwbouwplannen.

8.1.7 Oplevering aantallen nieuwbouwwoningen

Tussen 2017 en 2027 worden 1.300 nieuwbouwwoningen opgeleverd (conform kwantitatieve woningbouwafspraken regio FoodValley 2017). Het uitgangspunt hierbij is geen uitbreiding en bij inbreiding voldoende ruimte voor groen en speelplaatsen (indien mogelijk gecombineerd). Het uitgangspunt is hierbij gemengde woonwijken.

Wat hebben we bereikt?

In de periode 2017 tot en met 2020 zijn 582 woningen opgeleverd. Volgens de meerjarenplanning woningbouw heeft de gemeente Wageningen op dit moment nog ongeveer 1.900 harde en zachte plannen gepland staan. Door het vastgestelde toetsingskader van de woningmarktstrategie zijn de uitgangspunten voor de nieuwbouw (nadruk op de versterking van binnenstedelijke locaties en voldoende ruimte voor groen) geborgd. Er wordt bij nieuwbouw gestuurd op differentiatie van doelgroep en inkomen om te komen tot gemengde wijken.

8.2 Woningen sluiten aan bij behoefte

Wat wilden we bereiken?

De woonwijken zijn zoveel mogelijk gemengd en nieuwe en bestaande woningen sluiten qua type woningen aan bij de verschillende doelgroepen

De gemeente Wageningen wil dat zowel nieuwbouw als bestaande woningvoorraad bijdraagt aan gemengd wonen in de buurt (voor alle doelgroepen) en een evenwichtige balans tussen senioren, starters, gezinnen en studenten. De woningmarktstrategie geeft handvatten voor een evenwichtige verdeling van verschillende, passende en betaalbare woningen voor de diverse doelgroepen in alle wijken in Wageningen.

De nieuwbouwwoningen zijn toekomstbestendig. De woningbouwprogramma's bij zowel herstructurering als nieuwbouw zijn daarom gedifferentieerd en toekomstbestendig en gericht op ontmoeting.

Uiteraard is de gemeente verantwoordelijk voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting van haar inwoners.

Subdoelen

8.2.1 Differentiatie en toekomstbestendig

Bij herstructurering en nieuwbouw zijn de programma's gedifferentieerd en toekomstbestendig.

Wat hebben we bereikt?

De woningmarktstrategie borgt dat nieuwe bouwplannen worden getoetst op toekomstbestendig wonen en differentiatie in woningtype en prijsklassen. Dit draagt bij aan een 'gezonde mix' in de wijken.

8.2.2 Gemengd wonen in de buurt

Nieuwbouw en herstructurering draagt bij aan gemengd wonen in de buurt (voor alle doelgroepen) en op een evenwichtige balans tussen senioren, starters, gezinnen en studenten

Wat hebben we bereikt?

In de woningmarktstrategie zijn criteria opgenomen die gemengd wonen, zoals bouwen voor ontmoeting voor jongeren en ouderen, stimuleren. Het Groene Hofje met 14 zelfstandige woningen voor autistisch jongvolwassenen wordt in 2021 gerealiseerd. In 2020 is een uitvoeringsagenda voor de Taskforce Woonoverlast opgesteld. Hierin staan duidelijke afspraken over hoe we omgaan met de aanpak van woonoverlast op verschillende niveaus, wat ieders rol daarin is en hoe we hierin samenwerken.

8.2.3 Herstructurering buurten

De buurten Braakakkerweg, Julianastraat en Nude zijn in 2025 gehestructureerd.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente werkt samen met partners in de Nude om te trachten groot onderhoud en de energietransitie in onderlinge samenhang vorm te geven. Het proces herontwikkeling Julianastraat is in samenspraak met de buurt gestart. Begin 2020 is een aanvraag voor gemeentelijk monument ingediend voor 72 woningen in de Julianastraat. Om deze aanvraag te beoordelen zijn eind 2020 onderzoeken uitgevoerd. De resultaten hiervan worden in 2021 verwacht.

8.3 Duurzaamheid en woonlasten

Wat wilden we bereiken?

Duurzaamheidsmaatregelen leiden tot een stabilisering of daling van de totale woonlasten voor bewoners

Door complexgewijs sociale huurwoningen en VvE's te verduurzamen kunnen in relatief korte tijd veel woningen worden aangepakt. De grootste winst wordt behaald bij complexen met een laag energielabel op het moment van gepland groot onderhoud. Verduurzaming verbetert de kwaliteit van de sociale woningvoorraad en de betaalbaarheid van het wonen voor huurders. Ook het woongedrag is van invloed op energiebesparing. Energiebesparing is direct merkbaar in de portemonnee. Voorlichting over de wijze waarop energiebesparing is te realiseren, is daarom ook belangrijk.

Subdoelen

8.3.1 Verduurzaming en gasloos voor bestaande bouw

Verdere verduurzaming bestaande bouw; energiebesparing en gasloos.

Wat hebben we bereikt?

Zie programma 4.

8.3.2 Bewustwording energiebesparing

Inwoners bewust maken van de mogelijkheden om energie te besparen c.q. woonlasten te verlagen.

Wat hebben we bereikt?

Er worden prestatieafspraken gemaakt op gebied van verduurzaming corporatievastgoed. Zie verder programma 4.

8.3.3 Nieuwbouw is (bijna) energieneutraal

Nieuw te bouwen woningen zijn (bijna) energieneutraal

Wat hebben we bereikt?

Er zijn afspraken met ontwikkelaars en corporaties gemaakt (zie verder programma 4).

8.4 Het vastgoed sluit aan bij de wensen van gebruikers

Wat wilden we bereiken?

Het gemeentelijk vastgoed sluit aan bij de huidige en toekomstige behoefte en de wensen van gebruikers

We zetten in op een vastgoedportefeuille die is afgestemd op de behoefte van de samenleving en de wensen van gebruikers. Het gemeentelijke vastgoed bestaat uit maatschappelijk, commercieel- en strategisch vastgoed en wordt op professionele wijze beheerd.

Subdoelen

8.4.1 Accommodaties sluiten aan bij wensen gebruikers

Wageningen heeft kwalitatief goede (multifunctionele) accommodaties waar de verschillende gebruikers naar tevredenheid gebruik van maken

Wat hebben we bereikt?

Het strategisch afwegingskader welke maatschappelijke- en culturele instellingen in gemeentelijke gebouwen worden gehuisvest is door corona vertraagd en wordt nu voor de zomer 2021 aan u voorgelegd.

8.5 Vastgoed ondersteunt beleidsdoelen of wordt verkocht

Wat wilden we bereiken?

Het optimaal ondersteunen van beleidsdoelen en het afstoten van vastgoed waarvoor de gemeente geen wettelijke taak of lokale kerntaak heeft.

Op basis van o.a. beleidsdoelen, vraag en aanbod en rendement wordt besloten om:

- a. Panden door te exploiteren;
- b. Panden in te zetten voor maatschappelijke doelen;
- c. Locaties te ontwikkelen;
- d. Panden te verkopen.

Subdoelen

8.5.1 Optimaliseren vastgoedportefeuille

Wageningen heeft voldoende vastgoed dat optimaal wordt gebruikt en onderhouden

Wat hebben we bereikt?

De vloeren in sporthal Tarthorst en de Aanloop zijn gerenoveerd. Het buitenschilderwerk van Wilhelminaweg 1 ('t Venster) en het monumentale deel van het stadhuis is uitgevoerd. De dakbedekking van de stadswerf op Nudepark 85 en de Aula op de begraafplaats is vervangen. De renovatie van de Theekoepel is gestart en wordt in 2021 afgerond. De panden Nude 25, Nude 27 en Dudoklaan 6 zijn verkocht. Het totale netto verkoopresultaat bedraagt € 448.359,-. Daarmee is het beoogde resultaat van € 513.000,- niet volledig gehaald. Vanwege de uitgestelde eigendomsoverdracht wordt de opbrengst van Nude 25 en Dudoklaan 6 meegenomen in de jaarrekening 2021.

8.6 Gemeentelijke gebouwen zijn energieneutraal in 2030

Wat wilden we bereiken?

Alle gemeentelijke gebouwen zijn 'gemiddeld' energieneutraal in 2030

De gemeente wil het energieverbruik laten dalen door versneld een verduurzamingsslag te maken. In 2018 is gestart met acht geselecteerde panden (1e fase) en het zwembad. Voor het overige vastgoed is in 2019 een plan opgesteld hoe de overige panden (2e fase) voor 2030 klimaatneutraal gemaakt kunnen worden inclusief de kosten

Subdoelen

8.6.1 Voorbeeldfunctie bij verduurzamen vastgoed

Met het verduurzamen van het eigen vastgoed nemen we onze verantwoordelijkheid en geven het goede voorbeeld.

Wat hebben we bereikt?

De zonnepanelen op sporthal De Aanloop, sportzaal Tarthorst en de stadswerf zijn medio 2020 in gebruik genomen. In sporthal Tarthorst is de verlichting vervangen door LED lampen. De opdracht voor het verduurzamen van sporthal Tarthorst is verstrekt en wordt begin 2021 uitgevoerd. De totale besparing vanaf 2018 tot en met 2020 op het stroomverbruik bedraagt 284.394 kWh. De besparing op het gasverbruik bedraagt 15.281 m³ per jaar. De totale vermindering van de CO² uitstoot vanaf 2018 t/m 2020 bedraagt 178,3 ton per jaar.

Algemene informatie programma 8

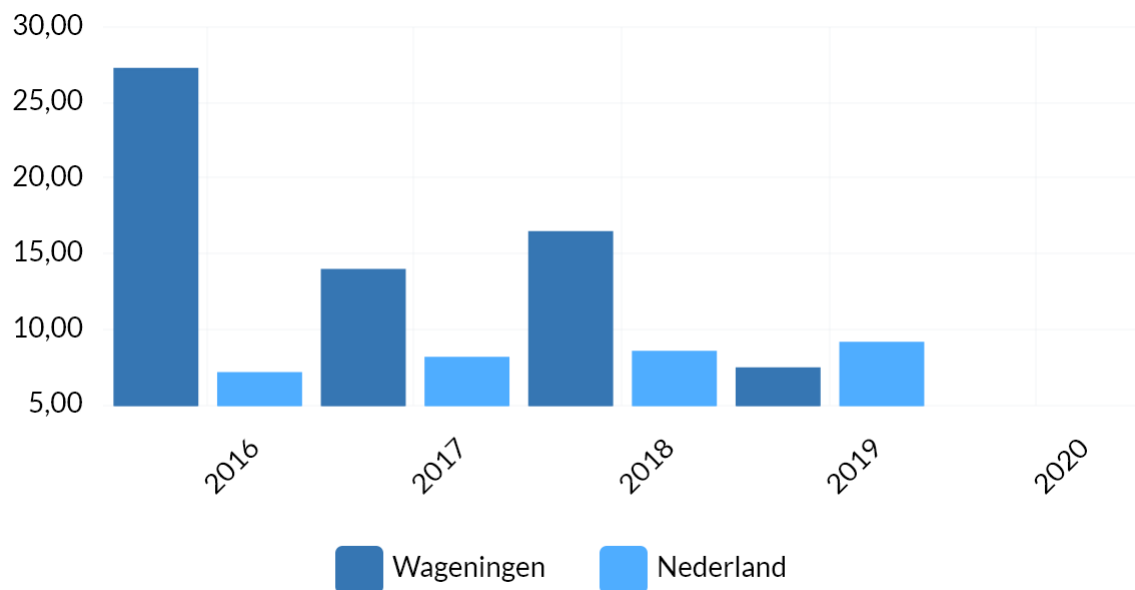
Beleidsindicatoren

In dit programma is de volgende beleidsindicator opgenomen:

JR20 - Nieuwbouw woningen

Bron: BAG - Basisadministratie adressen en gebouwen

Eenheid: Aantal per 1.000 woningen

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	27,30	14,00	16,50	7,50	
Nederland	7,20	8,20	8,60	9,20	

Beleidskader

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Huisvestingsverordening Wageningen 2021 (2020)
- Doelgroepenverordening Wageningen 2020 (2020)

Beleidsnota's

- Woningmarktstrategie (2019)
- Woonvisie 2025 (2016)
- Prestatieafspraken De Woningstichting 2020
- Prestatieafspraken Idealis 2020-2022
- Beleidsregels kamergewijze verhuur (2019)
- Notitie vraag en aanbod studentenhuysvesting 2019-2023 (2019)

- Notitie integrale afweging potentiële locaties voor studentenhuisvesting Wageningen (2017)
- Duurzame Gebiedsontwikkeling vanuit het Klimaatplan 2017-2021 (2017)
- Convenant WAC (2016)

Betrokkenheid verbonden partijen

Regio FoodValley

Regio FoodValley is een samenwerkingsverband van acht gemeenten, met samen 330.000 inwoners. De Gemeente Wageningen neemt deel aan Regio FoodValley middels een gemeenschappelijke regeling om een aantal doelen uit haar programma te bereiken. Voor 'Wonen' zijn deze doelen o.m. het behouden van de aantrekkelijkheid, wervingskracht en betaalbaarheid van het wonen in de FoodValley regio. De regio ontwikkelt beleid en coördineert een uitvoeringsprogramma 2018-2021, dat een groot aantal projecten behelst. Deze projecten worden door samenwerkende gemeenten uitgevoerd. In 2020 is vooral ingezet op de thema's verduurzaming van de woningvoorraad en Anders Wonen uit de regionale woonagenda. Gemeenten leveren ambtelijke capaciteit voor het uitvoeren van regionale opgaven.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	-2.470	-1.643	-1.887	-244
Baten	2.663	1.614	1.527	-87
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	194	-29	-360	-331
Onttrekkingen	30	0	63	63
Storting	-724	-123	-107	16
Mutaties reserves	-694	-123	-44	79
Gerealiseerd resultaat	-501	-152	-404	-252

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
820.00 VOLKSHUISVESTING	-159	-149
820.10 EXPLOITATIE VERSPREID WONINGBEZIT	-24	-73
822.10 WOONRUIMTEZORG	-36	-36
830.10 EXPLOITATIE VASTGOED	67	-146
Gerealiseerd resultaat	-152	-404

Overzicht baten en lasten per hoofddoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofddoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Storingsen	Onttrekkingen	Saldo
8.1 8.1 Voldoende woningen in balans over de stad	19	-204	0	0	-185
8.3 Duurzaamheid en woonlasten	75	-356	0	0	-281
8.4 Het vastgoed sluit aan bij de wensen van gebruikers	0	0	-50	0	-50
8.5 Vastgoed ondersteunt beleidsdoelen of wordt verkocht	1.443	-1.335	-57	63	115
8.6 Gemeentelijke gebouwen zijn energieneutraal in 2030	0	-2	0	0	-2
Gerealiseerd resultaat	1.537	-1.897	-107	63	-404

Programma 9 Sport en cultuur

Waarom dit programma?

Sport

Sport als doel geeft jong en oud plezier en ontspanning. De georganiseerde sport leert mensen om te gaan met winst en verlies, met regels, met anderen. Sport als middel draagt bij aan een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid, zelfredzaamheid en deelname aan de gemeenschap. Zowel sport als doel als sport als middel is daarom belangrijk voor de Wageningse gemeenschap.

Cultuur

Wij vinden het belangrijk om te onderstrepen dat cultuur een waarde in zich heeft. Naast dat je van cultuur kunt genieten, je blikveld kunt verruimen, iets kunt leren of er samen aan kunt deelnemen, draagt het bij aan persoonlijke ontwikkeling. Kunst en cultuur zorgen ervoor dat mensen deelnemen aan de samenleving.

Beoogd maatschappelijk effect

Sport

De gemeente Wageningen streeft ernaar inwoners gezonder te laten leven en de mogelijkheid te bieden om te kunnen participeren in de samenleving. Om dit maatschappelijk effect te realiseren, zijn de volgende thema's actueel:

- Jongeren Op Gezond Gewicht;
- GIDS-project Spelenderwijs Gezond;
- Blijven sporten door recreatiesport;
- 50+ Sport en bewegen;
- Sporten op recept.

Cultuur

Een basisvoorzieningenstructuur is daarbij voorwaarde, waarbij cultuureducatie voor jongeren een belangrijk speerpunt is. In het CultuurActiePlan wordt gefocust op 4 thema's die voortkomen uit de ambities van het college:

- Cultuureducatie;
- Cultuur is van en voor iedereen;
- Ruimtebehoefte;
- Samenwerking.

Het jaar 2020 zal in het teken staan van de uitvoering van het CultuurActiePlan. Cultuur draagt bij aan een bruisende stad en zorgt voor een aantrekkelijk klimaat voor inwoners, bezoekers, kennisinstellingen en bedrijven. Creativiteit en innovatie zijn ook van belang bij vraagstukken op gebied van zorg, maatschappelijk verantwoord ondernemen, energie- en voedselvoorzieningen en vergrijzing. Cultuur en kunst kunnen daaraan een belangrijke bijdrage leveren.

Ede en Wageningen hebben een gezamenlijk plan ingediend bij het ministerie van OCW voor een proeftuin om de werelden van kennis, voedsel en kunst met elkaar te verbinden. Met deze proeftuin, genaamd Ede - Wageningen Culturele Bloei, pakken we de kansen op, die door onze cultuursector zijn geformuleerd rondom cultuur & voedsel in het regionaal cultuurprofiel. Met de proeftuin willen wij inwoners zo veel mogelijk de kans geven mee te doen aan cultuur en zich te laten inspireren door de vernieuwende initiatieven rondom voedsel in onze regio. De proeftuin wordt mogelijk gemaakt door een bijdrage van het ministerie van € 175.000 en door cofinanciering door de KennisAs Ede-Wageningen en de provincie Gelderland.

Een kwartiermaker gaat aan de slag om een netwerk op te bouwen tussen cultuurmakers uit Ede en Wageningen en partijen als de Wageningen Universiteit, de Christelijke Hogeschool Ede en

innovatieve foodbedrijven in de regio. Dit past bij de ambitie van het college om kunstenaars uit te nodigen bij het creëren van innovatieve ideeën en oplossingen.

In 2020 denken we met de bblthk mee over een nieuwe visie.

Zoals opgenomen in het Coalitieakkoord wordt verder gewerkt aan het realiseren van een poppodium. Hierbij wordt uitgegaan van het 'Popuppodium' (popupop) waarbij de stad als podium fungeert. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met betrokken stakeholders zoals Wageningen live, Unitas, Junushoff en anderen.

In 2020 herdenken we het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden, en vieren we de bevrijding. In het kader van 75 jaar bevrijding organiseert de gemeente in samenwerking met Wageningen 45 extra activiteiten.

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

9.1 Jongeren, ouderen en mensen met obesitas sporten meer

Wat wilden we bereiken?

Jongeren, ouderen en mensen met obesitas sporten meer

De gemeente Wageningen wil jongeren stimuleren te gaan sporten door sportcoaches te subsidiëren. Daarnaast wil de gemeente kinderen op laagdrempelige wijze kennis laten maken met verschillende sporten. Tot slot is er extra aandacht voor mensen met obesitas en mensen die aangepast willen sporten.

Sport stimuleren onder inwoners is geen wettelijke taak.

Subdoelen

9.1.1 Lidmaatschap jongeren sportvereniging of sportclub

Het aantal jongeren dat lid is van een sportvereniging of sportclub is in alle wijken 35% of meer.

Wat hebben we bereikt?

Uit de kindermonitor van de GGD uit 2017 blijkt dat gemiddeld 75% van de Wageningse kinderen lid is van een sportclub of vereniging. Er kon geen gemiddelde per wijk voor alle wijken worden berekend (bij kleine steekproeven is de kans op vertekening groot). In schooljaar 2019-2020 is de interventie Sjors Sportief uitgevoerd. Door het platform van Sjors Sportief konden basisschoolkinderen kennis maken met sportverenigingen. Er waren 183 unieke aanmeldingen. 70 Kinderen hiervan waren al lid van een sportaanbieder. 86 Kinderen hiervan waren nog geen lid. Vanaf schooljaar 2020-2021 is aangesloten bij SAM, een project/interventie dat gericht is op de brede motorische ontwikkeling van kinderen en jeugd. SAM gerelateerde activiteiten worden al toegepast bij Sportservice Ede en Sportservice Rhenen. In de week van 28 september t/m 2 oktober werden op alle basisscholen boekjes uitgedeeld en de video weergegeven. De jaarlijkse schoolsport olympiade is vanwege de COVID-19 maatregelen verplaatst naar 2021.

Sportservice Wageningen is gevraagd om extra activiteiten voor jongeren te organiseren toen duidelijk werd dat de nood in de tweede golf hoog was. Socializen en bewegen staan centraal, maar ook de kennismaking met verschillende sportclubs. Sports Meet, een binnenactiviteit, heeft drie keer plaatsgevonden november voordat het op dat moment niet meer mogelijk werd door de maatregelen. Het (zaal)voetbal is van binnen naar buiten verplaatst. In januari 2021 worden de sportactiviteiten voor jongeren voortgezet.

9.1.2 Alcoholmatigings- en voedingsbeleid

Er is een alcoholmatigings- en voedingsbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Naleving Drank-en horecawet door sportverenigingen: De planning was dat de horeca boa met 12 verenigingen gesprekken zou voeren over alcoholmatiging. Hoe wij als gemeente mee kunnen denken en wat wij voor verenigingen kunnen betekenen. Door Corona heeft helaas geen van deze gesprekken plaatsgevonden. Er zijn dan ook geen teamkratten uitgedeeld. Mogelijk kan dat in 2021 plaatsvinden als het coronavirus onder controle is.

Gezonde sportkantine: Er zijn vier sportaanbieders die een certificaat gezonde sportkantine hebben gehaald. Sommige hiervan hebben het certificaat laten verlopen. Twee sportverenigingen zijn actief en willen doorwerken naar een certificaat. Echter, geeft corona vertraging omdat de prioriteit ergens anders ligt.

9.1.3 Aantal sportende ouderen

Het aantal ouderen dat sport is 50% of meer.

Wat hebben we bereikt?

Het percentage Wageningse ouderen (65+) dat ten minste één dag in de week sport is 41%. In de regio Gelderland-Midden is dit percentage 37% (Ouderenmonitor 2017, VGGM). Wageningen Vitaal omvat een brede beweegaanpak voor 55-plussers van SportService Wageningen. Door COVID-19 kon er dit jaar geen vitaliteitsdag voor senioren worden georganiseerd. Ook kon er geen fittest met aansluitend een beweegprogramma worden aangeboden. Als alternatief is op zeven locaties Balkon Fit verzorgd. Met Balkon Fit is een nieuwe doelgroep aangeboord: Ouderen die normaal gesproken niet op activiteiten en projecten afkomen. Ook is er een boekje 55+ sportief gemaakt.

9.1.4 Lidmaatschap sportvereniging doelgroep obesitas of anderszins

Tien jongeren en volwassenen met obesitas of anderszins worden elk jaar lid van een sportvereniging of sportclub

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Wageningen heeft zich in 2019 aangesloten bij Uniek Sporten. Dit is een digitaal platform waarop het sportaanbod te vinden is voor aangepaste sporters (sporters met een beperking/ouderen). Inwoners die op zoek zijn naar sport- en beweegaanbod, maar niet weten wat ze kunnen doen konden terecht bij (of zijn verwezen naar) de buurtsportcoach voor een Fitadvies. Er zijn 15 inwoners die zijn doorverwezen naar de buurtsportcoach voor een Fitadvies.

9.1.5 Bewegingsonderwijs scholen

Scholen maken maximaal gebruik van de mogelijkheden voor bewegingsonderwijs (8.6 coalitieprogramma)

Wat hebben we bereikt?

Er is een menukaart ontwikkeld voor het onderwijs met daarin het aanbod van Sportservice. In gesprek kan met de school worden gekeken welke interventies zij graag op hun school uitgevoerd zien. Voorgaande jaren gaven scholen aan hier behoefte aan te hebben. In 2020 is er ook een nieuwe interventie uitgevoerd met betrekking tot de pauzesport. SAM Speelcoach is een interventie waarbij groep 7 wordt opgeleid tot speelcoach zodat zij tijdens de pauze activiteiten kunnen aanbieden. Ook is er door Sportservice een YouTube kanaal gevuld met filmpjes over bewegend leren. In de filmpjes zijn allerlei beweegopdrachten te vinden gekoppeld aan een schoolvak. Tijdens de lockdown hebben vakdocenten en buurtsportcoaches gedurende zeven weken lang elke werkdag filmpjes gemaakt om de kinderen toch in beweging te houden/brengen.

9.2 Meer volwassenen sporten

Wat wilden we bereiken?

Meer volwassenen hebben gesport

Om volwassenen meer te laten sporten, financiert de gemeente Wageningen initiatieven die het openbaar sporten bevorderen. Daarnaast vindt de gemeente Wageningen het belangrijk dat de kosten voor sporten relatief laag blijven, waardoor het binnen- en buitensportaccommodaties exploiteert. Ook wordt de mogelijkheid geboden dat sportverenigingen deze accommodaties in eigen beheer nemen waardoor de kosten lager worden en zij zelf verantwoordelijkheid dragen. De gemeente wil verenigingen adviseren hoe zij vrijwilligers en volwassenen aan zich kunnen binden om zo meer volwassenen te laten sporten.

Zoals eerder genoemd, zitten er aan activiteiten om sport te stimuleren onder inwoners geen wettelijke taken verbonden.

Subdoelen

9.2.1 Nederlandse beweegnorm volwassenen

Het aantal volwassenen dat voldoet aan de Nederlandse beweegnorm is gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Wat hebben we bereikt?

De Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen geeft inzicht in de gezondheid en leefstijl van Nederlanders van 19 jaar en ouder en vindt elke vier jaar plaats. Het percentage Wageningse volwassenen dat in 2016 voldeed aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen bedraagt 71% (2008:72% 2012:70%). In de regio Gelderland-Midden is dit percentage 61% (2012: 67%) (volwassenenmonitor 2017, VGGM).

9.2.2 Lidmaatschap sportvereniging volwassenen

Het aantal volwassenen dat sport als lid van een sportvereniging of bij een sport- of fitnessclub, is 60% of meer.

Wat hebben we bereikt?

De monitor van de VGGM geeft over het lidmaatschapspercentage geen inzicht. Wel is bekend dat 71% van de volwassenen ten minste één keer per week sport.

9.2.3 Betaalbaarheid sport voor minima

Sporten moet betaalbaar zijn voor diegenen die het niet kunnen betalen.

Wat hebben we bereikt?

Dankzij het 'Ik-doe-mee'-fonds en de Wageningenpas is sporten voor iedereen in Wageningen betaalbaar. Er hebben drie aangepaste/ingekorte edities van de SAM sportweek plaatsgevonden. Deze (gratis) activiteiten zijn voornamelijk gericht op kinderen uit wijken met een gemiddeld lage sociaal economische status (SES). De extra sportactiviteiten die door sportservice in samenwerking met aanbieders voor jongeren worden aangeboden in het kader van de COVID-19 pandemie zijn gratis toegankelijk.

9.3 Veelzijdig cultureel aanbod

Wat wilden we bereiken?

Er is een veelzijdig cultureel aanbod passend bij de identiteit van Wageningen

De gemeente Wageningen wil een veelzijdig cultureel aanbod realiseren door culturele initiatieven te ondersteunen en te stimuleren, professionele kunst mogelijk te maken en door inwoners de mogelijkheid te bieden om te lezen en kennis te maken met literatuur.

Dit doel betreft voor het grootste gedeelte niet-wettelijke taken. De bibliotheekvoorziening is wel geregeld in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. Een bibliotheekvoorziening is niet direct een wettelijke taak, maar in genoemde wet is wel geregeld dat een gemeente niet zo maar een bibliotheek kan opheffen. Hiervoor is eerst overleg nodig met partijen op wie dit van invloed

kan zijn. Zo nodig worden er afspraken gemaakt over de toegankelijkheid van een openbaar toegankelijke bibliotheekvoorziening.

Subdoelen

9.3.1 Bevordering professionele kunst

Professionele kunst in Wageningen is mogelijk gemaakt.

Wat hebben we bereikt?

Door subsidiëring van theater Junushoff wordt een podium geboden voor professionele voorstellingen. Begin 2020 leek de schouwburg nog af te koersen op een bezoekersrecord van 41.500 bezoekers in seizoen 2019/2020. Met het uitbreken van de Covid-19 pandemie sloeg het beeld om. Van de 168 voorstellingen die in 2020 waren gepland moesten 98 voorstellingen worden geannuleerd of verplaatst naar seizoen 2021/2022. Voor 22 voorstellingen betekende het dat deze met een zeer beperkt aantal bezoekers hebben plaatsgevonden. In totaal bezochten in 2020 14.250 bezoekers de professionele voorstellingen (in 2019: 39.667 bezoekers)

Het theater heeft een aantal innovatieve ideeën uitgevoerd. 'Bring Your Own Food' is bedacht om de Wageningse restaurants te ondersteunen die zelf niet genoeg stoel, en terrasruimte hadden. Bezoekers brachten maaltijden mee of lieten die op het terras bij Junushoff bezorgen. In augustus 2020 organiseerde Junushoff in het kader van de Wageningse Cultuurzomer en in samenwerking met PALS Wageningen en Popupop vijf zaterdagconcerten in het park achter het theater. Alle concerten waren uitverkocht.

Ter ondersteuning van het theater heeft de gemeente in 2020 65.000 euro bijgedragen als cofinanciering voor de landelijke 'Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19'. In totaal is hierdoor 260.000 euro steun naar het theater gegaan.

9.3.2 Organisatorische ondersteuning culturele organisaties en initiatieven

Culturele organisaties en initiatieven worden gestimuleerd door organisatorische ondersteuning te bieden (9.2 coalitieprogramma).

Wat hebben we bereikt?

Het is gelukt om de Wageningse Cultuurzomer te faciliteren. De Wageningse Cultuurzomer heeft gezorgd voor veel reuring en samenwerking in het culturele veld. Hier is door een groot aantal partijen binnen korte tijd een mooi programma gepresenteerd binnen de richtlijnen van de Rijksoverheid. In totaal 2368 mensen in de gemiddelde leeftijd van 4 tot 60 jaar, genoten van een breed aanbod aan culturele activiteiten.

De Wageningse Uitdaging is gestart met de uitwerking van een ruimtebank. De ruimtebank is een middel om het aanbod aan ruimten in Wageningen in beeld te brengen en beter te matchen met de (tijdelijke) vraag vanuit het veld.

9.3.3 Bevordering lezen en kennismaking literatuur

Inwoners hebben de mogelijkheid om te lezen en kennis te maken met literatuur.

Wat hebben we bereikt?

Door subsidiëring van de bblthk worden inwoners in de gelegenheid gesteld om te lezen en kennis te maken met literatuur.

Tijdens de gedwongen sluiting van de bblthk was het toch mogelijk om boeken te lenen door boeken te bestellen via website of telefoon en deze thuis te laten bezorgen door een boekkoerier. Ook bood de bblthk de mogelijkheid om e-boeken te lezen. Er zijn meer dan 3000 boeken en materialen bezorgd. Met de bezorgdienst konden de gangbare uitleencijfers niet behaald worden. Het aantal uitleningen is met gemiddeld zo'n 25% gedaald (tegenover 30% daling landelijk). De daling is minder bij de jeugd, daar betreft het een daling van 20%. Het aantal bibliotheekleden is gelijk gebleven.

9.3.4 Poppodium

Initiatieven voor het (doen) realiseren van een poppodium worden actief ondersteund (9.3 coalitieprogramma).

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is popuPOP gestart om de programmering van het nationale clubcircuit naar Wageningen te halen in samenwerking met bestaande podiumlocaties en onafhankelijke organisatoren. Ondanks de COVID-19 pandemie zijn zij erin geslaagd om een aantal mooie voorstellingen te realiseren ook binnen de Wageningse Cultuurzomer.

9.3.5 Bevrijdingsfestival als onderdeel programma Vrijheid en bevrijding

Wageningen Stad der bevrijding wordt niet beperkt tot 4 en 5 mei. De gemeente scheidt kaders voor een Bevrijdingsfestival als onderdeel van een jaarprogramma waarin vrijheid / de bevrijding leidend is (9.1 coalitieprogramma)

Wat hebben we bereikt?

Zie tekst programma 6.

9.3.6 Cultuureducatie en participatie

De gemeente investeert in cultuureducatie en participatie, met het oog op sociale binding en creativiteit (9.6 coalitieprogramma).

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is het CultuurActiePlan verder uitgewerkt. Er is een verdere focus aangebracht op vier thema's die voortkomen uit de ambities van het college en raad: Cultuureducatie, Cultuur is van en voor iedereen, Ruimtebehoefte en Samenwerking. Vanwege de COVID-19 pandemie en de extra werkzaamheden die dit met zich meebracht is het CultuurActieplanPlan nog niet vastgesteld.

9.3.7 Stimulering cultureel ondernemerschap

De gemeente stimuleert cultureel ondernemerschap (9.10 coalitieprogramma).

Wat hebben we bereikt?

De culturele sector is uitgedaagd om met innovatieve ideeën te komen passend binnen de geldende regels van de Rijksoverheid. Dit is onder andere gebeurd bij de kunstwedstrijd voor de Binnenstad en binnen de Wageningse Cultuurzomer. Theater de Wilde Wereld en Movie W, instellingen die normaal geen subsidie krijgen, hebben compensatie gekregen voor de gederfde inkomsten. Vanwege de COVID-19 pandemie heeft de proeftuin Ede-Wageningen een andere vorm gekregen. De nadruk ligt nog steeds op het leggen van verbindingen. Het Popuppodium is van start gegaan.

9.4 Kennismaking en deelname kunst en cultuur

Wat wilden we bereiken?

Inwoners hebben kennis gemaakt met en deelgenomen aan kunst en cultuur

De gemeente Wageningen wil haar inwoners kennis laten maken en laten deelnemen aan kunst en cultuur. Hiervoor ligt de focus op de volgende subdoelen:

1. Er is een aanbod gericht op lezen, taal, informatie en educatie;
2. Er is een podium voor ontmoeting en debat;
3. Amateurkunst wordt bevorderd;
4. Studenten en medewerkers van de WUR en kennisintensieve bedrijven worden betrokken bij culturele initiatieven;
5. Jongeren zijn in aanraking geweest met cultuureducatie waarbij de focus primair ligt op het onderwijs zodat alle kinderen bereikt worden.

Ook hier geldt dat het in principe geen wettelijke taken zijn van de gemeente. De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen is wel van toepassing.

Subdoelen

9.4.1 Betrokkenheid WUR en kennisintensieve bedrijven bij Wageningse cultuur

Studenten en medewerkers van de WUR en kennisintensieve bedrijven zijn betrokken bij culturele initiatieven en activiteiten in Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

Ede en Wageningen zijn in 2019 gestart met een gezamenlijke proeftuin om de werelden van kennis, voedsel en kunst met elkaar te verbinden. Met deze proeftuin, genaamd Ede Wageningen Culturele Bloei pakken we de kansen op die door onze cultuursector zijn geformuleerd rondom cultuur & voedsel in het regionaal cultuurprofiel. Het streven is te bouwen aan het netwerk tussen cultuurmakers uit Ede en Wageningen en partijen als de Wageningen Universiteit, de Christelijke Hogeschool Ede en innovatieve foodbedrijven in de regio.

In januari heeft er in samenwerking met de WUR een zondagcollege plaatsgevonden in de blbthk. Het zondagcollege is verzorgd door prof. dr. J. (John) van der Oost over 'Bacteriën die, net als mensen, te maken hebben met infecties door virussen'. Bij het toekennen van subsidie voor eenmalige culturele activiteiten is bij de beoordeling ook gekeken naar het betrekken van studenten en kenniswerkers. Door Covid-19 pandemie zijn veel activiteiten geannuleerd of uitgesteld.

9.4.2 Cultuureducatie jongeren

Jongeren zijn in aanraking geweest met cultuureducatie (focus primair op binnenschoolse educatie zodat alle kinderen bereikt worden).

Wat hebben we bereikt?

Met het Kunstmenu komt ieder kind op de basisschool in aanraking met kunst en cultuur. Het Kunstmenu werkt vraaggericht. Alle basisscholen hebben deelgenomen aan het kunstmenu. Zes basisscholen hebben meegedaan aan Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). De bblthk bood kinderen de mogelijkheid om hun informatievaardigheden te vergroten.

De corona-maatregelen hebben uiteraard ook effect gehad op het Kunstmenu. Binnen de op dat moment geldende maatregelen rondom COVID-19 is de KinderCultuurZomer succesvol georganiseerd. De KinderCultuurZomer is opgevolgd door Cultuur on Tour, waarbij cultuur naar de kinderen is gebracht. Begin 2020 hebben kinderen van een aantal scholen samen met bezoekers van het Odensehuis deelgenomen aan een kunstproject 'Vriendschap en Vrijheid' waarin jong en oud elkaar ontmoetten. De resultaten zijn vastgelegd in een prachtig boekje.

9.4.3 Bevordering amateurkunst

Amateurkunst is bevorderd.

Wat hebben we bereikt?

Door de subsidieregeling cultuur zijn amateurkunstverenigingen uitgedaagd om na te denken over hun aanbod en de samenwerking met anderen voor eenmalige culturele activiteiten. Zij hebben de mogelijkheid gekregen om de culturele activiteiten die niet uitgevoerd konden worden als gevolg van de COVID-19 pandemie, uit te stellen naar een later moment. Amateurkunstverenigingen hebben ook de mogelijkheid gehad om een subsidie aan te vragen voor een bijdrage in de organisatiekosten.

9.4.4 Podium voor ontmoeting en debat

Er is een podium voor ontmoeting en debat.

Wat hebben we bereikt?

De bblthk heeft in 2020 ruim 50 bijeenkomsten voor ontmoeting, debat georganiseerd en/of cultuur georganiseerd (en er minstens zo veel moeten annuleren). Nieuw in 2020 was het organiseren van online debatten. Een live stream serie 'Wageningen na Corona', door woensdag debatdag, trok per aflevering meer dan 200 kijkers. Ook de rol van de bblthk in de Wageningse Cultuurzomer, de serie 'stiekem met je gedanst' en de nominatie voor Beste bibliotheek van Nederland vielen op in 2020. Na een grondige verbouwing is de Grote Kerk Wageningen beschikbaar als cultuurlocatie en onder andere geschikt voor concerten, symposia en exposities.

9.4.5 Aanbod lezen, taal en informatie educatie

Lezen, taal en informatie educatie is aangeboden.

Wat hebben we bereikt?

De bblthk maakt mogelijk dat inwoners kunnen lezen en een educatief (digitaal) aanbod kunnen krijgen. In 2020 heeft de bblthk rond de 50 educatieve activiteiten kunnen aanbieden voor de jeugd.

Om de kwaliteit van Taalhuizen en het non-formele lesaanbod te verbeteren en te waarborgen is door het ministerie OC&W certificering van de Taalhuizen ingevoerd. Wageningen is in Nederland het 2e DigiTaalhuis dat de certificering heeft ontvangen. Tijdens de lockdowns van 2020 is taalcoaching voor laaggeletterden steeds doorgegaan. De bblthk is in 2020 genomineerd voor de Beste bibliotheek van Nederland en daarmee lovende kritieken geogst van de vakjury en het publiek.

9.4.6 Buitenschoolse cultuureducatie

Verdere versnippering en verschraling van cultuureducatie in de vrije tijd (buitenschoolse educatie) wordt voorkomen (9.1 coalitieprogramma).

Wat hebben we bereikt?

Tijdens het opstellen van het CultuurActiePlan is samen met het veld een plan ontwikkeld voor de cultuureducatie in Wageningen, met daarin bijzondere aandacht voor de verbinding tussen de binnenschoolse- en buitenschoolse cultuureducatie. Naar verwachting zal het CultuurActiePlan in het jaar 2021 worden vastgesteld en uitgevoerd.

9.5 Toegankelijkheid culturele basisvoorzieningen

Wat wilden we bereiken?

Culturele basisvoorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk

Door kennis en informatie beschikbaar en toegankelijk te houden, de archieven te onderhouden en beschikbaar te stellen en inwoners de mogelijkheid te geven om in aanraking te komen met de cultuurhistorie van Wageningen, zijn culturele basisvoorzieningen voor iedereen in de gemeente Wageningen toegankelijk.

De gemeente heeft hierin een wettelijke taak, namelijk de Archiefwet. Ook de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen is van toepassing.

Subdoelen

9.5.1 Beschikbaarheid en toegankelijkheid kennis en informatie

Kennis en informatie is beschikbaar en toegankelijk gehouden.

Wat hebben we bereikt?

Informatie wordt toegankelijk gemaakt en gehouden door de bblthk. De bblthk heeft in 2020 131.000 bezoekers ontvangen, een daling van bijna 50% ten opzichte van 2019. Het website-bezoek is daarentegen met 80% gestegen. De bblthk heeft in 2020 ingezet op het ontsluiten van informatie en online aanbod via de website en nieuwsbrieven.

9.5.2 Cultuurhistorie

De inwoners en bezoekers zijn in aanraking gekomen met de cultuurhistorie van Wageningen.

Wat hebben we bereikt?

Museum De Casteelse Poort heeft naast de permanente exposities kortlopende tentoonstellingen gehouden over het verleden van Wageningen. Het museum is door de COVID-19 pandemie een deel van het jaar gesloten geweest.

9.5.3 Archieven

De archieven zijn onderhouden en beschikbaar gesteld.

Wat hebben we bereikt?

Een aantal nieuwe archieven is aan de bewaarplaats toegevoegd en nieuwe inventarissen zijn op internet beschikbaar gemaakt. Ondanks coronarestricties zijn bezoekers zo veel en goed mogelijk ontvangen.

9.5.4 Deelname cultuur

Vergroten toegankelijkheid deelname cultuur(9.8 coalitieprogramma)

Wat hebben we bereikt?

Tijdens het opstellen van het CultuurActiePlan is samen met het veld een plan ontwikkeld voor de cultuureducatie in Wageningen, met daarin bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid voor alle kinderen. Als gevolg van de COVID-19 pandemie heeft het plan vertraging opgelopen. Naar verwachting zal het CultuurActiePlan in het voorjaar 2021 worden vastgesteld en uitgevoerd.

Algemene informatie programma 9

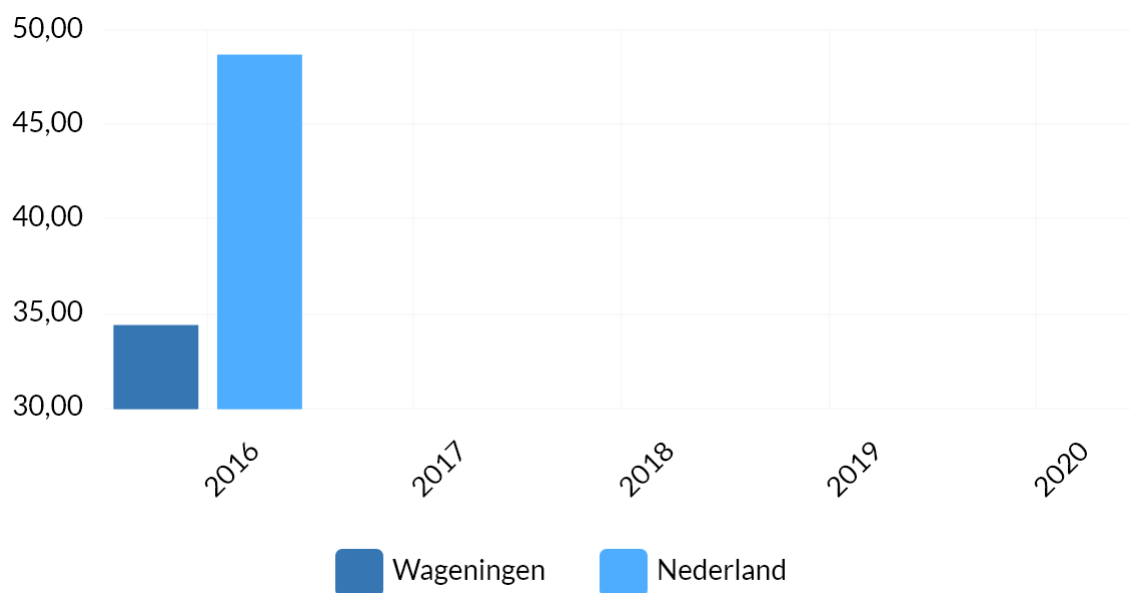
Beleidsindicatoren

In dit programma is de volgende beleidsindicator opgenomen:

JR20 - Niet-sporters

Bron: RIVM - CBS

Eenheid: Percentage van de inwoners

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	34,40				
Nederland	48,70				

Beleidskader sport

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Beleidsnota's

- Verhuurtarieven gemeentelijke sportaccommodaties (2019)
- Beleidsnota 'Wageningen Sport!' (2012)

Beleidskader cultuur

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Beleidsnota's

- Cultuurnota 2014 en verder- Samen werken aan cultuur (2013)
- Uitgangspunten toetsing en handhaving Delftse schoolpanden Hoogstraat (1996)

- Dakvlakkenbeleid (2000)
- Archeologienota (2004)
- Herstel van de kwaliteit van de Delftse Schoolpanden rondom de Markt (2008)

Betrokkenheid verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-7.277	-6.602	-6.927	-325
Baten	1.935	1.085	1.517	432
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-5.343	-5.517	-5.409	108
Onttrekkingen	950	231	266	35
Stortingen	-308	-69	-72	-3
Mutaties reserves	642	162	194	32
Gerealiseerd resultaat	-4.701	-5.355	-5.215	140

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
510.00 OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK	-1.059	-1.059
530.00 SPORT	-2.257	-2.360
540.00 BEVORDERING KUNST EN CULTUUR	-1.641	-1.420
541.00 MUSEA	-50	-49
541.20 OUD ARCHIEF	-167	-165
580.00 MEDIABELEID	-27	-28
625.90 BELEIDSDOMEIN CULTUUR ALS MIDDEL PARTICIPATIE	-155	-135
Gerealiseerd resultaat	-5.355	-5.215

Overzicht baten en lasten per hoofddoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofddoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
9.1 Jongeren, ouderen en mensen met obesitas sporten meer	0	0	-9	0	-9
9.2 Meer volwassenen sporten	1.281	-3.835	-62	256	-2.360
9.3 Veelzijdig cultureel aanbod	47	-2.409	0	0	-2.362
9.4 Kennismaking en deelname kunst en cultuur	190	-476	0	10	-277
9.5 Toegankelijkheid culturele basisvoorzieningen	0	-207	0	0	-207
Gerealiseerd resultaat	1.517	-6.927	-72	266	-5.215

Programma 10 Veiligheid

Waarom dit programma?

Het programma Veiligheid richt zich op een veilig en leefbaar klimaat om in te wonen, werken en te verblijven. Veiligheid en vrijheid zijn twee essentiële randvoorwaarden voor een goed functionerende democratische rechtsstaat. Dit kunnen we niet alleen. Dat doen we samen met de veiligheidspartners, het OM, de politie en met onze maatschappelijke partners Woningstichting, Solidez en Idealis. Ook werken we samen met bewoners. Samen zorgen we voor een duurzame en veerkrachtige veiligheid in Wageningen. De gemeente kiest voor een proactieve en preventieve insteek ter bestrijding en beperking van veiligheidsrisico's en biedt ook een slagvaardige en adequate hulpverlening bij kleine en grote calamiteiten of crises.

Om een goed beeld te krijgen van de veiligheidsproblematiek in de gemeente en de gewenste prioriteiten, is in 2019 een veiligheidsanalyse opgesteld. Deze vormt de basis voor het Veiligheidsplan 2019-2020 dat ter consultatie is voorgelegd aan de raad op 7 oktober 2020. In het Veiligheidsplan zijn vier prioriteiten geformuleerd:

- Ondernijning
- Zorg en Veiligheid
- Evenementen
- Crisisbeheersing

Regionaal zijn in 2019 de volgende documenten vastgesteld, welke van invloed zijn op de lokale uitvoering van de taken op het gebied van veiligheid:

1. het Beleidsplan Veiligheidsregio 2020-2023.
2. de Veiligheidsstrategie 2019-2022 Oost-Nederland.
3. Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 Politie Oost-Nederland.

Beoogd maatschappelijk effect

De gemeente Wageningen wil samen met haar ketenpartners inwoners, ondernemers en bezoekers een veilig klimaat aanbieden om in te wonen, werken en te verblijven. Een klimaat met een goede balans tussen de privacy van de persoon en de gemeentelijke activiteiten.

Om dit maatschappelijk effect te realiseren, geven we uitvoering aan de prioriteiten zoals deze zijn benoemd in het Veiligheidsplan en volgen we de speerpunten zoals deze zijn vastgesteld in onze Veiligheidsregio Gelderland Midden en het politiedistrict Oost Nederland. Hierbij zijn in 2020 de volgende thema's van belang:

Lokaal:

- Maatschappelijke ondernijning (georganiseerde criminaliteit dichtbij)
- Zorg en Veiligheid
- Veiligheidsbeleid en evenementen veiligheid
- Crisisbeheersing (Intensivering bevolkingszorg door o.a. de aanpassing van de crisisstructuur binnen de Veiligheidsregio).

Regionaal:

- High impact Crime (woninginbraken, overvallen, geweld)
- Overlast gevende mensen en kwetsbare personen
- Cybercrime/gedigitaliseerde criminaliteit
- Informatiegestuurd werken

Wat wij aan basale taken verrichten is opgenomen in de doelenboom. De ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en criminaliteit gaan hard en de samenwerking met andere partijen neemt een steeds prominentere rol in. Het Veiligheidsplan 2019-2020 en de prioriteiten die hierin zijn gesteld vormt de leidraad voor de uitvoering van het Veiligheidsbeleid in 2020. Om dit te kunnen realiseren wordt in deze begroting extra budget gevraagd voor de hiertoe benodigde capaciteit.

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

Ontwikkelingen

Sobere aanvulling APV

De APV is sinds 2014 niet gewijzigd, de ontwikkelingen in de georganiseerde criminaliteit dichtbij vergen nieuwe instrumenten om deze te bestrijden. Voor 2019 is er een sobere (noodzakelijke) aanvulling van de APV gekomen die de politie en de gemeente meer instrumenten geeft om 'criminaliteit dichtbij' te kunnen tegengaan. In 2020 houden we de APV in zijn geheel tegen het licht, samen met de komst van de omgevingswet.

Opstellen veiligheidsbeleid en een uitvoeringsprogramma

In de komende periode zal er beleid worden opgesteld inclusief een uitvoeringsprogramma. Op dit moment ontbreekt dit in Wageningen. Gezien de ontwikkelingen in onze samenleving is het belangrijk te bepalen waar onze gemeente haar focus op wil leggen en welke middelen zij hiervoor beschikbaar wil stellen.

Maatschappelijke ondermijning (georganiseerde misdaad dichtbij)

Ook Wageningen is aangesloten op het pact van Ellecom en verplicht zich daarmee om maatschappelijke ondermijning tegen te gaan met als doel een weerbare samenleving en weerbare overheid. Het bestuur van Wageningen draagt bij aan de aanpak van ondermijning met als partners het OM, politie, veiligheidsregio, belasting en Regionaal Informatie Expert Centre (RIEC).

Cybercrime

Het geven van voorlichting aan inwoners op het gebied van cybercrime. We volgen hierbij de ontwikkelingen vanuit de Veiligheidsregio.

10.1 Terugdringen aantal slachtoffers criminaliteit

Wat wilden we bereiken?

Steeds minder inwoners worden slachtoffer van criminaliteit

Daar waar de politie zich richt op met name de handhaving en opsporing, zetten we als gemeente in op preventie, samenwerking met inwoners en organisaties. Daarnaast geven we voorlichting op het gebied van zelfredzaamheid en bewustwording. Burgers en ondernemers hebben een groeiende rol als het gaat om veiligheid in huis, bedrijf en buurt en zijn hiervoor medeverantwoordelijk. Juist de betrokkenheid op het gebied van veiligheid van bewoners, instellingen en ondernemers bij hun leef- en werkomgeving draagt bij aan de sociale kwaliteit van de stad. Buurtpreventiegroepen spelen een belangrijke rol in het tegen gaan van High Impact Crimes (inbraken). We streven naar een uitbreiding van WhatsApp buurtpreventiegroepen over heel Wageningen. Daarnaast is de samenwerking met partners van belang en wil de gemeente flexibel inspelen op actuele veiligheidsvraagstukken om inwoners minder slachtoffer te laten worden van criminaliteit. Samen maken we Wageningen veilig.

Dit doel betreft alleen niet-wettelijke taken.

Subdoelen

10.1.1 Bewustwording veiligheid woning, woonomgeving en verhoging zelfredzaamheid

Bewustwording over het beveiligen van het huis om het inbrekers niet makkelijk te maken. Meer verbinding en waakzaamheid bij de buurt. Bewustwording van het verhogen van de veiligheid in eigen woonomgeving.

Bereidheid van inwoners om bij de politie melding te maken van onveilige of criminele handelingen.

Verhoging van de zelfredzaamheid.

Wat hebben we bereikt?

De 48 Whats app buurtpreventie groepen spelen een belangrijke rol in de bewustwording en verhoging van veiligheid in de woonomgeving. Een vorm van bewustwording is het organiseren van een clinic . De politie promootte de clinic 'boef in de wijk', deze is gevolgd door een aantal deelnemers uit de wijk. Sinds eind vorig jaar wordt er ook een nieuwsbrief verzonden aan de beheerders van deze buurtpreventie groepen en actualiteiten rondom dit onderwerp op de gemeentepagina geplaatst.

10.1.2 Integrale aanpak veiligheidsbeleid

De samenwerking tussen partners opzoeken en integraal samenwerken met andere beleidsvelden.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is er geïntensiveerd op de samenwerking met de clusters vergunningen en handhaving. De extra formatie op veiligheid heeft geleid tot meer inzet op het tot stand komen van een beleid om op te kunnen treden in woonoverlast. Daarnaast zijn er APV wijzigingen vastgesteld en is er een ruimere advisering aan portefeuille houder. Corona heeft een groot beroep gedaan op het cluster Openbare Orde en Veiligheid. De inzet voor afstemming met de regio, crisisteam, uitvoering noodverordening en Twm Covid 19, en inzet voor de diensten bij het VGGM namen 80% van de tijd in beslag. Ook is er regionaal geïntensiveerd op de samenwerking, zoals met het Veiligheidshuis en met de gemeente Renkum.

10.1.3 Proactieve en flexibele houding gemeente bij veiligheidsvraagstukken

De gemeente onderneemt proactieve acties en speelt flexibel in op actuele veiligheidsvraagstukken (situaties).

Wat hebben we bereikt?

De korte lijntjes met diverse partners heeft ons veel opgeleverd bij bestrijding van de Corona crisis. We weten onze partners te vinden en zij weten ons te bereiken. Afgelopen jaar hebben we meer ingezet op contact met studentenverenigingen omdat zij tot een van de grote doelgroepen behoorden van besmettingen. Daarnaast probeerden we samen met de verenigingen te kijken naar de mogelijkheden om juist zoveel mogelijk (op een veilige wijze) contact te houden met de leden uit zorg voor mentaal welzijn.

10.2 Terugdringen overlast bij inwoners

Wat wilden we bereiken?

De overlast bij inwoners is teruggedrongen

Door een persoons- en gezinsgerichte aanpak op overlast, flexibel in te spelen op actuele overlastsituaties en nauw te blijven samenwerken met partners wil de gemeente de overlast die inwoners en ondernemers ervaren terugdringen.

Sluitende Aanpak Personen met Verward Gedrag

De gemeente Wageningen werkt samen met haar lokale en regionale partners in het Zorg- en Veiligheidsdomein aan de sluitende aanpak van personen met verward gedrag. Ook gaan we ons inzetten op overlastbeperking van studenten. Gezamenlijk met andere partners proberen we aan de voorkant de overlast te beperken.

Wvggz

Op 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking. De Wvggz vervangt de huidige wet Bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Bopz). De Wvggz beoogt patiënten en naasten meer centraal te zetten. Daarnaast komt de zorg in plaats van de opname centraal te staan (zie programma 6).

Ook hier geldt dat aan het terugdringen van overlast geen wettelijke taken zijn verbonden, behalve dat de samenwerking regionaal is afgestemd.

Subdoelen

10.2.1 Samenwerking en afstemming maatschappelijke partners

Samenwerkingsvormen en afstemming met diverse maatschappelijke partners

Wat hebben we bereikt?

De samenwerking met de woonmanagers en beheerders van Idealis, 'Thuis', heeft ons meer inzicht gegeven in de problematiek rond de internationale bewoners. Sinds corona zijn er regelmatig gesprekken geweest met het meldpunt discriminatie, Chinese studentenvertegenwoordigers. Het collectief Bondgenoten bestaat uit de sleutelpersonen van diverse geledingen uit de samenleving. In corona tijd wordt nog gezocht naar een andere vorm van contact. De banden met de moskee zijn aangehaald omdat zij specifieke vragen hebben en wij hen kunnen voorzien in informatie visuals van de overheid. Juist de internationale gemeenschap heeft moeite om de informatie vanuit de overheid te volgen.

De supermarkten hebben te maken gehad met een verhoging van criminaliteit door toename van winkeldiefstal (van veelal duurdere producten) en agressie in de supermarkt dat het onveilig maakte voor het winkelend publiek. Dat heeft geleid tot meer samenwerking tussen de supermarkten en uiteindelijk geresulteerd in een collectief winkelverbod dat geldt voor 6 supermarkten en de HEMA. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol gespeeld.

10.2.2 Toegankelijkheid gemeente voor inwoners bij overlast

Benaderbaar zijn voor inwoners die te maken hebben met overlast.

Wat hebben we bereikt?

Met de komst van een KCC (klantencontactcentrum) is er bij de gemeente meer kennis over wie over de veiligheid gaan en bij wie inwoners terecht kunnen. De overlast klachten komen via diverse kanalen bij ons binnen. Via het meldpunt openbare klachten, de politie, het KCC, de telefoniste en soms via de portefeuillehouder. We proberen snel contact te leggen met de inwoner om de klacht te bespreken en uit te zoeken welke weg het best bewandeld kan worden. Terugkoppeling naar de inwoner wordt zeer gewaardeerd. Helaas kunnen we niet alle klachten wegnemen.

10.2.3 Persoons- en gezinsgerichte aanpak overlast

De gemeente zorgt voor een persoons- en gezinsgerichte aanpak op overlast.

Wat hebben we bereikt?

Overlast meldingen komen ook van omwonenden die overlast ervaren van hun burens, die in sommige gevallen verward gedrag vertonen. Er ging veel tijd in begeleiding van de melders zitten die de overlast bleven houden. In afspraak met Solidez is nu overeengekomen dat de maatschappelijk werker wordt ingezet op begeleiding van de melders. De overlast kan met hun besproken worden en dit geeft ook aandacht en zorg voor omwonenden van mensen die verward gedrag tonen. Soms leidt dit tot meer begrip bij degene die de overlast ervaart. Daarnaast schalen we bij sterke overlast sneller op naar aanmelding bij het Veiligheidshuis waarbij de overlastgevende personen met complexe problematiek, multidisciplinair besproken worden. De persoonsgericht aanpak komt dan sneller op gang.

10.2.4 Reactie op actuele overlastsituaties

De gemeente en partners hebben flexibel ingespeeld op actuele overlastsituaties.

Wat hebben we bereikt?

Overlastzaken die complex zijn worden besproken met de politie, in het kernteam, of veiligheidshuis. De lijntjes zijn kort, de partners weten elkaar te vinden. Met het organiseren en bijwonen van diverse netwerkbijeenkomsten, informatie bijeenkomsten en trainingen leren we waarvoor onze partners zijn en wat hun specialisme is. Zo weten we welke partner we in kunnen schakelen om de overlast aan te pakken en weten we elkaar snel te vinden.

10.3 Voorkomen maatschappelijke onrust

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijke onrust is voorkomen en/of gede-escaleerd

Door uitvoering te geven aan het protocol maatschappelijke onrust, waarbij in het geval van calamiteiten betrokkenen elkaar 24/7 kunnen bereiken, zal escalatie van onrust in Wageningen zoveel mogelijk voorkomen worden.

Onderhouden en uitvoering geven aan het protocol is geen wettelijke taak.

Subdoelen

10.3.1 Protocol maatschappelijke onrust

In het geval van een calamiteit kunnen betrokkenen elkaar 24/7 bereiken op basis van het protocol maatschappelijke onrust.

Wat hebben we bereikt?

Door uitvoering te geven aan het protocol maatschappelijke onrust, waarbij in het geval van calamiteiten betrokkenen elkaar 24/7 kunnen bereiken, zal escalatie van onrust in Wageningen zoveel mogelijk voorkomen worden. Het protocol is het afgelopen jaar niet ingezet.

10.4 Hulp bij brand en ongevallen

Wat wilden we bereiken?

Er is snelle en adequate hulp geboden bij brand en ongevallen

De brandweezorg is ondergebracht bij de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM). De VGGM/brandweer voert taken uit op het gebied van incidentbestrijding, zoals het blussen van brand en het verlenen van hulp aan mens en dier. De brandweer voert ook taken uit op het gebied van risicobeheersing. Er zijn in Nederland allerlei bouwvoorschriften, waarop de brandweer controleert. Ook adviseert de brandweer aan de gemeente of bepaalde vergunningen voor gebouwen of evenementen kunnen worden afgegeven. Samen met de brandweer geeft de gemeente voorlichting op het gebied van brandveilig leven.

De uitbesteding van brandbestrijding aan de VGGM is een wettelijke taak.

Subdoelen

10.4.1 Brandbestrijding

Brandbestrijding

Wat hebben we bereikt?

De brandbestrijding wordt uitgevoerd door de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Actuele cijfers worden via de VGGM gedeeld.

10.4.2 Risicobeheersing

Risicobeheersing

Wat hebben we bereikt?

Het thema voor de Brandpreventieweken 2020 was: rookmelders redden levens. De gemeente heeft aandacht gegeven aan de campagne op de gemeente pagina. Vanwege de coronamaatregelen heeft de brandweer vanaf maart geen controles kunnen uitvoeren in studentenhuizen en kan dat pas na de crisis weer worden opgepakt.

10.5 Hulp in geval van crisis

Wat wilden we bereiken?

Er is snelle en adequate hulp geboden in geval van crisis

Bij een ramp of groot incident gaat alles opzij om de crisis hulp te bieden. We staan onmiddellijk klaar om intensief met elkaar samen te werken. Daar bereiden we ons in regionaal verband, maar ook binnen de eigen organisatie, op voor. Er is een regionaal crisisplan en we oefenen (opleiden en trainen) samen. Bij grootschalige incidenten en crises is de burgemeester opperbevelhebber over de hulpverleningsdiensten. De gemeente voert een aantal crisisbeheersingsprocessen uit, zoals het opvangen en verzorgen van evacués en het informeren van onze inwoners. In 2020 komt er een nieuwe opzet bevolkingszorg. Een vaste, professioneel getrainde, regionale pool van ambtenaren ondersteunt de incidentgemeente. Wageningen levert hiervoor 7 medewerkers.

Alle genoemde voorbereidingsmaatregelen (VGGM, Regionaal Crisisplan en opleiding) zijn wettelijke taken.

Subdoelen

10.5.1 Voorbereiding ambtelijke organisatie op crisis

In geval van een crisis is de ambtelijke organisatie afdoende voorbereid op haar taken.

Wat hebben we bereikt?

Ondanks de corona-crisis zijn er een aantal trainingen geweest. De trainingen worden nu digitaal gegeven en juist nu is het belangrijk om goed voorbereid te zijn op een crisis. Proefalarmeringen blijven vanuit de veiligheidsregio doorgang vinden.

Toch blijft het van belang om samen met elkaar scenario's te oefenen om scherp te blijven. Door de drukke werkzaamheden van Corona is dat uitgesteld naar 2021.

10.5.2 Vergroting bewustwording en zelfredzaamheid bij crisis

Bewustwording en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers zijn vergroot op het gebied van crisis.

Wat hebben we bereikt?

De brandweer geeft voorlichting aan direct omwonenden van een buurthuis nadat daar een brand heeft gewoed. Na een brand in een woonwijk zorgt de brandweer ervoor dat er een kaart van de brandweer bij de directe burens in de bus ligt. De kaart nodigt uit om contact op te nemen met de brandweer om te bespreken hoe een brand in huis voorkomen kan worden. Hier wordt in beperkte mate gebruik van gemaakt. NL Alert heeft twee keer een proefalarm doen uitgaan. De gemeente geeft hier via communicatie voorlichting over.

10.5.3 Piketdienst

Ambtenaar Openbare veiligheid, communicatieadviseurs en collegeleden zijn bij toerbeurt 24/7 paraat in piketdienst.

Wat hebben we bereikt?

In de crisisbeheersing zijn er nieuwe medewerkers Adviseur Crisis Beheersing (ACB) geworven en getraind. Waarbij de pool is uitgebreid tot een stevige basis waarbij de belasting voor de medewerkers ook minder is omdat ze nu een keer in de zes weken piket draaien. Alle nieuwe piketmedewerkers hebben een training gevolgd. In coronatijd wordt er vaker een beroep gedaan op hun komst. Evacuaties na branden, ongeplande demonstraties en vermissing in de Rijn zijn bijvoorbeeld zaken waarbij de ACB'er opgeroepen werd.

Bevolkingszorg is regionaal geprofessionaliseerd waarbij de regionale piketteams gevuld zijn met medewerkers uit de 15 gemeenten die een professionele training ontvangen en goed ondersteund worden in hun taken op bevolkingszorg gebied. Een aantal medewerkers draaien op hard piket mee in de regionale piketten.

Algemene informatie programma 10

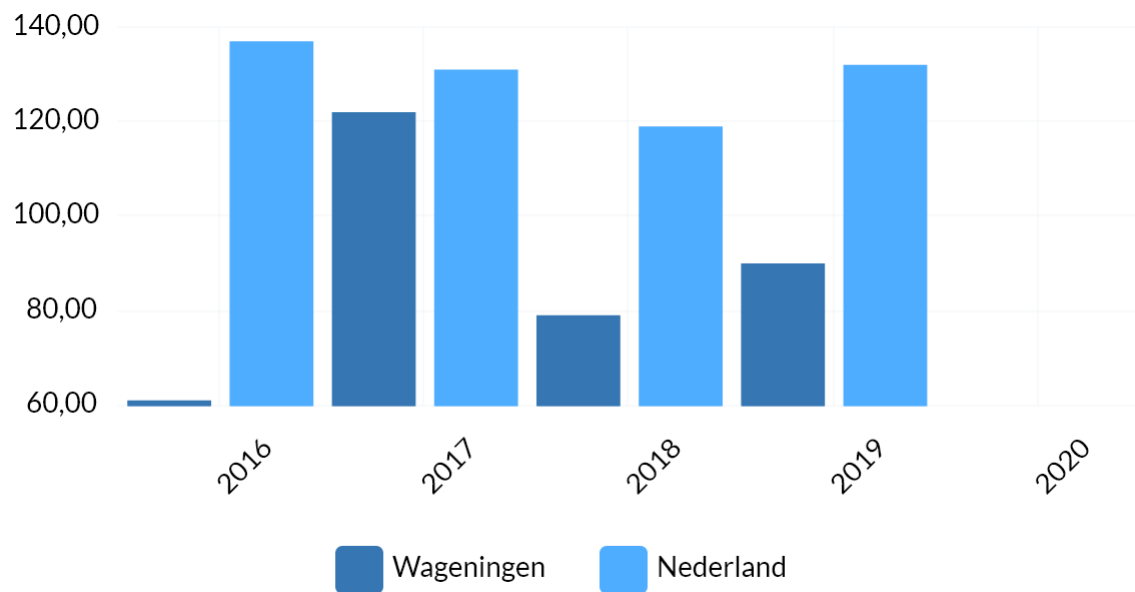
Beleidsindicatoren

In dit programma zijn de volgende beleidsindicatoren opgenomen:

JR20 - Verwijzingen Halt

Bron: Bureau Halt

Eenheid: Aantal per 10.000 jongeren van 12 tot 18 jaar

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	61,00	122,00	79,00	90,00	
Nederland	137,00	131,00	119,00	132,00	

JR20 - Winkeldiefstal

Bron: CBS - geregistreeerde criminaliteit & diefstallen

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

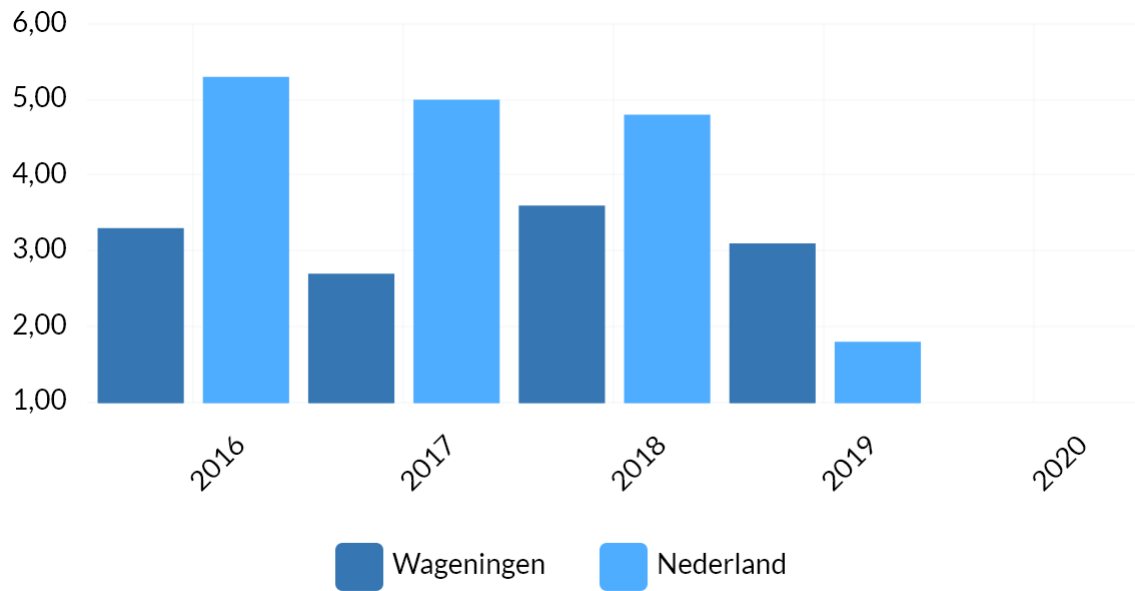
Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	1,30	1,00	1,80	1,70	
Nederland	2,30	2,20	2,20	2,30	

JR20 - Geweldsmisdrijven

Bron: CBS – Geregistreerde criminaliteit & diefstallen

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	3,30	2,70	3,60	3,10	
Nederland	5,30	5,00	4,80	1,80	

JR20 - Diefstal uit woning

Bron: CBS – Geregistreerde criminaliteit & diefstallen

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

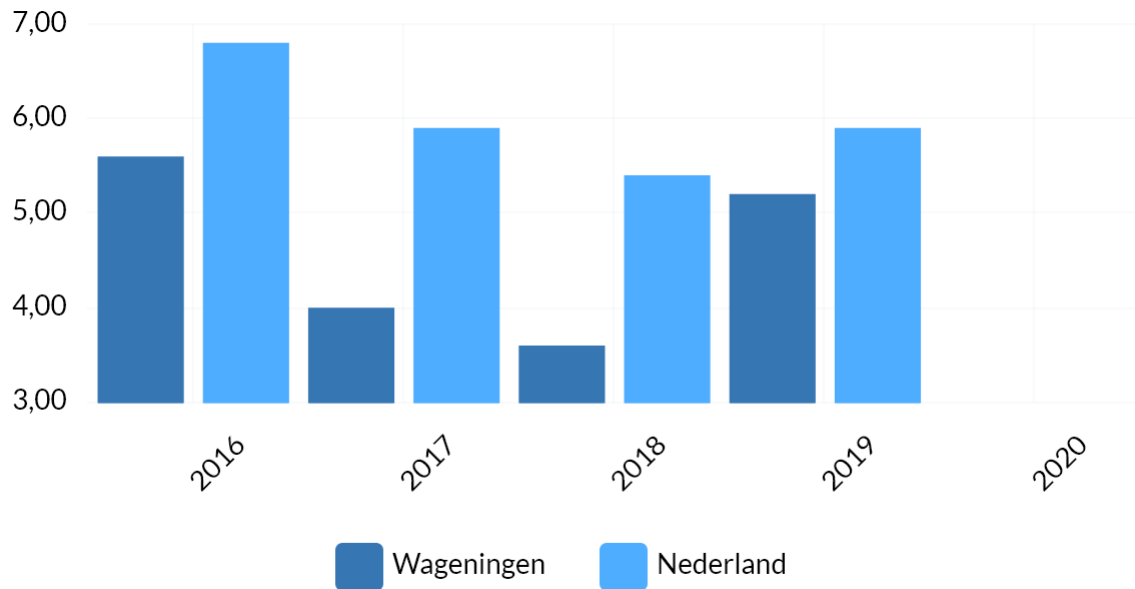

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	3,60	2,20	2,30	1,50	
Nederland	3,30	2,90	2,50	2,30	

JR20 - Vernieling en beschadiging

Bron: CBS

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	5,60	4,00	3,60	5,20	
Nederland	6,80	5,90	5,40	5,90	

Beleidskader

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- APV Wageningen 2014
- Bouwverordening 1993 (herziening 2013)
- Verordening binnentreden ter uitvoering van noodverordeningen (1997)

Beleidsnota's

- 2019 – 2020 Notitie Ontwikkelingen en speerpunten m.b.t. criminaliteit in Wageningen
- Piketregeling rampbestrijding gemeente Wageningen 2014
- Regionaal Crisisplan 2013
- Beleidsplan Veiligheidsregio 2020-2023
- Veiligheidsstrategie 2019-2022 Oost-Nederland
- Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 Politie Oost-Nederland

Convenanten

- Veilig uitgaan
- Hennep convenant en compass
- Buurtbemiddeling
- Buren/besturen gezelligheids-verenigingen (in de maak)

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partij is betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma:

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

Voor de uitvoering van de brandbestrijding en risicobeheersing werken we samen in regionaal verband op basis van een gemeenschappelijke regeling.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-1.787	-1.982	-1.965	17
Baten	10	6	29	23
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.777	-1.976	-1.935	40
Gerealiseerd resultaat	-1.777	-1.976	-1.935	40

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
110.00 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	-89	-87
120.00 BRANDWEERZORG	-1.664	-1.636
120.20 RAMPENBESTRIJDING	-223	-212
Gerealiseerd resultaat	-1.976	-1.935

Overzicht baten en lasten per hoofddoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofddoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
10.1 Terugdringen aantal slachtoffers criminaliteit	2	-89	0	0	-87
10.4 Hulp bij brand en ongevallen	27	-1.876	0	0	-1.848
Gerealiseerd resultaat	29	-1.965	0	0	-1.935

Programma 11 Transparante overheid

Waarom dit programma?

Een transparante overheid is een voorwaarde om de afstand tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven zo klein mogelijk te houden en begrip te krijgen voor elkaars standpunten, meningen en handelen. Het is ook een voorwaarde om stappen te zetten in democratische vernieuwing waarbij we op zoek gaan naar nieuwe vormen van samenwerken in de stad, met onze inwoners, bedrijven en instellingen, maar ook met andere overheden en regionale partners.

Door de uitvoering van dit programma kunnen inwoners beter voldoen aan hun verplichtingen, gebruik maken van hun rechten en krijgen zij zo optimaal mogelijk zeggenschap in de onderwerpen die we samen willen realiseren in Wageningen en in de regio. Bovendien krijgen initiatieven voor vernieuwing van onze democratie volop ruimte.

Digitalisering, informatietechnologie en data zijn in dit tijdperk in toenemende mate belangrijk. Data biedt grote kansen en het slim gebruik maken van die data beïnvloedt onze manier van werken en organiseren. Data kan waardevolle informatie bevatten en nieuwe inzichten geven over de stad. Deze inzichten benutten we om de stad verder te brengen. De inzet van data is ondersteunend aan de ontwikkeling van efficiënte en transparante overheid en draagt bij aan het voeren van duurzaam beleid.

Door inwoners en partners meer zeggenschap te geven, investeren we niet alleen in meer draagvlak, maar ook in betrokkenheid op korte en lange termijn. Dat werken we verder uit in een aparte, ambitieuze agenda voor democratische vernieuwing samen met de voltallige raad, inwoners, organisaties en ondernemers.

Beoogd maatschappelijk effect

De inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven van en in Wageningen voelen zich zodanig gefaciliteerd door de gemeente dat zij gemakkelijk hun informatie kunnen vinden, gebruik kunnen maken van hun rechten en aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Zij ervaren dat hun eigen kracht optimaal wordt benut om mee te kunnen werken aan de ontwikkeling van de stad.

Om dit maatschappelijk effect te realiseren zijn de volgende thema's actueel:

- Dienstverlening
- Informatie is toegankelijk en toepasbaar
- Digitale en privacy beschermende interactie met inwoners
- Democratische vernieuwing: optimale zeggenschap van inwoners, bedrijven en instellingen

Deze thema's zijn verwerkt in een doelenboom, waarin per doel wordt beantwoord:

- Wat wilden we bereiken? (doelen en subdoelen)
- Wat hebben we bereikt? (per subdoel)

11.1 Dienstverlening

Wat wilden we bereiken?

De gemeente heeft haar dienstverlening zo optimaal mogelijk afgestemd op de wensen en behoeften van inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Binnen de afstemming vallen onder andere de bezwarenprocedures, de inspraakverordening, het proces rond de registratie van verloren en gevonden voorwerpen en het invoeren van de basisregistraties. Dit zijn allemaal wettelijke taken.

Subdoelen

11.1.1 Digitale dienstverlening

De mogelijkheden voor digitaal contact met de gemeente zijn uitgebreid en er wordt minder papieren post verstuurd.

Wat hebben we bereikt?

De introductie van meer digitale dienstverlening ('E-diensten') m.b.t. burgerzakenproducten is voorbereid in 2020. De vier E-diensten zijn: Verhuizen, Aangifte overlijden, uittreksel BRP en burgerlijke stand. Met deze E-diensten kunnen inwoners meer zaken digitaal regelen vanuit huis.

11.1.2 Aansluiting dienstverlening bij GDI

De dienstverlening is meer aangesloten bij de generieke digitale infrastructuur en landelijke standaarden

Wat hebben we bereikt?

De gemeente is in 2020 aangesloten op de landelijke voorziening voor de basisregistratie Handelsregister (NHR).

Er is een DigiD-aansluiting gerealiseerd voor een nieuw - in 2021 - te lanceren webportaal voor inwoners waarmee zij zaken kunnen opstarten en de status lopende dossiers kunnen raadplegen.

11.1.3 Dienstverlening via verschillende kanalen

De gemeente verleent haar diensten via verschillende kanalen.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Wageningen werkt met een dashboard waarop alle communicatie via social media richting de gemeente binnenkomt. Op deze manier krijgt iedereen direct antwoord. In 2020 steeg het aantal volgers van de gemeentelijke Social Media. Door COVID-19 heeft Facebook meer volgers. D.w.z.: de voorgaande jaren daalde het aantal volgers landelijk gezien, maar deze daling is in 2020 gestopt. In 2020 heeft de gemeente Wageningen ook berichten geplaatst op Instagram.

Facebook	8092 volgers > 1000 meer dan in 2019
Instagram	1585 volgers

Beantwoorden brieven/e-mails binnen termijn

De gemeente heeft 90,7% van de binnengekomen brieven en e-mails (totaal aantal geregistreerd: 13.754) binnen de gestelde termijnen beantwoord. Dit gaat om alle binnekomende correspondentie die uiteindelijk als zaak wordt geregistreerd via de Digitale Informatievoorziening (DIV).

Digitale parkeerbalie

Er zijn 1121 digitale bewoners parkeervergunningen in 2020 uitgegeven. Daarvan zijn ongeveer 1046 aangevraagd door de inwoners zelf via de Digitale Parkeer Balie. De resterende vergunningen zijn verleend via het medewerkersportaal aan de balie.

Analoge parkeervergunningen in 2020

Bezoekerspas parkeren bewoners	362
Mantelzorgparkeervergunning	6
Werknemersparkeervergunning	109
Zakelijke parkeervergunning	157
Zorg parkeervergunning	475
Bezoekerspas zorg	4

Werken op afspraak

Door Covid-19 wordt er alleen nog maar op afspraak gewerkt en is vrije inloop niet mogelijk. In 2019 bestond nog de mogelijkheid dat men zonder afspraak langs kon komen. Bij burgerzaken hebben er in 2020 15.136 balie-transacties plaatsgevonden voor verschillende producten en diensten. Dit is afname van 39% t.o.v. van 2019.

Website

De informatie die de gemeente deelt op de website is vrij beschikbaar en dient de inwoner door compleet, actueel en toegankelijk te zijn. Er zijn 342.999 websitebezoeken in 2020 geweest. Best bezocht zijn de Lexkesveer tarieven en vaartijden, en de pagina met de informatie over het Corona virus. Er zijn 623 pagina's die vaker dan 10 keer per maand worden bezocht.

Digitale producten

In 2020 zijn er 7057 producten digitaal aangevraagd via de website. Dit is een toename van 23% t.o.v. 2019.

Meldingen openbare ruimte (MOR)

Inwoners kunnen meldingen zowel via de MOR-app indienen als via de website en via het algemene telefoonnummer van de gemeente. In 2020 zijn er 3798 meldingen door inwoners ingediend. Dit is een toename van 37% t.o.v. 2019. De toename van meldingen zijn ontstaan vanaf eind maart. Omdat men als gevolg van Corona meer thuis was en er meer buiten werd gerecreëerd houdt de toename van meldingen hier waarschijnlijk verband mee. De toename van meldingen spitst zich vooral toe op openbaar groen, zwerfafval en later in het jaar ook verlichting.

11.1.4 Dienstverlening voldoet aan wettelijke verplichtingen en normen

De gemeente voert de dienstverlening uit volgens de wettelijke plichten en normen.

Wat hebben we bereikt?

Middels de jaarlijkse zelfaudit is getoetst of we voldoen aan de wettelijke normen die gelden voor de dienstverleningsprocessen ten aanzien van Burgerzaken. In 2020 scoren we als het gaat om de processen Basisregistratie Personen (BRP) boven de norm. Uit de evaluatie reisdocumenten blijkt dat we voldoen aan de norm. De norm wordt bepaald aan de hand van het invullen van een landelijke vragenlijst. Ook is door middel van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) een drietal specifieke domeinvragen getoetst met de bijbehorende dienstverleningsprocessen. Gekeken is naar de borging van processen, actualiteit juistheid, tijdigheid en volledigheid borging processen:

- Basisregistratie Adressen en Gebouwen: 78%, de zelfevaluatie bevestigt dat de kwaliteit van de BAG voldoet.
- Basisregistratie Grootschalige Topografie: 83%, de zelfevaluatie bevestigt dat de kwaliteit van de BGT voldoet.
- Basisregistratie Ondergrond: 92%, de zelfevaluatie bevestigt dat de kwaliteit van de BRO voldoet.

De Basisregistratie Wet Waardering Onroerende Zaken valt niet onder de ENSIA. De waarderingkamer heeft bevestigd dat de kwaliteit van de WOZ voldoet

11.1.5 Mogelijkheid inspraak inwoners

Inwoners hebben de mogelijkheid om inspraak te hebben op ontwikkelingen in de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is inwoners een extra mogelijkheid geboden om online inspraak te hebben op ontwikkelingen in de gemeente; we zijn gestart met de Stem van Wageningen. Mogelijkheid tot inspraak:

- Inwoners hebben hun mening gegeven over wat zij van onze dienstverlening vinden.
- De ontwerp-Warmtevisie is door inwoners van commentaar voorzien.
- Bij de visie op de toekomst van 4 en 5 mei in Wageningen is met behulp van inwoners aan de hand van een uitgebreide vragenlijst onderzocht wat de visie van Wageningers op dit onderwerp is.
- Betrokkenen bij 'De Dorschkamp' hebben meegedacht en wijzigingen aangebracht bij deze projectontwikkeling.

11.1.6 Aansluiten op behoefte van de inwoners en ondernemers

Kwaliteit van de dienstverlening aansluiten op de behoefte van de inwoners en ondernemers.

Wat hebben we bereikt?

Via het nieuwe digitale platform Stem van Wageningen is aan onze inwoners gevraagd om een vragenlijst m.b.t. gemeentelijke dienstverlening in te vullen. De centrale vraag van de vragenlijst was 'hoe ervaart u het contact met de gemeente Wageningen?'. Er een korte telefonische vragenlijst afgenomen na contact van ondernemers met het Ondernemersloket en met ondernemers die een bedrijfsbezoek vanuit Economische Zaken/duurzaamheid ontvingen.

11.2 Voldoen aan verplichtingen

Wat wilden we bereiken?

Inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven kunnen aan hun verplichtingen voldoen.

Om de inwoner aan zijn verplichtingen te kunnen laten voldoen, worden de processen rondom persoonsregistratie verbeterd en voert de gemeente een aantal producten en diensten uit die vallen onder Publiekszaken. Daarnaast heeft de gemeente Wageningen middelen om verkiezingen en referenda te organiseren. Dit zijn allemaal wettelijke taken.

Subdoelen

11.2.1 Correcte persoonsregistratie

Een correcte persoonsregistratie vindt plaats.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is tijd gestoken in het verbeteren van de kwaliteit van de persoonsgegevens in de persoonsregistratie. De deelname aan de pilot van de LAA (Landelijke aanpak adreskwaliteit) is gecontinueerd. In samenwerking met Idealis is een onderzoek onder studenten uitgevoerd over de inschrijving in de gemeente. Hierna is er een bewustwordingscampagne over het inschrijven in de gemeente onder de studenten gestart.

11.2.2 Correcte en snelle uitvoering van producten en diensten

Publiekszaken zorgt voor een correcte en snelle uitvoering van producten en diensten.

Wat hebben we bereikt?

Producten en diensten zijn op tijd geleverd voor zover de aanvraag noodzakelijk was.

11.2.3 Iedere stemgerechtigde kan zijn stem uitbrengen

Iedere stemgerechtigde kan zijn stem uitbrengen.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 zijn er geen verkiezingen georganiseerd. Wel zijn de voorbereidingen voor de Tweede Kamer verkiezingen van 2021 gestart.

11.3 informatie toegankelijk via diverse kanalen

Wat wilden we bereiken?

Gemeentelijke informatie is toegankelijk voor alle doelgroepen via diverse kanalen.

Via verschillende communicatiemiddelen, zoals de website, Facebook, Twitter en de gemeentelijke informatiepagina, stelt de gemeente informatie beschikbaar. Op de website en in de gemeentegids wordt informatie ook in het Engels aangeboden.

Subdoelen

11.3.1 Website sluit aan op het zoekgedrag van de bezoeker

De informatie op de website sluit aan op het zoekgedrag van de bezoeker.

Wat hebben we bereikt?

Elke maand wordt aan de hand van Google Analytics gekeken naar het zoekgedrag van de bezoekers van www.wageningen.nl en www.startpuntwageningen.nl. Aan de hand van het zoekgedrag wordt wanneer nodig de inhoud op de websites aangepast zodat de bezoekers de informatie vinden waarnaar ze op zoek zijn.

We zijn gestart in 2020 met voorbereidende werkzaamheden voor een nieuwe website. We richten de nieuwe website meer in als dienstverleningskanaal in plaats van communicatiekanaal. Dit betekent concreet een focus op producten en diensten waarvoor onze inwoners naar de website komen zoals het aanvragen van paspoort en rijbewijs, vergunningen of subsidies. Deze informatie moet ook begrijpelijk en toegankelijk zijn voor iedereen met of zonder beperking.

11.3.2 Communicatiekanalen zijn op elkaar afgestemd

De diverse communicatiekanalen van de gemeente zijn op elkaar afgestemd.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is een klantcontactstelsel geïmplementeerd om telefonische contact met inwoners en ondernemers te ondersteunen. Het klantcontactstelsel bevat een kennisbank met productinformatie die overeenkomt met informatie op de website.

11.3.3 Informatie is waar mogelijk als open data beschikbaar

Informatie is waar mogelijk als open data beschikbaar.

Wat hebben we bereikt?

De informatie die de gemeente deelt op de website is vrij beschikbaar en dient voor de inwoner compleet, actueel en toegankelijk te zijn.

Via het geo-portaal op de website (Wageningen in kaart) zijn tevens datasets over uiteenlopende onderwerpen te raadplegen door middel van kaarten en grafieken.

11.4 Privacy

Wat wilden we bereiken?

De gemeente gaat zorgvuldig om met de privacygevoelige informatie.

Het beleid rondom informatiebeveiliging wordt gecontroleerd op risico's en de veranderde wet- en regelgeving. Dit is een wettelijke taak. Daarnaast is de gemeente verplicht om verzoeken voor inzage, correctie en/of verwijdering van gegevens (AVG) uit te voeren.

Subdoelen

11.4.1 Informatiebeveiliging

Beleid, regelgeving en uitvoering rond informatiebeveiliging zijn actueel.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is het onderwerp informatiebeveiliging onder andere door de thuiswerksituatie én als gevolg van incidenten bij andere gemeenten, sterk onder de aandacht geweest binnen de organisatie. Dit heeft een impuls gegeven aan de bewustwording over het onderwerp. Het belang van een actueel informatiebeveiligingsbeleid en de strikte naleving daarvan is in 2020 duidelijk zichtbaar geworden. Op basis van de sterk veranderde opstandigheden in 2020 zijn de nodige passende technische- en organisatorische maatregelen doorgevoerd om de integriteit, vertrouwelijkheid en beschikbaarheid van informatie te kunnen blijven borgen.

11.4.2 Gegevens van inwoners

De inwoner is in staat om inzicht te krijgen en invloed uit te oefenen op zijn gegevens die de gemeente heeft vastgelegd.

Wat hebben we bereikt?

Zowel op de website van Startpunt als op www.wageningen.nl worden inwoners geïnformeerd over de wijze waarop zij inzage kunnen krijgen in en invloed kunnen uitoefenen op de persoonsgegevens die de gemeente gebruikt. Daarnaast krijgen inwoners informatie over het gebruik van hun persoonsgegevens door de gemeente. Dit gebeurt persoonlijk via een brief, brochure dan wel via het te gebruiken aanvraagformulier of op algemene wijze via de website dan wel via het register van verwerkingsactiviteiten.

Het op gestructureerde wijze informeren van inwoners over het gebruik van hun persoonsgegevens heeft in 2020 op de agenda gestaan. In 2020 is het Privacy Plan van Aanpak '20-'21 door het managementteam vastgesteld. Eén van de onderdelen binnen dit Privacy Plan is het communicatiebeleid inzake de verwerking van persoonsgegevens.

11.5 Zeggenschap inwoners, bedrijven en instellingen

Wat wilden wij bereiken?

Alle inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven ervaren en hebben de ruimte om gebruik te maken van hun eigen kracht voor de ontwikkeling van de stad.

De gemeente wil een lokale overheid zijn die midden in de samenleving staat en uitgaat van de kracht van de stad. We brengen partijen in de stad bij elkaar en laten ruimte in zowel de beleidsvorming als in de uitvoering van ons beleid. De focus ligt hierbij op de verbetering van de samenwerking en samenwerkingsvormen met inwoners, organisaties en bedrijven voor de ontwikkelingen in de stad (en de regio).

Subdoelen

11.5.1 Democratische vernieuwing

Er is nieuwe ervaring opgedaan met manieren om de democratische vernieuwing te verbeteren.

Wat hebben we bereikt?

Medio 2020 is het digitale participatieplatform stemvan.wageningen.nl live gegaan. Via dit platform kunnen inwoners thuis vanaf de bank meedenken over plannen van de gemeente. Eind 2020 hadden we op die manier rond de 500 vaste meedenkers binnengehaald. Zij gaven ons waardevolle input mee over onze dienstverlening, de toekomstvisie voor 4 en 5 mei, de visie Dorschkamp en de plannen om van het aardgas af te gaan.

Het schrijven van 'Klare Taal' is ons uitgangspunt. Communicatie op B1-niveau is het streven, zodat 80% van de lezers de tekst meteen begrijpt. We zijn hiervoor in 2020 met een hulpmiddel gestart zodat we toetsen of de tekst inderdaad eenvoudig genoeg is.

De voorbereidingen van een Burgerberaad zijn gestart. Hierbij spelen inwoners de hoofdrol bij het vormen en informeren van beleid. Veel informatie is verzameld en een voorlopige opzet is met experts besproken, en we stellen normen op voor een goed onderwerp.

Voor het Initiatievenfonds zijn we in overleg om te komen tot een Waardecheque-actie en een Ideeënwedstrijd, waarbij inwoners rechtstreeks een budget ontvangen om hun plan/idee te kunnen uitvoeren.

11.6 Zeggenschap gemeente in gemeentelijke regelingen

Wat wilden we bereiken?

De zeggenschap van de gemeente in de gemeenschappelijke regelingen en intergemeentelijke samenwerking is optimaal.

Subdoelen

11.6.1 Betrokkenheid Raad bij intergemeentelijke samenwerking

De raad is betrokken bij het gesprek over de zeggenschap van de gemeente binnen de gemeenschappelijke regelingen en intergemeentelijke samenwerking.

Wat hebben we bereikt?

Er is een besluit van de gemeenteraad (op 12 oktober 2020), waarin zij een wens hebben geuit met betrekking tot de Uitgangspuntennotitie "De rol van gemeenteraden in governance Regio Foodvalley". Er is een besluit van de gemeenteraad (12 oktober 2020) waarbij zij toestemming geven aan het college voor de oprichting van de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper en de vertegenwoordiging van Wageningen in het bestuur aanwijzen.

11.7 Datagericht werken ten behoeve van duurzaam beleid

Wat wilden we bereiken?

De gemeente werkt datagericht ten behoeve van het voeren van duurzaam beleid.

Subdoelen

11.7.1 Datagericht werken ten behoeve van de ontwikkeling van beleid

Data wordt gevisualiseerd en ondersteunt efficiënt en effectief de ontwikkeling van beleid voor de organisatie en de stad.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is een Armoedemonitor ontwikkeld op basis van data van de gemeente en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De armoedemonitor zoals hij er nu ligt, is de eerste fase. Deze geeft beleidsmedewerkers, college en raad inzicht in de omvang van armoede in Wageningen, wie er gebruik van maken en van welke regelingen zij gebruik maken.

Via de website delen we onder het kopje 'Wageningen in kaart' thematische kaarten en visualisaties rondom onder andere openbare ruimte, natuur & duurzaamheid, cultuur & ruimte, voorzieningen & veiligheid.

Op basis van data-analyse zijn verbeterde kwartaalrapportages sociaal domein gemaakt.

11.7.2 Data, interne medewerkers, instrumenten efficiënt benutten

We maken gebruik van de aanwezige interne deskundigen om data en instrumenten efficiënt te benutten.

Wat hebben we bereikt?

Door middel van de kopgroep datagericht werken worden op structurele basis ervaringen en vraagstukken besproken en gedeeld rondom data-analyse. Een voorbeeld is de ontwikkeling van de armoedemonitor waar meerdere expertises bij elkaar zijn gebracht.

In 2020 is het instrument Stem van Wageningen gebruikt om data verzamelen bij inwoners. en biedt actieve ondersteuning tijdens participatieprocessen. Voor meerdere projecten is de mening van inwoners geanalyseerd (bijv. wat zij vinden van de communicatie met de gemeente, hun visie over hoe we van het gas af moeten en hoe zij invulling willen geven aan 4 & 5 mei).

In 2020 is er een data-analist gestart met werkzaamheden t.b.v. bedrijfsvoering en dienstverlening

Algemene informatie programma 11

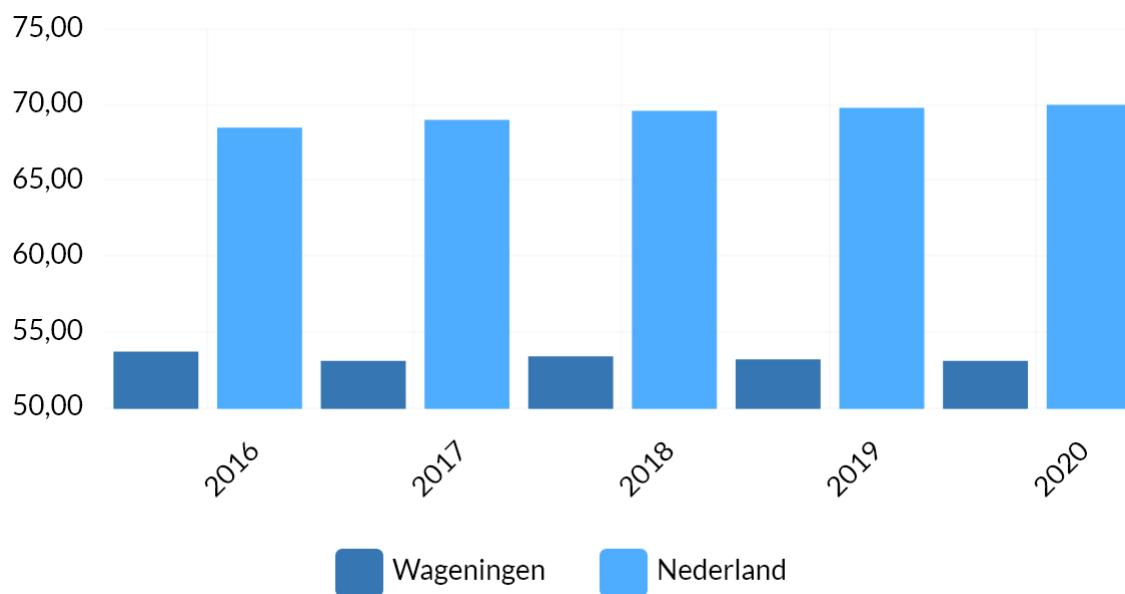
Beleidsindicatoren

In dit programma is de volgende beleidsindicator opgenomen:

JR20 - Demografische druk

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek

Eenheid: De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	53,70	53,10	53,40	53,20	53,10
Nederland	68,50	69,00	69,60	69,80	70,00

Beleidskader

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Verordening elektronische bekendmaking Wageningen (2013)
- Verordening Rekenkamer (2016)
- Reglement van orde van de raad (2017)
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (2008)
- Inspraakverordening (2006)
- Referendumverordening Wageningen, raadgevend (2006) en raadplegend (2015)

- Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning (2003)
- Verordening burgerinitiatief (2003)
- Legesverordening

Beleidsnota's

- Notitie en meetlat burgerparticipatie (2013)
- Notitie het Nieuwe Werken en Dienstverlening (2012)
- Informatiebeveiligingsbeleid (2017)
- Communicatiebeleid (2011)
- Integriteitsbeleid Gemeente Wageningen (2016)

Betrokkenheid verbonden partijen

Er zijn bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen in dit programma geen verbonden partijen betrokken.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-3.592	-3.198	-3.320	-122
Baten	548	557	439	-118
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.044	-2.641	-2.881	-240
Onttrekkingen	211	50	0	-50
Stortingen	-50	-50	-50	0
Mutaties reserves	161	0	-50	-50
Gerealiseerd resultaat	-2.883	-2.641	-2.931	-290

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
001.00 BESTUURSORGANEN (RAAD)	-514	-491
001.05 BESTUURSORGANEN (B&W)	-731	-988
001.20 REPRESENTATIE	-147	-123
002.00 BESTUURSONDERSTEUNING COLLEGE VAN B&W	-344	-370
003.00 BURGERZAKEN	-669	-651
004.00 BATEN SECRETARIELEGES BURGERZAKEN	341	258
005.00 BESTUURLIJKE SAMENWERKING	-174	-173
006.00 BESTUURSONDERSTEUNING RAAD EN REKENKAMER FUNCTIE	-404	-394
Gerealiseerd resultaat	-2.641	-2.931

Overzicht baten en lasten per hoofddoel

In onderstaande tabel zijn de werkelijke baten en lasten na reservemutaties per hoofddoel van dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020				
	Baten	Lasten	Storting	Onttrekkingen	Saldo
11.1 Dienstverlening	0	-370	0	0	-370
11.2 Voldoet aan verplichtingen	418	-253	0	0	165
11.4 Privacy	20	-577	0	0	-557
11.5 Zeggenschap inwoners, bedrijven en instellingen	0	-938	-50	0	-988
11.GR Gemeenteraad	1	-1.126	0	0	-1.125
11.RK Rekenkamer	0	-55	0	0	-55
Gerealiseerd resultaat	439	-3.320	-50	0	-2.931

Programma 12 Algemene dekking en onvoorzien

Waarom dit programma?

In dit programma staan de algemene inkomsten van de gemeente. Dit onderdeel is verplicht op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Programma 12 is daarom afwijkend van de andere programma's. Het wettelijk verplichte bedrag voor onvoorzien wordt geraamd voor de begroting in zijn geheel en moet daarom eveneens hier worden opgenomen. Verplicht is ten slotte ook om de overhead of interne bedrijfsvoering in dit programma op te nemen.

Algemene informatie programma 12

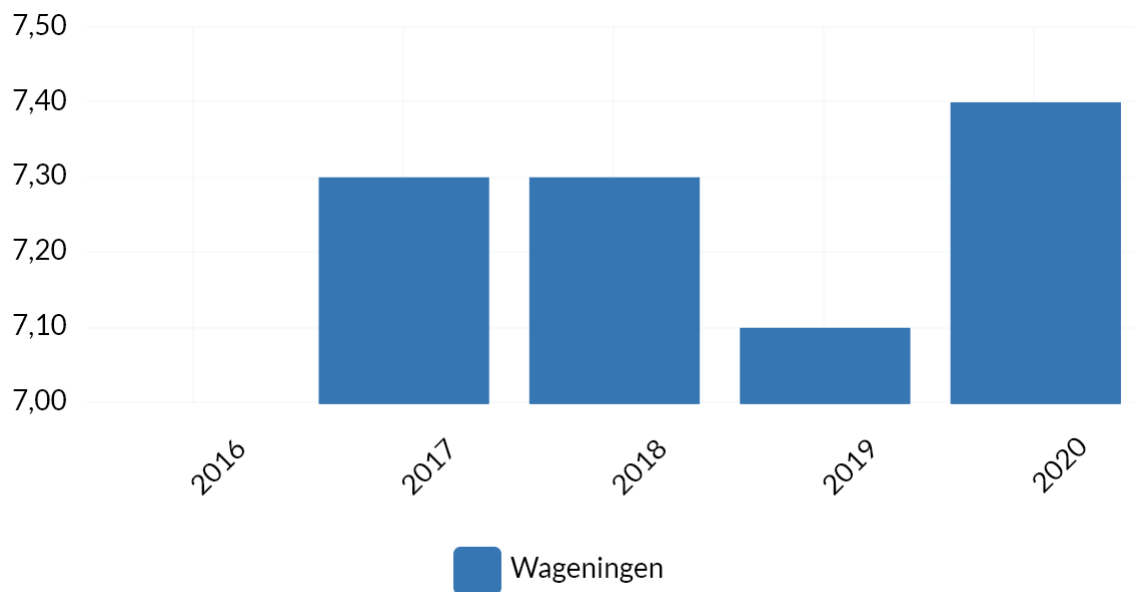
Beleidsindicatoren

In dit programma zijn de volgende beleidsindicatoren opgenomen:

JR20 - Formatie

Bron: Eigen gegevens

Eenheid: Fte per 1.000 inwoners

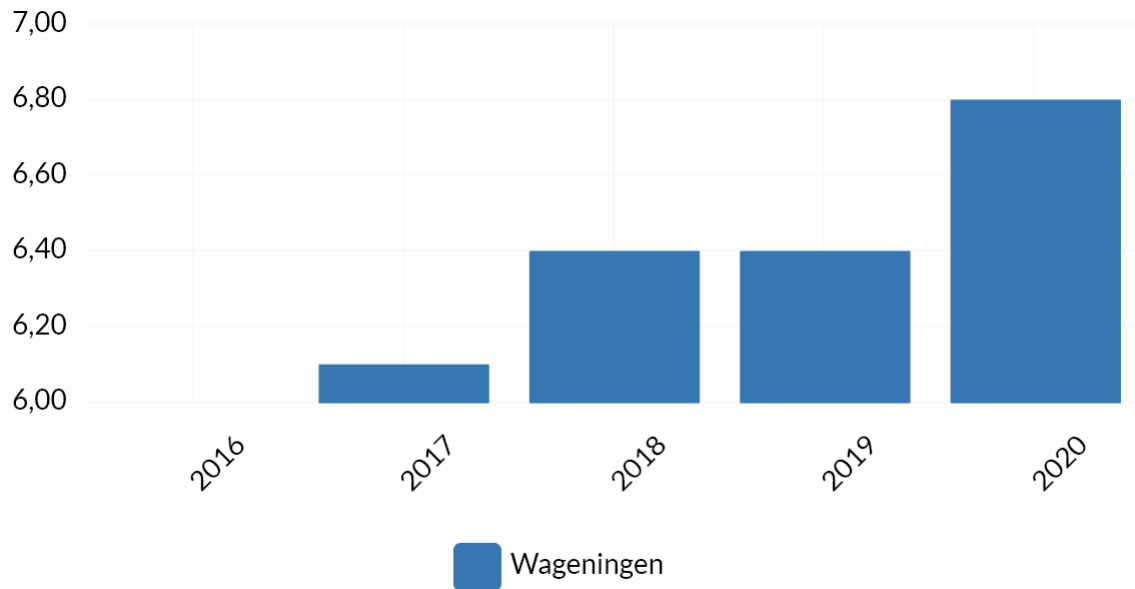

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen		7,30	7,30	7,10	7,40

JR20 - Bezetting

Bron: Eigen gegevens

Eenheid: Fte per 1.000 inwoners

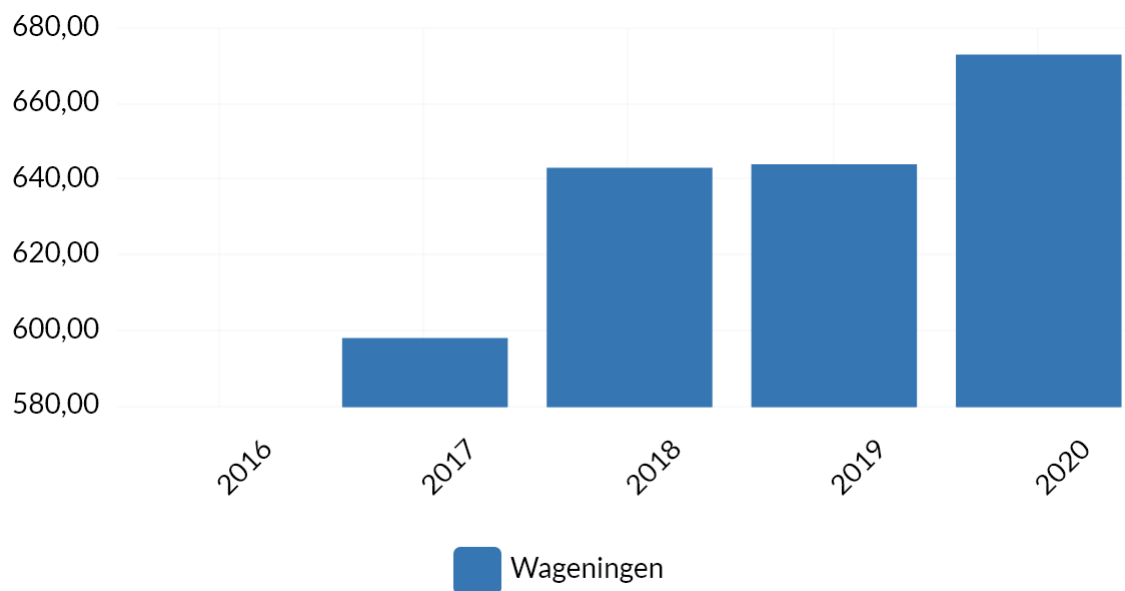

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen		6,10	6,40	6,40	6,80

JR20 - Apparaatskosten

Bron: Eigen begroting

Eenheid: Kosten in euro per inwoner

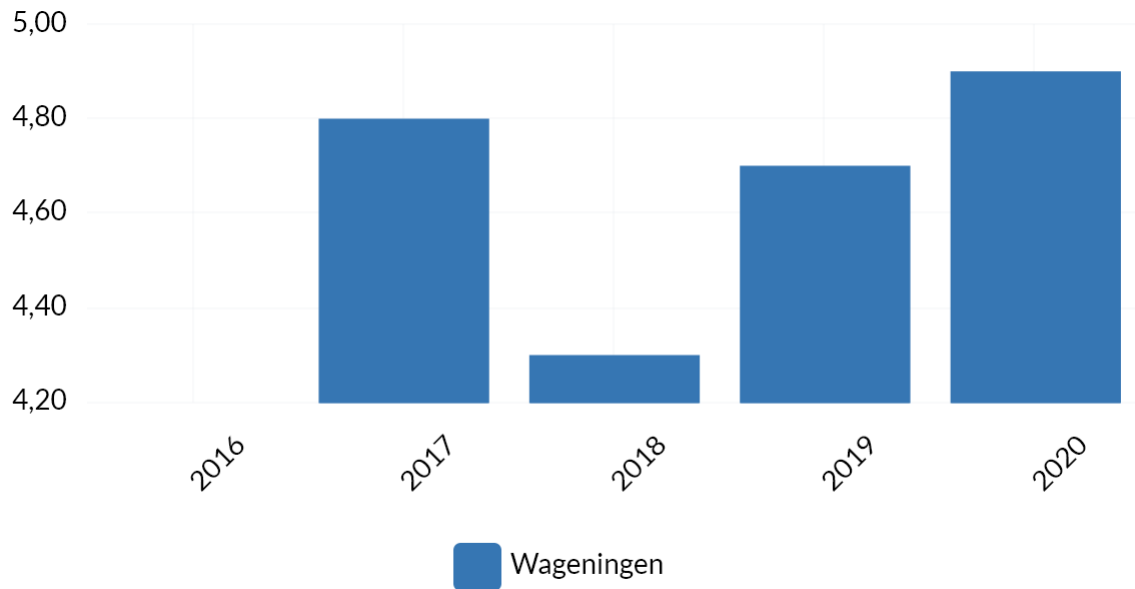

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen		598,00	643,00	644,00	673,00

JR20 - Externe inhuur

Bron: Eigen begroting

Eenheid: Kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen

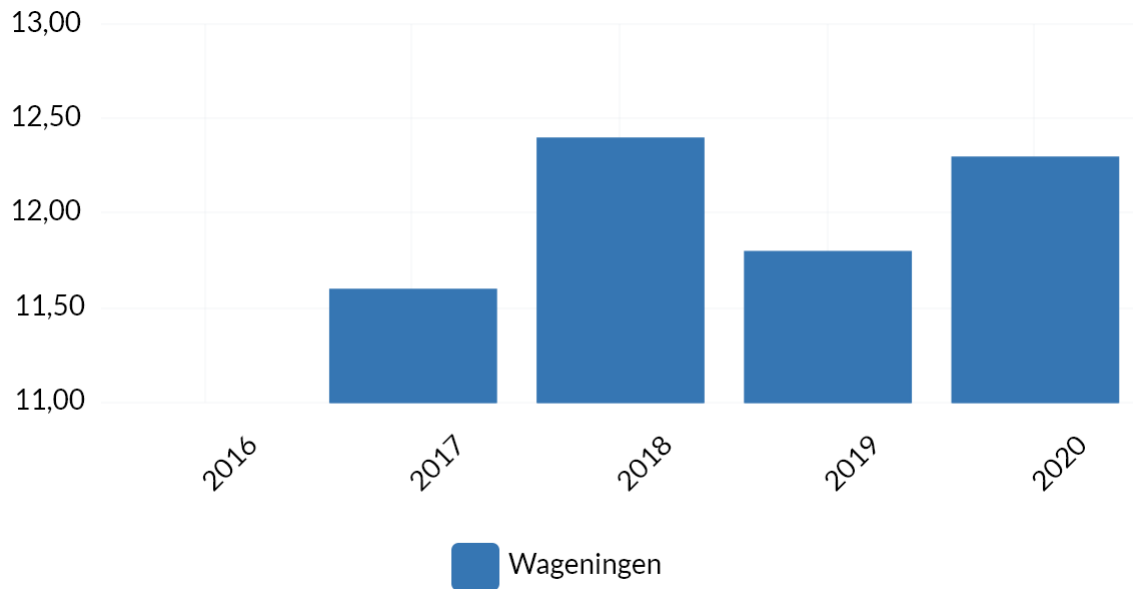

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen		4,80	4,30	4,70	4,90

JR20 - Overhead

Bron: Eigen begroting

Eenheid: Percentage van de totale lasten

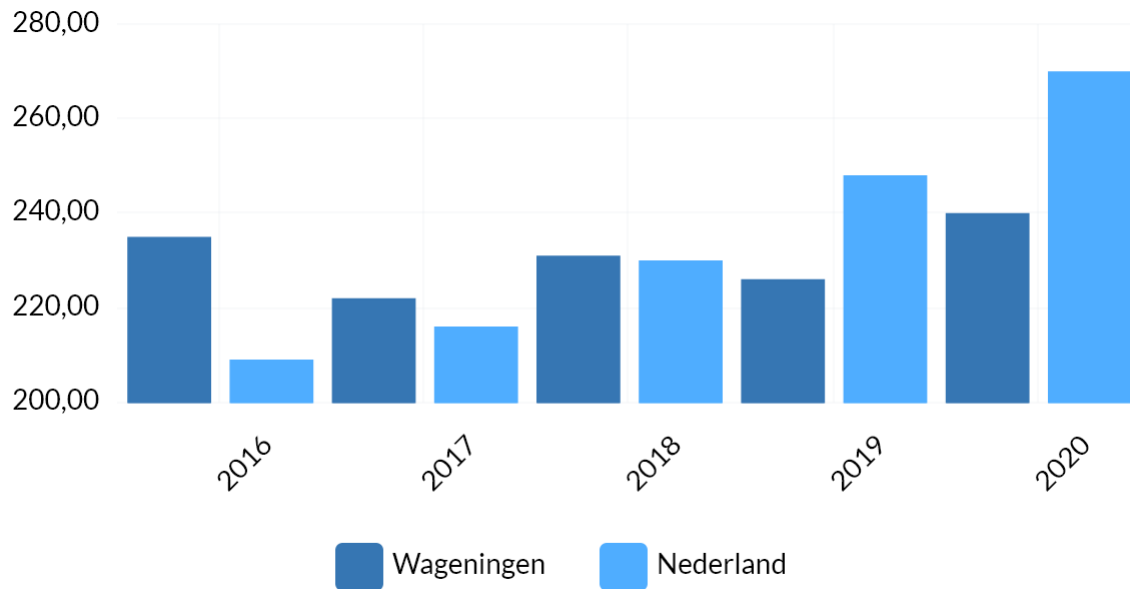

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen		11,60	12,40	11,80	12,30

JR20 - WOZ-waarde woningen

Bron: CBS

Eenheid: Bedragen x €1.000

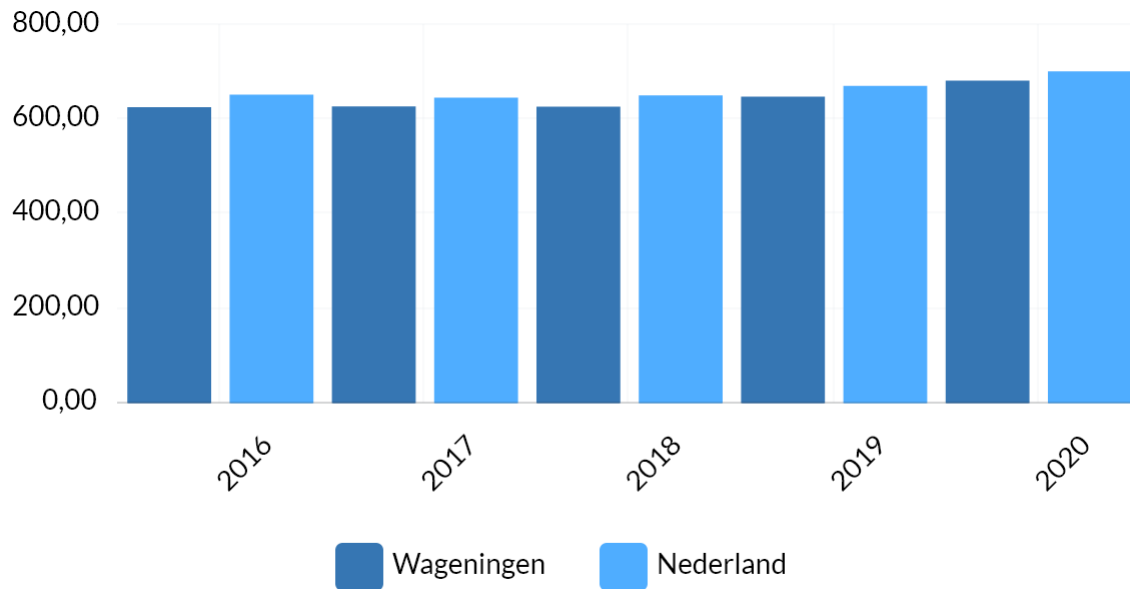
Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	235,00	222,00	231,00	226,00	240,00
Nederland	209,00	216,00	230,00	248,00	270,00

JR20 - Woonlasten eenpersoonshuishouden

Bron: COELO

Eenheid: Woonlasten in euro's voor een eenpersoonshuishouden

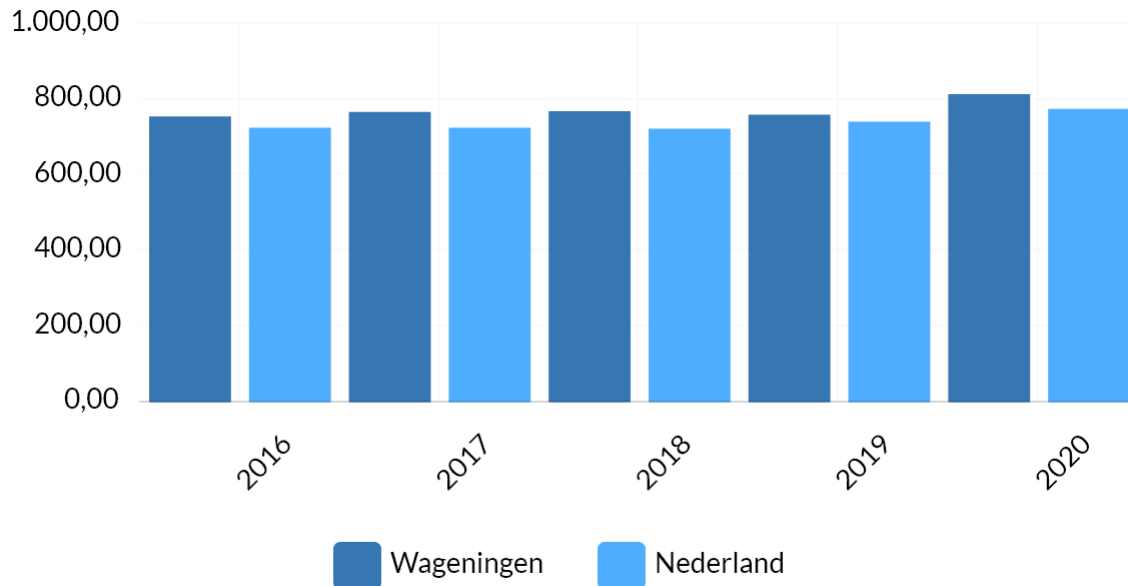
Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	624,00	626,00	625,00	646,00	680,00
Nederland	651,00	644,00	649,00	669,00	700,00

JR20 - Woonlasten meerpersoonshuishouden

Bron: COELO

Eenheid: Woonlasten in euro's voor een meerpersoonshuishouden

De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden voor Nederland in 2020 zoals hieronder weergegeven (€ 773, bron: Waarstaatjegemeente.nl) wijken licht af van het cijfer zoals dit in de Atlas van de lokale lasten 2020 is opgenomen (namelijk € 776). Bij het kengetal belastingcapaciteit is gerekend met het cijfer opgenomen in de Atlas van de lokale lasten 2020.

Regio	2016	2017	2018	2019	2020
Wageningen	753,00	765,00	767,00	758,00	812,00
Nederland	723,00	723,00	721,00	739,00	773,00

Beleidskader

Het bestaande beleid van Wageningen is vastgelegd in de volgende documenten:

Verordeningen

- Verordening (water)toeristen-belasting 2020
- Verordening parkeerbelastingen 2020
- Verordening hondenbelasting 2020
- Verordening onroerendezaak-belastingen 2020
- Verordening precariobelasting kabels en leidingen 2017 en 2016
- Financiële verordening gemeente Wageningen 2019
- Controleverordening gemeente Wageningen, ex art. 213 Gemeentewet (2008)

Beleidsnota's

- Notitie reserves en voorzieningen gemeente Wageningen 2015
- Nota houdbare Wageningse gemeentefinanciën 2017
- Beleidsnota vaste activa (2006)

Betrokkenheid verbonden partijen

De volgende verbonden partij is betrokken bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen uit het programma:

De Bank Nederlandse gemeenten (BNG)

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Het betalingsverkeer van Wageningen verloopt vooral via deze bank. Veruit het grootste deel van onze langlopende leningen is eveneens bij de BNG afgesloten. We zijn medeaandeelhouder en ontvangen op grond hiervan een jaarlijks dividend van de bank. BNG Bank behoort tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

Wat heeft het gekost?

Hieronder zijn drie financiële tabellen opgenomen die inzicht geven in de kosten van dit programma.

Overzicht baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn. De lasten en baten zijn inclusief de kapitaallasten van de investeringen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	-13.167	-13.760	-13.105	655
Baten	68.744	68.489	72.415	3.926
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	55.577	54.729	59.310	4.581
Onttrekkingen	11.019	5.047	5.155	107
Stortingen	-10.724	-4.840	-4.980	-140
Mutaties reserves	295	207	174	-33
Gerealiseerd resultaat	55.872	54.936	59.484	4.548

Begrote en werkelijke resultaat per product

Het programma bestaat uit de onderstaande producten. Per product wordt het begrote en het werkelijke resultaat voor reservemutaties vermeld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
913.00 BELEGGINGEN EN OVERIGE FINANCIËLE MIDDELEN	272	96
920.00 LOKALE BELASTINGEN	12.634	13.251
921.00 ALGEMENE UITKERING	53.574	57.243
922.00 ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN	1.157	835
923.00 BEDRIJFSVOERING	-12.701	-11.941
Gerealiseerd resultaat	54.936	59.484

Paragrafen

Paragraaf 1 Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Inleiding

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid direct veranderd moet worden. Het gaat dus om de robuustheid van de begroting.

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. De risico's zijn alle voorzienbare risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

In de Nota houdbare Wageningse gemeentefinanciën 2017 (verder te noemen: de nota Houdbare financiën) is onder meer vastgelegd op welke wijze het weerstandsvermogen wordt berekend en welke norm hiervoor wordt gehanteerd. Deze paragraaf is hierop gebaseerd.

Weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is te zien hoe de weerstandscapaciteit zich in 2020 heeft ontwikkeld.

Onderdeel (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Vershil 2020
Post onvoorzien	0	20	20	0	-20
Onbestemde reserve	153	1.287	1.287	863	-424
Kapitaal zonder bestemming	6.005	5.250	5.250	3.814	-1.436
Reserves grondexploitatie	5.026	4.206	4.206	4.542	336
25% van de batige saldi grondexploitaties	61	369	369		-369
Overige bestemmingsreserves	514	521	521	604	82
Resultaat na bestemming	457	-402	-2.165	6.870	9.035
Voorstel verdeling resultaat na bestemming	-2.789			-4.661	-4.661
TOTAAL	9.428	11.252	9.489	12.032	2.544

De berekening van de weerstandscapaciteit is gebaseerd op de nota Houdbare financiën.

Bij de volgende posten moeten opmerkingen worden gemaakt:

De onbestemde reserve

Op grond van de Reservenotitie laat de stand van de onbestemde reserve uitsluitend het bedrag zien dat vrij besteedbaar is. Eventuele claims maken dus geen deel uit van de onbestemde reserve, de claims zijn opgenomen in de Algemene Bestemmingsreserve.

Reserve Kapitaal zonder bestemming

Met ingang van de nota Houdbare financiën maakt ook deze reserve deel uit van de weerstandscapaciteit

Reserves grondexploitatie

Bij de weerstandscapaciteit wordt deze reserve onder aftrek van de claims voor het volle bedrag meegenomen. De risico's worden afzonderlijk in beeld gebracht. Voor de Reserve bovenwijkse voorzieningen is het uitgangspunt dat deze volledig nodig is voor het treffen van de daaronder begrepen voorzieningen.

Batige saldi grondexploitatie

In de berekeningen worden deze saldi voor 25% van het totaalbedrag meegenomen.

De bestemmingsreserves

Overeenkomstig de Weerstandsnota wordt bij de vrij beschikbare bestemmingsreserves 50% van het vrij beschikbare bedrag (stand van de reserves minus de claims) meegenomen in de weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserves waarvan de bestemming niet te wijzigen is, worden niet meegenomen. Bij de berekening is rekening gehouden met de stand van de volgende reserves (ultimo 2020): Reserve ecologisch groenbeheer (€ 158.000) en Reserve A- vervangingen Automatisering (€ 1.050.000)

Opgetreden of opgeloste risico's

Van de risico's die gemeld waren in de Programmabegroting 2021 is er een aantal dat zich in 2020 heeft opgelost c.q. heeft voorgedaan. Deze risico's zijn daarom vervallen. Het gaat om de volgende zaken:

- Precariobelasting op kabels en leidingen. In voorgaande P&C-documenten hebben we het risico op onrechtmatige oplegging van de precariobelasting benoemd. Omdat de rechtsvordering inmiddels is verjaard kan dit risico komen te vervallen.

Risico's

Van ieder risico is zo goed mogelijk geschat wat de mogelijke financiële omvang is. Een risico is echter per definitie onzeker van aard, dus moet nadrukkelijk worden opgemerkt dat ook de schatting van de omvang onzeker is. Op grond van de nota Houdbare financiën worden de risico's voor de geschatte volle omvang opgenomen, mits ze € 100.000 of meer bedragen. Het gaat om de volgende risico's en bedragen:

Risicoprofiel - Rekening 2020	
Omschrijving	Geschat bedrag x € 1.000
Algemene uitkering	1.000
Stelpost compensatie jeugdhulp	0
Gewaarborgde leningen	1.000
Grondexploitaties	431
Openeinderegelingen	1.200
Uitbraak coronavirus (COVID-19)	PM
Totaal	3.631

Toelichting op de risico's

Algemene uitkering

Het verleden leert dat de ontwikkeling van de algemene uitkering altijd een mate van onzekerheid kent. In het licht van geregeld terugkerende rijksbezuinigingen en ingrijpende operaties als de herijking van de financiële verhoudingen en de evaluatie van de verdeelmodellen voor het sociaal domein, houden we rekening met blijvende onzekere ontwikkelingen. Bovendien geldt al weer geruime tijd de trap-op-trap-af systematiek (= als het rijk minder of meer uitgeeft dan begroot, dan daalt respectievelijk stijgt ook de algemene uitkering aan de gemeenten). We handhaven het risicobedrag van € 1.000.000.

Stelpost compensatie Jeugdhulp

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2019 (kenmerk 19.0103034) is aan de algemene uitkering in de jaren 2019 tot en met 2021 een compensatie voor de tekorten op Jeugdhulp toegevoegd. Deze compensatie is in de meicirculaire 2020 ook toegevoegd voor 2022. De compensatie (ter grootte van € 500.000) mag middels een stelpost structureel doorgetrokken worden. Omdat het kabinet de keuze doorschuift naar een volgend kabinet, is het onzeker of gemeenten deze bijdrage daadwerkelijk zullen ontvangen. Vandaar dat vanuit de provincie Gelderland de eis wordt gesteld dat in het totaal van de risico's rekening wordt gehouden met het risico dat er geen compensatie komt. Vanaf de Begroting 2023 speelt dit risico een rol en zal dan worden gekwantificeerd op € 500.000.

Gewaarborgde geldleningen, garanties en verbonden partijen

Voor de risico's op gewaarborgde geldleningen, garanties en verbonden partijen hanteren we een risicobedrag van € 1.000.000. In de op te stellen verordening inzake garantstellingen en verstrekte geldleningen zullen we ook ingaan op het bepalen van een risicobedrag voor deze zaken.

Grondexploitatie

Voor zowel de onderhanden werken als de kostenverhaalslocaties zijn per project de risico's in beeld gebracht. De totale omvang van de risico's bedraagt € 430.782. Voor de onderhanden werken bedraagt het risico € 160.200. Voor de kostenverhaalslocaties bedraagt dit risico € 270.582. Deze risico's hebben met name te maken met de verhaalbaarheid van de plankosten in projecten.

Diverse opneinderegelingen sociaal domein

Een open einderegeling kenmerkt zich door de onbeperkte toegang. Cliënten kunnen onbeperkt een beroep doen op de gemeentelijke zorg en regelingen. Er worden meer indicaties afgegeven aan cliënten. Er kan sprake zijn van volumegroei van aantal cliënten en een volumegroei in het gebruik van de zorg en regelingen per (bestaande) cliënt. Het gevolg is dat de kosten hoger uitvallen dan in de begroting is opgenomen.

Een beheermaatregel voor het risico van volumegroei is het meer inzetten van goedkopere zorg en preventie.

Voor de risico's van de opneinderegelingen in het sociaal domein wordt € 1,2 miljoen (3,5% van budget 2021) als risicobuffer gehanteerd als onderdeel van het gemeentebrede weerstandsvermogen.

Regelingen met een open einde karakter:

- Bijzondere bijstand (waaronder beschermingsbewind, woninginrichting en individuele studietoelage);
- Individuele Inkomens Toelage;
- Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering (CAZ);
- Ik-doe-meefonds;
- Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten;
- Schuldienstverlening;
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en eigen bijdragen Wmo-voorzieningen;
- Mantelzorgcompliment;
- Re-integratie trajecten naar werk;
- Individuele voorzieningen jeugdhulp;
- Maatwerkvoorzieningen maatschappelijke ondersteuning;
- Uitkeringen: algemene bijstand en loonkostensubsidie Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud zelfstandigen);
- Statushouders.

Uitbraak coronavirus (COVID-19)

Eind februari 2020 heeft het coronavirus ook Nederland en daarmee Wageningen bereikt. Tijdens deze coronapandemie komen veel hulpverzoeken op de gemeente af. De rijksoverheid heeft aangegeven miljarden beschikbaar te stellen om de economie draaiende te houden. De gemeente speelt een belangrijke rol om te zorgen dat hulpvraag en aanbod samenkomen.

Deze pandemie doet een beroep op solidariteit naar inwoners en ondernemers. We moeten echter de gelijkwaardigheid niet uit het oog verliezen. In deze nieuwe situatie is het belangrijk dat er afspraken zijn over hoe om te gaan met deze hulpvragen. Om willekeur te voorkomen heeft het college uitgangspunten vastgesteld om een consequente en eenduidige koers te kiezen.

Deze uitgangspunten worden toegepast door het coronacrisisteam. Alle besluiten inclusief financiële consequenties worden hierbij zorgvuldig vastgelegd. Enerzijds zal dit extra kosten met

zich meebrengen en zullen we opbrengsten mislopen, waarbij we er vanuit gaan dat onze gemeente door de rijksoverheid gecompenseerd wordt bij het invullen van de zorgplicht naar inwoners en ondernemers tijdens deze pandemie.

Het risico is vooralsnog op PM bepaald.

Afgedekte risico's

In de paragraaf weerstandsvermogen gaat het om die risico's waarvoor geen voorziening of reserve geldt. Dat zijn de risico's die we hierboven in beeld hebben gebracht. In de nota Houdbare financiën is bepaald dat we in deze paragraaf daarnaast voortaan een extra alinea opnemen onder de titel Afgedekte risico's. Daarin geven we een overzicht van de risico's waarvoor we een specifieke reserve of voorziening hebben. Zo ontstaat een meer compleet beeld van de wijze waarop Wageningen met risico's omgaat. De volgende risico's zijn afgedekt met een specifieke reserve of voorziening:

RESERVE OF VOORZIENING	VOOR
Algemene reserve grondexploitaties	Opvang van winsten, verliezen en risico's grondexploitaties
Voorziening riolering	Een evenwichtig verloop van de tarieven in relatie tot de te plegen investeringen.
Reserve parkeergelden	Egaliseren van exploitatieresultaten van parkeren
Reserve wachtgeld huidige bestuurders	Opvang van eventuele wachtgeldverplichting bij het vertrek van de huidige bestuurders
Voorziening wachtgeld voormalige bestuurders	Dekken van wachtgelduitkeringen aan voormalige bestuurders
Voorziening 't Venster	Voorziening i.v.m. faillissement 't venster
Voorziening liquidatie Permar	Opvang van het Wageningse aandeel in de liquidatiekosten van Permar

Weerstandsvermogen

In de nota Houdbare financiën is het volgende bepaald: de benodigde weerstandscapaciteit is een vast percentage van de begroting/rekening, waarbij wordt uitgegaan van een minimaal benodigde weerstandscapaciteit van 8,5% en een gewenste weerstandscapaciteit van tenminste 10% van de begroting/rekening. Hierbij wordt uitgegaan van het totaal van de lasten na bestemming. Onderstaand toetsen we of de beschikbare weerstandscapaciteit hieraan voldoet én of de beschikbare capaciteit voldoende is voor het totaal van de risico's.

In onderstaand overzicht zijn de effecten van het traject Nieuwe toekomst niet meegenomen.

Onderdeel (x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit:				
Post onvoorzien	0	20	20	20
Onbestemde reserve	863	863	863	863
Kapitaal zonder bestemming	3.814	3.911	4.007	4.103
Reserves grondexploitatie	4.542	4.497	4.452	4.407
Batige saldi grondexploitaties 25%	0	0	0	0
Overige bestemmingsreserves 50%	604	604	604	604
Doorwerking saldi vanaf 2020 in weerstandscapaciteit	6.870	4.835	3.413	1.063
Voorstel verdeling resultaat na bestemming 2020	-4.661	-4.661	-4.661	-4.661
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	12.032	10.069	8.698	6.399
Totale risico's	3.631	3.631	3.631	4.131
Benodigde weerstandscapaciteit 8,5%	9.870	9.204	9.210	9.234
Gewenste weerstandscapaciteit 10%	11.612	10.828	10.836	10.863
Werkelijke weerstandscapaciteit	10,4%	9,3%	8,0%	5,9%

Financiële kengetallen

De gemeente is verplicht in iedere begroting en rekening zes wettelijk voorgeschreven financiële kengetallen op te nemen. Iedere gemeente wordt geacht zijn eigen beoordeling aan de kengetallen te verbinden, er komen geen landelijke normen voor. In de nota Houdbare financiën zijn de Wageningse normen of streefnormen geformuleerd voor deze kengetallen. Bovendien is in de nota een eigen kengetal opgenomen, de kapitaallastenratio. Per kengetal geven we hieronder aan hoe het zich verhoudt tot de (streef)norm. Om de inzichtelijkheid te vergroten, begint ieder kengetal met een korte uitleg. De cijfers van de kengetallen in kolom Begroting 2020 zijn gebaseerd op de primitieve begroting.

(Alle getallen zijn percentages)	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Netto schuldquote	43,20	56,27	35,12
Netto schuldquote gecorrigeerd	38,32	52,38	30,58
Solvabiliteitsratio	37,00	33,25	41,11
Structurele exploitatieruimte	-0,09	-0,42	6,19
Grondexploitatie	0,72	0,79	0,53
Belastingcapaciteit	105,09	109,76	109,76
Kapitaallastenratio	5,79	7,16	5,57

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Om duidelijk te maken wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast, wordt de netto schuldquote berekend zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Voor het kengetal Netto schuldquote, zonder en met correctie, geldt de norm: Wageningen valt altijd in de categorie < 90%. Het gemiddelde van de Gelderse gemeenten was 62,8% in 2019. Wageningen zit daar ruim onder.

De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Voor het kengetal Solvabiliteitsratio wordt uitgegaan van de volgende norm: Wageningen scoort niet lager dan 30%.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten.

Bij een jaarrekening is er geen sprake van een raming na het rekeningjaar, dus kan de beoordeling alleen goed zijn (als het rekeningjaar boven de 0 uitkomt), of onvoldoende (als het rekeningjaar onder de 0 uitkomt). Bij de jaarrekening geldt deze beoordeling overigens enkel voor de cijfermatige uitkomst van het kengetal. Voor de structurele exploitatieruimte geldt de streefnorm: de structurele exploitatieruimte van Wageningen is minimaal 0%.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het gemiddelde percentage van de Gelderse gemeenten in hun begroting 2020 was 9%. Voor het kengetal Grondexploitatie wordt uitgegaan van de volgende norm: Wageningen valt altijd in de categorie < 20%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van belastingcapaciteit is hier: woonlasten van een meerpersoonshuishouden, opgebouwd uit OZB, afvalstoffen- en rioolheffing. Voor het kengetal Belastingcapaciteit geldt de streefnorm: de Wageningse belastingcapaciteit is nooit meer dan 105%.

De kapitaallastenratio

De kapitaallastenratio is de verhouding van de kapitaallasten ten opzichte van de totale exploitatielasten. Dit is een eigen kengetal van Wageningen. Voor het kengetal kapitaallastenratio geldt een voorlopige norm van maximaal 12%.

Paragraaf 2 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf gaat over het onderhoudsniveau van kapitaalinvesteringen en is vooral gericht op kapitaalgoederen in de openbare ruimte of ten behoeve van het openbaar belang.

Kapitaalgoederen zijn investeringen met een langdurig economisch of maatschappelijk nut zoals wegen, civiele kunstwerken, rioleringen, water, verlichting, openbaar groen, sportvelden, gebouwen en installaties.

Wageningen wil haar kapitaalgoederen zo goed mogelijk beheren, onderhouden en in stand houden en indien nodig vervangen op het bestuurlijk vastgestelde onderhoudsniveau. Voor het planmatig onderhoud aan gemeentelijke voorzieningen maken we gebruik van meerjarenonderhoudsplannen (MOP) en investeringsplanningen. Onder het MOP vallen ook de kleine vervangingsinvesteringen onder € 25.000.

Hieronder volgt een toelichting per beheeraspect.

Verhardingen, groen & water

Verhardingen

Tijdens de behandeling van de begroting 2020-2023 is op basis van onderzoeken naar de technische staat van de verharding en het groen en op basis van doorrekeningen van Planterra besloten een andere financieringsstructuur voor de kapitaalgoederen in te voeren. Voor wegen was de conclusie dat op basis van een realistische inschatting van de levensduur de afschrijvingstermijn van verhardingen wordt aangepast van 25 jaar naar 40 jaar. De ruimte die hierdoor is ontstaan wordt deels gebruikt om toekomstige investeringen te begroten. Welke investeringen dit zijn wordt jaarlijks in de investeringsagenda van de kadernota vastgelegd. De benodigde investeringsambitie bedraagt €1,2 miljoen. Door subsidies en slim 'werk-met-werk' maken wordt de dekking op het product wegen voor al deze investeringen begroot op €600.000. Daarnaast is de opdracht om de onderhoudskosten langzaam maar zeker te reduceren. Dit kan gerealiseerd worden door omvorming van de openbare ruimte te combineren met de investeringsopgave. Per saldo leveren de wijzigingen een verlaging van de budgetten in de begroting op. De ombuigingen uit 2019 zijn daarmee al in de begrotingen verwerkt. Het nieuwe beleid noemen we 'Kansgestuurd onderhoud'. Door voldoende te investeren blijven niet alleen de onderhoudskosten laag maar ontstaat ook ruimte om invulling te geven aan veel beleidsambities door werk met werk te maken. Hierbij kan men denken aan een project als de warmtetransitie in de Nude in combinatie met 30 km inrichting, rioolvervanging en herinrichting van weg en groen. In de komende kadernota's en begrotingen zullen hiervoor voorstellen gedaan worden.

Groen

Het in 2018 vastgestelde groenbeleidsplan vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de openbare (groene) buitenruimte. De keuzes die volgen uit het groenbeleidsplan implementeren we in het beheer. Ook de beheerstrategie van groen heeft nauwe samenhang met de vervangingsstrategie voor wegverhardingen en riolering/waterhuishouding evenals met de projecten uit het GMP. Tijdens de behandeling van de begroting 2020-2023 is op basis van onderzoeken naar de technische staat van de verharding en het groen en op basis van doorrekeningen van Planterra besloten een andere financieringsstructuur voor de kapitaalgoederen in te voeren. Ook bij groen zullen toekomstige investeringen begroot worden.

Water

Kademuren en beschoeiingen zijn kapitaalgoederen die vallen onder het product water. Bij de inventarisatie van de civieltechnische kunstwerken zijn ook deze objecten meegenomen. Om risico's, kapitaalvernietiging en stijgende onderhoudskosten te voorkomen moeten we investeren in de vervanging van kapitaalgoederen die technisch versleten en afgeschreven zijn. De wijzigingen in de begrotingssystematiek die voor groen en verhardingen zijn afgesproken in de begroting van 2020-2023 zullen ook voor het product water worden doorgerekend. Het effect hiervan is nog niet duidelijk en is een opgave voor komend jaar.

Water en riolering

Het beleidskader met betrekking tot beheersmatige aspecten

Om te komen tot een duurzaam waterbeheer is het Waterplan opgesteld. Het doel hiervan is een

gezond en veerkrachtig watersysteem te ontwikkelen. We streven naar een samenhangende aanpak, gericht op het opvangen en langer vasthouden, zo nodig bergen en daarna pas afvoeren van regenwater. Om concrete invulling te geven aan de doelstelling van het Waterplan nemen we een aantal uitvoeringsmaatregelen. In 2005 is het waterplan met uitvoeringsmaatregelen, inclusief een kostenraming, vastgesteld. Vooruitlopend hierop is in 2002 het 'baggerplan bebouwd gebied' opgesteld. In 2003 is de overdracht van de primaire watergangen naar het waterschap gerealiseerd. In gezamenlijkheid met het waterschap Vallei en Veluwe baggeren we eens per drie jaar 20% van de watergangen. In samenhang met het waterplan stellen we Gemeentelijke Rioleringsplannen op. De gemeente voldoet aan de basisinspanning.

We voldoen aan de wettelijke minimale kwantitatieve eisen voor de riolering in relatie tot het overstorten van rioolwater op het oppervlaktewater. Het derde (verbrede) Gemeentelijke Rioleringsplan is in 2011 vastgesteld. De nadruk ligt hierbij op het verbeteren van de waterkwaliteit in de stad op een duurzame en kosteneffectieve wijze. Dit kunnen we bereiken door maatregelen aan riolering of aan de inrichting en beheer van watergangen. Ook het afkoppelen van regenwater van het gemengde stelsel continueren we, indien het kosteneffectief is. De zorgplicht voor het grondwater is door de nieuwe Waterwet een gemeentelijke taak geworden. Zowel de VGRP als het waterplan lijken verouderd, maar geven ruim voldoende kaders om effectief te kunnen werken aan riolering en waterhuishouding. Ook voor de maatregelen als gevolgen van klimaatverandering voldoen de kaders nog. Met de invoering van de omgevingswet zal het VGRP en het waterplan worden herzien.

Financiële consequenties voortvloeiende uit het beleidskader

Voor het jaarlijkse waterbeheer zijn structurele budgetten beschikbaar. Voor de uitvoering van het VGRP (verbrede gemeentelijk rioleringsplan) stellen we bedragen beschikbaar vanuit de rioolheffing.

Openbare verlichting

In het beleid wordt gekozen om op natuurlijke momenten de elektriciteitsvraag verder te reduceren door gebruik van led-armaturen en dimmen van licht. Hierdoor zijn de vervangingskosten in balans met de reductie van energie. De bestaande budgetten hoeven daarom niet te worden aangepast. Het beleid is afgestemd op het duurzaamheidsbeleid.

In overeenstemming met het inkoopbeleid is in 2020 een aanbesteding voor het onderhoud van de openbare verlichtingsinstallatie afgerond.

Conform inkoopbeleid ligt bij (grotere) vervangingsprojecten de nadruk op zoveel mogelijk circulair inkopen.

Speelvoorzieningen

Tijdens de uitvoering van het speelruimteplan van 2013 t/m 2015 zijn er ook zogenaamde 'bovenwijkse plekken' gecreëerd, waarmee zeer uiteenlopende doel- en leeftijdsgroepen worden bediend. Naar aanleiding van het enthousiasme van de bewoners hierover willen we de aantallen hiervan verder uitbreiden. Om dit te realiseren willen we komende jaren wel investeren in onderhoud van de bestaande speeltoestellen, maar de aanleg van van nieuwe plekken even op een laag pitje zetten. Hierdoor kunnen we weer sparen voor het realiseren van uitgebreidere speelplekken over 3 à 4 jaar.

Woningen, gebouwen, accommodaties

Wat betreft vastgoed zetten we in op het ontwikkelen van een strategisch afwegingskader voor huisvesting van maatschappelijke- en culturele instellingen in gemeentelijke gebouwen. Daarnaast willen we meer focus op verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en waar nodig en mogelijk overgaan tot het aanwijzen van gemeentelijke gebouwen en locaties die geschikt zijn voor woningbouw of de verkoop van gemeentelijke gebouwen.

Gemeentelijke gebouwen worden ingezet voor het huisvesten van een breed aanbod aan culturele, sociale, maatschappelijke en sportvoorzieningen. We willen het multifunctioneel gebruik van gemeentelijke gebouwen bevorderen. Gebouwen die niet meer nodig zijn worden benut als potentiële locatie voor woningbouw of verkocht. Een strategisch afwegingskader welke maatschappelijke- en culturele instellingen worden gehuisvest in gemeentelijke gebouwen is door

corona vertraagd en wordt nu voor de zomer 2021 uw raad voorgelegd. Bij de begroting 2020 is besloten om in principe twaalf gemeentelijke panden te verkopen tussen 2020–2023. De netto opbrengst uit de verkoop bedraagt € 2.641.000,-. In 2020 zijn de woningen Nude 25, Nude 27 en het pand Dudoklaan 6 verkocht. De juridische overdracht van Nude 25 en Dudoklaan 6 vindt in 2021 plaats.

We willen het eigen energieverbruik laten dalen door meer focus op het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen. In 2018 is gestart met het verduurzamen van de eerste acht gebouwen. Voor de uitvoering van de overige gebouwen zijn vanaf 2021 in het kader van de Nieuwe Toekomst budget opgenomen. De maatregelen voor het verduurzamen worden in combinatie met de noodzakelijke vervangingsinvesteringen uitgevoerd. De PV panelen op sporthal De Aanloop, sporthal Tarthorst en de Stadwerf (Nudepark) zijn medio 2020 in gebruik genomen. De voorbereiding en de aanbesteding voor het verduurzamen van sporthal Tarthort is in 2020 afgerond. De uitvoering wordt in Q1 2021 afgerond. Het vergroenen van onze meer jaren onderhoudsplannen is een doorgaand proces. Voor bestaande gebouwen zoeken wij, ook bij vervanging, steeds naar een duurzame oplossing. In combinatie met het reguliere onderhoud zijn ook dit jaar diverse energiebesparende maatregelen doorgevoerd, zoals het optimaliseren van CV-installaties en het vernieuwen van verlichting door LED lampen. Vanaf 2023 wordt een nieuwe concessie overeenkomst gesloten voor de exploitatie en verduurzaming van zwembad de Bongerd, door de concessie slimmer te organiseren en te financieren.

Scholen

- De nieuwbouw van de Bijenkorf (voorheen Ireneschool) is in 2018 opgeleverd. Het pand is in eigendom van de Woningstichting. De gemeente heeft een langdurig huurcontract met de Woningstichting.
- De vervangende nieuwbouw bij SBO de Dijk is in 2018 gerealiseerd.
- De raad heeft in 2015 voor de periode 2016-2025 budget beschikbaar gesteld voor een subsidieregeling energiebesparing basisonderwijs. De subsidie betreft een percentage (50 % of 100% afhankelijk van de maatregel) van de onrendabele top van energiebesparende en -opwekkende maatregelen. De Nijenoordschool heeft dit jaar subsidie ontvangen voor decentrale ventilatie.
- Samen met de schoolbesturen is gestart met het opstellen van een Groen Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijs. In het IHP wordt een oplossing aangedragen voor het capaciteitsvraagstuk bij de vrije school de Zwaneridder en de Margrietschool, de afweging voor eventuele nieuwbouw in Kortenoord en de mogelijkheden voor een versnelling van het verduurzamen van gebouwen en het vergroenen van schoolpleinen.

Paragraaf 3 Bedrijfsvoering

Inleiding

Vanuit het perspectief van bedrijfsvoering ligt het accent op een organisatorisch en financieel gezonde en sterke gemeente. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn vraaggestuurd, resultaatgericht, procesgericht en mens en werk in balans. In 2020 zijn diverse ontwikkelingen in gang gezet dan wel doorontwikkeld maar hebben we door Corona niet aan alles invulling kunnen geven. Ook zijn extra werkzaamheden verricht juist als gevolg van Corona. Hierbij valt te denken aan het bijdragen aan het traject de Nieuwe Toekomst en het implementeren van zaken op het gebied van de digitale infrastructuur, werkplekvoorziening en deelname aan het gemeentelijk coronateam. De organisatie werd gedwongen op andere manieren met elkaar samen te werken en hier en daar de focus te verleggen. Meer toelichting hierop volgt in verschillende onderdelen in deze paragraaf. Reeds in het kort een opsomming van de diverse aandachtsgebieden waarop ontwikkelingen hebben plaatsgevonden zoals:

Er zijn stappen gezet in 2020 om onze organisatie verder in control te brengen waarbij een concerncontroller en twee financieel adviseurs zijn toegevoegd aan de formatie. Hiermee is een basis gelegd waarop wij komende jaren verder kunnen bouwen. Daarbij willen wij een moderne, zelfbewuste en robuuste organisatie zijn. Een organisatie met heldere processen en professionals die soepel kunnen meebewegen en inspelen op wat er leeft. Een dergelijke organisatie is écht in control.

- Invoering Wet Normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA);
- Doorontwikkeling zelforganisatie;
- Voorbereiding Omgevingswet;
- Digitalisering van de P&C-cyclus;
- Raadswerkgroep vernieuwing van de programmabegroting;
- Impuls aan databeheer en data-analyse o.a. in het Sociaal Domein;
- Lean maken van een aantal werkprocessen;
- Meer structuur aanbrengen in privacytaken ter verbetering van de bescherming van persoonsgegevens;
- Digitalisering HR werkprocessen;
- Het implementeren en realiseren van ombuigingsmaatregelen;
- De aanschaf van het contractmanagementsysteem;
- Lager leggen van budgetten binnen het team Bedrijfsvoering;
- In gebruik nemen van Pepperflow als rapportagemiddel.

Niet gelukt door gewijzigde prioriteringen i.v.m. de Coronamaatregelen:

- Opleveren nieuwe Citrix omgeving;
- Oracle migratie (uitgesteld);
- Een aantal door de organisatie geïnitieerde projecten, waaronder vernieuwen Website;
- Afronding Storage;
- Vervanging VMWare servers & switches in de DMZ;
- Lager leggen van budgetten binnen andere teams als ook het invoeren van een verplichtingenadministratie.
- Strategische personeelsplanning

Mens , organisatie en informatie

Organisatieontwikkeling

Het jaar 2020 is gedomineerd door corona. Bij het opstellen van de begroting 2020-2023 was hier

nog geen weet van. Dat corona prioriteit nummer 1 zou worden was toen niet te voorzien. We hebben geprobeerd de juiste balans te vinden tussen resultaten en aandacht voor de mens. Thuiswerken is de norm en hiervoor zijn de medewerkers voorzien van een werk laptop en mogelijkheid voor aankoop van arbo voorzieningen. De opzet was de resultaten te behalen en dat afgestemd op de aandacht voor de (thuiswerkende) collega's.

De Coronamaatregelen hebben ons gedwongen om nog scherper naar de toekomst te kijken en ons af te vragen of we wendbaar genoeg georganiseerd zijn. In 2020 is binnen het traject De Nieuwe Toekomst hierover nagedacht. Bij het opnieuw formuleren van de doelen binnen de Nieuwe Toekomst is ook de balans gezocht tussen ambities en beschikbare capaciteit.

Geconstateerd moet worden dat helaas het tempo voor organisatieontwikkeling een vertraging heeft opgelopen door Corona. Daar staat tegenover dat nieuwe ervaringen door andere manieren van samenwerken zijn opgedaan die zeer waarschijnlijk in 2021 zullen leiden tot hernieuwde inzichten als het gaat om thuiswerken, zelforganisatie e.d.

Het heeft ook laten zien dat sprake is van een grote mate van wendbaarheid. Er is veel gevraagd van het aanpassingsvermogen en het heel snel nieuwe onverwachte dingen leren, zoals digitaal vergaderen en nog meer balanceren tussen efficiënt werken en gezond blijven. Ook heeft het traject Nieuwe Toekomst laten zien dat de organisatie in een snel tempo in staat is geweest de veranderende context te analyseren en doelen op te formuleren.

De mens centraal

Het uitbreken van het Coronavirus heeft zeker zijn impact op de diverse HR werkzaamheden. Ondanks het virus en de krappe arbeidsmarkt zijn in 2020 bijna alle vacatures ingevuld. Wij hebben 45 nieuwe medewerkers mogen verwelkomen op bestaande en nieuwe functies. Onze werving- en selectieprocedure is aangepast op de actuele omstandigheden. Sollicitatiegesprekken zijn grotendeels online gevoerd. Bij het inwerken van nieuwe medewerkers is extra aandacht gegeven om hen zo goed te laten 'landen' in onze organisatie.

Omdat wij het belangrijk vinden dat al onze medewerkers zo gezond mogelijk blijven, is het thuiswerken beter gefaciliteerd. Het management onderhoudt regelmatig het contact met de medewerkers. De werk- en privé omstandigheden van medewerkers zijn door Corona veelal veranderd. Dit vraagt om een goede afstemming over de belastbaarheid versus het realiseren van resultaten. Vanwege de impact van Corona vindt afstemming tussen manager en medewerker en tussen collega's onderling op andere manieren plaats. Bijvoorbeeld door middel van het 'goede gesprek' (jaarlijks HR-gesprek) of een andere aangepaste vorm. Het houden van 'een goed gesprek' tussen manager en medewerker heeft invloed op de medewerkerstevredenheid als het gaat om persoonlijke ontwikkeling en het behalen van resultaten. In 2020 is een werkgroep aan de slag gegaan met het evalueren van het zogenaamde 'goede gesprek' en het herformuleren van de randvoorwaarden van de HR-gesprekscyclus. Ook daarvan vindt de verdere uitwerking in 2021 plaats. De fysieke en mentale gezondheid blijft ook in 2021 een punt van aandacht. Ontwikkelingen op landelijk niveau (onder meer in de Cao Gemeenten) omtrent vitaliteit en duurzame inzetbaarheid vormen daarbij een belangrijk vertrekpunt.

Ruim 1 jaar na de formalisering van het organisatie model is het functiegebouw geactualiseerd waarbij bijvoorbeeld nieuwe en aangepaste functies zijn geformaliseerd.

In 2019 lag de focus op de invoering van de Wet Normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) per 1 januari 2020. In 2020 zijn nog diverse lokale regelingen/reglementen en processen zodanig aangepast dat deze in overeenstemming zijn met het civiele arbeidsrecht.

De digitalisering van HR werkprocessen is aan de orde van de dag. Meer zelfredzaamheid en efficiënte werkprocessen staan daarbij voorop. Daarbij heeft ook de outsourcing van de salarisadministratie vorm gekregen.

Informatievoorziening en datagericht werken

2020 werd vooral getekend door de Corona-crisis. Er is een bijdrage geleverd om snel de informatievoorziening op te tuigen rondom dit thema. Zo is er een monitor opgesteld van de vitale processen. Op deze manier kreeg het college en management snel inzicht in knelpunten, dreigend uitval en toename van werkdruk. Daarnaast kon via deze weg ook zicht gehouden worden op behandeling van toegenomen bijstandsaanvragen en de uitvoering van de TOZO. De Raad kan nu digitaal vergaderen en er is ondersteuning tijdens de raadsvergaderingen. Ook is op de website de informatievoorziening rondom Corona continu geborgd. Daarnaast is voorzien in een snelle tijdelijke oplossing voor digitaal vergaderen door de ambtelijke organisatie.

Naast de Corona-activiteiten zijn de volgende projecten uitgevoerd:

- Opzetten van de armoedemonitor
- Vernieuwde kwartaalrapportages sociaal domein
- Opzetten digitaal stadsplatform Stem van Wageningen
- Instrumenten voor toegankelijke communicatie (B1 taalniveau schrijven in Klare Taal)
- Voorbereidingen Omgevingswet: toewerken naar toepasbare regels, bruikbare software en aansluiting op landelijke standaarden
- Lancering Geo-portaal: informatie voor de stad
- Start data-analist Bedrijfsvoering en Publieke dienstverlening
- Transitie WKPB in het kader van het Rijksprogramma Beter Kenbaar
- Samenwerkingsplatform Warmtetransitie voor samenwerken met ketenpartners hierbij

Strategie en innovatie

P&C-cyclus

In 2020 heeft de raads werkgroep 'financiële documenten' verder nagedacht over vernieuwingsmogelijkheden binnen de P&C-cyclus en in bredere kader gekeken naar vernieuwing van de begroting. Vernieuwingen voeren wij door vanaf de begroting 2021 versie 2 als ook de P&C-cyclus 2022.

Inkoop

Er staan 3 belangrijke speerpunten in het inkoopbeleid: Circulair Inkopen (CI), Social Return on Investment (SROI) en het betrekken van lokale en regionale ondernemers. Voor de bedrijfsvoering betekent dit dat we bij aanbestedingen aandacht hebben voor deze speerpunten, waarbij Circulariteit en SROI vaste onderdelen zijn van alle aanbestedingstrajecten.

Gemeente Wageningen was de trekker van de Europese aanbesteding trapliften die we in FoodValley verband hebben aanbesteed. De aanbesteding stond, naast de standaard eisen, geheel in het teken van circulariteit. Ook is de Europese aanbesteding verkeersborden in de markt gezet, waarbij de circulariteit een grote rol speelt. Hier opgedane expertise wordt ook gebruikt in de Buyer group verkeersborden en bewegwijzering van het landelijk Expertise Centrum Aanbesteden; Pianoo. Een andere belangrijke aanbesteding betrof de aanschaf van 300 laptops via de versnelde procedure gestart in juni en uitgeleverd in september. De contracten in het Sociaal Domein zijn in samenwerking met de regio centraal Gelderland opnieuw gecontracteerd. Er zijn 216 Jeugdzorg contracten, en 158 WMO contracten (270 uniek gecombineerd). In het kader van Corona zijn er afspraken gemaakt rondom een continuïteitsregeling, waardoor aanbieders de mogelijkheid hadden de gederfde zorginkomsten alsnog te declareren, hierdoor is zowel continuïteit van zorg geborgd evenals het bedrijfsrisico van onze gecontracteerde aanbieders.

Samen met het werkgeversservicepunt wordt er gezocht naar invulling van SROI. Het blijft lastig om bij alle contracten hier concreet invulling aan te geven.

Afgelopen jaar is er geïnvesteerd in het contractmanagement. Er is een contractmanager aangenomen en een contractmanagementsysteem aangeschaft zodat we meer grip krijgen op inkoop en het contractbeheer.

Inhuur

Voor het verder in control komen van de organisatie (als ook de wendbaarheid) is het van belang om inzicht te hebben in de aard en omvang van de externe inhuur. Daarom zijn in 2020 een aantal stappen gezet om de externe inhuur meer transparant te maken zoals ook is aangegeven in het rapport van de Rekenkamer 'Inhuur van externen' d.d. september 2019.

Om meer inzicht te krijgen in de kwalitatieve en kwantitatieve opbouw van het personeelsbestand is het ontwerpen van een praktisch sturingsinstrument strategische personeelsplanning (SPP) opgenomen in de HRM agenda 2020. Door onder andere de impact van Corona en de capaciteit binnen HRM is de focus verlegd en wordt het onderwerp direct opgepakt in het 1e kwartaal 2021. Om meer in control te komen is het proces rondom inhuur verbeterd waardoor de sturing op de inhuur is geborgd.

Hieronder is een analyse van de externe inhuur met de benodigde kengetallen in beeld gebracht. Door deze cijfers structureel op te nemen in deze paragraaf wordt de informatievoorziening rondom inhuur verbeterd en zijn jaarlijkse analyses beter mogelijk.

In de administratie maken wij de inhuur inzichtelijk met de volgende indeling:
Inhuur tijdelijk van:

Specifieke kennis en kunde;
Vacature ruimte
Langdurige ziekte
Overig

Hieronder treft u een overzicht van de begrote en gerealiseerde bedragen aan:

Soort inhuur (x € 1.000)	Begroting 2020	Rekening 2020	Saldo
Specifieke kennis en kunde	2.430	2.369	61
Vacature ruimte	623	552	71
Langdurige zieke	528	492	36
Overige	21	56	-35
TOTAAL	3.602	3.469	133

Betrouwbare werkomgeving

In 2020 is naast een aantal geplande werkzaamheden, acuut ingespeeld op de effecten van corona op onze werkomgeving waardoor onverwacht aan nieuwe onvoorziene werkzaamheden hoge prioriteit moest worden gegeven. Ook heeft wederom budgetbeheer en planning de volle aandacht gekregen in relatie tot zelforganisatie en in control zijn.

Uitgevoerd zijn:

- Vernieuwing van de dataopslag; we zijn hiermee voorbereid op de komende jaren.
- Vernieuwing van de onderliggende ICT-infrastructuur, zoals:
  - Vervanging interne VMWare infrastructuur (zowel hardware als software),
  - Aanbesteding en vervanging externe firewalls.
- Aanpassen van de ICT-infrastructuur voor het invoeren van digitaal vergaderen door:
  - a) Implementatie Teams + ondersteuning voor raadsvergaderingen,
  - b) Selectie en implementatie van een snelle oplossing voor digitaal vergaderen voor de organisatie.
- Aanbesteding, implementatie, en uitrol van 300 laptops en een aantal laptops met specifieke software.
- ICT & infrastructuur voor Wageningse werken.
- Budgetbeheer Informatisering & Automatisering.
- Daarnaast hebben we opgestart:
  - Vervanging Citrix-omgeving
  - Implementatie Zaakstelsel en KCC

Hierdoor blijft onze werkomgeving stabiel, betrouwbaar en veilig, met een hoge beschikbaarheid.

Processen op orde

In 2020 is een vervolg gemaakt met het lean maken van een aantal werkprocessen. De volgende processen zijn geanalyseerd, lean gemaakt en beschreven: kapvergunning, evenementenvergunning, en de APV-vergunning. Binnen het Sociaal Domein zijn ook stappen gezet met het lean maken van de werkprocessen te weten: Jeugd, schulddienstverlening, participatiewet en WMO .

Gastheerschap in ons Huis van de Stad en interne service

Door de corona was het, in het grootste gedeelte van 2020, niet mogelijk om het stadhuis open te stellen voor bijeenkomsten. Het aantal georganiseerde bijeenkomsten in het stadhuis, waarbij meer dan 50 gasten aanwezig waren, kwam in 2019 nog uit op 76. In 2020 waren dit er nog maar 9. Ook het aantal avondvergaderingen liep terug van 131 naar 26 avonden. Omdat de meeste werknemers in 2020 thuis aan het werk waren nam de ondersteuning op het gebied van ICT en telefonie behoorlijk toe. De werkgroep "Wageningse Werken 2019", die onderzoek heeft gedaan naar de functionaliteit van de werkplekken in het stadhuis heeft in 2020 de plannen die hiervoor gemaakt zijn niet geheel kunnen uitvoeren. Wel is het cluster DIV verhuist naar de begane grond en is het KlantContactCentrum ingericht. Ook zijn er tochtdeuren geplaatst en zijn er extra zit/sta werkplekken gecreëerd om tussen de overleggen door even snel je mail te checken. Het verder inrichten van de geplande stilteplekken is stilgelegd. De werkgroep zal na het coronatijdperk onderzoeken wat op dat moment de gewenste inrichting is zodat deze weer volledig aansluit bij de nieuwe werkwijze. Professionaliseren heeft continue de aandacht van team Facilitair. Zo blijft de ondersteuning ook de komende jaren gewaarborgd. Vanuit de overheid en de gemeente is er steeds meer aandacht voor duurzaamheid. Hiervoor zijn duidelijke, schriftelijke afspraken noodzakelijk. Om aan de toenemende vraag naar vegetarische en veganistische gerechten en/of hapjes te kunnen voldoen zouden de cateringmedewerkers een cursus volgen door corona is dit doorgeschoven naar 2021. Er is gestart met het schrijven van een visiedocument 'Gastvrij huis van de stad'.

Verantwoording en Control

Controle in balans

Een doel dat we ons voor 2020 hebben gesteld is om onze bedrijfsvoering 1 op 1 in de pas te laten lopen met ontwikkelingen de afgelopen jaren. Een belangrijk speerpunt voor 2020 en de toekomstige jaren is om meer "In Control" te komen. Vanuit de raad zijn er vanaf 2020 middelen beschikbaar gesteld om de Controle-functie te versterken.

Het jaar 2020 was een bijzonder jaar dat nieuwe, onverwachte, ontwikkelingen met zich meebracht. Hierdoor was het nodig om de focus te verleggen van verbeteren van de beheersing (zogenaamde Administratie Organisatie / Interne Controle), naar (financiële) crisisbeheersing en het sluitend krijgen van de meerjarenbegroting. Een structurele vangst van deze bijgestelde focus is dat we door het opnieuw opbouwen van de begroting een beter beeld hebben van de ambitie, doelen en resultaten inclusief de bijbehorende middelen. Deze investering maakt dat we in de toekomst beter kunnen sturen op deze doelen en resultaten wat tot meer efficiëntie en effectiviteit leidt. Ook stelt dit ons beter in staat via de Planning & Controle documenten verantwoording af te leggen over wat er bereikt is.

Deze verschuiving van focus heeft er wel toegeleid dat er minder aandacht was voor het verbeteren van de beheersing. Vanaf 2021 legt het college via de zogenaamde Rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af over de rechtmatige uitvoering van de begroting. Hiermee verschuift de verantwoordelijkheid van accountant naar college. Daarbovenop was de bestuurlijke ambitie om per 2021 al een stap verder te gaan en het In Controle Statement af te kunnen geven. Deze aanvullende ambitie moet helaas worden uitgesteld. Ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording zijn stappen gezet, maar er moet in 2021 nog een grote slag worden gemaakt om te komen tot deze rechtmatigheidsverantwoording. Hiervoor zijn in de Raadsnotitie Nieuwe toekomst incidenteel extra middelen opgenomen, om in 2021 een inhaalslag te kunnen maken.

Financiën

Zoals uit voorgaande blijkt zijn we volop bezig om de organisatie meer in control te krijgen. Een specifiek onderdeel hiervan is meer grip krijgen op de financiën, de zogenaamde financial control. Het vereist ook adequate systemen die op elk moment het gewenste inzicht verstrekken om zo het bestuur in de gelegenheid te stellen om indien nodig (bij) te sturen. In 2020 hebben wij de tussenrapportages voor het Sociaal Domein verder doorontwikkeld om tussentijds bedrijfsmatig meer gevoel bij deze complexe opgaven te hebben. Het proces om tot de jaarafsluiting te komen blijft een uitdaging, met name vanwege de afhankelijkheid van externe partijen. Er zijn nu wel betere afspraken met de zorgaanbieders gemaakt maar feitelijk zou dit (landelijk) nog strakker moeten worden georganiseerd om het jaar binnen de gestelde tijd af te kunnen sluiten. Dit blijft onze aandacht houden.

Borging privacy inwoners en verantwoording

Als respons op de privacy aanbevelingen die de Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) over 2019 heeft gedaan, is de organisatie in 2020 aan de slag gegaan om te zorgen dat de aanbevelingen op een gestructureerde wijze navolging zouden krijgen. Zo is in 2020 het Privacy Plan van Aanpak '20-'21 opgesteld en vastgesteld door het managementteam. In het Privacy Plan staat op overzichtelijke en op meetbare wijze weergegeven welke resultaten worden verwacht en welke factoren van invloed kunnen zijn op het behalen van die resultaten. De vastgestelde resultaten zijn gebaseerd op de aanbevelingen van de FG, de verplichtingen die Gemeente Wageningen heeft vanuit de AVG en de aanvullende kaders vanuit de Autoriteit Persoonsgegevens en de VNG.

Daarnaast heeft 2020 voornamelijk in het kader gestaan van het creëren van veilige thuiswerkplekken, het uitvoeren van bewustwordingsacties en het adviseren over privacy om de bescherming van persoonsgegevens binnen de werkprocessen en de applicaties ook vanuit de thuiswerksituatie, zo optimaal mogelijk te houden.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging heeft in 2020 structureel meer aandacht gekregen en heeft bij de gemeente daarom een prominentere plek gekregen. In lijn met de sinds 2020 geldende norm voor informatiebeveiliging voor gemeenten (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) is er in 2020 gestart met een risico-gestuurde aanpak van informatiebeveiliging. Deze aanpak heeft in 2020 gezorgd voor een verbetering van het nemen van passende maatregelen bij nieuwe projecten, alsmede tot het kunnen nemen van risico-gestuurde beslissingen bij snelle, grote veranderingen zoals het thuiswerken vanwege het coronavirus. Middels de zelfevaluatie Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) hebben we aangetoond in voldoende mate aan wet- en regelgeving gestelde normen te voldoen rondom DigiD en Suwinet, zodat onze inwoners veilig van deze diensten gebruik konden maken. Tevens zijn in 2020 de meeste verbeterpunten uit de zelfevaluatie van 2019 opgelost. Om Informatiebeveiliging binnen de gemeente verder te versterken, is in 2020 gestart met het opzetten van een ISMS-tool (Information Security Management System). Hiermee zijn in 2020 flinke stappen gezet om rondom informatiebeveiliging verder "in control" te komen.

Paragraaf 4 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn organisaties, waarin de gemeente zowel bestuurlijk als financieel een belang heeft. Aan de verbintenis met externe organisaties zijn risico's verbonden. Door het benoemen van organisaties wordt inzicht gegeven in deze netwerken en kunnen de risico's benoemd en beoordeeld worden. Hiermee kan ook een oordeel gegeven worden over de doelmatigheid van de verbintenissen.

In het Besluit begroting en verantwoording (BBV) wordt toegelicht dat een financieel belang inhoudt dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt kan raken in geval van faillissement. Voorts heeft de gemeente een financieel belang indien financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente op enigerlei wijze zeggenschap heeft, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze mee kan stemmen.

Deze definities houden volgens het BBV in dat participaties in gemeenschappelijke regelingen, NV's, BV's, VOF's en commanditaire vennootschappen verbonden partijen zijn. Stichtingen en verenigingen vallen niet onder de verbonden partijen, tenzij de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Indien een gemeente een aanzienlijk bestuurlijk, maar geen financieel belang heeft dan maakt dit ook geen deel uit van de verbonden partijen. Wel kan dit belang in het desbetreffende programma genoemd worden. In het BBV is tenslotte expliciet opgenomen dat deelnemingen deel uitmaken van de verbonden partijen. Het zijn die verbonden partijen, waarbij de gemeente aandelen in een NV of BV heeft.

De volgende partijen zijn geen verbonden partijen van de gemeente Wageningen meer:

- Permar WS i.l.
- WGR PPO De Link, wegens opheffing per 29 februari 2020.

Overzicht verbonden partijen

In het onderstaande overzicht is bij het financieel belang van de gemeente zoveel mogelijk het financieel belang voor 2021 opgenomen. Indien dit niet mogelijk was zijn de meest recente cijfers gebruikt. Bij de onderdelen 'eigen vermogen', 'vreemd vermogen' en 'financieel resultaat' zijn de cijfers uit de jaarrekeningen van de verbonden partijen opgenomen. Het cijfer achter de verbonden partijen verwijst naar het desbetreffende programma waarop de verbonden partij betrekking heeft. De gemeente Wageningen kent de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen	1	Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) (6, 10)
	2	Regio De Vallei (4)
	3	Regio Foodvalley (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8)
	4	Omgevingsdienst de Vallei (OddV) (3, 4)
	5	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG) (6)

	6	Euregio Rijn - Waal (2)
Vennootschappen en coöperaties	7	Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV) (4)
	8	Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG) (12)
	9	Marin Stakeholders Association (MSA) (2)
Stichtingen en verenigingen	10	Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 (Wageningen 45)
Overige verbonden partijen	Niet van toepassing	

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	[1] Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Openbaar belang	Uitvoering in regionaal verband is effectiever, efficiënter en bevordert de kwaliteit.
Deelnemende partijen	De gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar
Bestuurlijk belang	Lid van het Algemeen Bestuur (burgemeester). Lid van de Commissie veiligheid en gezondheid (wethouder Volksgezondheid).
Financieel belang	Voor volksgezondheid was de bijdrage voor 2020 € 962.845. Voor brandweer, inclusief bevolkingszorg, was de bijdrage 2020 € 1.663.894.
Eigen Vermogen	2018: € 7.368.000 2019: € 7.367.000 2020: -

Naam	[1] Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Vreemd Vermogen	2018: € 36.383.000 2019: € 43.158.000 2020: -
Financieel resultaat	2018: € 1.437.000 2019: € 1.472.000 2020: -

Naam	[2] Regio De Vallei
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Ede
Openbaar belang	Uitvoering en beleidsvorming in regionaal verband is effectiever, efficiënter en bevordert de kwaliteit. Het Regiobestuur heeft op 21 januari 2011 besloten Regio de Vallei voor de afvaltaken in de lucht te houden. Op 27 mei 2011 heeft het Regiobestuur besloten de uitvoering van de lopende projecten (bv. Regiocontract) bij Regio De Vallei te laten en niet over te dragen aan Regio FoodValley.
Deelnemende partijen	De gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel, Wageningen.
Bestuurlijk belang	Deelname aan dagelijks bestuur en algemeen bestuur.
Financieel belang	Aandelen bij ARN (afvalverbrander in Weurt) zijn afgestoten en wat voor de gemeente resteert zijn jaarlijkse kosten gerelateerd aan huishoudelijk afval. De afvalbijdrage voor 2020 bedroeg € 10.040.
Eigen Vermogen	2018: € 438.714 2019: € 57.488 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 374.869 2019: € 15.184 2020: -

Naam	[2] Regio De Vallei
Financieel resultaat	2018: € 0 2019: € 19.203 2020: -

Naam	[3] Regio Foodvalley
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Ede
Openbaar belang	Invloed op grootschalige ontwikkelingen door samenwerking in regio Foodvalley verband. Dit leidt tot bestuurlijke en financiële steun van de regio voor projecten die voor Wageningen van belang zijn, waarmee het openbaar belang wordt gediend.
Deelnemende partijen	Wageningen, Ede, Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel, Renswoude, Veenendaal en Rhenen
Bestuurlijk belang	Deelname aan dagelijks bestuur en algemeen bestuur
Financieel belang	De bijdrage 2020 was €125.600 (kosten regiokantoor inclusief eenmalige frictiekosten Valleihopper, gedeeld door totaal aantal inwoners regio Foodvalley gemeenten van 361.036 keer aantal inwoners Wageningen van 39.673).
Eigen Vermogen	2018: € 1.790.280 2019: € 2.146.245 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 2.463.173 2019: € 2.853.377 2020: -
Financieel resultaat	2018: -/- € 99.112 2019: € 7.965 2020: -

Naam	[4] Omgevingsdienst de Vallei (OddV)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Ede
Openbaar belang	De OddV verzorgt de wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving gericht op de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht).

Naam	[4] Omgevingsdienst de Vallei (OddV)
Deelnemende partijen	De gemeenten Ede, Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen en de provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap bestuur
Financieel belang	De bijdrage voor 2020 was € 916.000
Eigen Vermogen	2018: € 572.000 2019: € 708.000 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 1.834.000 2019: € 2.224.000 2020: -
Financieel resultaat	2018: -/- € 49.000 2019: € 202.000 2020: -

Naam	[5] Modulair gemeenschappelijke regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Openbaar belang	Samenwerking in het sociale domein op uitvoerend niveau tussen de gemeenten in de regio Centraal Gelderland. Met een modulair in te vullen gemeenschappelijke regeling wordt meer samenhang en doelmatigheid in de samenwerking tussen de gemeenten in de regio gerealiseerd.
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Gemeente Wageningen neemt deel aan de module inkoop van zorg voor de individuele voorzieningen Jeugdwet en de maatwerkvoorzieningen Wmo.
Financieel belang	De financiële bijdrage van gemeente Wageningen bedroeg in 2020 € 133.000.
Eigen Vermogen	2018: € 0 2019: € 656.000 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 2.448.793 2019: € 3.407.000 2020: -
Financieel resultaat	2018: € 0 2019: € 656.000 2020: -

Naam	[6] Euregio Rijn - Waal
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleef
Openbaar belang	Regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden op ruimtelijk en sociaal terrein te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. O.a. door de uitvoering van projecten en het aanvragen van financiële middelen. Tevens advisering aan leden, burgers, bedrijven, organisaties, overheden en andere instellingen bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Deelnemende partijen	In de Euregio nemen circa 55 lidorganisaties deel. Zie voor alle deelnemende organisaties www.euregio.org .
Bestuurlijk belang	Deelname aan dagelijks bestuur en Euregioraad
Financieel belang	De financiële bijdrage van gemeente Wageningen bedroeg in 2020 € 9.825.
Eigen Vermogen	2018: € 1.459.405 2019: € 1.650.555 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 2.707.292 2019: € 3.614.739 2020: -
Financieel resultaat	2018: € - 801 2019: € 192.469 2020: -

Vennootschappen en coöperaties

Naam	[7] Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Ede

Naam	[7] Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)
Openbaar belang	ACV verzorgt de afvoer van afval voor huishoudens in de gemeente Wageningen.
Deelnemende partijen	De gemeenten Ede, Renkum, Wageningen, Veenendaal en Renswoude.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van de AVA)
Financieel belang	Er zijn 12 miljoen aandelen, waarvan 5.846.003 geplaatst zijn bij de gemeenten. De gemeente Wageningen bezit 883.383 aandelen. Deze aandelen staan voor € 847.253 op de balans. De gemeente Wageningen is klant van de ACV en staat garant voor de leningen.
Eigen Vermogen	2018: € 11.175.000 2019: € 11.082.000 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 19.888.000 2019: € 21.897.000 2020: -
Financieel resultaat	2018: € 623.000 2019: € 530.000 2020: -

Naam	[8] Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De activiteiten van de bank richten zich op de financiering van de activiteiten van publieke instellingen.
Deelnemende partijen	Aandeelhouders zijn alle of nagenoeg alle gemeenten en provincies in Nederland en de Staat der Nederlanden. De Staat bezit de helft van de ruim 55 miljoen aandelen, de gemeenten en provincies de overige.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van de AVA)
Financieel belang	50.310 aandelen (=0,09%) De historische waarde van de aandelen bedraagt € 114.148. De dividenduitkering in 2020 bedroeg € 63.849.
Eigen Vermogen	2018: € 4.991.000.000

Naam	[8] Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)
	2019: € 8.887.000.000 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 132.518.000.000 2019: € 144.802.000.000 2020: -
Financieel resultaat	2018: € 337.000.000 2019: € 142.000.000 2020: -

Naam	[9] Marin Stakeholders Association
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Wageningen
Openbaar belang	Het behouden van werkgelegenheid in Wageningen en specifiek kennisintensieve werkgelegenheid.
Deelnemende partijen	Vertrouwelijk
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft een vertegenwoordiger in het bestuur van de Stichting MSA.
Financieel belang	De gemeente staat garant voor een bedrag van € 490.000. De garantstelling heeft een looptijd van 5 jaar (2016-2021).
Eigen Vermogen	2018: € 22.147.000 2019: € 21.697.000 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 38.609.000 2019: € 36.984.000 2020: -
Financieel resultaat	2018: € -/- 89.000 2019: € -/- 450.000 2020: -

Stichtingen en verenigingen

Naam	[10] Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 (Wageningen 45)
Rechtsvorm	Stichting
Vestigingsplaats	Wageningen

Naam	[10] Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 (Wageningen 45)
Openbaar belang	Samenwerking borgt nationale status, status Gelders bevrijdingsfestival Stad der Bevrijding en behoud erfgoed.
Deelnemende partijen	Ministerie van Defensie, Provincie Gelderland en het V-fonds
Bestuurlijk belang	Het collegelid met Wageningen 45 in de portefeuille is adviseur.
Financieel belang	De subsidie 2020 voor NCHC bedroeg € 212.195.
Eigen Vermogen	2018: € 52.083 2019: € 2.846 2020: -
Vreemd Vermogen	2018: € 101.771 2019: € 102.233 2020: -
Financieel resultaat	2018: € 20.473 2019: € -49.237 2020: -

Overige verbonden partijen

Niet van toepassing.

Paragraaf 5 Grondbeleid

Inleiding

In paragraaf 5 staat het grondbedrijf centraal. Allereerst wordt ingegaan op de kaders die voor het grondbedrijf van belang zijn. Dit betreft het grondbeleid, de grondprijzenbrief, de marktsituatie en de meerjarenplanning van de woningbouw. Vervolgens gaan we op hoofdlijnen in op de resultaten van de diverse projecten. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar de MPG 2021, die we tegelijkertijd met de jaarrekening hebben aangeboden.

Kaders grondbedrijf

Nota grondbeleid

Het grondbeleid schept de voorwaarden en bepaalt de financieel-economische spelregels voor het realiseren van de gewenste ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen in de gemeente. In de nota grondbeleid staat dat we in beginsel actief grondbeleid voeren. Dit houdt in dat we actief en risicodragend grondposities verwerven en ontwikkelen. In de praktijk voert de gemeente echter faciliterend grondbeleid. Dit betekent dat we de grond niet zelf kopen, maar wel proberen om mee te denken in de planvorming om doelstellingen op zowel gemeentelijk- als projectniveau te kunnen realiseren.

Grondprijzenbrief

De Grondprijzenbrief vormt de basis voor uitgifte van grond die de gemeente zelf in bezit heeft en dient als richtlijn voor initiatiefnemers met grond.

Marktsituatie

De markt is na een periode van economische crisis aangetrokken. Dit is vooral merkbaar door toenemende bouwactiviteiten en productie en verkoop van woningen

Onderhanden werken (OHW)

Onderhanden werken zijn projecten (actieve grondexploitaties) waarbij de gemeente gronden verwerft, bouw- en woonrijp maakt en deze bouwgronden verkoopt aan particulieren of ontwikkelaars. Onderhanden werken zijn door de raad vastgesteld en reeds in uitvoering. In 2020 zijn geen nieuwe projecten gestart en ook geen projecten afgesloten. De volgende projecten zijn in uitvoering:

- Buurtseweg/Ireneschool;
- Costerweg 65;
- DMP.

Bij deze projecten loopt de gemeente relatief veel risico. De afzetsnelheid is bijvoorbeeld afhankelijk van de marktvrage. In de praktijk liggen de risico's echter zo veel mogelijk bij ontwikkelaars door het sluiten van contracten waarin de momenten van afname van de grond en prijzen vastliggen.

In het project DMP zijn er conform het BBV winstnemingen gedaan. In onderstaande tabel is de geconsolideerde tussentijdse winstneming te zien. In 2020 is geen winst genomen.

Project	2016	2017	2018	2019	Totaal
DMP	€ 173.165	€ 1.405.000	€ 0.00	€ 864.576	€ 2.442.741

Kostenverhaalallocaties (KVL)

Kostenverhaalallocaties zijn projecten waarbij de bouwgronden in het bezit zijn van een private partij en door die partij ook zelf worden ontwikkeld. De gemeente faciliteert de plannen van private partijen als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is. De (apparats)kosten worden

verhaald op de ontwikkelende partij. De gemeente loopt bij deze projecten alleen risico bij vertraging, omdat in dat geval de plankosten oplopen.

In 2020 zijn 3 projecten afgesloten, 'Patrimonium', '3e kwadrant zuidelijke bouwstrook' en 'Unilever'. Tevens zijn drie projecten geopend, dat zijn 'Aula de Nieuwe Wereld', 'de Bornsesteeg' en 'Upfield'. Dit resulteert in het volgende overzicht met de KVL-projecten:

<ul style="list-style-type: none"> • Rustenburg II • Kortenoord • Veerweg 121 • De Dreijen I • De Dreijen II • Wageningen Campus • De Born-Oost • AC Lights • Kirpestein • Duivendaal • Geertjesweg Nobelweg 	<ul style="list-style-type: none"> • Nudepark II • Tropische Kas • Dorschkamp • Pieter Pauw • Hof van Wageningen • Brink Residence • Haarweg 333 • Marijkeweg 20 • Churchillweg/Spelstraat • Aula de Nieuwe Wereld • De Bornsesteeg • Upfield
---	---

Uitgangspunt van kostenverhaalslocaties is het budgetneutraal ontwikkelen van projecten. Dit houdt in dat alle kosten die de gemeente maakt wordt verhaald op initiatiefnemer. Bij nieuwe anterieure overeenkomsten worden afspraken gemaakt om voornoemde risico's financieel sluitend op te vangen.

De totale boekwaarde bedraagt per 31-12-2020 in totaal € 1.5 miljoen (OHW € 1.5 miljoen en KVL € 2.000). Het inzicht per ontwikkellocatie en op welke manier toekomstige tekorten voorkomen kunnen worden, wordt beschreven in het MPG 2021.

Overzicht onderhanden werken en kostenverhaal locaties per 31-12-2020 (x € 1.000)

Exploitatie	Boekwaarde	Prognose NCW	Prognose EW	Voorziening
Onderhanden werken	1.529	762	796	926
Kostenverhaal projecten	2	20	21	703
Totaal	1.531	782	817	1.629

Legenda: + betekent verlies en -/- betekent winst

In de toelichting op de balans is de voorziening per 31-12-2020 op eind waarde opgenomen.

Resultaat

Het integraal resultaat van het MPG 2021 bedraagt € 0,8 miljoen negatief. De stand van de algemene reserve grondexploitaties bedraagt per 01-01-2020 afgerond € 5,0 miljoen. Rekening houdend met risico's en claims van € 0,6 miljoen en voorzieningen voor negatieve complexen, is de Reserve Grondexploitatie van € 4,0 miljoen in 2020 (en verder oplopend door grondverkoop naar circa € 4,7 miljoen in 2026) voldoende.

Stand reserve grondexploitatie

De stand van de reserve grondexploitaties was per 01-01-2020 afgerond € 5,0 miljoen. Aan de reserve onttrekken we bedragen voor onder meer niet-verhaalbare plankosten in projecten kosten voor algemene zaken. Daarnaast storten we in deze reserve de winstnemingen en de positieve resultaten van af te sluiten locaties.

Verloop reserve grondexploitatie (x € 1.000)	Boekwaarde
Stand per 1-1-2020	5.026
Rente	0
Onttrekkingen	-335
Verliesvoorziening toe- of afname	-348
Stortingen	198
Winstnemingen	0
Stand per 31-12-2020	4.542

De stand van de reserve grondexploitaties bedraagt na de onttrekkingen, afwaarderingen, stortingen en winstnemingen € 4.5 miljoen per 31-12-2020. Dit bedrag is bedoeld om claims en risico's te dekken. Dit geeft onderstaand beeld.

Reserve grondexploitatie na claims en risico's (x € 1.000)	
Stand per 31-12-2020	4.542
Claims	145
Risico's	431
Restant na reserveringen per 31-12-2020	3.966

De reserve grondexploitaties is momenteel toereikend om de claims én de risico's op te vangen. Deze risico's komen echter ook terug in paragraaf 1 Weerstandsvermogen.

Paragraaf 6 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de heffingen van de gemeente. Hierbij gaat het zowel om de gebonden als de ongebonden heffingen. Van gebonden heffingen is het bestedingsdoel wettelijk bepaald, bijvoorbeeld van de afvalstoffenheffing. Van ongebonden heffingen is het bestedingsdoel niet wettelijk bepaald, bijvoorbeeld van de OZB, de onroerendezaakbelasting. De baten en lasten van de ongebonden heffingen maken ook deel uit van het programma Algemene dekking en onvoorzien. De baten en lasten van de gebonden heffingen zijn meegenomen in de desbetreffende programma's.

De lokale heffingen vormen een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Deels dienen ze als algemeen dekkingsmiddel voor de gemeentelijke uitgaven, deels ter verrekening van de kosten van de specifieke dienstverlening. Wageningen kent de volgende lokale heffingen:

Ongebonden:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB)
- Hondenbelasting
- Parkeerbelastingen
- Precariobelasting (bovengronds)
- Precariobelasting (voor kabels en leidingen)
- (Water)toeristenbelasting
- Reclamebelasting

Gebonden:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Leges
- Scheepvaartrechten
- Veergelden
- Begraafrechten
- Marktgeld

Voor diverse heffingen voert de gemeente een kwijtscheldingsbeleid voor de minima.

Belastinggrondslag

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de tarieven voor de lokale heffingen vast in de belastingverordeningen. In de raadsvergadering van 26 november 2019 zijn de belastingverordeningen voor 2020 vastgesteld.

Na de raadsvergadering van 26 november 2019 is de volgende verordening voor 2020 gewijzigd:

- De verordening onroerende zaakbelastingen 2020 is op 10 februari 2020 door de raad gewijzigd, wegens aanpassing van de tarieven aan de waardeontwikkeling van de panden.

Belastingopbrengsten

De belastingopbrengsten per belasting zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma	Opbrengst (x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil 2020
1	Veergelden	657	726	504	-222
1	Parkeerbelasting	1.144	1.222	982	-240
2	Marktgeden	80	88	79	-9
2	Scheepvaartrechten	459	456	427	-29
3	Begraafrechten	535	401	485	85
4	Afvalstoffenheffing	4.055	4.473	4.470	-3
4	Rioolheffing	2.515	2.362	2.588	227
12	OZB	10.642	11.402	12.109	707
12	Hondenbelasting	170	183	168	-15
12	Toeristenbelastingen	185	228	209	-19
12	Precariobelastingen	1.587	1.606	1.526	-79
12	Reclamebelasting	97	119	117	-2
2, 3, 8, 9 en 11	Leges	1.869	1.813	2.783	970
Totaal		23.994	25.077	26.449	1.372

De totale werkelijke opbrengst is 5,5% hoger dan begroot. Tussen de diverse belastingen zijn positieve en negatieve verschillen in de resultaten. De afwijkingen boven de € 25.000 worden hieronder kort toegelicht.

Veergelden

Als gevolg van corona is het aantal overtochten in 2020 een stuk lager geweest dan waar rekening mee is gehouden in de begroting. Dit heeft gezorgd voor een incidenteel nadeel van € 222.000 op de opbrengsten bij het Lexkesveer.

Parkeerbelasting

Als gevolg van corona en bijbehorende maatregelen is er een incidenteel nadeel ontstaan van € 240.000 op de parkeeropbrengsten.

Scheepvaartrechten

Bij de opbrengsten in de haven zien we € 29.000 minder opbrengsten dan begroot. Dit heeft te maken met een kleinere veestapel en concurrentie van andere veevoederleveranciers en minder aan- en afvoer van minerale oliën, zand, grind en andere bouwmaterialen.

Begraafrechten

Er zijn dit jaar meer grafrechten afgekocht en er hebben, incidenteel, meer begrafenissen plaatsgevonden. Dit kan veroorzaakt zijn door de coronacrisis.

Rioolheffing

De Rioolheffing heeft € 227.000 meer opgebracht dan begroot, met name veroorzaakt door een toename van het aantal beslagen objecten.

OZB

Door de realisatie van enkele grote projecten hebben we meer OZB kunnen heffen dan begroot. Dit betreft onder andere de realisatie van enkele grote objecten en woningbouwprojecten, waaronder Kortenoord.

Precariobelasting

Bij de precariobelasting voor o.a. terrassen zien we € 74.000 minder inkomsten dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het besluit om i.v.m. corona geen precariobelasting op te leggen voor de periode maart-december 2020

Leges

Het verschil aan inkomsten bij de leges van € 970.000 wordt met name verklaard door de hogere opbrengst bij de leges voor bouwvergunningen. Hier is € 1.103.000 meer ontvangen dan begroot. De opbrengst valt met name door een aantal grote bouwplannen hoger uit. Als voorbeeld kunnen genoemd worden de WUR, Hoge Steeg 2, (€ 315.000), Nieuw Kortenoord fase 2b en 3 (€ 434.000) en Sunflower bouwwerk Bronland 18 (€ 434.000), Costerweg 65 (€ 237.000) en Van Wijnen voor Bosweg (€ 245.000).

De overige legesbaten vallen door de coronacrisis € 133.000 lager uit. Door alle beperkingen zijn er met name minder reisdocumenten verstrekt en minder huwelijken gesloten.

Kwijtschelding

Op basis van een inkomen van 100% van de bijstandsnorm verleent de gemeente kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing (eerste set containers), de rioolheffing en de hondenbelasting (1e hond). Daarnaast kunnen inwoners in aanmerking komen voor een vergoeding voor de aanschaf van een nationaal paspoort, een zakenpaspoort, een reisdocument voor vluchtelingen, een reisdocument voor vreemdelingen of een Nederlandse identiteitskaart. De verleende kwijtscheldingen zagen er als volgt uit:

Onderdeel	Rekening 2019		Rekening 2020	
	Aantal huishoudens	Bedrag x € 1.000	Aantal huishoudens	Bedrag x € 1.000
Afvalstoffenheffing	989	201	892	186
Rioolheffing	995	116	900	100
Hondenbelasting	109	9	106	8
Paspoort / id-kaart etc.	55	3	22	1
Precariocompensatie	1296	100	1523	88

Kostendekkendheid heffingen

Sinds de begroting 2017 moet een onderbouwing gegeven worden van de mate van kostendekkendheid van de gebonden heffingen en de daarbij gehanteerde uitgangspunten. Uitgangspunt bij de heffingen in Wageningen is al jaren dat iedere heffing 100% kostendekkend is. Bij de afvalstoffen- en rioolheffing is dat bovendien inclusief de kosten van de kwijtschelding. We geven hieronder de onderbouwing.

Voor de overhead geldt het volgende: de directe uren worden verhoogd met een opslagpercentage. Het opslag-percentage wordt bepaald door de verhouding indirecte/directe kosten van de totale apparaatskosten. Dit percentage bedraagt 92%.

Opbrengst (x € 1.000)	Afvalstoffen- heffing	Riool- heffing	Veer- gelden	Begraaf- rechten	Markt- gelden	Scheepvaart- recht
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	4.284	2.175	663	359	110	386
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	652	1	85	20	0	4
Netto kosten taakveld	3.632	2.174	578	338	110	382
Overhead incl. (omslag) rente	329	299	362	147	20	45
BTW	712	115	0	0	0	0
Totaal toe te rekenen kosten	4.673	2.588	940	485	130	427
Opbrengst heffingen	4.470	2.588	504	485	79	427
Dekking	96%	100%	54%	100%	61%	100%

Voor de leges geldt wettelijk dat het totaal van de gehele verordening ten hoogste kostendekkend mag zijn. Hieronder geven we de kostendekkendheid per titel aan.

Volledige omschrijving per titel:

Titel 1: Algemene dienstverlening

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Opbrengst (x € 1.000)	Titel 1	Titel 2	Titel 3
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	908	2.219	323
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	108		
Netto kosten taakveld	800	2.219	323
Overhead incl. (omslag) rente	627	194	258
BTW			
Totaal toe te rekenen kosten	1.427	2.413	580
Opbrengst heffingen	375	2.324	13
Dekking	26%	96%	2%

Belastingdruk

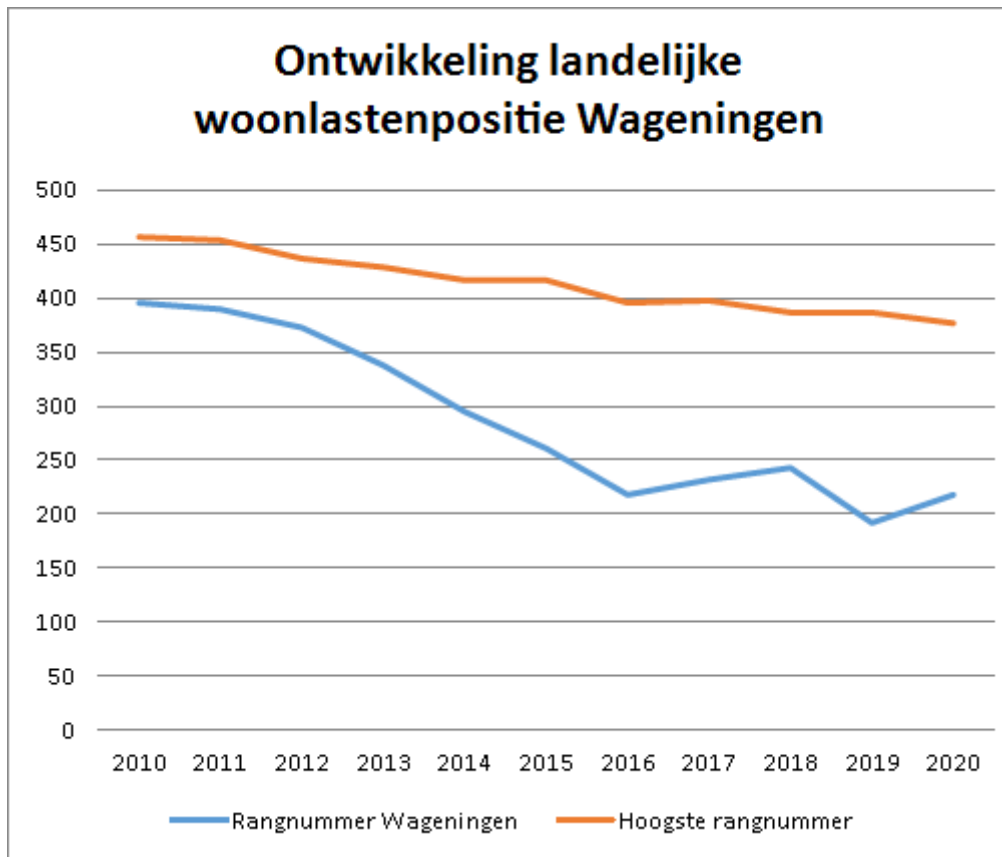
Er zijn verschillende organisaties die met regelmaat de ontwikkeling van de lokale lasten volgen. Een van de meest neutrale en consistente onderzoeken is het jaarlijkse onderzoek van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

Voor een meerpersoonshuishouden waarvan de bewoners tevens eigenaar van de woning zijn, komt Wageningen in de Atlas van de lokale lasten 2020 van het COELO binnen de provincie Gelderland op de 31e plaats. In de tabel zijn de woonlasten voor de eerste 31 gemeenten opgenomen.

Nr	Gemeente	€ per huishouden	Rangnummer landelijk
1	Aalten	573	1
2	Nijkerk	591	2
3	Overbetuwe	595	3
4	Nunspeet	613	10
5	Putten	646	20
6	Harderwijk	650	24
7	Oost Gelre	669	29
8	Ede	680	33
9	Epe	689	40
10	Druten	712	67
11	Zutphen	712	66
12	Elburg	721	74
13	Berg en Dal	737	94
14	Doetinchem	740	99
15	Arnhem	750	111
16	Wijchen	755	118
17	Rheden	758	122
18	Oude IJsselstreek	761	127
19	Duiven	765	136
20	Voorst	768	142
21	Nijmegen	777	158
22	Scherpenzeel	786	176
23	Westervoort	787	177
24	Bronckhorst	793	187
25	Tiel	794	189
26	Barneveld	796	191
27	Winterswijk	799	193
28	Zevenaar	802	203
29	Berkelland	806	209
30	Oldebroek	807	210
31	Wageningen	812	218

Ontwikkeling landelijk rangnummer

In onderstaande grafiek is de positie van Wageningen aangegeven op de landelijke ranglijst ten opzichte van de gemeente met de hoogste positie. Omdat het totale aantal gemeenten in Nederland langzaam afneemt, dalen hoge posities automatisch. Vanaf 2013 daalt Wageningen gestaag op de ranglijst, zowel in Gelderland als landelijk. In 2017 en 2018 vond een kleine stijging van het rangnummer van Wageningen plaats. In 2019 is de positie van Wageningen op de ranglijst gedaald. In 2020 heeft een stijging plaatsgevonden van de woonlastenpositie van Wageningen.

Paragraaf 7 Financiering

Inleiding

Bij de uitoefening van de financieringsfunctie worden de regels in acht genomen, welke in de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido), de door raad vastgestelde financiële verordening en in het BBV zijn opgenomen.

De wet Fido bevat instrumenten om de risico's te beperken die gemeenten lopen bij het lenen en het uitzetten van financiële middelen. In deze wet is onder meer een verbod opgenomen voor het inzetten van

financieringsmiddelen voor andere dan publieke doelen. Samen met de financiële regelgeving van de Gemeentewet en de Financiële verhoudingswet, met het artikel 12-regime en het financiële toezicht draagt de wet Fido bij aan het grote vertrouwen van de financiële sector in de overheid. Overheidsorganen hebben daardoor gunstige financieringsvoorwaarden.

Aan de bepaling van het financieringsbeleid van gemeenten is een aantal randvoorwaarden verbonden. Deze randvoorwaarden zijn vastgelegd in de Gemeentewet en de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido). Op 2 december 2008 heeft het college het huidige Financieringsstatuut vastgesteld en op 7 juli 2009 op een onderdeel geactualiseerd. In de Financiële verordening 2019 zijn de hoofdlijnen van de financieringsfunctie opgenomen.

In het Financieringsstatuut is de beleidsmatige infrastructuur van de financieringsfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk. In het geldbeheer wordt een belangrijk risico gevormd door het verstrekken van geldleningen. Daarom is dit aan strenge regels gebonden. In lijn met de wet Fido bepaalt het financieringsstatuut dat de gemeente uitsluitend leningen (of garanties) mag verstrekken aan derde partijen op grond van de uitvoering van de publieke taak.

Bij het aantrekken van geldleningen vindt op basis van het statuut een nauwkeurige afweging plaats tussen de financiële positie, de aanwezige leningenportefeuille, een recente liquiditeitsplanning en een actuele rentevisie. De looptijd van de leningen wordt afgestemd op de liquiditeitsbehoefte op langere termijn.

Uitstaande geldleningen (ug)

Per 31-12-2020 heeft de gemeente per beleidsprogramma de volgende leningen uitstaan:

Programma (x € 1.000)	Saldo per 31-12-2020	Aflossing 2020	Rente 2020
Sport en cultuur	1.966	58	73
Transparante overheid	15	6	1
Totaal	1.981	64	74

Bovenstaande betreft de leningen onder nummer 2c in de jaarrekening met uitzondering van de leningen verstrekt door het stimuleringsfonds volkshuisvesting.

Het verloop van deze uitstaande leningen in de komende jaren is als volgt:

Bedragen x € 1.000	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024	01-01-2025
Lening ug	1.982	1.920	1.857	1.791	1.723
Rente o.b.v. saldo per 1-1	72	70	68	65	63
Gemiddelde rente	3,6%	3,6%	3,6%	3,6%	3,6%

Ontvangen geldleningen (og)

Per 31-12-2020 heeft de gemeente de volgende langlopende leningen:

Geldverstrekker (x € 1.000)	Hoofdsom	Startdatum	Einddatum	Looptijd in jaren	Rente %	Saldo per 01-01-2021
Bank Nederlandse Gemeenten	24.000	15-12-2005	1-12-2031	25	3,775%	10.560
Bank Nederlandse Gemeenten	48.513	1-12-2006	1-12-2036	30	4,720%	25.873
Totaal	72.513					36.433

Het verloop van deze ontvangen leningen in de komende jaren is als volgt:

Bedragen x € 1.000	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024	01-01-2025
Lening og	36.433	33.856	31.729	28.702	26.125
Rente o.b.v. saldo per 1-1	1.582	1.469	1.357	1.244	1.138
Gemiddelde rente	4,3%	4,3%	4,3%	4,3%	4,4%

Dit is exclusief eventuele nieuwe leningen in 2021, die op grond van nieuwe investeringen en projectfinancieringen noodzakelijk kunnen zijn.

Schatkistbankieren en Wet houdbare gemeentefinanciën

Eind 2013 is de Wet schatkistbankieren vastgesteld en ingevoerd. Dat betekent dat overtollige middelen van de gemeente alleen nog in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist mogen worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere overheden. Vanaf 2014 geldt de wettelijke verplichting in de rekening jaarlijks over de uitvoering van de wet te rapporteren.

Gelijktijdig met de Wet schatkistbankieren is ook de Wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) aangenomen. Deze is in werking getreden per 2014.

Renteontwikkeling en rentevisie

De markrente voor leningen 10 jaar met een lineaire fixe aflossing is in 2020 gedaald naar 0,07% (31-07-2020). Deze bedroeg in september 2019 0,14%. Voor 15 jaar vast is de rente per 31-07-2020 0,20% en voor 25 jaar 0,38%. De verwachting is, dat de wereldeconomie in 2021 fors zal herstellen van de Covid19-crisis uit 2020. De forse steunmaatregelen door overheden en de Europese Centrale Bank zullen naar verwachting verminderen. Door het minder tot niet meer verruimen van de kapitaalmarkt, zal de rente in 2021 licht gaan stijgen.

Garanties en borgstellingen

Bij aanvragen voor garanties en borgstellingen is naast landelijke wetgeving de Europese wet- en regelgeving van belang. Met name de voorwaarden waaronder staatssteun (ook steun vanuit de gemeente) is toegestaan, zijn van belang. Om voor borgstelling (of subsidiëring) in aanmerking te komen moet worden voldaan aan diverse voorwaarden.

Per 31 december 2020 is het totaalbedrag aan borgstellingen waar de gemeente in deelneemt € 3,556 miljoen. Het aandeel van de gemeente in deze borgstellingen is € 3,095 miljoen.

Overzicht afgegeven garantstellingen

(Bedragen x € 1.000)

Schuldenaar	Hypotheek- /Garantnemer	Startdatum	Einddatum	Saldo 31-12	Omvang garantie		
					%	Zekerheid	Bedrag 31-12
KV Wageningen	Rabobank	1-11-2018	1-11-2020	300	50%		150
Stichting CKV "t Venster"	Rabobank Ede	7-3-2008	7-3-2028	53	100%		53
Wageningsche Mixed Hockey Club, Wageningen	ING-bank, Ede	18-6-2001	1-10-2027	44	100%	hyp	44
Rugbyclub Wageningen	SNS-bank, Ede/Arnhem	1-10-2002	1-10-2022	2	100%	hyp	2
Stg Sportaccommodaties de Zoom, Wageningen (iz SKV)	SNS-bank, Ede	1-5-2003	1-5-2028	15	100%	hyp	15
Muziekvereniging "De Harmonie" te Wageningen	Rabobank, Ede	13-11-2007	13-11-2032	43	100%		43
Neder Veluwe Lawn Tennis Bond te Wageningen	Rabobank Ede	30-1-2009	29-2-2024	0	50%		-
Wageningsche Mixed Hockey Club, Wageningen	Rabobank	4-3-2009	4-3-2024	15	50%		8
Stichting Marin Stakeholders Association	-	29-6-2016	29-6-2021	490	100%		490
Opheusdens Veer	SNS Bank N.V.	28-6-2010	9-2-2030	215	50%		107
Wageningsche Mixed Hockey Club	Rabobank Rijn en Vallei	5-8-2016	5-8-2023	35	50%		18
WMHC zaalhockeytent	Rabobank	1-10-2018	01-10-2028	167	50%		84
Herenstraattheater*	Rabobank	26-7-2004	-	640	100%		640
VVE Nolensstraat 2 tot en met 40	BNG	3-6-2019	3-6-2034	97	100%		97
VVE Nolensstraat 2 tot en met 40	BNG	1-4-2019	1-4-2049	596	100%		596
VVE Nolensstraat 2 tot en met 40	BNG	15-1-2019	15-1-2049	653	100%		653
Ace Xclusive Handboogschietbaan	NWB	30-1-2019	2-1-2049	191	50%		95
Totaal				3.556			3.095

Naast de hiervoor genoemde borgstellingen staat de gemeente ook borg voor leningen aan toegelaten instellingen voor sociale woningbouw en voor hypotheekleningen wegens particulier woningbezit (achtervang-garanties).

De risico's die hiermee gemeoid zijn, zijn tot een minimum beperkt doordat de primaire garantstelling is ondergebracht bij waarborgfondsen. Zo zijn de borgstellingen aan toegelaten instellingen (woningbouwverenigingen) ondergebracht bij het waarborgfonds sociale woningbouw en de borgstellingen voor hypotheekleningen wegens particulier woningbezit bij het fonds nationale hypotheekgarantie. Op basis hiervan is in het voorjaar van 2012 ingeschat dat het risico op een financieel nadeel voor de gemeente zeer onwaarschijnlijk is. Op dit moment is er geen aanleiding deze inschatting te herzien.

Schuldenaar (x € 1.000)	Saldo leningen
De Woningstichting	166.014
Idealis	50.500
Particuliere wooneigenaren	26.000
Totaal	242.514

De gemeente heeft ook borgstellingen afgegeven aan woongroepen. Het risico bij deze borgstellingen is uiterst klein omdat de overwaarde van de als hypotheek ingebrachte panden de afgegeven garanties inmiddels ver overstijgt. Op 31 december 2020 is de omvang van deze garanties € 26.000. Deze garanties lopen geleidelijk af tot het jaar 2024. Er worden geen nieuwe garanties verwacht.

Schuldenaar	Hypotheek-garantnemer	Startdatum	Einddatum	Saldo 31-12-2020
Woonver."Hoogh Buyten Ruscht"- Law.Allee 69	ING bank	1-5-1991	3-4-2021	3
Woonver. "De Geblokte koe" - Havenstr 13,15,17.	Rabobank	3-2-1994	3-2-2024	7
Woonver. de Scheur - Riemsdijkstraat 8	ING bank	1-11-1993	1-12-2023	16
Totaal				26,00

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de wet FIDO is bepaald dat de gemiddelde netto vlottende schuld, over drie kwartalen gezien, deze kasgeldlimiet niet mag overschrijden.

Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden verstaan. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal vermenigvuldigd met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5% over het begrotingstotaal.

Het beleid is erop gericht om binnen de kasgeldlimiet een schuldpositie aan te houden, omdat de rente op kortlopende middelen in het algemeen lager is dan de rente op langlopende middelen.

Berekening kasgeldlimiet (x € 1.000)

Begrotingstotaal bij de primitieve begroting 2020: € 106.304

Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage: 8,5%

Kasgeldlimiet: € 9.036

Kasgeldlimiet (x € 1.000)		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Vlottende (korte) schuld	maand 1	8.500	8.500	8.500	8.500
	maand 2	8.500	8.500	8.500	8.500
	maand 3	8.500	8.500	8.500	8.500
Vlottende middelen	maand 1	2612	6.934	12.473	13.196
	maand 2	-1147	5.883	11.290	12.245
	maand 3	584	8.218	10.833	12.067
Saldo	Maand 1	5.888	1.566	-3.973	-4.696
	Maand 2	9.647	2.617	-2.790	-3.745
	Maand 3	7.916	282	-2.333	-3.567
Gemiddeld saldo		7.817	1.488	-3.032	-4.003
Kasgeldlimiet		9.036	9.036	9.036	9.036
Ruimte t.o.v. van de kasgeldlimiet		-1.219	-7.548	-12.068	-13.039

Renterisiconorm

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Het doel hiervan is te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen c.q. de vaste schuld. Het renterisico wordt gezien als het totaal van de renteherzieningen en aflossingen in een jaar. De renterisiconorm wordt, net als de kasgeldlimiet, bepaald als een percentage van het begrotingstotaal.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de gemeente ruimschoots binnen de wettelijke norm blijft.

Bedragen x €1.000		Begroting 2020	Rekening 2020
Berekening renterisiconorm			
A	Begrotingstotaal (totale lasten)	103.143	108.277
B	Percentage regeling	20%	20%
C	Renterisiconorm (A x B)	20.629	21.655
Renterisico op vaste schulden			
D	Renteherzieningen op vaste schuld o/g	0	0
E	Aflossingen	2.765	2.765
F	Renterisico (D + F)	2.765	2.765
C	Renterisiconorm	20.629	21.655
G	Ruimte onder (+) of overschrijding (-) van de renterisiconorm (C - F)	17.864	18.890

EMU-saldo

Bij de bepaling van het EMU-saldo per lidstaat worden ook de saldi van lokale overheden en van sociale fondsen meegenomen. Ook Wageningen draagt als lokale overheid dus bij aan de bepaling van het EMU-saldo. Jaarlijks stelt het Rijk een individuele referentiewaarde voor elke gemeente vast. Voor 2020 bedroeg de referentiewaarde voor Wageningen € 3,737 miljoen. Wageningen bleef in 2020 binnen deze referentiewaarde.

Ten aanzien van de EMU-schuld gelden geen specifieke regels voor gemeenten. Wel heeft het Rijk de gemeenten en provincies verplicht tot schatkistbankieren om mede daarmee de nationale EMU-schuld terug te brengen. Schatkistbankieren is verplicht sinds eind 2013.

EMU - saldo opgave CBS (x € 1.000)	Begroting 2020	Rekening 2020
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.324	5.969
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	5.380	4.634
3. Mutatie voorzieningen	-7.627	-7.853
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-808	-160
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0
Berekend EMU-saldo	-15.139	-6.678
Referentiewaarde (septembercirculaire 2020)	-3.737	-3.737
Saldo boven (+) of onder (-) de referentiewaarde	-11.402	-2.941

Renteschema

In onderstaand schema wordt conform de voorschriften inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen en de grondexploitatie wordt toegerekend.

Renteschema (x € 1.000)		Begroting 2020	Rekening 2020
A	De externe rentelasten over de lange en korte financiering	1.905	1.705
B	De externe rentebaten over de lange en korte financiering	0	26
C=A-B	Saldo rentelasten en rentebaten	1.905	1.680
D	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	0
E	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
F	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
G=C-D-E+F	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.905	1.680
H	Rente over eigen vermogen	0	0
I	Rente over voorzieningen	0	0
J=G+H+I	Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toe te rekenen rente	1.905	1.680
K	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.220	1.927
L=J-K	Renteresultaat op het taakveld treasury	-315	-247
M	Boekwaarde integraal gefinancierde vaste activa	82.854	73.882
N=J/M	Toegestaan % omslagrente	2,30%	2,27%
O	Gehanteerde % omslagrente	2,25%	2,25%
P=L/K	Afwijking mag niet groter zijn dan 25%	-14%	-13%

Paragraaf 8 Gevolgen voor de minima

Paragraaf 8 Gevolgen voor de minima

Armoede is een hardnekkig probleem, waar afhankelijk van de economische situatie in Nederland ongeveer 1 miljoen personen jaarlijks mee te maken hebben. In Wageningen leven ongeveer 2.800 inwoners in armoede, waaronder zo'n 500 kinderen. Het ontstaan van armoede kan allerlei oorzaken hebben. Denk bijvoorbeeld aan een scheiding, faillissement, persoonlijke factoren zoals een chronische ziekte of een licht verstandelijke beperking, stijgende kosten voor levensonderhoud of werk dat te weinig betaalt om van te kunnen leven.

Het SCP heeft samen met het Nibud een overzicht gemaakt met twee referentiebudgetten. "Het ene budget is strikter dan het andere. De budgetten geven aan hoeveel geld een alleenstaande nodig heeft voor onvermijdelijke of zeer wenselijke uitgaven. Het strikte basisbehoeftebudget omvat de minimale uitgaven van een zelfstandig huishouden aan onvermijdbare, basale zaken als voedsel, kleding en wonen. Ook de uitgaven aan andere moeilijk te vermijden posten, zoals verzekeringen en persoonlijke verzorging, zijn meegeteld. Het niet-veel-maar-toereikendbudget (nvmt) is iets ruimer en is de basis voor Nibud (Nationaal instituut voor Budgetvoorlichting) om de minimale noodzakelijke inkomens op te baseren. Dat budget houdt ook rekening met de minimale kosten van ontspanning en sociale participatie. Denk aan het lidmaatschap van een sport- of hobbyclub of een jaarlijkse korte vakantie. Deze uitgaven zijn niet strikt noodzakelijk, maar zijn wel wenselijk om maatschappelijk mee te kunnen doen. Het niet-veel-maar-toereikendbudget is nog steeds bescheiden. Luxegoederen, zoals een auto, ontbreken". (SCP, Armoede in kaart 2019)

In onderstaande figuur is het basisbehoeftebudget opgenomen voor een alleenstaande.

minimaal noodzakelijke kosten		additioneel pakket sociale participatie en ontspanning	
huur ^a	443	contributies en abonnementen	18,5
gas	60	bezoek ontvangen	19,5
elektriciteit	20	op bezoek gaan	5,5
water	9	vakantie/uitgaan	39
telefoon, televisie en internet	54	vervoer	13,5
verzekeringen ^b	45	totaal sociale participatie	96
contributies en abonnementen	2		
vervoer	14		
kleding en schoenen	56		
inventaris	74		
onderhoud huis en tuin	24		
voeding	201		
was- en schoonmaakartikelen	6		
persoonlijke verzorging	21		
diversen	10		
totaal minimaal noodzakelijke kosten	1039		

In deze figuur is onder huur de brutohuur opgenomen, dus vóór aftrek van eventuele huurtoeslag. Ten aanzien van de ziektekostenpremie (basispakket en eventuele aanvullende verzekering) kan worden opgemerkt dat deze geen onderdeel is van de post 'verzekeringen' (Bron: Nibud (2017: 95, 100) en Woon2015, SCP-bewerking)).

Naast het basisbehoefte budget is er ook het niet-veel-maar-toereikendbudget uitgerekend voor verschillende typen huishoudens. Dit budget is zoals gezegd iets ruimer en houdt ook rekening met de minimale kosten voor ontspanning en sociale participatie. In de onderstaande tabel worden deze kosten voor verschillende type huishoudens weergegeven voor het verslag jaar 2020. Ook het basisbehoeftebudget is meegenomen. Bij de type huishoudens zijn we uitgegaan van de verschillende leeftijden/situaties die bij de Participatiewet worden gebruikt om de uitkeringsbedragen toe te kennen.

Bijstandsuitkeringen en minimabehoefte in 2020				
	Hoogte bijstandsuitkering (incl. Vakantietoeslag)	Basisbehoefte budget	Niet-veel- maar- toereikend budget	Wageningse toelatingsnorm minimaregelingen
Vanaf 21 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd				
Alleenstaanden	€ 1.052	€ 1.112	€ 1.214	€ 1.300
alleenstaande ouders	€ 1.052	€1.434 - €1.923	€1.566 - €2.101	€ 1.671
Gehuwden/samenwonenden	€ 1.503	€ 1.523	€ 1.664	€ 1.857
Gehuwden/samenwonenden met kinderen	€ 1.503	€1.813 - €2.268	€1.980 - €2.477	€ 1.857
Vanaf AOW-gerechtigde leeftijd				
Alleenstaanden	€ 1.176	€ 1.112	€ 1.214	€ 1.300
Alleenstaande ouders	€ 1.176	€1.434 - €1.923	€1.566 - €2.101	€ 1.671
Gehuwden/samenwonenden	€ 1.594	€ 1.523	€ 1.664	€ 1.857
Gehuwden/samenwonenden met kinderen	€ 1.594	€1.813 - €2.268	€1.980 - €2.477	€ 1.857

Vanuit de Participatiewet zijn er afwijkende uitkeringsbedragen voor (bijvoorbeeld) inwoners van 18, 19 of 20 jaar, en voor mensen die in een inrichting wonen. Deze bedragen zijn niet meegenomen in de bovenstaande tabel. De genoemde uitkeringsbedragen betreffen de bedragen die op 1 januari 2020 zijn ingegaan. De basisbehoefte- en niet-veel-maar-toereikend budgetten zijn gebaseerd op de bedragen die het SCP in 2017 heeft berekend. Wel hebben we hier een index op toegepast die overeenkomt met de stijging van de uitkeringsbedragen. De SCP-budgetten van (alleenstaande) ouders zijn afhankelijk van het aantal kinderen, daarom zijn de benodigde bedragen bij 1 en 3 kinderen genoemd. Daarnaast worden ouders met kinderen individueel ondersteund middels het toeslagenstelsel (bijv. kindgebonden budget, kindbijslag).

Jaarrekening

Balans

Balans

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	14.720	15.298
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	14.720	15.298
1. Materiële vaste activa	67.743	67.884
Investeringen met een economisch nut	41.368	42.545
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.827	12.207
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	14.548	13.132
2. Financiële vaste activa	6.140	6.218
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	963	963
Leningen aan deelnemingen	3.039	3.025
Overige langlopende leningen u/g	2.138	2.230
Totaal vaste activa	88.603	89.400
Vlottende activa		
3. Voorraden	1.656	1817
Grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	604	774
Gereed product en handelsgoederen	1.052	1.043
4. Uitzettingen met een rentetyp. looptijd < 1 jaar	14.486	10.342
Vorderingen op openbare lichamen	11.200	6.396
Overige vorderingen	3.286	3.946
5. Liquide middelen	604	530
Bank- en girosaldi	604	530
6. Overlopende activa	3.334	2.995
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	93	-
- overige Nederlandse overheidslichamen	19	-
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.222	2.995
Totaal vlottende activa	20.080	15.685

Totaal generaal	108.683	105.085
14. Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op vennootschapsbelasting 1969 bestaat	68	68

Balans passiva

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Vaste passiva		
7. Eigen vermogen	44.676	38.880
Algemene reserves	4.677	6.158
Bestemmingsreserves	33.129	32.265
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	6.870	457
8. Voorzieningen	5.465	5.830
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's Door derden beklemd middelen met een specifieke toepassingsrichting	1.209	1.714
	4.256	4.116
9. Vaste schulden met een rentetyp. looptijd >=1 jr	36.483	39.244
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	36.433	39.198
Waarborgsommen	50	46
Totaal vaste passiva	86.625	83.955
Vlottende passiva		
10. Netto vlottende schuld rentetypische looptijd < 1 jr	14.189	14.519
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	-
Overige kasgeldleningen	8.500	8.500
Banksaldi	153	67
Overige schulden	5.536	5.952
11. Overlopende passiva	7.869	6.611
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.214	4.869
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	2.602	585
- overige Nederlandse overheidslichamen	30	162

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.024	995
Totaal vlottende passiva	22.058	21.130
Totaal algemeen	108.683	105.085
12. Gewaarborgde geldleningen	3.095	3.234
13. Borgstellingen woongroepen	26	45

Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Programma	Begroting 2020 voor wijziging			Begroting 2020 na wijziging			Realisatie 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bereikbaarheid	4.328	2.078	-2.250	4.329	2.078	-2.251	4.502	1.608	-2.894
Economische ontwikkeling	3.322	2.943	-379	1.383	970	-413	1.188	825	-364
Ruimtelijke ontwikkeling	8.286	2.303	-5.983	9.593	3.207	-6.387	10.003	4.924	-5.079
Milieu	7.808	7.469	-339	8.155	7.659	-496	8.371	7.934	-438
Maatschappelijke ondersteuning	48.588	15.773	-32.815	53.334	17.812	-35.522	53.248	22.485	-30.763
Onderwijs en educatie	3.876	395	-3.481	3.872	395	-3.477	3.748	528	-3.220
Wonen	1.725	1.598	-127	1.643	1.614	-29	1.887	1.527	-360
Sport en cultuur	6.436	1.018	-5.418	6.602	1.085	-5.517	6.927	1.517	-5.409
Veiligheid	1.976	0	-1.976	1.982	6	-1.976	1.965	29	-1.935
Transparante overheid	3.096	557	-2.539	3.198	557	-2.641	3.320	439	-2.881
Totaal programma's	89.441	34.134	-55.307	94.092	35.383	-58.709	95.159	41.816	-53.343

Algemene dekkingsmiddelen:											
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	529	13.562	13.034	529	13.562	13.033	505	14.156	13.651		
Algemene uitkeringen	0	52.588	52.588	0	53.574	53.574	196	57.440	57.244		
Dividend	0	248	248	0	248	248	0	79	79		
Saldo van de financieringsfunctie	3	132	129	3	132	129	3	35	32		
Overige algemene dekkingsmiddelen	122	400	278	-245	400	645	-149	174	323		
Totaal algemene dekkingsmiddelen	654	66.931	66.277	287	67.916	67.629	555	71.884	71.329		
Kosten van de overhead	13.049	754	-12.295	13.473	677	-12.796	12.551	547	-12.004		
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	12	0	-12		
Totaal saldo van baten en lasten	103.144	101.819	-1.325	107.852	103.976	-3.876	108.277	114.247	5.970		
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.161	4.084	923	6.073	7.783	1.709	7.847	8.747	900		
Het gerealiseerde resultaat	106.305	105.903	-402	113.925	111.759	-2.166	116.125	122.994	6.870		

De baten in programma 4 vanuit de dividendinkomsten van de ACV worden in bovenstaande tabel in de regel Dividend getoond in plaats van in de regel van Programma 4.

gemeente **Wageningen**

Programma	Rekening 2019			Begroting 2020 primitief		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Bereikbaarheid	4.490	1.866	-2.625	4.328	2.078	-2.250
2 Economische ontwikkeling	2.623	3.087	464	3.322	2.943	-379
3 Ruimtelijke ontwikkeling	8.870	4.153	-4.717	8.286	2.303	-5.983
4 Milieu	7.834	7.337	-498	7.808	7.574	-234
6 Maatschappelijke ondersteuning	50.658	16.912	-33.747	48.588	15.773	-32.815
7 Onderwijs en educatie	3.843	404	-3.439	3.876	395	-3.481
8 Wonen	2.470	2.663	194	1.725	1.598	-127
9 Sport en cultuur	7.277	1.935	-5.343	6.436	1.018	-5.418
10 Veiligheid	1.787	10	-1.777	1.976	-	-1.976
11 Transparante overheid	3.592	548	-3.044	3.096	557	-2.539
12 Algemene dekking en onvoorzien	13.166	68.744	55.578	13.702	67.580	53.878
Totaal saldo van baten en lasten	106.611	107.658	1.047	103.143	101.819	-1.324
1 Bereikbaarheid	464	507	43	569	907	338
2 Economische ontwikkeling	904	64	-840	92	60	-32
3 Ruimtelijke ontwikkeling	1.256	461	-795	257	59	-198
4 Milieu	-	316	316	-	321	321
6 Maatschappelijke ondersteuning	-	172	172	-	253	253
7 Onderwijs en educatie	-	112	112	-	86	86
8 Wonen	724	30	-694	123	-	-123
9 Sport en cultuur	308	948	640	69	231	162
10 Veiligheid	-	-	-	-	-	-
11 Transparante overheid	50	211	161	50	-	-50
12 Algemene dekking en onvoorzien	10.724	11.019	295	2.001	2.166	165
Totaal mutaties reserves	14.430	13.839	-590	3.161	4.083	922
Resultaat	121.041	121.498	457	106.304	105.902	-402

gemeente **Wageningen**

Programma	Begroting 2020 na wijziging			Rekening 2020			Vershil	Vershil
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	%
1 Bereikbaarheid	4.329	2.078	-2.251	4.514	1.608	-2.906	-655	29%
2 Economische ontwikkeling	1.383	970	-413	1.188	825	-364	49	-12%
3 Ruimtelijke ontwikkeling	9.593	3.207	-6.387	10.003	4.924	-5.079	1.308	-20%
4 Milieu	8.155	7.764	-391	8.371	7.949	-423	-31	8%
6 Maatschappelijke ondersteuning	53.334	17.812	-	53.248	22.485	-	4.759	-13%
			35.522			30.763		
7 Onderwijs en educatie	3.872	395	-3.477	3.748	528	-3.220	257	-7%
8 Wonen	1.643	1.614	-29	1.887	1.527	-360	-331	1127%
9 Sport en cultuur	6.602	1.085	-5.517	6.927	1.517	-5.409	108	-2%
10 Veiligheid	1.982	6	-1.976	1.965	29	-1.935	40	-2%
11 Transparante overheid	3.198	557	-2.641	3.320	439	-2.881	-240	9%
12 Algemene dekking en onvoorzien	13.760	68.489	54.729	13.105	72.415	59.310	4.581	8%
Totaal saldo van baten en lasten	107.852	103.977	-3.875	108.277	114.246	5.969	9.844	-254%
1 Bereikbaarheid	689	1.027	339	664	1.118	454	115	34%
2 Economische ontwikkeling	57	60	3	181	194	14	10	304%
3 Ruimtelijke ontwikkeling	245	402	157	1.793	1.106	-687	-844	-537%
4 Milieu	0	478	477	-	523	523	46	10%
6 Maatschappelijke ondersteuning	-	400	400	-	235	235	-165	0%
7 Onderwijs en educatie	-	86	86	-	86	86	0	0%
8 Wonen	123	-	-123	107	63	-44	79	-65%
9 Sport en cultuur	69	231	162	72	266	194	32	20%
10 Veiligheid	-	-	-	-	-	-	0	0%
11 Transparante overheid	50	50	-	50	-	-50	-50	0%
12 Algemene dekking en onvoorzien	4.840	5.047	207	4.980	5.155	174	-33	-16%
Totaal mutaties reserves	6.073	7.783	1.709	7.846	8.747	901	-808	-47%
Resultaat	113.925	111.759	-2.165	116.123	122.994	6.870	9.036	-301%

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten daarvoor geeft.

In de jaarrekening zijn de cijfers van het voorafgaande boekjaar opgenomen ter vergelijkingsdoeleinden. In het totaaloverzicht resultaat voor bestemming en resultaat na bestemming zijn ook de primitieve begrotingscijfers 2020 opgenomen. Bij de analyse van de afzonderlijke programma's zijn niet de primitieve begrote cijfers opgenomen, maar de cijfers van de begroting *na* wijziging op basis van de BBV voorschriften ter vergelijking opgenomen.

Alle bedragen die in de tabellen genoemd zijn, staan vermeld in duizendtallen. De bedragen in de tekst zijn de (afgeronde) werkelijke bedragen in euro's. Voor de duidelijkheid is in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening aangegeven of sprake is van een voor- of nadeel ten opzichte van de begroting. Een nadeel wordt zichtbaar gemaakt door het minteken in de kolom Verschil 2020; een voordeel wordt in de plus weergegeven.

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de historische kosten. Tenzij bij het betreffende balansonderdeel anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Voor arbeidsgerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming. Voorbeelden zijn: verlofuren, FPU verplichtingen en vakantiegelduitkeringen in geld.

Bij de materiële vaste activa zijn de vergelijkende cijfers 2018 aangepast.

Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden conform de besluiten geactiveerd ter hoogte van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. Op grond van BBV is de afschrijvingstermijn voor bijdragen aan activa in eigendom van derden maximaal de afschrijvingsduur die gelijk is aan die van de activa (bij de derde) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Bij het bepalen van de afschrijvingen (lineair) wordt een bestendige gedragslijn gevolgd en geen rekening gehouden met eventuele restwaarde. De afschrijving start bij het in het gebruik nemen van het actief.

Afschrijvingstermijnen in jaren:	
Gronden en terreinen	n.v.t.
Nieuwbouw, woonruimten en gebouwen, rioleringen, havens, veerpont	40
Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, gebouwen en havens	25
Sportvelden	20
Technische installaties in bedrijfsgebouwen, zware transportmiddelen	15
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, meubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en (nood)gebouwen	10
Vervoermiddelen, automatiseringsapparatuur en software (onder voorwaarden)	5

Voor activa die niet met name zijn genoemd en waarover twijfel kan ontstaan, wordt de afschrijvingstermijn vastgesteld op een realistische schatting van de levensduur die ten hoogste 40 jaar kan zijn.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructuurle werken in de openbare ruimte zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht en in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Bij het bepalen van de afschrijvingen (lineair) wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. De afschrijving start bij het in het gebruik nemen van het actief.

Met ingang van 2020 is de afschrijvingstermijn voor wegen verlengd van 25 naar 40 jaar (RB 19.0201417).

Afschrijvingstermijnen in jaren:	
Civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, tunnels), aanleg van wegen	40
Fiets- en voetpaden, parkeerplaatsen, groenvoorzieningen	25
Openbare verlichting, verkeersregelinstallaties	15
Reconstructie openbare ruimte, speelvoorzieningen, straatmeubilair	10

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV 's en BV 's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats tot de lagere marktwaarde.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Bij duurzame waardevermindering vindt afwaardering naar lagere marktwaarde plaats.

Vorraden

Onderhanden werken

De onderhanden werken (in exploitatie genomen bouwgronden) zijn gewaardeerd tegen de Vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit grondexploitatie worden met ingang van 2017 genomen volgens de percentage of completion methode (POC) indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Hierbij worden de voorschriften zoals aangegeven door de commissie BBV in de notitie grondexploitatie aangehouden. Zolang geen sprake is van tussentijdse winstnemingen, worden de verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Voor verwachte verliezen wordt een voorziening gevormd en in mindering gebracht op de boekwaarde. De voorziening wordt in mindering gebracht op de boekwaarde tegen de contante waarde.

Gerede producten

Gerede producten zijn gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen lagere marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Onder overlopende activa staan ook de nog te ontvangen subsidies van overheidsorganen opgenomen.

Kostenverhaallocaties grondexploitatie

Onder de overlopende activa zijn tevens de kostenverhaallocaties grondexploitatie opgenomen. De kostenverhaallocaties grondexploitatie zijn projecten die geïnitieerd zijn door derden, waarbij de gemeente enkel kaders stelt en de partijen faciliteert bij de ontwikkeling. De gemeente bezit in deze locaties dus geen gronden maar verhaalt de gemaakte kosten op de partijen middels zogenaamde anterieure contracten. De waardering van deze locaties vindt plaats tegen de gemaakte en volgens de contracten te verhalen kosten, verminderd met eventueel reeds ontvangen betalingen. Indien meer kosten gemaakt zijn dan verhaald kan worden, wordt hiervoor een voorziening tegen nominale waarde gevormd.

CAK - Eigen bijdragen

De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Liquide middelen

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale of contante waarde en worden gevormd indien sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.

- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van de kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Kosten voor groot onderhoud worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Hieronder vallen alle van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, niet meer gestort worden in de voorzieningen, maar gerubriceerd worden als vooruit ontvangen bedragen onder de overlopende passiva.

Vakantiegeld van de sociale uitkering

De kosten van bijstandsuitkeringen worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Met betrekking tot het opgebouwde vakantiegeld behorende bij deze uitkeringen wordt geen reservering per balansdatum getroffen maar deze lasten worden toegerekend aan de periode waarin uitbetaling ervan plaatsvindt. Dit met inachtneming van de systematiek zoals gebaseerd op het verwerken van verplichtingen uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is buiten de telling van de balans het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In paragraaf 7 Financiering van het jaarverslag is een verloopoverzicht en nadere toelichting opgenomen.

Gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds worden verantwoord op basis van de laatste accresmededeling in het boekjaar, uitgezonderd uitkeringen op basis van realisatie cijfers. Deze worden verantwoord op basis van de realisatie.

Toerekening van baten en lasten aan programma's en taakvelden

Baten en lasten die direct betrekking hebben op het programma of taakveld worden direct verantwoord. Personeelskosten worden op basis van de geraamde of soms werkelijk uren toegerekend aan de programma's en taakvelden. Overige apparaatskosten worden toegerekend aan de programma's en taakvelden op basis van de geraamde kosten.

Toelichting op de balans

0. Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2020.

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2020
0. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	15.298	0	0	-578	14.720

De specificatie van de bijdragen aan activa in eigendom van derden is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020
Nieuwbouw Pantarijn en uitbreiding	14.634
Investeringsbijdrage kleedkamers sportpark De Zoom	86

1. Materiële vaste activa

De specificatie van de post materiële vaste activa naar soort activa is hieronder weergegeven.

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
1a. Overige investeringen met economisch nut	41.368	42.545
1b. Overige investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.827	12.207
1c. Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	14.548	13.132
Totaal	67.743	67.884

1a. Overige investeringen met een economisch nut

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Gronden en terreinen	4.649	4.655
Woonruimten	0	1
Bedrijfsgebouwen	27.206	28.149
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.854	5.150

Vervoersmiddelen	331	416
Machines, apparaten en installaties	3.400	3.104
Overige materiële vaste activa	928	1.071
Totaal	41.368	42.545

De gronden en terreinen betreffen diverse stukken grond, met name met betrekking tot sport, gemeentelijke organisatie en onderwijs. De bedrijfsgebouwen betreffen investeringen in diverse gemeentelijke panden, waaronder huisvesting organisatie, sport, cultuur/welzijn en onderwijs.

De grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreffen onder andere investeringen in haven en sport.

De vervoersmiddelen betreffen voor het grootste gedeelte investeringen in het Lexkesveer. De machines, apparaten en installaties bestaan hoofdzakelijk uit investeringen in automatisering en apparatuur, technische installaties van het zwembad en begraafplaats en parkeerautomaten. Bij investeringen materiële vaste activa wordt ter dekking van de toekomstige kapitaallasten een claim gelegd op de reserve dekking kapitaallasten investeringen en hiervoor is op 31 december 2020 een bedrag van ruim € 7 miljoen beschikbaar.

Van de gronden en terreinen is voor € 510.836 in erfpacht uitgegeven.

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investeren	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	4.655	0	0	-6	0	0	4.649
Woonruimten	1	0	0	-1	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	28.148	638	0	-1.540	0	-40	27.206
Grond-, weg-, waterb. werken	5.150	0	0	-296	0	0	4.854
Vervoersmiddelen	416	0	0	-85	0	0	331
Machines, apparaten en installaties	3.104	998	0	-701	0	-1	3.400
Overige materiële vaste activa	1.071	0	0	-143	0	0	928
Totaal	42.545	1.636	0	-2.772	0	-41	41.368

De belangrijkste in het boekjaar gedane (des)investeringen staan naar soort activa in onderstaand overzicht vermeld. Hierbij is per saldo een grensbedrag van € 100.000 aangehouden en derhalve worden alleen de investeringen, die genoemd bedrag overschrijden, genoemd.

Bedrijfsgebouwen (x €1.000)	Investering	Desinvestering
VVI dakafwerking Nudepark 85 Stadswerf	174	-
Verduurzaming sporthal de Aanloop	139	-

Machines, apparaten en installaties (x €1.000)	Investering	Desinvestering
TI werkplekvoorziening vervangen hardware	364	-
TI netwerk en servers vervanging hardware	575	-

1b. Overige investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

In de onderstaande tabel is het verloop van de boekwaarde opgenomen van de overige investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg-, waterb. werken	12.207	149	0	-529	0	0	11.827

De belangrijkste in het boekjaar gedane investering is vervanging van de riolering Gerdesstraat € 96.600

1c. Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut is als volgt:

Investeringen met maatschappelijk nut voor 2017

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg-, waterb. werken	10.837	0	0	-513	0	0	10.324

Investeringen met maatschappelijk nut vanaf 2017

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg-, waterb. werken	2.295	2.099	0	-151	0	-19	4.224

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

Hierbij is een grensbedrag van circa € 100.000 aangehouden en derhalve worden alleen de investeringen genoemd die per saldo dit bedrag overschrijden.

Grond- weg-, en waterbouwkundige werken (x €1.000)	Investering	Desinvestering
2017 Fietsroute Tarthorst	110	-
2018 Fietsroute Haarweg-Rooseveltweg	592	-
CA-MJB 19-22 Veilige logische aantrekkelijke fietsroutes	1.047	-

2. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(x €1.000)	Boekwaar de 01-01-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaar de 31-12-2020	Voorziening	Balanswaar de 31-12-2020
2a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	963	0	0	0	963	0	963
2c. Overige langlopende leningen	5.345	35	-90	-113	5.177	0	5.177
Totaal	6.308	35	-90	-113	6.140	0	6.140

2a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De belangrijkste deelnemingen zijn:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020
Aandelen Afvalcombinatie	847
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	114

2b. Overige langlopende leningen

De overige langlopende leningen hebben betrekking op: een hypothecaire leningen aan ambtenaren, de regeling inzake fietsenplan, een lening aan de Openbare Bibliotheek, een lening aan de SVN en leningen in het kader van het Energiefonds. Gemeente Wageningen is deelnemer in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland. Hiertoe heeft de gemeente een eigen fonds binnen SVN geopend waaruit leningen worden verstrekt die bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van de fysieke woon- en leefomgeving. Vanaf 2018 worden er hier binnen ook leningen verstrekt in het kader van de Stimuleringslening Duurzaamheid Woningen. Vanaf 2020 worden er hier binnen tevens leningen verstrekt in het kader van de Stimuleringslening Toekomstbestendig wonen. Over het bij SVN uitgezette geld wordt door de gemeente een beperkte rente ontvangen, waarvan de beheerskosten van SVN worden betaald. Het resterende saldo, over 2020 € 13.899, wordt jaarlijks toegevoegd aan de uitgezette gelden. Vanaf 2018 worden in het kader van het Energiefonds ook leningen verstrekt. In 2020 is er voor in totaal € 26.950 aan leningen verstrekt in het kader van het Energiefonds. In 2020 is het faillissement van 't Venster afgehandeld en is de in 2015 verstrekte lening ad € 90.000 aan 't Venster gedesinvesteerd.

3. Voorraden

De specificatie van de post voorraden is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
3a. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.531	1.571
Af: voorziening verliesgevende grondexploitaties / lagere marktwaarde	-926	-796
Subtotaal onderhanden werk (b)	605	775
3b. Gereed product en handelsgoederen	1.051	1.043
Subtotaal gereed product (d)	1.051	1.043
Totaal generaal voorraden (a+b+c+d)	1.656	1.818

In de grondexploitaties is rekening gehouden met de rekenrente van 2,0%. Tevens is rekening gehouden met 2% kostenstijging en 0% opbrengstenstijging. De disconteringsvoet bedraagt 2,0% conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

13a. Bouwgronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk) kan het volgende overzicht worden weergegeven:

Conform de BBV stelselregel maken we een onderscheid tussen de actieve en faciliterende Onderhanden werk locaties:

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(x € 1.000) Actief	Boekwaarde 01-01-2020	Correctie verschil	Overhev. vanuit NIEGG	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening verlies- latend complex	Balansw aarde 31-12- 2020
DMP-terrein	-156	0	0	15	0	0	-141	0	-141
Costerweg	918	0	0	37	0	0	955	149	806
Buurtseweg/ Ireneschool	760	23	0	62	140	0	682	777	-95
Subtotaal	1.522	23	0	114	140	0	1.496	926	570
Faciliterend									
Costerweg	25	0	0	9	0	0	34	0	34
Subtotaal	25	0	0	9	0	0	34	0	34

Totaal	1.547	23	0	123	140	0	1.530	926	604
---------------	--------------	-----------	----------	------------	------------	----------	--------------	------------	------------

(x € 1.000) Actief	Balanswaarde 31-12-2020	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)
DMP-terrein	-141	103	89	-127	-127
Costerweg	806	37	727	100	114
Buurtseweg/Ireneschool	-95	176	111	747	747
Subtotaal	570	316	927	720	734
Faciliterend					
Costerweg	34	9	182	25	29
Subtotaal	34	9	182	25	29
Totaal	604	325	1.109	745	763

De voorziening voor verlieslatende complexen is bepaald aan de hand van de contante waarde van het betreffende complex. De gecumuleerde eindwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedraagt € 796.000.

3b. Gereed product en handelsgoederen

Bij de vastgestelde Programmabegroting 2020-2023 is in programma 8. Wonen (zie bladzijde 89) besloten om een aantal gemeentelijke panden c.q. locaties af te stoten. Het gaat om panden die niet langer noodzakelijk zijn voor de beleidsdoelen. Het gaat om de woonhuizen Nude 25 en Nude 27, de theekoepel aan de Niemeijerstraat 21a, het stadskantoor, Olympiaplein 1 en Ireneschool aan de Rooseveltweg.

In het kader van de ombuigingen is in de Programmabegroting 2020-2023 onder programma 8. Wonen een overzicht opgenomen van de te verkopen vastgoed: Haarweg 14, Dudoklaan 6, Piet Bakkerstraat 5-7, Generaal Foulkesweg 110, Hyacintenstraat 18, Marijkeweg 31. Churchillweg 1, Wilhelminaweg 1, Wilhelminaweg 3, Wilhelminaweg 3a, Stationsstraat 86, Stationsstraat 88 en Nolenstraat 3. In 2020 is de woning Nude 27 verkocht.

Op basis van de notitie BBV MVA Hoofdstuk 4.3 dienen deze panden overgebracht te worden van de balanspost Materiële vaste activa naar Voorraden (Handelsgoederen).

De specificatie van deze panden is als volgt:

Boekwaarde ultimo	Boekwaarde 31-12-2020
Nude 25	1
Niemeijerstraat 21a	43
Haarweg 14	441
Dudoklaan 6	83
Piet Bakkerstraat 5-7	-
Gen. Foulkesweg 110	-

Hyacintenstraat 18,	-
Marijkeweg 31	-
Churchillweg 1	31
Wilhelminaweg 1/ Gen. Foulkesweg 42a	285
Wilhelminaweg 3	-
Wilhelminaweg 3a	38
Stationsstraat 82-84	-
Stationsstraat 86	-
Stationsstraat 88	-
Nolenstraat 3	14
Rooseveltweg 350 (Ireneschool)	107
Totaal	1.043

Verder maken de voorraden eigen verklaringen en VVV-bonnen onderdeel uit van deze balanspost.

4. Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
4a. Vorderingen op openbare lichamen	4.238	4.247
4b. Rekening-courant verhouding met het Rijk	6.962	2.149
4c. Overige vorderingen	3.286	3.946
Totaal	14.486	10.342

4a. Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan hoofdzakelijk uit vorderingen op de belastingdienst. Dit betreft voor een groot deel compensabele BTW en suppletie omzet BTW. Die wordt jaarlijks per 1 juli ontvangen. Voor 2020 komt een bedrag van bijna € 4,2 miljoen voor compensatie in aanmerking tegenover ruim € 4,2 miljoen over 2019.

4b. Rekening-courant verhouding met het Rijk

Met het invoeren van Schatkistbankieren is de gemeente verplicht overtollige liquide middelen aan te houden bij het Rijk. In het BBV zijn regels opgenomen over het rapporteren over (het gebruik van) het drempelbedrag in de jaarrekening.

In onderstaande tabel is het drempelbedrag en het gebruik daarvan per kwartaal opgenomen (bedragen x € 1.000).

(x €1.000)	Verslagjaar			
Drempelbedrag	774			
	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	326	404	479	472
Ruimte onder het drempelbedrag	447	370	294	302
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag	Verslagjaar			
Begrotingstotaal verslagjaar	103.144			
Deel van het begrotingstotaal =<€ 500 miljoen	103.144			
Deel van het begrotingstotaal >€ 500 miljoen	-			
Drempelbedrag	774			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	29.681	36.726	44.099	43.425
Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	326	404	479	472

4c. Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Vorderingen belastingdebiteuren	757	1.301
Vorderingen debiteuren sociale zaken (inclusief borgstellingen)	2.125	2.106
Overige vorderingen	1.638	1.844

Subtotaal vorderingen nominaal	4.520	5.251
Af: voorziening voor dubieuze debiteuren sociale zaken	-870	-870
Af: voorziening voor overige dubieuze debiteuren	-364	-434
Subtotaal voorzieningen voor oninbaarheid	-1.234	-1.304
Totaal	3.286	3.947

Vorderingen belastingdebiteuren

Hieronder zijn diverse vorderingen uit hoofde van gemeentelijke belastingen opgenomen.

Vorderingen debiteuren sociale zaken

Dit betreft diverse vorderingen uit hoofde van WWB-regelingen, IOAW, IOAZ en BBZ.

Overige vorderingen

Dit betreft alle overige vorderingen, waaronder die uit hoofde van gemeentelijke leges.

Voorziening voor dubieuze debiteuren sociale zaken

Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt voor de inbaarheid van de debiteuren sociale zaken. Indien nodig wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen.

Voorziening voor overige dubieuze debiteuren

Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt voor de inbaarheid van de overige vorderingen. Indien nodig wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen.

5. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2020
Banksaldi	604	530
Totaal	604	530

6. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
6a. De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		

- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	93	-
- overige Nederlandse overheidslichamen	19	-
6b. Overige nog te ontvangen bedragen	2.458	2.277
6c. Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	764	718
Totaal	3.334	2.995

6a. De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Het Rijk:

(x €1.000)		Saldo 1-1-2020	Toevoegingen	Ontvangsten	Saldo 31-12-2020
Vergoeding adreskwaliteit 2020	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens	0	14	0	14
Compensatie kwijtschelding huren Sport	Ministerie VWS	0	57	0	57
Specifieke uitkering OAB	Ministerie van OCW	0	22	0	22
Totaal		0	93	0	93

Overige Nederlandse overheidslichamen:

(x €1.000)		Saldo 1-1-2020	Toevoegingen	Ontvangsten	Saldo 31-12-2020
POP3	Provincie Gelderland	0	19	0	19
Totaal		0	19	0	19

6b. Overige nog te ontvangen bedragen

De specificatie van de nog te verhalen bedragen is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Nog niet vervallen bedragen ter zake rente geldlening t/m 31-12	27	28
Werkvoorschot Stichting 4/5 mei	70	70

Nog op te leggen belastingaanslagen (Afval, OZB, grafonderhoud en reclamebelasting)	109	64
Nog te ontvangen precario kabels en leidingen	1.500	1.514
Loonkostensubsidie 2018	0	30
Verr groepsdetachering WSW Asito 2019	0	34
WSW Detacheringsopbrengst Groen 2019	0	76
Nog te ontvangen huur De Vlinder	0	131
Jaarlijks grafonderhoud 2019	0	50
Rijksvergoeding Bbz 2019	21	21
Nog te verhalen kosten inz sloop, asbestsanering Grebbedijk 6	51	51
Nog te ontvangen subsidie project Vertrouwen Werkt 2019	0	42
Loonkostensubsidie Nieuw beschut 2019	0	39
Lage InkomensVoordeel Wsw 2019	0	63
Compensatie transitievergoeding Jansen- de Haan	46	46
Dividend BNG 2019	64	0
Eindafrekening 2e tranche ESF 2014-2020	153	0
Nog te ontvangen huur Nude 27	15	0
Nog te ontvangen dwangbevelen	20	0
Lage Inkomens voordeel WSW 2020	58	0
Vergoeding 2020 groepsdetachering SDO/MOBA; Asito; Blueview	33	0
WSW Detacheringsopbrengst Groen 2020	54	0
Jaarlijks grafonderhoud 2020	52	0
Loonkostensubsidie Nieuw beschut 2020	62	0
Plankosten AC1 Parkeeronderzoek	90	0
Detacheringsopbrengsten Blueview 2020	41	0
Overige(n) nog te verhalen posten	-8	18
Totaal	2.458	2.277

Rente geldlening

De rentevervaldatum van enkele geldleningen ligt in de loop van een boekjaar. Om die reden ontstaat per balansdatum een vordering die in de loop van 2021 op het moment van de rentevervaldatum wordt ontvangen.

Werkvoorschot Stichting 4/5 mei

In het verleden is een voorschot verleend aan de Stichting 4/5 mei. Deze wordt jaarlijks verlengd en zal worden terugontvangen bij het beëindigen van de activiteiten.

Nog te ontvangen precario kabels en leidingen

Bij invoering van de precariobelasting op kabels en leidingen in een gemeente starten de maatschappijen en organisaties die worden aangeslagen vaak een juridische procedure hiertegen. We zijn ervan overtuigd dat we de precario rechtmatig kunnen opleggen, maar 100% zekerheid bestaat niet. Hiertoe is een risicobedrag opgenomen in Paragraaf 1.

6c. Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

De vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen bedraagt in 2020 (€ 0,8 mln).

7. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Algemene reserve	4.677	6.158
Bestemmingsreserves	33.129	32.265
Gerealiseerd resultaat 2019	-	457
Gerealiseerd resultaat 2020	6.870	-
Totaal	44.676	38.880

Het verloop van de reserves in 2020 wordt in onderstaand overzicht per rubriek weergegeven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Bestemming resultaat	Verminderingen	Verminderingen ivm afschrijving activa	Overige vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserve	6.158	-2.382	287	0	1.188	4.677
Bestemmingsreserve	32.265	2.839	5.519	273	3.817	33.129
Gerealiseerd resultaat 2019	457	-457	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat 2020	0	6.870	0	0	0	6.870
Totaal	38.880	6.870	5.806	273	5.005	44.676

Resultaat 2019

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 (met een positief saldo van afgerond € 457.000) is door de Raad op 14 juli 2020 besloten om een bedrag van afgerond € 638.000 aan restant budgetten over te hevelen naar het dienstjaar 2020. Tevens is besloten om € 1.848.000 te storten in de reserve Proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt, € 227.000 te storten in de algemene bestemmingsreserve voor energieloketten en transitievisie warmte en € 125.000 voor de inzet van een deel voor verkeersoplossingen in het gebied Olympiaplein te storten in de algemene

bestemmingsreserve Het resterend nadelig saldo van € 2.382.000 is te dekken voor € 154.000 uit de onbestemde reserve en € 2.228.000 te dekken uit de reserve kapitaal zonder bestemming.

Resultaat 2020

Het voordelig resultaat over het jaar 2020 bedraagt € 6.870.434.

Rentetoevoeging

Met ingang van 2019 wordt er geen bespaarde rente meer gehanteerd en wordt er geen rente meer toegevoegd aan de reserves.

Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Dit overzicht is als bijlage in de jaarrekening opgenomen. Van een alle reserves worden, conform BBV artikel 54.1, onderstaand de aard, reden en de mutaties weergegeven:

Kapitaal zonder bestemming

De reserve is niet vrij besteedbaar en dient als belangrijkste buffer in de financiële huishouding van de gemeente.

Mutaties 2020:

Bij de Jaarrekening 2019 is besloten dat het resterend nadelig saldo voor € 2.228.000 te dekken uit deze reserve. In 2020 heeft deze onttrekking plaatsgevonden.

Conform besluitvorming Kadernota 2013, 2014 en 2015 is in 2020 de opbrengst van snippergroen van € 38.000 gestort in deze reserve.

Onbestemde reserve

De onbestemde reserve dient als belangrijkste buffer in de financiële huishouding van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt in belangrijke mate door de onbestemde reserve bepaald.

Mutaties 2020:

Bij de begroting 2019 is besloten het nadelig saldo van jaarschijf 2020 van € 207.118 te onttrekken uit de onbestemde reserve.

Bij de Jaarrekening 2019 is besloten dat het resterend nadelig saldo voor € 154.000 te dekken uit deze reserve. Conform raadsbesluit Verkabeling van hoogspanningsverbindingen uit 2018 zijn de in 2020 betaalde kosten van € 80.000 onttrokken uit de onbestemde reserve. In ditzelfde raadsbesluit is besloten bij verkoop van de betreffende panden (Nude 25 en 27) per pand € 50.000 te storten in de onbestemde reserve. In 2020 is Nude 27 verkocht en € 50.000 gestort in deze reserve. Bij de vaststelling van de Begroting 2020 is besloten dat in 2020 € 1.1 mln onttrokken werd uit de reserve Precariobelasting en gestort zal worden in de onbestemde reserve. Deze storting heeft ook in 2020 plaatsgevonden.

Reserve bodemsanering

Deze bestemmingsreserve dient voor het bekostigen en/of voorfinancieren van bodem- en grondwatersaneringen.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Onderhoud haven

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor een gelijkmatige ontwikkeling van tarieven in de haven. Als gevolg hiervan vindt egalisatie van de exploitatieresultaten van de haven plaats en opvang van onrendabele investeringen.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 4.000 onttrokken ter dekking van het nadelig exploitatieresultaat.

Algemene reserve grondexploitatie

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor uitvoering van ruimtelijke plannen binnen de financiële kaders. Voor- en nadelen van grondexploitatie lopen via deze reserve.

Mutaties 2020:

De stortingen van in totaal € 199.000 in de algemene reserve grondexploitaties hebben te maken met winstgevendende projecten waarvan de winsten zijn door gevloeid naar de reserve. Ook zijn de vrijgevallen verliesvoorzieningen, als gevolg van verbeterde resultaten, gestort in de reserve.

De onttrekkingen van in totaal € 683.000 uit de reserve hebben te maken met dekking van

verliezen van verlieslatende grondexploitaties. Ook hebben de onttrekkingen te maken met de kosten voor algemene zaken en ontwikkeling van beleid en strategie.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor de uitvoering van overstijgende investeringen in de infrastructuur van ruimtelijke plannen binnen de financiële kaders.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er vanuit een aantal projecten stortingen plaatsgevonden van in totaal € 560.000. Conform de ombuiging in Begroting 2020 is er € 300.000 onttrokken. Tevens is er € 301.000 onttrokken ten behoeve van het project Kortenoord.

Algemene bestemmingsreserve

In deze reserve zijn een groot aantal, meestal kleinere claims, ondergebracht, die niet uit andere meer specifieke reserves gedekt kunnen worden.

Mutaties 2020:

Vanuit het resultaat 2019 is € 638.000 gestort voor de over te hevelen budgetten, € 227.000 gestort voor energieloketten en transitievisie warmte en € 125.000 gestort voor verkeersoplossingen in het gebied Olympiaplein.

In totaal is er € 968.000 onttrokken in 2020 voor met name de overgehevelde budgetten uit 2019 en diverse claims uit eerdere jaren.

Dekking kapitaallasten investeringen

De reserve is bedoeld voor dekking van kapitaallasten van investeringen voor dat deel waarvan de investeringen zijn gedekt uit reserves.

Mutaties 2020:

In totaal is er € 273.000 onttrokken ter dekking van kapitaallasten van diverse investeringen.

Reserve parkeergelden

Het doel van de reserve is het egaliseren van exploitatieresultaten van parkeren.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve ecologisch groenbeheer

Deze reserve dient ter dekking van de kosten van het omvormen van openbaar groen van natuurlijk naar ecologisch..

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve A-ervanging Automatisering

Deze heeft tot doel de financiering van de vervanging van bestaande automatisering.

Mutaties 2020:

Vanwege het positieve exploitatieresultaat is er € 140.000 gestort in deze reserve.

Reserve hoofdinfrastructuur wegen

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van vervanging en reconstructie van wegen van de hoofdinfrastructuur.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 284.000 onttrokken ter dekking van kapitaallasten van oude investeringen. Conform begroting 2020 is er € 357.000 gestort.

Reserve onderhoud verhardingen

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van kosten van onderhoud van verhardingen

Mutaties 2020:

Vanwege het negatieve resultaat op onderhoud verhardingen is er € 174.000 onttrokken en door een positief resultaat op het onderdeel nutsbedrijven en derden is er € 48.000 gestort.

Reserve kunstgrasvelden

Deze reserve dient als dekking voor Toekomstige vervanging van kunstgrasvelden op sportpark Van Ketwich Verschuur, De Zoom en De Bongerd.

Mutaties 2020:

Conform begroting 2020 is er € 49.000 gestort in de reserve. Dit betreft het gemeentelijk aandeel voor de vervanging en onderhoud van de kunstgrasvelden

Reserve ISV reserve bodem

Deze reserve dient als dekking van kosten in verband met uitvoering van projecten uit het meerjarenontwikkelingsprogramma stedelijke vernieuwing.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve wachtgeld huidige bestuurders

De reserve is ingesteld om eventuele wachtgeldverplichting bij het vertrek van de huidige bestuurders te kunnen opvangen.

Mutatie 2020:

Conform begroting 2020 is er € 50.000 gestort in de reserve.

Reserve egalisatie bouwleges

De reserve is ingesteld voor het egaliseren van het jaarlijkse overschot of tekort op de bouwleges.

Mutaties 2020:

Vanwege het positieve resultaat op de ontvangen bouwleges is er € 1.103.000 gestort in de reserve.

Reserve revolving fund verduurzaming vastgoed

Doel van deze reserves is om een versnelling te geven aan de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed in relatie tot de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn.

Mutaties 2020:

Conform de nota Reserves en voorzieningen is er in 2020 in totaal € 34.000 gestort. Dit is het bedrag dat in 2020 behaalt is als besparing aan energiekosten als gevolg van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Egalisatiereserve BOR & facilitaire zaken

Deze reserve dient als dekking van de kosten kleinere vervangingsinvesteringen en groot onderhoud, die voorheen in de meerjarenonderhoudsplannen waren opgenomen.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 53.000 gestort vanwege het positieve exploitatieresultaat. In totaal is er € 269.000 onttrokken voor met name het baggeren van de watergangen, stroomvoorziening Markt en groot onderhoud Lexkesveer.

Reserve mobiliteitsfonds

De Verordening Mobiliteitsfonds Wageningen 2016 regelt het bestaan en het gebruik van het Mobiliteitsfonds. Het Mobiliteitsfonds is een reserve welke alleen besteed kan worden aan projecten die betrekking hebben op de onderwerpen bereikbaarheid en parkeren van de auto en de fiets. De projecten/maatregelen hebben ten doel de bereikbaarheid van Wageningen te verbeteren, door een wijziging van de parkeervraag, het parkeeraanbod of het mobiliteitsgedrag (minder autogebruik) tot stand te brengen, alsmede het autogebruik te beperken of te reguleren en het fietsgebruik te stimuleren.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 8.000 gestort, dit zijn de ontvangen compensatiebedragen voor het niet (voldoende) realiseren van parkeerplaatsen op eigen terrein.

Reserve Precariobelasting

Het doel en besteding van deze nieuwe reserve is het terugbetaling aan maatschappijen en organisaties indien na juridische procedures dit noodzakelijk zou blijken te zijn en/of in te zetten voor geleidelijke afbouw vanaf het moment dat deze precario eindigt en/of mogelijke compensatie voor hogere rekeningen van maatschappijen en organisaties die burgers en bedrijven mogelijk ontvangen vanwege deze precariobelasting en/of investeringen waaronder verduurzaming vastgoed.

Mutaties 2020:

Conform de begroting 2020 is er € 900.000 gestort.

Bij de vaststelling van de Begroting 2020 is besloten dat in 2020 € 1.1 mln onttrokken zal worden uit deze reserve en gestort zal worden in de onbestemde reserve en er € 55.000 onttrokken zal worden n.a.v. het schrappen van een tweetal bezuinigingen. Deze onttrekkingen hebben ook in 2020 plaatsgevonden. Verder is er conform begroting 2020 € 500.000 onttrokken uit de reserve.

Reserve Proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt

Deze reserve is ingesteld ter de dekking van proceskosten door derden en de kosten van maatregelen voor het aardgasvrij maken van de Benedenbuurt.

Mutaties 2020:

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2019 is besloten om € 1.848.000 te storten in deze reserve. In 2020 zijn er voor in totaal € 242.000 aan kosten gemaakt voor dit project en dit bedrag is derhalve ook onttrokken uit deze reserve.

Reserve Bereikbaar Wageningen

Deze reserve dient als dekking voor investeringen rondom Beter Bereikbaar Wageningen (BBW) om de bereikbaarheidsprobleem van Wageningen op te lossen.

Mutaties 2020:

Conform begroting 2020 is er € 550.000 onttrokken en € 300.000 gestort in deze reserve.

8. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht per rubriek weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen	Aanwending	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorziening wachtgeld ivm bestuurders	857	242	134	0	965
Voorziening wachtgeld ivm bezuiniging	139	22	86	0	75
Voorziening 't Venster	118	0	0	65	53
Voorziening liquidatie Permar WS	600	0	350	134	116
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's	1.714	264	570	199	1.209
Voorziening onderhoud begraafplaats	400	0	54	0	346
Voorziening riolering	3.716	194	0	0	3.910
Door derden bekleemde middelen met specifieke aanwendingsrichting	4.116	194	54	0	4.256
Totaal	5.830	458	624	199	5.465

Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Dit overzicht is als bijlage in de jaarrekening opgenomen. Van de voorzieningen wordt onderstaand de aard en de mutaties weergegeven:

Voorzieningen (voormalig) bestuurders en wachtgeld ambtenaren

Betreft voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. Doel hiervan is de komende jaren de kosten van wachtgeldverplichtingen voormalige bestuurders en ambtenaren te kunnen voldoen. Tevens is de voorziening (voormalig) bestuurders bedoeld voor de niet verzekerde risico's ten aanzien pensioenaanspraken van (voormalig) wethouders, omdat de gemeente wettelijk eigen risicodragers is.

Mutaties 2020:

Voorziening (voormalig) bestuurders: Bij de jaarrekening 2020 is geconcludeerd dat, volgens de door de pensioenfondsen gehanteerde waarderingsgrondslagen, een toevoeging benodigd was van € 242.000. In 2020 is € 134.000 aangewend voor wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders.

Voorziening wachtgeld ambtenaren: Bij de jaarrekening 2020 is geconcludeerd dat een toevoeging benodigd was van € 22.000. Ter dekking van de wachtgeldverplichtingen in 2020 is een bedrag van € 86.000 ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening 't Venster

Op 14 maart 2017 is door de rechtbank Gelderland de Stichting Centrum voor Kunstzinnige Vorming 't Venster in staat van faillissement verklaard. Door deze uitspraak is het onzeker geworden of de gemeente de in 2015 verstrekte achtergestelde lening zal terug ontvangen. Daarnaast heeft de gemeente in het verleden zich ook garant gesteld voor een geldlening die aan 't Venster is verstrekt voor de bouw van een zaal. Door de onzekerheid of de gemeente deze bedragen terug ontvangt is een voorziening van € 208.000 ten laste van het resultaat van 2016 gevormd.

Conform de voorschriften BBV is een deel van de voorziening op de actief zijde van de balans in mindering gebracht op de geldlening.

Mutaties 2020:

In 2020 is het faillissement afgewikkeld en is € 90.000 aangewend ter dekking van de niet ontvangen verstrekte lening aan 't Venster. Tevens is er € 65.000 vrij gevallen.

Voorziening liquidatie Permar WS

In verband met de liquidatie van de GR Permar is een liquidatieplan opgesteld. Permar WS heeft voor de liquidatiekosten een voorziening in de jaarrekening 2016 opgenomen. Voor het aandeel van de gemeente Wageningen in de liquidatiekosten is daarom een voorziening liquidatie Permar getroffen.

Mutaties 2020:

In 2020 is € 350.000 aangewend voor afrekeningen. Bij de jaarrekening 2019 is geconcludeerd dat een bedrag van € 134.000. kan vrijvallen.

Voorziening onderhoud begraafplaats

Betreft een voorziening door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending. Doel is het dekken van de kosten beheer van graven waarvan het grafonderhoud voor een reeks jaren is afgekocht.

Mutaties 2020:

In 2020 is € 54.000 aangewend voor het beheer van graven.

Voorziening riolering

Naar aanleiding van de notitie Riolering van de commissie BBV is de bestemmingsreserve Riolering geclassificeerd als een voorziening conform artikel 44 lid 2, door derden beklemde middelen. Doel van de voorziening is een evenwichtig te creëren in het verloop van de tarieven in relatie tot de te plegen investeringen.

Mutaties 2020:

Vanuit de exploitatie 2020 is een bedrag van € 194.000 gestort in deze voorziening.

9. Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden en het verloop in 2020 is als volgt:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	Saldo 01-01-2020	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2020
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen e.d.	-	-	-	-
- Binnenlandse banken e.d.	39.198	0	2.765	36.433
Waarborgsommen	46	4	-	50
Totaal	39.244	4	2.765	36.483

De totale rentelast van de onderhandse leningen voor het jaar 2020 bedraagt €1,7 mln. (2019 € 1,8 mln).

10. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	-
10a. Overige kasgeldleningen	8.500	14.000
10b. Banksaldi	153	67
10c. Overige schulden	5.536	5.952
Totaal	14.189	14.519

10a. Overige kasgeldleningen

Dit betreft de bij de BNG aangetrokken kasgeldlening (€ 8,5 mln.).

10b. Banksaldi

Dit betreft de debetsaldi op drie bankrekeningen bij de BNG.

10c Overige schulden

De overige schulden betreffen onder andere de crediteuren (€ 1,7 mln), nog te betalen bedragen aan zorgaanbieders (€ 1,2 mln) en af te dragen sociale lasten en pensioenpremies over december (€ 2,2 mln).

11. Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
11a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.213	4.869
11b. De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	2.602	585
- overige Nederlandse overheidslichamen	30	162
11c. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.024	995
Totaal	7.869	6.611

11a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Dit betreft onder andere de uitkeringen sociale zaken over december 2020, die worden altijd achteraf in het volgende jaar betaald (€ 1,9 mln), nog uit te keren Bonus Welsaam 2020 (0,4 mln.) en nog af te dragen loonbelasting over december 2020 (0,4 mln.)

Tevens zijn de kostenverhaallocaties hierin opgenomen. De kostenverhaallocaties grondexploitatie zijn projecten die geïnitieerd zijn door derden, waarbij de gemeente enkel kaders stelt en de partijen faciliteert bij de ontwikkeling. De gemeente bezit in deze locaties dus geen gronden maar verhaalt de gemaakte kosten op de partijen middels zogenaamde anterieure contracten. Van de kostenverhaallocaties kunnen de volgende overzichten worden weergegeven:

Bedragen x1000	Boekwaarde 01-01-20	Vermeerderingen	Verminderingen	(voorl.) resultaat	Boekwaarde 31-12-20	Cum. voorz lagere marktvrde	Balanswaarde 31-12-20
Totaal diverse projecten	-78	852	-725	-47	2	-703	-701

De kostenverhaallocaties zijn geactualiseerd. De voorziening voor verlieslatende complexen is bepaald aan de hand van de eindwaarde van het betreffende complex. De gecumuleerde eindwaarde van de kostenverhaallocaties bedraagt € 703.000.

Projecten Patrimonium, 3e kwadrant zuidelijke bouwstrook en Unilever zijn afgesloten. Dit levert een positief resultaat op van € 47.000. Dit resultaat is naar de reserve grondexploitatie geboekt.

De boekwaarde KVL 31-12-2020 ingedeeld naar betreffende BBV categorieën:

€ 79.899 Nog te verrekenen posten: kosten die nog niet zijn gezekeerd, én waarvoor het onzeker is of deze middels een contract of exploitatieplan kunnen worden verhaald

€ -81.863 Verhaalbare kosten: kosten die gezekeerd zijn middels een contract.

€ -1.964 Totaal

€ 1.341.978 Vooruit ontvangen bedragen KVL
 € -1.343.942 Geactiveerde kosten (nog te verhalen)
 € -1.964 Totaal

11b. De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Het Rijk:

(x €1.000)		Saldo 01-01- 2020	Toevoe- gingen	Aan- wending	Saldo 31-12- 2020
Rijksbijdrage BBZ	Ministerie Soc. Zaken	10	0	10	0
Subsidie POP3	RVO	15	0	15	0
Subsidie Advies circulair inkopen trapliften	RVO	6	0	6	0
Specifieke uitkering SPUK	Ministerie VWS	554	375	653	276
Specifieke uitkering aankoop voor woningen onder hoogspanningsverbinding Nude 27	Ministerie van Economische Zaken en klimaat	0	429	6	423
Subsidie MKB-deal verduurzamen, versterken en verbinden Regio Foodvalley	Ministerie van Economische Zaken en klimaat	0	326	0	326
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)	Ministerie van SZW	0	4.655	3.172	1.483
Subsidie regeling reductie energieverbruik	Ministerie van BZK	0	180	86	94
Totaal		585	5.965	3.948	2.602

Overige Nederlandse overheidslichamen:

(x €1.000)		Saldo 01-01- 2020	Toevoe- gingen	Aan- wending	Saldo 31-12- 2020
Stimulering goedkope woningbouw	Provincie Gelderland	78	0	78	0
Subsidie VVE Nolenstraat	Provincie Gelderland	20	0	20	0

Subsidie procesbegeleiding pionierswijk De Nude	Provincie Gelderland	31	0	16	15
Subsidie 2019 impuls biodiversiteit	Provincie Gelderland	7	0	6	1
Subsidie procesbegeleiding aanleg warmtenetten	Provincie Gelderland	25	0	11	14
Totaal		161	0	131	30

11c. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Dit betreft de vooruitontvangen bijdrage OHBA regeling. Hiervoor ontving de gemeente in 2016 van het COA € 530.262 ten behoeven van huisvestingsvoorzieningen voor basisonderwijs aan asielzoekers. Het restant ad € 493.123 zal in de toekomst worden aangewend voor onder andere de huur van leslokalen. Tevens betreft dit de Schuldhulpdienstverlening.

12. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Ingevolge het bepaalde in artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient in de toelichting op de balans inzicht te worden gegeven in de belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover die verplichtingen nog niet zijn opgenomen in een balanspost. Wat belangrijk is, staat ter beoordeling van de gemeente zelf.

Op dit moment beschikt de gemeente over een nog zeer kleine verplichtingenadministratie die verder in ontwikkeling is. In zijn algemeenheid kan wel gezegd worden dat de grootste en belangrijkste posten reeds in de balans zijn opgenomen, hetzij als voorzieningen, reserves, claims op reserves of onder de kortlopende schulden. Hieronder volgt een beknopte toelichting op een aantal belangrijke niet uit de balans blijvende verplichtingen. De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen.

De volgende inkoopverplichtingen hebben betrekking op de periode na ultimo 2020. Hierbij zijn alleen de verplichtingen opgenomen met een omvang groter dan de normbedragen voor Europese aanbestedingen.

- De (meerjarige) financiële inkoopverplichtingen bedragen circa € 7,5 miljoen.
- Voor diverse investeringsprojecten zijn contracten met aannemers afgesloten. Een toelichting op deze projecten is opgenomen in de toelichting van de vaste activa op de balans en/of de paragraaf grote projecten.
- Verder heeft de gemeente Wageningen diverse onderhoudscontracten, die vanwege aard (bestuurlijk/politiek niet relevant) en omvang niet afzonderlijk in deze paragraaf vermeld worden.
- Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke rechtspersonen borgstellingen of garantiestellingen zijn verstrekt (artikel 50 BBV).
- Daarnaast is in paragraaf 7 een overzicht opgenomen van de verstrekte garanties en borgstellingen.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Inleiding

In dit hoofdstuk is per programma een toelichting opgenomen van de financiële verschillen tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn tevens de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard. De opbouw bij elk product is als volgt:

- het verschil dat wordt aangegeven is het bedrag vóór bestemming (dus voor mutaties in reserves);
- vervolgens wordt dat verschil waar nodig toegelicht;
- tenslotte worden de reservemutaties voor zover nodig, toegelicht.
- kleinere verschillen worden niet toegelicht, ook niet als een totaalbedrag, zodat het totaal van de genoemde verschillen in de analyse mogelijk niet exact aansluit bij het genoemde totaalverschil.

Omdat dit mogelijk tot onduidelijkheid kan leiden geven we ten aanzien van de reservemutaties nog het volgende mee: een lagere onttrekking aan de reserve of hogere storting in de reserve is weliswaar voordelig voor die reserve, maar voor de exploitatie is dat een nadeel, omdat er een lagere inkomst op die exploitatie is. Het omgekeerde geldt uiteraard voor een hogere onttrekking of lagere storting; nadelig voor de reserve maar voordelig voor de exploitatie.

Programma 1 Bereikbaarheid

Overzicht baten en lasten programma 1

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do
210.00 WEGEN, STRATEN EN PLEINEN	0	-2.244	0	0	-2.244	29	-2.283	0	0	-2.254	29	-39	0	0	-11
211.00 VERKEERSMAATREGELEN	12	-855	0	0	-844	0	-991	0	0	-991	12	136	0	0	-147
214.00 PARKEERVOORZIENINGEN	1.222	-506	0	0	716	990	-504	0	0	486	-232	3	0	0	-230
223.00 VEERDIENSTEN	844	-723	0	0	121	589	-736	0	0	-147	-255	-13	0	0	-268
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.078	-4.329	0	0	-2.251	1.608	-4.514	0	0	-2.906	-470	185	0	0	-655
210.00 WEGEN, STRATEN EN PLEINEN	0	0	-357	367	11	0	0	-357	458	102	0	0	0	91	91
211.00 VERKEERSMAATREGELEN	0	0	-300	600	300	0	0	-300	600	300	0	0	0	0	0
214.00 PARKEERVOORZIENINGEN	0	0	-32	0	-32	0	0	-8	0	-8	0	0	24	0	24
223.00 VEERDIENSTEN	0	0	0	60	60	0	0	0	60	60	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	-689	1.027	339	0	0	-664	1.118	454	0	0	24	91	115
Gerealiseerd resultaat	2.078	-4.329	-689	1.027	-1.912	1.608	-4.514	-664	1.118	-2.453	-470	185	24	91	-540

210.00 Wegen, straten en pleinen

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 11.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De post onderhoud verhardingen laat een nadelig saldo zien van € 35.000. Dit verschil wordt veroorzaakt door € 143.000 aan lagere kapitaallasten, grotendeels veroorzaakt door de verlenging van de afschrijvingstermijn bij wegeaanleg van 25 naar 40 jaar. De reguliere kosten van wegenonderhoud laten een nadeel zien van € 174.000, welk bedrag wordt onttrokken uit de reserve onderhoud verhardingen. De kosten voor gladheidsbestrijding zijn als gevolg van de weersomstandigheden € 29.000 hoger uitgevallen dan begroot. Verder is op de post Coalitieakkoord toegankelijkheid stad etc. € 25.000 minder aan kapitaallasten uitgegeven dan begroot, omdat nog niet alle investeringen in uitvoering zijn. De post uitvoering verkeersbeleid laat een voordeel zien van € 29.000. Dit betreft de reclamevergoeding op bushalte hokjes (ABRI's). Deze vergoeding wordt in de toekomst ingezet voor de vervanging van de ABRI's.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 91.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Er is € 83.000 minder onttrokken uit de reserve hoofdinfrastructuur wegen vanwege lagere kapitaallasten bij het product wegen als gevolg van het verlengen van de afschrijvingstermijn bij wegeaanleg en er is € 174.000 meer onttrokken uit de reserve onderhoud verhardingen, omdat er in het verslagjaar meer aan wegenonderhoud is gedaan.

211.00 Verkeersmaatregelen

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 147.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het verschil op de post VRI's/Vecoms van €168.000 wordt veroorzaakt door de noodzakelijke spoedvervanging van het kabelbed op de kruising Lawickse Allee - Costerweg en enkele kleine ongeplande herstelwerkzaamheden aan andere VRI's. De overschrijding van het budget op de bebording van € 11.000 wordt veroorzaakt door het herplaatsen van 6 komborden die vernield en/of ontvreemd waren.

Verder is op de post coalitieakkoord ruim € 31.000 minder aan kapitaallasten uitgegeven dan begroot, omdat nog niet alle investeringen in uitvoering zijn.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

214.00 Parkeervoorzieningen

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 230.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De misgelopen parkeeropbrengsten als gevolg van corona heeft geresulteerd in een incidenteel nadeel van € 240.000. Voor de misgelopen opbrengsten zijn we reeds gedeeltelijk gecompenseerd door het rijk voor € 150.000. Deze compensatie is opgenomen in programma 12 onder het product 921.00 Algemene uitkering. Het is de verwachting dat we volledig gecompenseerd gaan worden. Bij de meicirculaire 2021 volgt hier duidelijkheid over.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 24.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Binnen het product parkeervoorzieningen wordt het resultaat gedoteerd of onttrokken uit de reserve. Omdat de misgelopen parkeeropbrengsten volledig zijn te verklaren als gevolg van corona en we hiervoor gecompenseerd worden vanuit het rijk is besloten dit jaar het negatieve resultaat niet te onttrekken uit de reserve.

223.00 Veerdiensten

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 268.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Als gevolg van corona is het aantal overtochten in 2020 een stuk lager geweest dan waar rekening mee is gehouden in de begroting. Dit heeft gezorgd voor een incidenteel nadeel inclusief de ombuiging meeropbrengsten kaartverkoop van € 222.000 op de opbrengsten bij het Lexkesveer. De ombuigingsmaatregel heeft € 3.000 minder opgebracht dan waar rekening mee is gehouden in de begroting, dit wijkt af van wat er in de RIB 21.0100402 is gecommuniceerd. De verklaring dat de ombuiging meeropbrengsten kaartverkoop bijna volledig is behaald maar er toch een tekort zit op de opbrengsten heeft te maken met de categorieën waarvan de tarieven zijn verhoogd. Zo zijn bijvoorbeeld de tarieven van een enkel kaartje voor fietsers verhoogd en zien we dat we dankzij de mooie zomer deze aantallen redelijk gelijk zijn gebleven, wat goed is voor de ombuiging. Echter zien we bij de 40-rittenkaarten voor fietsers, waarvan de tarieven niet zijn verhoogd dat deze door corona minder zijn verkocht (minder scholieren en werkende mensen).

Bij de ombuiging bijdrage Lexkesveer gemeente Overbetuwe is in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 50.000. In werkelijkheid is er een bijdrage vanuit de gemeente Overbetuwe gerealiseerd van € 25.000. Dit leidt tot een nadeel van € 25.000.

In 2017 zijn we overgestapt op groene brandstof waarmee we de CO2 uitstoot met 120.000 kilo per jaar reduceren. Deze brandstof is duurder dan 'reguliere' brandstof waardoor we een overschrijding zien van € 13.000.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

Programma 2 Economische ontwikkeling

Overzicht baten en lasten programma 2

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrekk ingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrekk ingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrekk ingen	Sal do
221.00 RIJNHAVEN	456	-426	0	0	30	427	-386	0	0	41	-29	40	0	0	11
310.00 MARKTEN	88	-67	0	0	20	79	-105	0	0	-26	-9	-38	0	0	-47
310.10 BEVORDERING HANDEL EN AMBACHT	16	-226	0	0	-210	11	-180	0	0	-169	-5	46	0	0	41
310.20 BEVORDERING BEDRIJFSVESTIGINGEN	0	-260	0	0	-260	0	-195	0	0	-195	0	65	0	0	65
830.00 GRONDEXPLOITATIE	411	-404	0	0	7	308	-322	0	0	-14	-103	82	0	0	-21
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	970	-1.383	0	0	-413	825	-1.188	0	0	-364	-146	195	0	0	49
221.00 RIJNHAVEN	0	0	0	15	15	0	0	0	4	4	0	0	0	-11	-11
310.00 MARKTEN	0	0	-5	0	-5	0	0	-5	0	-5	0	0	0	0	0
830.00 GRONDEXPLOITATIE	0	0	-52	45	-7	0	0	-176	190	14	0	0	-124	145	21
Mutaties reserves	0	0	-57	60	3	0	0	-181	194	14	0	0	-124	134	10
Gerealiseerd resultaat	970	-1.383	-57	60	-410	825	-1.188	-181	194	-350	-146	195	-124	134	60

221.00 Rijnhaven

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 11.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 11.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

310.00 Markten

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 47.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Als gevolg van corona zijn er incidenteel extra kosten gemaakt waar geen rekening mee is gehouden in de begroting. Er zijn twee stroomkasten bijgeplaatst in verband met uitbreiding van de markt naar de Vijzelstraat en het Salverdaplein (€ 24.000). Daarnaast is er door de uitbreiding van de markt een toiletvoorziening gehuurd wat heeft geleid tot een nadeel (€ 13.000). Op de opbrengsten is een nadeel ontstaan (€ 9.000), voornamelijk als gevolg van corona.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

310.10 Bevordering handel en ambacht

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 41.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Vanaf begin maart zijn geen inhuurkosten meer geweest ten behoeve van de inzet van een horeca BOA, wat een besparing heeft opgeleverd van € 17.000. In de inhuurovereenkomst met de gemeente Nijkerk was een crisisbeding opgenomen dat door Covid19 in werking is getreden, waardoor de bewuste horeca BOA weer volledig bij Nijkerk aan de slag is gegaan. Een vervangende BOA met horecabevoegdheid was door de ontstane crisis niet te vinden. Verder is de Visie op economie nog niet opgesteld als gevolg van een combinatie van omstandigheden, te weten door covid19 en vanwege het te doorlopen proces Nieuwe Toekomst. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 23.000.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 22.500 voor Opstellen visie op economie bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

In de RIB met betrekking tot de eindstand 2020 van de ombuigingen (kenmerk: 21.0100402) is gerapporteerd over de ombuiging van € 10.000 op Vergunningen drank- en horecawet/leges. De werkelijke legesopbrengsten bedroegen € 7.929, waarmee € 2.145 van de ombuiging is gerealiseerd (€ 5.784 + € 10.000 begroot; € 7.929 gerealiseerd).

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

310.20 Bevordering bedrijfsvestigingen

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 65.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Op het onderdeel ondersteuning bedrijfsvestigingen is een voordeel van € 26.000, opgebouwd uit diverse kleine afwijkingen, waarvan de lagere doorvergoeding van reclamebelasting een van de grotere oorzaken is. Anticiperend op eventuele negatieve gevolgen van covid19 is deze doorvergoeding neerwaarts bijgesteld. Op het onderdeel Kennisstad is een voordeel van € 35.000 als gevolg van het stopzetten van de subsidie aan Foodvalley NL en een voordeel van € 14.000 vanwege het nog niet volledig afronden van het project Quality of life.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 14.250 voor het project Quality of life en € 35.000 ten behoeve van Vestigingsklimaat Kenniseconomie bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

830.00 Grondexploitatie

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 21.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het nadelig resultaat (€ 21.000) wordt enerzijds veroorzaakt door de algemene kosten. De algemene kosten (€ 143.000 nadeel) betreffen de kosten voor het opstellen van de nota bovenwijkse voorzieningen en verbetering van grondbedrijfsprocessen. Verder is er in het project DMP een nadelig resultaat te zien met betrekking tot de bijdrage bovo (€ 52.000 nadeel). Hiertegenover staat dat bij het project Costerweg 65 een voordeel ontstaat voor wat betreft de bijdrage bovo (€ 165.000 voordeel). Het resterend deel van het nadelige resultaat zit in de bijdrage plankosten (€ 9.000).

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 21.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Het voordelig resultaat wordt met name veroorzaakt door de algemene kosten, de bijdragen bovo en plankosten.

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Overzicht baten en lasten programma 3

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Last en	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do
210.10 NUTSBEDRIJVEN EN DERDEN	100	-123	0	0	-23	127	-52	0	0	76	27	72	0	0	99
210.50 OPENBARE VERLICHTING	4	-372	0	0	-369	3	-339	0	0	-336	0	33	0	0	33
541.10 CULTUURHISTORIE	0	-143	0	0	-143	0	-158	0	0	-158	0	-15	0	0	-15
560.00 WIJKEN BUURTBEHEER	13	-3.531	0	0	-3.518	51	-3.870	0	0	-3.819	38	-339	0	0	-301
724.00 BEHEER BEGRAAFPLAATS	544	-463	0	0	81	538	-411	0	0	127	-6	52	0	0	46
810.00 RUIMTELIJKE BELEID	17	-1.616	0	0	-1.599	365	-1.808	0	0	-1.443	347	-192	0	0	155
810.20 RUIMTELIJKE BEHEER	2	-114	0	0	-112	9	-114	0	0	-105	6	0	0	0	6
810.30 BESTEMMINGSP LANNEN	22	-265	0	0	-243	27	-182	0	0	-155	5	83	0	0	88
810.40 KOSTENVERHA ALLOCATIES	1.298	-1.182	0	0	116	1.493	-1.641	0	0	-148	195	-459	0	0	-265
822.30 VASTGOEDSYSTEEM	0	-117	0	0	-117	0	-110	0	0	-110	0	7	0	0	7
825.00 OMGEVINGSVERGUNNING	1.207	-1.666	0	0	-460	2.312	-1.318	0	0	993	1.105	348	0	0	1.453
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	3.207	-9.593	0	0	-6.387	4.924	-10.003	0	0	-5.079	1.718	-410	0	0	1.308
210.10 NUTSBEDRIJVEN EN DERDEN	0	0	0	0	0	0	0	-48	0	-48	0	0	-48	0	-48
560.00 WIJKEN BUURTBEHEER	0	0	0	0	0	0	0	-49	50	1	0	0	-49	50	1
724.00 BEHEER BEGRAAFPLAATS	0	0	0	19	19	0	0	0	20	20	0	0	0	1	1
810.00 RUIMTELIJKE BELEID	0	0	-8	50	43	0	0	-8	130	123	0	0	0	80	80
810.30 BESTEMMINGSP LANNEN	0	0	0	40	40	0	0	0	0	0	0	0	0	-40	-40
810.40 KOSTENVERHA ALLOCATIES	0	0	-238	121	-116	0	0	-586	734	148	0	0	-348	613	265

825.00 OMGEVINGSVE RGUNNING	0	0	0	172	17	0	0	-	172	-	0	0	-	0	-
					2			1.10		93			1.10		1.1
								3		1			3		03
Mutaties reserves	0	0	-245	402	15	0	0	-	1.106	-	0	0	-	704	-
					7			1.79		68			1.54		84
								3		7			8		4
Gerealiseerd resultaat	3.2	-	-245	402	-	4.9	-	-	1.106	-	1.7	-	-	704	46
	07	9.5			6.2	24	10.	1.79		5.7	18	41	1.54		4
		93			30		003	3		66		0	8		

210.10 Nutsbedrijven en derden

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 99.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het voordeel is opgebouwd uit € 48.000 lagere kosten voor herstel van straatwerk dan begroot, uit € 23.000 lagere inhuur- en controlekosten op de aanleg van glasvezel met name door een verstrekte vergoeding daarvoor vanuit de KPN van € 50.000. Tevens is € 18.000 meer aan vergoedingen voor MOOR meldingen ontvangen en € 9.000 meer leges, beiden in verband met de aanleg van kabels en leidingen.

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 48.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Lagere kosten in verband met herstel straatwerk hebben geleid tot een storting in de reserve onderhoud verhardingen van € 48.000.

210.50 Openbare verlichting

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 33.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Doordat de aanbesteding voor het onderhoud aan de verlichtingsinstallatie (alle lichtmasten in de gemeente) pas medio 2020 is afgerond, zijn er minder opdrachten uitgezet. Dit leverde een voordeel op van € 97.000. Het onderdeel elektriciteit laat een nadeel zien van € 64.000, grotendeels veroorzaakt door naheffingen energiebelasting over de jaren 2018 en 2019.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

541.10 Cultuurhistorie

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 15.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

560.00 Wijk- en buurtbeheer

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 301.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het nadeel op dit product wordt grotendeels verklaard door de post Coronakosten openbare ruimte. Hierop is voor een bedrag van € 364.000 aan kosten verantwoord, waarbij o.a. gedacht moet worden aan inhuurkosten in verband met extra BOA inzet, de inzet van verkeersregelaars, het aanschaffen en plaatsen van borden en afzettingen, het aanpassen van transportmiddelen en de aanschaf van schoonmaakmiddelen. Deze kosten worden voor ongeveer tweederde deel vergoed door het rijk en de provincie. De compensatie is verwerkt in programma 12 onder de producten 921.00 Algemene uitkering en 922.00 Algemene inkomsten en uitgaven.

Daarnaast laat de post Bomen een nadeel zien van € 284.000. Dit wordt verklaard door de inhaalslag die is uitgevoerd op het onderhoud en de vervanging van bomen. Door andere werkzaamheden en vervangingen uit te stellen binnen het product wijk- en buurtbeheer en minder uitgaven op o.a. straatreiniging als gevolg van de gunstige weersomstandigheden, zijn deze middelen ingezet voor het achterstallig en noodzakelijk snoeionderhoud en vervanging van bomen. Dit leidt tot een even groot voordeel binnen dit product. Het tekort bij bomen dat nu te zien is, is te wijten aan het feit dat alle kosten die noodzakelijk waren voor de inhaalslag op deze post zijn geboekt.

Verder is op de post materieel wijk- en buurtbeheer een nadeel ontstaan van € 47.000. Dit nadeel wordt grotendeels veroorzaakt doordat de beoogde ombuiging van € 50.000,- (ombuigingsmaatregel 13: slimmer inzetten van materieel) in 2020 nog niet gerealiseerd kon worden. Voor 2021 e.v. wordt een analyse gemaakt en een plan ontwikkeld om deze ombuiging wel structureel door te voeren. Genoemd tekort voor 2020 zal worden gedekt door een onttrekking uit de Egalisatiereserve beheer openbare ruimte. Van het voordeel op de post speelvoorzieningen zal € 49.000 in de Egalisatiereserve beheer openbare ruimte worden gestort.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 1.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Om in de toekomst voldoende middelen te hebben voor onderhoud en vervanging van speelvoorzieningen wordt het overschot van € 49.000 gestort in de Egalisatiereserve beheer openbare ruimte en facilitaire zaken. Op het onderdeel materieel wijk- en buurtbeheer is € 50.000 onttrokken uit de Egalisatiereserve beheer openbare ruimte en facilitaire zaken ter dekking van het nadeel op deze post.

724.00 Beheer begraafplaats

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutatie) van € 46.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Meeropbrengsten Begraafplaatsrechten (voordeel € 85.000)
(vermoedelijk door Corona) hebben er meer begrafenissen plaatsgevonden.

Aanschaf bekisting begraafplaats (nadeel € 13.000)
Deze aanschaf is gedaan om op een nette professionele manier te kunnen begraven. Het is ook een essentieel gereedschap om veilig te kunnen werken.

Achterstand delven bovengrondse graven (nadeel € 11.000)
Er was een achterstand in het ruimen van bovengrond graven. Dit is nu verholpen. Hierdoor ontstaat een betere grip op toekomstige kosten en beheer van dit beheeronderdeel omdat de administratie is bijgewerkt als ook de werkelijkheid buiten.

Overige kleine kosten (nadeel € 15.000)
In 2020 is er veel gedaan aan kleinere verbeteringen in het beheer en onderhoud van de begraafplaats. Zo zijn de begraafplaats folders geactualiseerd en zijn er ook diverse werken buiten volbracht. Hierbij is te denken aan het vervangen van dode beplanting en het herstellen van diverse paden. Zoals gebruikelijk wordt het exploitatieresultaat van de begraafplaats gestort in de voorziening onderhoud begraafplaats.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 1.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

810.00 Ruimtelijke beleid

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 158.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De post landschapsbeleidsplan laat een voordeel zien van €50.000. Dit zijn niet bestede middelen uit het coalitieakkoord ten behoeve van een biodiversiteitsplan, waarvan de opstelling niet in 2020 plaats heeft kunnen vinden. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld een budget van € 50.000 voor het opstellen van een biodiversiteitsplan bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Op de post Kennis-as Kennislandschap is een voordeel ontstaan van € 102.000. Dit voordeel is opgebouwd uit € 52.000 lagere kapitaallasten dan begroot doordat de voor Kennis-as beschikbare investeringskredieten Kennis-as Fysieke spoor 2017 en 2019 nog niet volledig zijn uitgegeven. Dit deels in afwachting van de besluitvorming en uitvoering van Beter bereikbaar Wageningen. Verder is € 28.000 minder uitgegeven aan uitvoeringskosten en is een bedrag van € 21.000 van de provincie Gelderland ontvangen in verband met de eindafrekening van het project Kennis-as. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 49.473 voor verdere verbeteringen van het vestigingsklimaat (Uitvoering Investeringsagenda Vestigingsklimaat FoodValley) bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

De post Aanpak binnenstad laat een voordeel zien van € 44.000 voornamelijk veroorzaakt doordat de via de Kadernota 2019 beschikbaar gestelde € 25.000 voor het opstellen van een startnotitie omgevingsvisie stad, met bijzondere aandacht voor de binnenstad, is vertraagd als gevolg van de coronamaatregelen. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld een budget van € 25.000 voor het opstellen van de startnotitie omgevingsvisie stad bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de post Budget aanpak Grebbedijk is het beschikbare budget grotendeels niet besteed en resteert nog € 74.000. Om de verdere uitvoer van het meerjarige project Grebbedijk mogelijk te maken, onder andere de noodzakelijke inhuur van externe juridische expertise voor een ADC toets (Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compensatie) en voor grondruiltransacties, wordt in het raadsbesluit bij deze jaarrekening voorgesteld om een budget van € 73.862 bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

De post Uitkoop en verkabeling laat een overschrijding zien van € 80.000. Dit betreft kosten die Liander heeft gemaakt in verband met de hoogspanningsverbindingen in de wijk De Nude. Hierbij werd overigens rekening gehouden met een extra uitgave van € 100.000.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 80.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

In verband met de door Liander in rekening gebrachte kosten van de verkabeling van een hoogspanningsleiding in de wijk De Nude is € 80.000 onttrokken uit de onbestemde reserve (cf. begrotingswijziging nummer 4, raad 17-9-2018).

810.20 Ruimtelijke beheer

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 6.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

810.30 Bestemmingsplannen

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 88.000 Dit wordt als volgt verklaard:

In 2020 is vanwege andere prioriteiten, zoals De Born-Oost en Duivendaal minimaal gewerkt aan het bestemmingsplan Haven. Voor de actualisatie van het bestemmingsplan Business- en Sciencepark zijn in 2020 alleen voorbereidingen getroffen en nog geen kosten gemaakt. Hierdoor hebben we een voordelig resultaat op de bestemmingsplannen Haven (€ 10.000), bestemmingsplan algemeen (€ 37.000) en bij het bestemmingsplan Centrum (€ 40.000).

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 50.439 voor bestemmingsplannen haven en Business en sciencepark bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 40.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Er is in 2020 geen bedrag onttrokken uit de algemene bestemmingsreserve ten behoeve van bestemmingsplan centrum.

810.40 Kostenverhaallicaties

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 265.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het resultaat kan worden verklaard door de bijdragen bovenwijkse voorzieningen, plankosten en grondverkopen. De bijdrage bovenwijkse voorzieningen heeft een nadeel van € 252.000. Dit komt enerzijds voort omdat we bijdragen hebben ontvangen die niet begroot waren in 2020. Dit levert een voordeel op van de volgende projecten: Upfield (€ 91.000 voordeel), Unilever (€ 189.000 voordeel) en Nudepark (€ 65.000 voordeel). Anderzijds zijn er projecten waar we in 2020 een bijdrage voor de Bovo zouden ontvangen, maar die we niet hebben ontvangen, dit is een nadeel op onze begroting. Dit zijn de Tropische Kas (€ 43.000) en Kortenoord (€ 554.000). Verder wordt het totale nadelige resultaat verklaard door de plankosten, totaal nadeel van € 128.000. Dit wordt veroorzaakt door de Aula de Nieuwe Wereld (€ 30.000 nadeel), Dorschkamp (29.000 voordeel), Duivendaal (€ 153.000 nadeel) en de Campus (€ 26.000 voordeel). Ook is er voordeel behaald van € 83.000 bij de derde kwadrant. Ten slotte is er grond verkocht bij Brink Residence, het resultaat hiervan is dat de verliesvoorziening is vrijgevallen (€ 44.000 voordeel).

Voor de overige verschillen en de toelichting wordt verwezen naar de verantwoording van de afzonderlijke kostenverhaallicaties in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2021. Deze wordt gelijktijdig met de jaarrekening aangeboden aan de raad.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 265.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Gemeenten dienen, via een stelselwijziging, alle boekwaarden van faciliterende kostenverhaallicaties uit de grondexploitaties te halen en verantwoord op de balans (overlopende activa). Dit betreft een voordeel van € 265.000. Dit heeft te maken met de bijdragen aan bovenwijkse voorzieningen, plankosten, winstneming en grondverkopen.

822.30 Vastgoedsysteem

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 7.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

825.00 Omgevingsvergunning

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutatie) van € 1.453.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Aan leges bouwvergunningen is € 1.103.000 meer ontvangen dan begroot. De opbrengst valt met name door een aantal grote bouwplannen hoger uit. Als voorbeeld kunnen genoemd worden de WUR, Hoge Steeg 2, (€ 315.000), Nieuw Kortenoord fase 2b en 3 (€ 434.000) en Sunflower bouwwerk Bronland 18 (€ 434.000), Costerweg 65 (€ 237.000) en Van Wijnen voor Bosweg (€ 245.000). Een deel van de door de gemeente gemaakte kosten voor de plannen worden niet toegerekend aan de leges. In 2021 analyseren we hoe we dit kunnen verbeteren.

De begrote kosten voor de omgevingswet zijn voor een groot deel niet besteed (€ 386.000). Bij de vaststelling van het projectplan is ermee rekening gehouden dat de overblijvende middelen in 2020 in 2021 ingezet kunnen worden. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 382.130 voor project omgevingswet bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutatie is een nadelig resultaat van € 1.103.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Het totaal positief saldo van de ontvangen leges bouwvergunningen bedraagt € 1.103.000 en wordt gestort in de Reserve equalisatie bouwvergunningen.

Programma 4 Milieu

Overzicht baten en lasten programma 4

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttre kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttre kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttre kingen	Sal do
140.00 DIERENWELZIJN	0	-63	0	0	-63	0	-69	0	0	-69	0	-6	0	0	-6
710.10 PLAAGDIERBEST IJDING	0	-65	0	0	-65	0	-94	0	0	-94	0	-29	0	0	-29
721.00 AFVALVERWIJDE RING EN - VERWERKING	4.9 87	- 4.0 81	0	0	90 6	5.1 22	- 4.2 63	0	0	85 9	13 5	- 18 2	0	0	- 47
722.00 RIOLERING EN WATERZUIVERIN G	2.5 85	- 2.1 19	0	0	46 6	2.5 88	- 2.1 75	0	0	41 3	3	-56	0	0	- 53
722.10 WATERKERING,A FWATERING EN LANDAANWINNI NG	0	- 33 8	0	0	- 33 8	0	- 29 8	0	0	- 29 8	0	39	0	0	39
723.00 ENERGIEBEHEER	19 2	- 1.2 05	0	0	- 1.0 13	23 9	- 1.2 00	0	0	- 96 1	47	6	0	0	52
723.10 MILIEUBEHEER	0	- 28 4	0	0	- 28 4	0	- 27 2	0	0	- 27 2	0	12	0	0	12
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	7.7 64	- 8.1 55	0	0	- 39 1	7.9 49	- 8.3 71	0	0	- 42 3	18 5	- 21 6	0	0	- 31
721.00 AFVALVERWIJDE RING EN - VERWERKING	0	0	0	171	17 1	0	0	0	0	0	0	0	0	-171	- 17 1
722.10 WATERKERING,A FWATERING EN LANDAANWINNI NG	0	0	0	130	13 0	0	0	0	105	10 5	0	0	0	-25	- 24
723.00 ENERGIEBEHEER	0	0	0	177	17 7	0	0	0	418	41 8	0	0	0	242	24 2
723.10 MILIEUBEHEER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	478	47 7	0	0	0	523	52 3	0	0	0	46	46
Gerealiseerd resultaat	7.7 64	- 8.1 55	0	478	86	7.9 49	- 8.3 71	0	523	10 1	18 5	- 21 6	0	46	15

140.00 Dierenwelzijn

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 6.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

710.10 Plaagdierbestrijding

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 29.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Met name de bestrijding van de eikenprocessierups heeft alleen al € 41.000 gekost. De overige kosten van ongediertebestrijding hebben € 36.000 bedragen, terwijl het totaal budget € 48.000 was.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

721.00 Afvalverwijdering en -verwerking

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 47.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de lasten bedraagt het voordeel € 107.000 en dit is opgebouwd uit de volgende verschillen. Op de post Beleid+voorlichting afvalscheiding is een voordeel van € 45.000 vanwege minder uitgaven op het gebied van communicatie over afvalzaken en lagere onderzoekskosten naar onder andere afvalscheiding. Op de post Uitvoering afval huishoudens is een voordeel van € 95.000. Dit is voornamelijk veroorzaakt doordat grond niet meer wordt geaccepteerd op het afvalbrengrstation (voordeel € 30.000) en doordat de PMD verwerking landelijk anders is geregeld. Het voordeel van de PMD verwerking is grotendeels teniet gedaan door de gekelderde oud-papierprijs, wat € 130.000 heeft gekost. Daarnaast leverde de wijziging van de BTW afhandeling tussen gemeente en de Stichting Afvalfonds een nadeel op van € 29.000 aan niet te vermijden boeterente.

Bij de baten is sprake van een nadeel van € 155.000. Dit is opgebouwd uit de volgende verschillen. De begrote onttrekking uit de egaliseringsreserve is zoals voorgenomen grotendeels opgevangen door bezuinigingen op grond (€ 30.000) en papier (€ 19.000). Daarnaast is het tarief voor kamerverhuur ingevoerd (€90.000). Hiervan komt echter circa € 39.000 pas in 2021 binnen. Besparing in 2020 bedroeg daarmee € 100.000. Hiermee is € 71.000 van de begrote onttrekking niet opgevangen door bezuinigingen.

Het voordeel van het tarief kamerverhuur is teniet gedaan door lagere inkomsten dan begroot van de overige afvalstoffenheffing (nadeel € 70.000). Waardoor er in totaal niet meer afvalstoffenheffing is binnengekomen dan begroot. De dividenduitkering vanuit de AfvalCombinatie de Vallei (ACV) is niet uitgekeerd (nadeel € 90.000). Minder inkomsten Afvalfonds door afrekeningen vergoeding 2017 (nadeel € 50.000).

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 21.000 voor stimulering glasbakken bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 171.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden. De begrote onttrekking heeft niet plaatsgevonden, omdat de Egaliseringsreserve afval geen saldo meer heeft.

722.00 Riolering en waterzuivering

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 53 .000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het nadelig resultaat is opgebouwd uit de volgende verschillen; op de post Riolering - algemeen is een voordeel van € 119.000 op de doorbelaste kapitaallasten en lagere kosten van regulier

onderhoud en inspectie aan de riolering van € 330.000. Op deze post is tevens een nadeel van € 194.000 vanwege de niet-begrote storting in de voorziening riolering. Op de post Riolering - niet regulier beheer bedraagt het nadeel € 345.000, grotendeels veroorzaakt door rioolonderhoud op de fietsroute Van Uvenweg. Op het onderdeel Riolering - inspecties bedraagt het voordeel € 38.000.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

722.10 Waterkering, afwatering en landaanwinning

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 39.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Dit voordeel wordt met name verklaard door een voordelige aanbesteding voor de baggerwerkzaamheden (voordeel € 25.000).

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 24.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

In het verslagjaar zijn baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Hiervoor was € 130.000 begroot. Door een voordelige aanbesteding hebben de werkelijke kosten € 105.000 bedragen.

723.00 Energiebeheer

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 52.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De post energie en drinkwaterbeleid laat een voordeel zien van € 102.000. Dit voordeel bestaat voor € 92.000 uit middelen uit de jaarschijf 2020 van het coalitieakkoord, welke als gevolg van werkzaamheden in verband met de visie buitengebied en de nieuwe toekomst is ontstaan. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 60.000 voor de ontwikkeling van beleid op het gebied van "van gas af", "combinatie duurzame opwekkingsvormen" en "sociaal klimaatneutraal" bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Het onderdeel verduurzaming schoolgebouwen laat een voordeel zien van € 204.000. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 204.287 voor de verdere realisatie van de verduurzaming van schoolgebouwen bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

De post warmtetransitie Benedenbuurt laat een overschrijding zien van € 242.000 aan voorbereidingskosten, welke zijn gemaakt om te komen tot de aanleg van een warmtenet in de Benedenbuurt. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking uit de Reserve proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 14.501 voor pilot warme schoollunch bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 242.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Er is een bedrag van € 242.000 onttrokken uit de Reserve proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt. Hiermee worden de voorbereidingskosten gedekt welke zijn gemaakt om te komen tot de aanleg van een warmtenet in de Benedenbuurt.

723.10 Milieubeheer

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 12.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

Programma 6 Maatschappelijke ondersteuning

Overzicht baten en lasten programma 6

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

In programma 6 komen zowel de curatieve als de preventieve acties naar voren. Dit onderscheid is niet altijd makkelijk te maken. De inzet van onze partner Welsaam is voornamelijk preventief van aard, maar ook vanuit de overige budgetten wordt volop gewerkt vanuit de preventie-gedachte. Soms heeft een curatief traject dan ook een preventieve werking: voorkomen van zwaardere problematiek.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
511.10 VREDE- EN ONTWIKKELINGS SAMENWERKING	0	- 532	0	0	- 532	0	- 498	0	0	- 498	0	34	0	0	34
610.00 SAMEN WAGENINGEN	0	- 4.227	0	0	- 4.227	0	- 4.227	0	0	- 4.227	0	0	0	0	0
625.00 BELEIDSDOMEIN ONDERSTEUNEN VAN VRIJWILLIGERSWERK	0	-6	0	0	-6	0	-6	0	0	-6	0	0	0	0	0
625.20 BELEIDSDOMEIN GEHANDICAPTEN	0	-51	0	0	-51	0	-37	0	0	-37	0	14	0	0	14
625.30 BELEIDSDOMEIN VLUCHTELINGENB ELEID	0	-88	0	0	-88	0	-57	0	0	-57	0	31	0	0	31
625.40 BELEIDSDOMEIN ONDERSTEUNEN VAN MANTELZORG	0	- 111	0	0	- 111	0	-92	0	0	-92	0	19	0	0	19
625.50 BELEIDSDOMEIN LEEFBAARHEID/S OC. VEILIGHEID	0	-14	0	0	-14	0	-14	0	0	-14	0	0	0	0	0
625.80 BELEIDSDOMEIN GEZONDHEIDSBEL EID	0	- 1.132	0	0	- 1.132	3	- 1.135	0	0	- 1.132	3	-3	0	0	1
625.99 MO-PLAN ALGEMEEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
626.10 INTEGRALE TOEGANG EN ALGEMEEN SOCIAAL DOMEIN	25	- 1.931	0	0	- 1.905	68	- 1.558	0	0	- 1.490	43	373	0	0	416
626.20 BURGERKRACHT EN INNOVATIE	50	- 301	0	0	- 251	0	- 101	0	0	- 101	- 50	200	0	0	150
626.30 WERKGELEGENHE ID	132	- 2.853	0	0	- 2.721	327	- 2.463	0	0	- 2.136	195	390	0	0	585
626.31 WSW	802	- 4.762	0	0	- 3.960	689	- 4.550	0	0	- 3.860	- 113	212	0	0	100
626.60 INDIVIDUELE ONDERSTEUNING	3.570	- 20.028	0	0	- 16.458	3.437	- 19.024	0	0	- 15.586	- 1.013	04	0	0	872
626.70 SOCIALE ZEKERHEID	13.209	- 13.306	0	0	-97	17.963	- 15.656	0	0	2.307	4.754	- 2.351	0	0	2.403

626.81 ARMOEDEBESTRIJDING	24	-	0	0	-	-3	-	0	0	-	-	16	0	0	13
	3.9	92		3.9	68	30			3.8	27	2				5
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	17.812	-53.334	0	0	-35.522	22.485	-53.248	0	0	-30.763	4.673	86	0	0	4.759
511.10 VREDE- EN ONTWIKKELINGS SAMENWERKING	0	0	0	50	50	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0
625.30 BELEIDSDOMEIN VLUCHTELINGENBELEID	0	0	0	33	33	0	0	0	33	33	0	0	0	0	0
626.20 BURGERKRACHT EN INNOVATIE	0	0	0	38	38	0	0	0	38	38	0	0	0	0	0
626.81 ARMOEDEBESTRIJDING	0	0	0	280	280	0	0	0	115	115	0	0	0	-165	-165
Mutaties reserves	0	0	0	400	400	0	0	0	235	235	0	0	0	-165	-165
Gerealiseerd resultaat	17.812	-53.334	0	400	-35.122	22.485	-53.248	0	235	-30.527	4.673	86	0	-165	4.594

511.10 Vrede- en ontwikkelingssamenwerking

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 34.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Door de coronapandemie zijn er in 2020 minder internationale bijeenkomsten geweest. Het budget hiervoor is daarmee niet volledig aangesproken (voordeel € 9.000). Ook de budgetten voor 4/5 mei zijn niet volledig aangesproken. Voor het opstellen van de toekomstvisie was eenmalig € 50.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 9.000 niet uitgegeven. Van het eenmalige activiteitenbudget in het kader van 75 jaar bevrijding is € 15.000 niet uitgegeven. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 23.790 voor de resterende uitgaven van de toekomstvisie en het eenmalige activiteitenbudget voor 75 jaar bevrijding bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Omdat in 2020 geen bevrijdingsfestival heeft plaatsgevonden is het uitvoeringsbudget hiervoor beperkt uitgegeven (voordeel € 50.000). Daartegenover staat een incidentele uitgave van € 50.000 voor de garantstelling aan stichting W45 voor het jaarresultaat 2019.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

610.00 Samen Wageningen

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 0. Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijking ten opzichte van de begroting

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

625.00 Beleidsdomein ondersteunen van vrijwilligerswerk

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 0 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijking ten opzichte van de begroting

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

625.20 Beleidsdomein gehandicapten

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 14.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 31.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De onderschrijding op het product vluchtelingendomein komt voort uit (incidenteel) ontvangen middelen voor de implementatie van de Nieuwe Wet Inburgering. Het implementatietraject loopt niet gelijk met de toekenning van de middelen, ook door de uitgestelde invoering van de nieuwe wet.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 108.103 voor de implementatie Wet Inburgering bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021. Het budget komt voor € 77.000 van product 921.00 Algemene uitkering en het restant komt van dit product.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

625.40 Beleidsdomein ondersteunen van mantelzorg

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 19.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

625.50 Beleidsdomein leefbaarheid/soc. veiligheid

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 0 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

625.80 Beleidsdomein gezondheidsbeleid

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 1.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

625.99 MO-plan algemeen

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 0 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 416.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Op de uitvoeringskosten Toegang bedraagt de onderschrijving € 50.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het Startpunt in verband met Corona fysiek niet toegankelijk was. In deze periode is de noodzakelijke hulpverlening wel doorgedaan.

De onderschrijving van € 25.000 op Regionale Samenwerking wordt veroorzaakt door ontvangen middelen in verband met Transformatieplan Jeugd welke niet waren begroot.

De Algemene kosten Sociaal Domein laten een onderschrijving zien van € 75.000 welke worden verklaard door niet besteedde kosten bezwaar en beroep; op dit moment lopen er nog 3 à 4 cases, waarvan de uitkomst nog niet duidelijk is.

Op het Kernteam bedraagt de onderschrijving € 179.000. € 60.000 hiervan wordt verklaard door een bate uit 2019 welke niet als transitorisch is opgenomen eind 2019; de verlaging van de kosten wordt veroorzaakt door het feit dat er vanaf april geen casuïstiek meer behandeld is, dit is overgenomen door het Multi Disciplinair Cliënten Overleg (MDCO).

Het maatwerkfonds laat een onderschrijving zien van € 82.000 hetgeen wordt veroorzaakt door het feit dat er niet veel casuïstieken zijn die niet in de reguliere zorg passen.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

626.20 Burgerkracht en innovatie

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 150.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Innovatiebudget Samen Wageningen laat een onderschrijving zien van € 75.000. Dit betreft een project in meerdere fasen, fase 3 loopt door in 2021. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 75.274 voor innovatiebudget sociaal domein bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Op Coalitieakkoord innovatie en preventie is een ombuiging van € 75.000 gerealiseerd. De begrote bedragen van € 50.000 op Burgerkracht en Innovatie (Raad en College) hebben beiden niet geleid tot uitgaven, waardoor een besparing van € 100.000 ontstaat.

De te realiseren ombuiging van € 100.000 in verband met inhuur personeel naar vast personeel is niet gerealiseerd binnen het product Burgerkracht en Innovatie. Deze is gerealiseerd op het product individuele ondersteuning en integrale toegang en Sociaal Domein. De totale gerealiseerde ombuiging bedraagt € 302.000. Dit bedrag sluit aan bij de RIB. De afwijking ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door minder inhuur dan begroot.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

626.30 Werkgelegenheid

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 585.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De grootste afwijkingen zijn toegelicht:

ESF-subsidies (€ 185.000 voordeel)

De afrekening van de ESF-subsidie "Foodvalley re-integratie en arbeidsinpassing jaarschijf 2016-2018" bedraagt € 153.000. De subsidie zou oorspronkelijk worden ingezet voor regionale activiteiten in de arbeidsmarktregio Foodvalley, maar is uiteindelijk uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Van de ontvangen ESF-subsidie voor het project "Vertrouwen Werkt" is € 32.000 overgebleven.

BTW re-integratie (€ 59.000 voordeel)

De Hoge Raad heeft het recht op compensatie van btw bij het BTW compensatiefonds inzake kosten van re-integratie verruimd. De Hoge Raad oordeelt in het arrest van 10 juli 2020 dat de gemeente de btw op de kosten van een re-integratietraject dat is aangeboden aan werkloze inwoners die bijstand ontvangen onder voorwaarden kan compenseren bij het BTW compensatiefonds. De btw met betrekking tot de betalingen in 2020 van het Werkpunt, sollicitatietrainingen en inhuur van externe klantmanagers is al door een aanpassing in het administratiesysteem gecompenseerd in 2020. Dat gaat om een bedrag van € 59.000.

Ombuiging 2020 Parttime werken (€ 76.000 voordeel)

Deze maatregel is onderdeel van de ombuiging "Innovatief handelen fase 1". In totaliteit is er op "Parttime werken" een voordeel ontstaan van € 11.000 (zie RIB 21.0100402). Er is per saldo € 35.000 beschikbaar gesteld en er is € 24.000 aan projectkosten besteed. Echter, de ombuiging staat over 2 producten verdeeld: € 100.000 aan budget uitvoeringskosten op Werkgelegenheid en € 65.000 aan besparing op de uitkeringen op Sociale zekerheid. Op het product Werkgelegenheid is een voordeel van € 76.000 ontstaan (€ 100.000 -/- € 24.000). Dit komt door vertraging bij de implementatie van dit project. Door corona is de start later in het jaar geweest dan bedoeld was. Er zijn hierdoor veel minder kosten gemaakt.

Ombuiging 2020 Van activeren naar re-integreren (€ 44.000 nadeel)

Deze ombuiging hield in om bij een bepaalde groep uitkeringsgerechtigden een betere aansluiting te zoeken door minder activiteiten te bieden in het kader van re-integreren en meer activiteiten in het kader van activeren. Er is besloten om geen gebruik meer te maken van een externe partij die werd ingehuurd om sollicitatietrainingen te geven maar deze training zelf te gaan geven. Aan deze maatregel is halverwege 2020 invulling aan gegeven waardoor niet het volledige begrote bedrag als ombuigingsresultaat ingeboekt kon worden.

Nieuw Beschut (€ 69.000 voordeel)

Op de doelgroep nieuw beschut is voordeel ontstaan van € 69.000. Begin 2020 waren er 4 nieuw beschutters in dienst bij de Gemeente Wageningen. In de loop van 2020 is dit uitgebreid naar 11. In de begroting was rekening gehouden met een taakstelling van 15 personen.

Inzet trajecten re-integratie (€ 209.000 voordeel)

Ten opzichte van vorig jaar zijn we 2020 gestart met een lager aantal bijstandsgerechtigden. In brede zin kan je stellen dat we bij minder bijstandsgerechtigden ook minder re-integratietrajecten nodig hebben. Daarnaast is vanwege corona ook minder uitgegeven aan trajecten en begeleiding op de werkvloer, omdat deze trajecten tijdelijk hebben stil gelegen en minder arbeidsplaatsen zijn vervuld (met bijhorende begeleiding en toeleiding). Ook is in 2020 minder uitgegeven aan de premie vrijwilligerswerk en de premie werken met behoud van uitkering.

Uitvoeringskosten (€ 31.000 voordeel)

Er is € 31.000 overgebleven op de uitvoeringskosten/inhuur externe capaciteit.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

626.31 WSW

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 100.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het voordeel van € 100.000 bestaat uit meerdere voor- en nadelen.

Een incidenteel voordeel van €134.000 betreft de vrijval uit de voorziening liquidatie Permar. Met de liquidatie van Permar WS in december 2020 kan de gevormde liquidatievoorziening grotendeels vrijvallen. Voor de nog lopende verplichtingen (een 3-tal WW-uitkeringen, ICT-kosten en een klein werkbudget) treedt de gemeente Ede op als kassier. Het budget hiervoor blijft in de liquidatievoorziening staan. Voor het overige is de voorziening vrijgevallen voor een bedrag van €

134.000. De Raad is middels een RIB (20.0104428) op de hoogte gesteld van het resultaat van de liquidatie van Permar.

Op de loonkosten van de Wsw-doelgroep is een voordeel ontstaan van €209.000. De Wsw-doelgroep is in 2020 met 8% afgenomen ten opzichte van 2019. De uitstroom is daarmee in werkelijkheid hoger dan waar rekening mee is gehouden in de begroting.

Er is een nadeel ontstaan op de detachingsopbrengsten van €238.000. Dit komt doordat Wsw'ers tijdens de eerste lockdown 3 maanden niet hebben gewerkt en er door corona de rest van het jaar een aantal Wsw'ers niet alle uren hebben kunnen werken. Daarnaast was het aantal Wsw'ers dat als groenmedewerkers werkzaam is geweest lager dan waar bij de begroting rekening mee is gehouden. Als laatste heeft een groepsdetachingsbedrijf zich het tweede halfjaar teruggetrokken, met als gevolg dat Wsw'ers elders geplaatst zijn wat voor minder opbrengsten heeft gezorgd. Voor de misgelopen opbrengsten als gevolg van corona zijn we gecompenseerd door het rijk voor €272.000, deze compensatie is opgenomen in programma 12 onder het product 921.00 Algemene uitkering.

Overige afwijkingen zitten op inkoop van beschutte en vangnetwerkplekken (€28.000 N), begeleidend werk werkplekken (€17.000 V) en verplaatsingskosten (€10.000 V).

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

626.60 Individuele ondersteuning

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 872.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het totaal beschikbare begrote bedrag voor Individuele ondersteuning voor alle producten was € 16.458.000. Hier was voor Jeugdhulp in totaal € 9.952.000 beschikbaar ten opzichte van de Wmo met een beschikbaar budget van € 7.091.000 en Beschermd Wonen van +/- € 585.000. Over 2020 laat het product Individuele Ondersteuning in totaal een onderschrijding zien van € 872.000. Op Wmo bedraagt de onderschrijding € 330.000; op Beschermd Wonen is dit € 317.000 en Jeugd laat een onderschrijding zien van € 225.000.

In het totale resultaat zijn voor zowel de Jeugdhulp als Wmo en Beschermd Wonen de nog te verwachten declaraties Zorgaanbieders 2020 meegenomen. Hiervoor is een transitorische post opgenomen met een totaal bedrag van € 917.000. Daarnaast heeft er, met betrekking tot 2018 en 2019 een vrijval plaats gevonden van € 169.000 in verband met zorg die niet gedeclareerd zal worden waarvoor wel een transitorische post was opgenomen in 2019; voor de jaren 2018 en 2019 staat op dit moment nog een te betalen post opgenomen van € 256.000

Een deel van de besparing ten opzichte van de begroting kan worden verklaard door Corona, een exact bedrag is hier echter niet aan te geven; aan de ene kant zijn de bedragen die betaald zijn in beeld (continuïteitsbijdrage van totaal € 297.000); aan de andere kant is bijvoorbeeld het deel van de zorg dat niet geleverd is, niet aan te geven.

Wmo € 330.000 voordelig:

Op Hulp bij Huishouden hulp is de onderschrijding € 418.000 hetgeen enerzijds wordt verklaard door het feit dat de verwachte aanzuigende werking niet heeft plaats gevonden; daarnaast zorgt een vrijval van de transitorische post 2019 van € 169.000 voor een verdere onderschrijding.

De onderschrijding op de vervoerskosten bedraagt € 194.000. Vanaf augustus is er een mutatie geweest van leverancier, hetgeen een besparing heeft opgeleverd. Daarnaast is, als gevolg van Corona een aanzienlijk deel van de ritten niet doorgegaan

Individuele begeleiding laat een overschrijding zien van € 72.000. De reden hiervoor is dat er een verschuiving van de transitorische post over 2018 en 2019 heeft plaats gevonden van € 100.000 van Jeugd naar Wmo; de Corona-gerelateerde uitkering van € 57.000 welke niet was begroot wordt volledig geminimaliseerd door de besparing op de zorg in natura.

Dagbesteding laat een overschrijding zien van € 166.000. Een gedeeltelijke verklaring zit in voortzetting financiering pilot Dact en een gedeelte compensatie corona.

De overschrijding op hulpmiddelen (Medipoint) van € 55.000 komt doordat deze post in de begroting, bij de structuurwijziging sociaal domein, te laag is vastgesteld.

Beschermd Wonen € 317.000 voordelig:

de extra resultaatverplichting (ombuiging is behaald); in het eerste halfjaar is een aantal bedden

gefinancierd door de gemeente van herkomst, terwijl de kosten begroot zijn in de gemeente Wageningen.

Jeugd € 225.000 voordelig:

De uitvoeringskosten Jeugd laat een onderschrijding zien van € 184.000. Dit wordt veroorzaakt door de besparing op inhuur.

Door de nieuwe aanbesteding van 1 juli 2020 voor jeugdhulp, heeft een aantal mutaties plaats gevonden in de indeling van de kosten binnen Jeugd. Dit heeft geleid tot een verschuiving tussen verschillende grootboekrekeningen, waardoor de begrote bedragen niet meer helemaal aansluiten met de gerealiseerde bedragen.

Onder andere de behandelkosten die samenhangen met het verblijf worden vanaf juli geboekt onder begeleiding individueel, terwijl ze begroot zijn op verblijf. Hierdoor vindt een verschuiving binnen het product Individuele ondersteuning plaats.

Op persoonlijke verzorging is er een onderschrijding van € 160.000, hetgeen wordt veroorzaakt doordat hier ten onrechte een bedrag is begroot voor PGB, naast het begrote bedrag PGB op individuele ondersteuning.

Op de kosten voor Landelijke zorg is de overschrijding € 91.000. Het gaat om een beperkt aantal cliënten, met duurdere specialistische zorg. Eén cliënt meer kan daardoor leiden tot een overschrijding op dit product.

Op de kosten voor Jeugd, opgroei- en opvoedhulp op locatie van de aanbieder laten een onderschrijding zien van € 50.000. Dit betreft een gering aantal cliënten ende kosten per kind zijn niet hoog; begroting opgesteld o.b.v. voorgaande jaren, toen vielen er meer producten onder deze code (32) die nu onder individuele begeleiding vallen.

Begeleiding Jeugd laat een onderschrijding zien van € 212.000. € 100.000 hiervan wordt verklaard door de verschuiving van de transitorische post 2019 tussen Wmo en Jeugd; € 112.000 is ten onrechte begroot op Begeleiding jeugd, had moeten worden begroot op Jeugdbescherming.

De kosten voor Jeugdbescherming laten een overschrijding van € 177.000 zien. Deze kosten van hebben betrekking op de inzet van preventieve Jeugdbescherming. € 112.000 wordt verklaard doordat het begrote bedrag ten onrechte is opgenomen op Begeleiding jeugd in plaats van Jeugdbescherming. In 2020 is meer ingezet op preventieve jeugdbescherming.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

626.70 Sociale zekerheid

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 2.403.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Binnen het product Sociale zekerheid vallen de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie uit de Participatie-wet, de uitkeringen IOAW, IOAZ en de regeling Bbz. Het resultaat hierop bedraagt € 2.403.000 voordelig.

Het grootste deel van de onderschrijding wordt verklaard doordat het Rijk aanzienlijk meer budget heeft toegekend voor de uitkeringslasten mede i.v.m. Corona (€ 0,9 miljoen), terwijl het aantal bijstandsuitkeringen in Wageningen over het gehele jaar gezien stabiel is gebleven, met een kleine piek in het midden van het jaar. Het overige deel van het overschot betreft een combinatie van een incidenteel voordeel van € 185.000 vanuit de sub-administratie uit voorgaande jaren, nog niet uitgegeven kosten aan de uitvoering van de Tozo ad € 253.000 en lagere uitkeringslasten. Daarnaast is de gemiddelde prijs van een uitkering in Wageningen relatief laag, mede vanwege de hoge te verrekenen inkomsten (o.a. door de stimulatie van parttime werk).

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

In verband met Corona heeft het Rijk een Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) ingericht. Wageningen heeft vanuit het Rijk een voorschotbedrag van € 4,7 miljoen voor 2020 ontvangen voor uitkeringen levensonderhoud, verstrekking van bedrijfskredieten en compensatie van de uitvoeringskosten. Er is € 2,8 miljoen aan Tozo uitkeringen verstrekt. Voor de uitvoering was € 0,4 miljoen beschikbaar. Het restant van € 1,5 miljoen moet worden terugbetaald aan het Rijk. De terugbetalingsverplichting is opgenomen in de jaarrekening en beïnvloedt daarom niet het resultaat op dit product. Op het uitvoeringsbudget is € 253.000 overgebleven omdat een aanzienlijk deel van de werkzaamheden nog doorlopen in 2021. De controle vindt achteraf plaats evenals de herzieningen. Daarom wordt voorgesteld om dit budget over te hevelen naar 2021.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 253.000 voor de uitvoering van de Tozo bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

626.81 Armoedebestrijding

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 135.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De grootste afwijkingen zijn toegelicht:

Compensatieregeling precariobelasting Vitens (€ 165.000 voordeel)

De totale kosten van de compensatieregeling voor de precariobelasting van Vitens vallen €165.000 lager uit dan begroot. Dit komt omdat het aantal te compenseren huishoudens (net als voorgaand jaar) aanzienlijk lager is dan als uitgangspunt is genomen in het raadsbesluit. Ook op de uitvoeringskosten is bespaard. Bij het begroten zijn we uitgegaan van fysieke inloopsprekuren waar inwoners die niet gecompenseerd zijn zich kunnen melden. Vanwege de corona maatregelen hebben we geen inloopsprekuren georganiseerd maar hebben we met schriftelijke aanvragen gewerkt. Tot slot heeft Vitens in 2020 een lager bedrag per huishouden opgelegd, waardoor er een lager bedrag gecompenseerd moest worden.

Kwijtschelding afvalstoffenheffing en rioolrecht (€ 43.000 nadeel)

De geraamde lasten van de kwijtschelding van afvalstoffenheffing en rioolrecht worden bij het opstellen van de begroting meegenomen in de berekening van de tarieven. Administratief worden deze lasten op het product Armoedebestrijding tot uitdrukking gebracht. De werkelijke lasten (niet ontvangen baten) komen ten laste van de producten Afvalverwijdering en –verwerking en Riolerings en waterzuivering, waar de afwijking op de lasten wordt betrokken bij de bepaling van de mutaties in de Egalisatiereserve afval en de Voorziening riolering. Bij voldoende middelen in de reserve en voorziening veroorzaakt dit per saldo geen nadelig resultaat in de gemeentelijke jaarrekening. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar programma 4.

Project Actie agenda armoede (€ 58.000 voordeel)

Fase 1 van het project Actie agenda Armoede is uitgelopen o.a. i.v.m. Corona. Hierdoor is fase 2 nog niet gestart. Een deel van de middelen voor fase 2 waren opgenomen in de begroting 2020. Het restant budget in 2020 bedraagt € 58.000. Er is een aangepaste projectbegroting opgesteld voor fase 2 en deze focust nu op de herijking van het beleid en het optimaliseren van het instrumentarium. De benodigde middelen voor fase 2 bedragen € 96.000. In de begroting 2021 is een bedrag van € 67.000 beschikbaar. Voorstel is om de extra benodigde € 29.000 vanuit 2020 over te hevelen naar 2021.

Ombuiging 2020 Ondersteuning minima (€ 25.000 voordeel)

Aan de ombuiging 2020 Ondersteuning minima (€ 25.000) is nog geen invulling gegeven omdat de app die hiervoor aangekocht moet worden nog niet beschikbaar is. Voorgesteld wordt dit budget over te hevelen naar 2021.

Corona (€ 8.000 nadeel)

Er is € 8.000 aan mondkapjes voor minima en voor de voedselbank uitgegeven i.v.m. Corona.

Overig (€ 62.000 nadeel)

We zien dit jaar een sterke toename van het gebruik van de individuele studietoeslag. De uitgaven zijn met € 46.000 toegenomen t.o.v. 2019. De overige verschillen bedragen € 16.000 nadelig.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om € 25.000 voor de aanschaf van de minima-app en € 29.000 voor het project Actieagenda armoede bij de resultaatbestemming in de algemene bestemmingsreserve te storten.

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 165.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Er is € 88.000 uitgekeerd i.h.k.v. de compensatieregeling precariobelasting Vitens. Dat is € 165.000 minder dan vooraf was ingeschat. Hierdoor hoeft er ook € 165.000 minder te worden onttrokken aan de reserve Precariobelasting.

Programma 7 Onderwijs en educatie

Overzicht baten en lasten programma 7

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do
420.00 OPENBAAR BASISONDERWIJS	0	-30	0	0	-30	0	-15	0	0	-15	0	15	0	0	15
421.00 BIJZONDER BASISONDERWIJS	0	-108	0	0	-108	0	-70	0	0	-70	0	38	0	0	38
430.00 OPENBAAR SPECIAAL BASISONDERWIJS	0	-12	0	0	-12	0	0	0	0	0	0	12	0	0	12
450.00 ONDERWIJSHUISVESTING	11	-2.029	0	0	-2.018	0	-1.855	0	0	-1.855	-11	174	0	0	163
480.00 GEMEENSCHAP P. BATEN EN LASTEN ONDERWIJS	0	-955	0	0	-955	0	-1.004	0	0	-1.004	0	-49	0	0	-49
650.00 KINDEROPVANG	385	-739	0	0	-354	528	-804	0	0	-276	144	-65	0	0	79
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	395	-3.872	0	0	-3.477	528	-3.748	0	0	-3.220	133	124	0	0	257
450.00 ONDERWIJSHUISVESTING	0	0	0	86	86	0	0	0	86	86	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	86	86	0	0	0	86	86	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	395	-3.872	0	86	-3.391	528	-3.748	0	86	-3.134	133	124	0	0	257

420.00 Openbaar basisonderwijs

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van €15.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

421.00 Bijzonder basisonderwijs

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 38.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Door de gedeeltelijke sluiting van de scholen dit jaar is minder huur in rekening gebracht voor de gymlokalen (€ 23.000). Omdat dit een interne verrekening betreft vanuit de gemeentelijke sportaccommodaties, en dit bedrag als nadeel wordt verantwoord binnen Sport, heeft dit geen effect op het jaarresultaat als geheel. Daarnaast is er minder betaald aan het leerlingenvervoer naar sportaccommodaties (€ 15.000).

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

430.00 Openbaar speciaal basisonderwijs

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 12.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

450.00 Onderwijshuisvesting

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 163.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Vanuit het Integraal Huisvestingsplan dat begin 2020 is vastgesteld is € 80.000 aan budget vrijgemaakt voor een vervolgonderzoek. Omdat dit onderzoek voornamelijk in 2021 zal plaatsvinden is € 69.000 nog niet uitgegeven. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 69.077 voor het vervolgonderzoek IHP bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021. Tevens in bij de vaststelling van het IHP begin 2020 voorzien dat niet alle middelen die vanuit het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld al in 2020 nodig zouden zijn. Dit betreft een voordeel van € 78.000.

Ook het budget voor schadeherstel is in 2020 niet volledig uitgegeven. Hiermee is een voordeel behaald van € 15.000

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

480.00 Gemeenschapp. baten en lasten onderwijs

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 49.000 Dit wordt als volgt verklaard:

In het schooljaar 2019-2020 zijn 15 leerlingen meer vervoerd ten opzichte van het voorgaande schooljaar. Dit heeft voor het leerlingenvervoer geleid tot een nadeel van € 51.000.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

650.00 Kinderopvang

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 79.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De gemeente heeft in 2020 wederom een hogere specifieke uitkering van het rijk ontvangen voor onderwijsachterstandenbeleid. Deze meeropbrengsten zijn gedeeltelijk uitgegeven maar per saldo is een voordeel ontstaan van € 50.000. Ook voor toezicht en handhaving hebben we meer middelen vanuit het rijk ontvangen. Tevens zijn een aantal inspecties niet doorgegaan in verband met de coronapandemie. Het voordeel op dit budget bedraagt € 40.000

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

Programma 8 Wonen

Overzicht baten en lasten programma 8

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
820.00 VOLKSHUIS VESTING	27	-	0	0	-	18	-	0	0	-	-9	19	0	0	10
		18			15	16				14					
		5			9	6				9					
820.10 EXPLOITATIE VERSPREID WONINGBEZIT	10	-30	0	0	76	45	-	0	0	-	35	-	0	0	-
	6					6	47	8		23	0	44	8		98
822.10 WOONRUIMTEZORG	3	-39	0	0	-	1	-37	0	0	-	-1	1	0	0	0
					36					36					
830.10 EXPLOITATIE VASTGOED	1.4	-	0	0	90	1.0	-	0	0	-	-	18	0	0	-
	79	1.3				53	1.2			15	42	4			24
		89					05			3	6				2
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	1.6	-	0	0	-	1.5	-	0	0	-	-	-	0	0	-
	14	1.6			29	27	1.8			36	87	24			33
		43					87			0	4				1
820.10 EXPLOITATIE VERSPREID WONINGBEZIT	0	0	-100	0	-	0	0	-50	0	-	0	0	50	0	50
					10					50					
					0										
830.10 EXPLOITATIE VASTGOED	0	0	-23	0	-	0	0	-57	63	6	0	0	-34	63	29
					23										
Mutaties reserves	0	0	-123	0	-	0	0	-107	63	-	0	0	16	63	79
					12					44					
					3										
Gerealiseerd resultaat	1.6	-	-123	0	-	1.5	-	-107	63	-	-	-	16	63	-
	14	1.6			15	27	1.8			40	87	24		63	25
		43			2		87			4		4			2

820.00 Volkshuisvesting

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 10.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

820.10 Exploitatie verspreid woningbezit

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 98.000 Dit wordt als volgt verklaard:

In 2019 is in totaal € 100.000,- onttrokken aan de onbestemde reserve als voorschot voor de dekking van het gemeentelijke aandeel in de kosten voor het ondergrond brengen van de hoogspanningsleiding in de Nude. Dit bedrag wordt teruggestort in de algemene reserve uit de verkoopopbrengst van de woningen Nude 25 en Nude 27. De eigendomsoverdracht van Nude 27 is in 2020 afgerond. Conform het raadsbesluit wordt vanuit de verkoopopbrengst € 50.000 teruggestort in de onbestemde reserve. Als de eigendomsoverdracht van het pand Nude 25 in 2021 is afgerond wordt opnieuw € 50.000 teruggestort in de genoemde reserve.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 50.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Uit de verkoopopbrengst van Nude 27 wordt dit jaar € 50.000 (N) teruggestort in de onbestemde reserve conform het raadsbesluit Verkabeling hoogspanningsleiding uit 2019.

822.10 Woonruimte zorg

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 0 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting .

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

830.10 Exploitatie vastgoed

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 242.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Exploitatie vastgoed algemeen (nadeel € 432.000)

Voor de ombuiging uit de verkoop van gemeentelijk vastgoed staat in de begroting voor 2020 een resultaat van € 513.000,- opgenomen. We hebben in totaal drie panden verkocht. In 2020 is alleen de Nude 27 in eigendom overgedragen aan de koper. De netto opbrengst bedraagt € 67.062,-. Het nadeel ten opzichte van de geprognostiseerde verkoopopbrengst bedraagt € 445.938,- . Op verzoek van de kopers van Nude 25 en Dudoklaan 6 is de eigendomsoverdracht uitgesteld tot respectievelijk 1 februari en 1 april 2021. Conform de BBV voorschriften moeten deze opbrengsten worden meegenomen in de Jaarrekening 2021.

Als voorschot op de te verkopen woningen Nude 25 en Nude 27 is € 100.000,- onttrokken aan de onbestemde reserve als dekking voor het gemeentelijke aandeel in de kosten van het ondergrond brengen van de hoogspanningsleiding in de Nude, zoals vastgelegd in het raadsbesluit Verkabeling hoogspanningsleiding. Conform dit raadsbesluit wordt € 50.000,- uit de verkoopopbrengst Nude 27 teruggestort in de onbestemde reserve. Bij de jaarrekening 2021 wordt opnieuw € 50.000,- teruggestort in de onbestemde reserve uit de opbrengst van Nude 25. De huidige huurder van Piet Bakkerstraat 5-7 heeft in 2020 nog geen besluit genomen over de aankoop. De verkoop van de woning Haarweg 14 vergt meer voorbereiding vanwege Corona en het splitsen van de kavel en start in 2021.

Accommodaties (voordeel € 19.000)

Voor het onderhoud zijn dit jaar geen werkzaamheden uitgevoerd. Het voordeel bedraagt € 18.795,-. Het restant wordt veroorzaakt door kleine afwijkingen.

Bowlespark 1a Museum (voordeel € 18.000)

De kapitaallasten van € 17.304,- (V) zijn als gevolg van de coronacrisis nog niet doorbelast. Het restant wordt veroorzaakt door minder uitgaven op onderhoudscontracten.

Rooseveltweg 408a 't Palet (voordeel € 11.000)

De kapitaallasten van € 10.674,- (V) zijn als gevolg van de coronacrisis nog niet doorbelast. Het restant wordt veroorzaakt door kleine afwijkingen.

Wilhelminaweg 1 / Generaal Foulkesweg 42a 't Venster (voordeel € 18.000)

De kapitaallasten van € 47.000,- (V) zijn als gevolg van de coronacrisis nog niet doorbelast. De overige kosten zitten in de opbrengst van de huren en algemene kosten, wat een voordeel oplevert van € 3.000,- (V). Er is voor € 32.000,- (N) extra uitgegeven aan schilderwerk. Vanwege de slechte staat is een grote schilderbeurt uitgevoerd waar een kleine schilderbeurt was begroot. Door de nieuwe, duurzame CV ketel en radiator knoppen valt de energierekening lager uit dan begroot. Dit voordeel van € 10.000,- wordt gestort in het Revolving Fund Verduurzaming Vastgoed.

Brandweerkazerne (voordeel € 20.000)

De kapitaallasten zijn in 2020 € 13.000 voordeliger uitgevallen als gevolg van de coronacrisis. De afwikkeling van de veiligheids en gezondheidsregio leverde een voordeel van € 7.000 op.

Pieter Bakkerstraat (voordeel € 16.000)

Door corona is er geen onderhoud op het gebouw uitgevoerd wat een voordeel oplevert.

Verkoop snippergroen (voordeel € 38.000)

De opbrengst uit de verkoop van snippergroen is € 38.000,- (V) hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt vooral door de verkoop van 167 m2 grond bij de Wilhelminaweg 24.

Overige kleine verschillen (voordeel € 49.000)

Het restant van € 49.000,- (V) wordt veroorzaakt door diverse kleine afwijkingen t.o.v. de begroting, over meerdere locaties.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 29.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Per abuis is in 2019 niet het volledige bedrag uit de algemene bestemmingsreserve vrijgevallen/onttrokken. In de berekeningen van de verkoopopbrengst is wel rekening gehouden met de volledige vrijval, zodat het geen invloed heeft gehad op het verkoopresultaat en de daaraan gekoppelde dotatie aan de reserve kapitaal zonder bestemming in 2019, dit levert een voordeel op van € 63.000. Een storting voor opbrengsten snippergroen levert een nadeel op van € 21.000. Door de nieuwe, duurzame CV ketel en radiator knoppen valt de energierekening lager uit dan begroot. Dit voordeel van € 12.000 wordt gestort in het Revolving Fund Verduurzaming Vastgoed.

Programma 9 Sport en cultuur

Overzicht baten en lasten programma 9

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

gemeente **Wageningen**

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Bat en	Last en	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
510.00 OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK	47	-1.106	0	0	-1.059	47	-1.106	0	0	-1.059	-1	0	0	0	-1
530.00 SPORT	1.037	-3.459	0	0	-2.422	1.281	-3.835	0	0	-2.554	244	-376	0	0	-132
540.00 BEVORDERING KUNST EN CULTUUR	0	-1.631	0	0	-1.631	187	-1.597	0	0	-1.410	187	34	0	0	221
541.00 MUSEA	0	-50	0	0	-50	0	-49	0	0	-49	0	2	0	0	2
541.20 OUD ARCHIEF	0	-167	0	0	-167	0	-165	0	0	-165	0	2	0	0	2
580.00 MEDIABELEID	0	-27	0	0	-27	0	-28	0	0	-28	0	-1	0	0	-1
625.90 BELEIDSDOMEIN CULTUUR ALS MIDDEL PARTICIPATIE	0	-162	0	0	-162	3	-147	0	0	-145	3	14	0	0	17
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	1.085	-6.602	0	0	-5.517	1.517	-6.927	0	0	-5.409	432	-325	0	0	108
530.00 SPORT	0	0	-59	224	165	0	0	-62	256	194	0	0	-3	32	29
540.00 BEVORDERING KUNST EN CULTUUR	0	0	-9	0	-9	0	0	-9	0	-9	0	0	0	0	0
625.90 BELEIDSDOMEIN CULTUUR ALS MIDDEL PARTICIPATIE	0	0	0	7	7	0	0	0	10	10	0	0	0	3	3
Mutaties reserves	0	0	-69	231	162	0	0	-72	266	194	0	0	-3	35	32
Gerealiseerd resultaat	1.085	-6.602	-69	231	-5.355	1.517	-6.927	-72	266	-5.215	432	-325	-3	35	140

510.00 Openbaar bibliotheekwerk

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van €1.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

530.00 Sport

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 132.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Een aantal afwijkingen binnen het product Sport is ontstaan door de coronapandemie. Zo zijn er meer kosten gemaakt voor het schoonhouden van de sportaccommodaties (nadeel € 30.000), en is er inkomstendering ontstaan door de tijdelijke sluiting. De gemeente wordt naar verwachting slechts deels gecompenseerd door het Rijk (nadeel € 25.000). Ook is een aantal investeringen niet doorgestaan in 2020. Het voordeel op de kapitaallasten bedraagt € 214.000. Tot slot zijn er minder huuropbrengsten uit verhuur voor gymnastiekonderwijs (nadeel € 49.000). Omdat dit een interne verrekening betreft vanuit programma Onderwijs heeft dit geen effect op het algeheel resultaat van de jaarrekening.

In 2020 heeft de sloop van de Olympiahall plaatsgevonden. Hiervoor was nog € 47.000 beschikbaar uit de reserve. De sloop heeft in 2020 echter € 186.000 gekost. Door het aantreffen van asbest in verschillende fases van de sloop zijn de kosten ruim € 110.000 hoger uitgevallen dan vooraf geraamd.

Ook hebben er in het begin van 2020 nog enkele werkzaamheden plaatsgevonden voor de realisatie van Het Binnenveld. Ook hiervoor stond nog een claim uit de reserve van € 42.000. De uiteindelijk kosten bedroegen € 41.000. De zonnepanelen zijn echter nog niet gerealiseerd. Hierdoor is een overschrijding ontstaan op het budget voor elektriciteit van € 33.000.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 29.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Voor de sloop van de Olympiahall en de eenmalige kosten Binnenveld respectievelijk € 47.000 en € 42.000 meer onttrokken aan de algemene bestemmingsreserve dan begroot. Omdat de verwachting was dat deze werkzaamheden voornamelijk in 2019 zouden plaatsvinden stonden deze onttrekkingen begroot voor het jaar 2019.

Omdat een aantal geplande investeringen, waarvan de kapitaallasten gedekt worden uit de reserve, niet is doorgestaan is er € 45.000 minder onttrokken aan de reserve dekking kapitaallasten.

540.00 Bevordering kunst en cultuur

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 221.000 Dit wordt als volgt verklaard:

In 2020 is het faillissement van stichting 't Venster formeel afgerond. Voor de afgegeven garantstelling hield de gemeente een voorziening aan. Nu blijkt dat de bank een gedeelte van de lening heeft kunnen invorderen kan de voorziening gedeeltelijk vrijvallen. Dit leidt tot een voordeel van € 65.000.

Het onderhoudsbudget voor kunst in de openbare ruimte is in 2020 niet volledig uitgegeven. In 2020 stonden herstelwerkzaamheden gepland aan het vrijheidsvuur. Omdat deze niet hebben plaatsgevonden zal dit worden doorgeschoven naar 2021 (voordeel € 11.000). In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 10.836 voor herstelwerkzaamheden vrijheidsvuur bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Ook het budget voor cultuureducatie is niet volledig uitgegeven (€ 141.000). Dit komt omdat het CultuurActiePlan in 2020 nog niet was afgerond. In plaats daarvan is het budget van het actieplan gebruikt voor compenserende en stimulerende maatregelen voor het culturele veld en om te zorgen dat het cultuuractieplan alsnog afgerond kan worden. Een deel daarvan is nog niet uitgegeven. In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 141.289, voor deze corona gerelateerde (steun)maatregelen bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021. Tevens wordt voorgesteld om een budget van € 290.003, voor hetzelfde doel, vanuit product 921.00 Algemene uitkering over te hevelen naar 2021. Dit betreft de compensatie vanuit het Rijk voor het culturele veld.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

541.00 Musea

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 2.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

541.20 Oud archief

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 2.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

580.00 Mediabeleid

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 1.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

625.90 Beleidsdomein cultuur als middel participatie

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 17.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een voordelig resultaat van € 3.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

Programma 10 Veiligheid

Overzicht baten en lasten programma 10

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrekk ingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrekk ingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrekk ingen	Sal do
110.00 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	0	-89	0	0	-89	2	-89	0	0	-87	2	0	0	0	2
120.00 BRANDWEER ZORG	6	- 1.6 70	0	0	- 1.6 64	27	- 1.6 64	0	0	- 1.6 36	21	6	0	0	27
120.20 RAMPENBEST RIJDING	0	- 22 3	0	0	- 22 3	0	- 21 2	0	0	- 21 2	0	11	0	0	11
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	6	- 1.9 82	0	0	- 1.9 76	29	- 1.9 65	0	0	- 1.9 35	23	17	0	0	40
Gerealiseerd resultaat	6	- 1.9 82	0	0	- 1.9 76	29	- 1.9 65	0	0	- 1.9 35	23	17	0	0	40

110.00 Openbare orde en veiligheid

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 2.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

120.00 Brandweezorg

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 27.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Het voordelig resultaat is veroorzaakt door een teruggaaf van het positieve resultaat van de VGGM 2019.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

120.20 Rampenbestrijding

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 11.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

Programma 11 Transparante overheid

Overzicht baten en lasten

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do	Bat en	Las ten	Storti ngen	Onttrek kingen	Sal do
001.00 BESTUURSORGANEN (RAAD)	0	-564	0	0	-564	0	-491	0	0	-491	0	72	0	0	72
001.05 BESTUURSORGANEN (B&W)	0	-681	0	0	-681	0	-938	0	0	-938	0	-257	0	0	-257
001.20 REPRESENTATIE	0	-147	0	0	-147	1	-123	0	0	-123	1	23	0	0	24
002.00 BESTUURSONDERSTEUNING COLLEGE VAN B&W	0	-344	0	0	-344	0	-370	0	0	-370	0	-26	0	0	-26
003.00 BURGERZAKEN	3	-673	0	0	-669	20	-671	0	0	-651	17	2	0	0	18
004.00 BATEN SECRETARIELEGES BURGERZAKEN	554	-212	0	0	341	418	-159	0	0	258	-136	53	0	0	-83
005.00 BESTUURLIJKE SAMENWERKING	0	-174	0	0	-174	0	-173	0	0	-173	0	1	0	0	1
006.00 BESTUURSONDERSTEUNING RAAD EN REKENKAMER FUNCTIE	0	-404	0	0	-404	0	-394	0	0	-394	0	10	0	0	10
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	557	-3.198	0	0	-2.641	439	-3.320	0	0	-2.881	-118	-122	0	0	-240
001.00 BESTUURSORGANEN (RAAD)	0	0	0	50	50	0	0	0	0	0	0	0	0	-50	-50
001.05 BESTUURSORGANEN (B&W)	0	0	-50	0	-50	0	0	-50	0	-50	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	-50	50	0	0	0	-50	0	-50	0	0	0	-50	-50
Gerealiseerd resultaat	557	-3.198	-50	50	-2.641	439	-3.320	-50	0	-2.931	-118	-122	0	-50	-290

001.00 Bestuursorganen (raad)

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 72.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de jaarrekening 2019 is het raadsbudget 2019 overgeheveld naar 2020, met de bedoeling dit budget in 2020 te gebruiken. Door de Coronapandemie is dit echter niet mogelijk gebleken. Hierdoor draagt dit budget met € 50.000 bij aan het voordelig resultaat. Het raadsbudget zal nu in 2021 benut worden. Een ander budget met een voordelig resultaat is het wervingsbudget voor de nieuwe burgemeester. Vóór de Coronapandemie was het de bedoeling om per november 2020 een nieuwe burgemeester te benoemen. Door de uitbraak van de pandemie kwam de wervingsprocedure stil te liggen en is de benoeming van de nieuwe burgemeester uitgesteld naar juni 2021. De wervingsprocedure vindt nu begin 2021 plaats. Van het oorspronkelijk wervingsbudget van € 25.000 wordt voorgesteld een budget van € 15.875 bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021. Het overige voordelige resultaat komt vooral van de budgetten representatie en overige kosten voornamelijk vanwege niet fysiek vergaderen.

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 50.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

De voorgenomen onttrekking uit de reserve voor budgetoverheveling uit 2019 naar 2020 heeft niet plaatsgevonden vanwege de Coronapandemie zie hierboven.

001.05 Bestuursorganen (B&W)

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 257.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Eind 2019 en medio 2020 zijn er wisselingen binnen het college geweest. Twee wethouders zijn gestopt en daarvoor zijn twee nieuwe wethouders aangesteld. Het nadelige resultaat op dit product hangt samen met hogere lasten voor pensioenpremies € 18.000 (6 i.p.v. 4 (ex)wethouders) en een benodigde storting van € 242.000 in de voorziening voormalig bestuurders voor de wachtgeldverplichting van de vertrekkende wethouder in 2020.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 19.000 voor experimenten democratische vernieuwing bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

001.20 Representatie

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 24.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Het jaar 2020 was een uitzonderlijk jaar vanwege corona. Vanaf maart vielen de jaarrond activiteiten grotendeels weg, werden een aantal activiteiten op een alternatieve (sober, binnen de geldende regels, digitaal) wijze uitgevoerd en ook tussentijdse nieuwe activiteiten werden niet opgestart of in overleg uitgesteld. Ook was er geen uitwisseling met de partnersteden. Representatie is hier bij betrokken met bijvoorbeeld de aanschaf van relatiegeschenken. Een deel van het budget in 2020 was gereserveerd voor het jubileumjaar 75 jaar Vrijheid. Hiervan is 90% uitgesteld en wordt in 2021 opnieuw georganiseerd.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

002.00 Bestuursondersteuning college van B&W

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 26.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Het negatieve resultaat komt volledig voor rekening van het budget Publieksvoorlichting. Tijdens de Coronapandemie zijn daarvoor extra personeel en middelen ingezet (extra in weekblad), wat heeft geleid tot een overschrijding van het budget Publieksvoorlichting met € 35.000. Een deel van

de overschrijding kon binnen het product worden opgevangen. Voor het budget Bezwarencommissies AZ/SZ vonden er juist minder hoorzittingen plaats, voordeel € 10.000.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

003.00 Burgerzaken

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 18.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

004.00 Baten secretarieleges burgerzaken

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 83.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Door de reisbeperkingen vanwege de Coronapandemie zijn er minder reisdocumenten in 2020 verstrekt dan waar op was gerekend. Mensen hebben de vernieuwing van hun reisdocument uitgesteld. Daarnaast zijn er minder huwelijken geweest vanwege alle beperkingen. De geplande bezuiniging op persoonsregistraties en huwelijken € 10.000 is deels gerealiseerd € 7.700. Voornamelijk door hogere legesprijs voor een uittreksel uit het basisregister persoonsgegevens.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

005.00 Bestuurlijke samenwerking

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 1.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

006.00 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 10.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

Programma 12 Algemene dekking en onvoorzien

Overzicht baten en lasten programma 12

Hieronder worden de financiële verschillen toegelicht tussen de jaarrekening en de begroting na wijziging. Daarbij zijn ook de reservemutaties per programma weergegeven. Per product worden de afwijkingen met een saldo groter dan € 25.000 verklaard.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
913.00 BELEGGINGEN EN OVERIGE FINANCIËLE MIDDELEN	275	-3	0	0	272	99	-3	0	0	96	-177	0	0	0	-176
920.00 LOKALE BELASTINGEN	13.562	-529	0	0	13.034	14.156	-505	0	0	13.651	593	24	0	0	617
921.00 ALGEMENE UITKERING	53.574	0	0	0	53.574	57.440	-196	0	0	57.243	365	-196	0	0	369
922.00 ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN	400	245	0	0	645	174	149	0	0	323	-226	-96	0	0	-322
923.00 BEDRIJFSVOERING	677	-13.473	0	0	-12.796	547	-12.550	0	0	-12.003	-130	923	0	0	793
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	68.489	-13.760	0	0	54.729	72.415	-13.105	0	0	59.310	326	655	0	0	4.581
920.00 LOKALE BELASTINGEN	0	0	-900	500	-400	0	0	-900	500	-400	0	0	0	0	0
922.00 ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN	0	0	-3.939	4.451	512	0	0	-3.939	4.451	512	0	0	0	0	0
923.00 BEDRIJFSVOERING	0	0	-1	96	95	0	0	-141	204	62	0	0	-140	107	-33
Mutaties reserves	0	0	-4.840	5.047	207	0	0	-4.980	5.155	174	0	0	-140	107	-33
Gerealiseerd resultaat	68.489	-13.760	-4.840	5.047	54.936	72.415	-13.105	-4.980	5.155	59.484	326	655	-140	107	4.548

913.00 Beleggingen en overige financiële middelen

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van €176.000. Dit wordt als volgt verklaard:

Als gevolg van de ombuigingsmaatregel is de dividendopbrengst in de begroting verhoogd van € 60.000 naar € 143.000. De ingeboekte ombuiging bedraagt daarmee ? 83.000. We ontvangen van de BNG aan dividend 2019 €64.000. Dit betekent dat de ingeboekte ombuiging voor € 79.000 (N) niet is gerealiseerd (€ 83.000 – (64.000 – 60.000)). Daarnaast is voor het grondbedrijf € 97.000 minder kapitaalrente ontvangen.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij dit product hebben geen reservemutaties plaatsgevonden.

920.00 Lokale belastingen

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 617.000 Dit wordt als volgt verklaard:

De grootste afwijking binnen dit product wordt veroorzaakt door de meeropbrengst OZB (€ 707.000). Door de realisatie van enkele grote projecten hebben we meer OZB kunnen heffen dan begroot. Dit betreft onder andere de realisatie van een enkele grote objecten en woningbouwprojecten, waaronder Kortenoord.

Bij de precariobelasting voor terrassen zien we € 74.000 minder inkomsten dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het besluit om geen precariobelasting op te leggen voor de periode maart-december 2020. Hiervoor zijn we gedeeltelijk gecompenseerd (€ 27.000). Deze compensatie is opgenomen in product 921.00 Algemene uitkering. Ook voor de toeristenbelasting en hondenbelasting zien we respectievelijk € 19.000 en € 15.000 minder inkomsten dan begroot. Voor de inkomstenderving bij de toeristenbelasting is compensatie vanuit het Rijk ontvangen van € 55.000 op het product 921.00 Algemene uitkering.

Voor het project 'WOZ: van kubieke naar vierkante meter' was in 2020 eenmalig 75.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is niet volledig uitgegeven (voordeel € 40.000). Omdat een gedeelte van het project nog in 2021 wordt uitgevoerd zal in het raadsbesluit bij deze jaarrekening worden voorgesteld om een budget van € 40.000 voor dit project bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Tot slot zien we een overschrijding op het uitvoeringsbudget van de lokale belastingen. Dit zit vooral in de vergoeding voor proceskosten. Het aandeel bezwaren voor de WOZ dat door no-cure no-pay bureaus wordt ingediend stijgt de laatste jaren. Omdat we verplicht zijn de kosten van deze bureaus te vergoeden zien we een overschrijding op het budget (nadeel € 16.000).

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

921.00 Algemene uitkering

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 3.669.000. Dit wordt als volgt verklaard:

De afwijking bij het product Algemene uitkering wordt volledig verklaard door de nieuwe informatie die in de loop van het jaar bekend is geworden bij de verschillende circulaire's die zijn gepubliceerd. Hierover is de raad op dat moment geïnformeerd via een raadsinformatiebrief. Hieronder benoemen we de grootste afwijkingen per circulaire. Een meer uitgebreide toelichting is gegeven in de specifieke raadsinformatiebrieven.

Meicirculaire 2020 (kenmerk: 20.0102251) Bruto-effect/afwijking: € 1.271.000 voordeel

De grootste ontwikkeling in de meicirculaire was de toevoeging van het eerste compensatiepakket voor corona, deze bedroeg € 616.000. Hierin zat compensatie voor onder andere lokale culturele voorzieningen (€ 145.000) en inkomstenderving parkeer- en toeristenbelasting (€ 205.000). Daarnaast volgden uit algemene aanpassingen in de verdeling van het gemeentefonds (m.n. hoeveelheidseffecten) nog een positief effect van € 290.000. In de meicirculaire is de integratie-

uitkering Participatie bijgesteld voor loon- en prijsontwikkeling. Het positieve effect in 2020 bedroeg hiervoor € 119.000.

Septembercirculaire 2020 (kenmerk: 20.0103290) Bruto-effect/afwijking: € 1.974.000 voordeel

Bij de septembercirculaire werd een aantal algemene aanpassingen doorgevoerd in de verdeling van de algemene uitkering met een groot voordelig effect van € 1.049.000. Dit betrof met name hoeveelheidseffecten als gevolg van het bekend worden van nieuwe basisgegevens. Bij de septembercirculaire werd het tweede compensatiepakket voor corona voor een totaalbedrag van € 544.000 toegevoegd aan het gemeentefonds. Hierin zaten onder andere middelen voor ondersteuning van de culturele sector (€ 145.000), toezicht en handhaving (€ 114.000) en het organiseren van de verkiezingen in 2021 (€ 55.000). Ieder jaar ontvangen gemeenten in september het voorschot voor de afrekening van het BTW-compensatiefonds, deze bedroeg voor Wageningen € 185.000 voordelig. Ook werd de opbouw van de opschalingskorting voor 2020 en 2021 geschrapt. Dit had voor 2020 een positief effect van € 134.000.

Decembercirculaire 2020 (kenmerk: 21.0100046) Bruto-effect/afwijking: € 424.000 voordeel

In de decembercirculaire is €192.000 toegevoegd aan de algemene uitkering voor met name hoeveelheidseffecten. Daarnaast is de decentralisatie-uitkering faciliteitenbesluit bijgesteld voor 2020 met € 110.000 voordeel. Ten slotte is voor € 132.000 aan compensatie voor corona toegevoegd.

Corona

In 2020 is er via het gemeentefonds € 1,3 miljoen binnengekomen ter compensatie voor corona. De grootste posten binnen het compensatiepakket over het volledige jaar waren: lokale culturele voorzieningen (totaal € 290.000), inkomstenderving sociale werkvoorziening (totaal € 272.000) en compensatie inkomstenderving parkeer- en toeristenbelasting (€ 205.000). We verwachten in 2021 nog voor een aantal onderdelen gecompenseerd te worden over 2020. Dit gaat bijvoorbeeld over inkomstenderving (reservering Rijk landelijk € 250 miljoen). De precieze verdeling van deze middelen over gemeenten is nog niet bekend. De commissie BBV heeft over het meenemen van nog te verwachten compensatie vanwege Covid-19 aangegeven dat geen voldoende nauwkeurige en betrouwbare schatting te maken is om deze compensatie al mee te kunnen nemen in de Jaarrekening 2020. De compensatie die we in 2021 zullen ontvangen over 2020 wordt daarom meegenomen in de Jaarrekening 2021.

Oormerkingen

Bij de verschillende circulaires in 2020 is aangegeven welke middelen geormerkt werden. Van verschillende geormerkte middelen verwachten we dat die in 2020 tot een extra uitgave hebben geleid, bijvoorbeeld in het kader van coronamaatregelen. Het gaat hierbij over de volgende onderwerpen, waarbij de hogere uitgaven of lagere inkomsten op dat product worden verantwoord, terwijl de compensatie binnen het product Algemene uitkering is binnengekomen:

- Compensatie inkomstenderving sociale werkvoorziening, totaal € 272.000, lagere opbrengsten verantwoord binnen product 626.31 WSW.
- Compensatie inkomstenderving toeristenbelasting, totaal € 55.000, lagere opbrengsten verantwoord binnen product 920.00 Lokale belastingen.
- Compensatie inkomstenderving precariobelasting, totaal € 27.000, lagere opbrengsten verantwoord binnen product 920.00 Lokale belastingen.
- Compensatie toezicht en handhaving, totaal € 113.000, kosten verantwoord binnen product 560.00 Wijk- en buurtbeheer.
- Compensatie inkomstenderving parkeerbelasting, totaal € 150.000, lagere opbrengsten verantwoord binnen product 214.00 Parkeervoorzieningen.

Voor andere onderwerpen zijn in 2020 middelen binnengekomen terwijl de uitvoering in 2020 nog niet kon worden gestart of de uitvoering sowieso in 2021 zou plaatsvinden. Hieronder worden deze posten opgesomd. Voor deze posten wordt in het raadsbesluit bij deze jaarrekening voorgesteld om de daarvoor binnengekomen middelen bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

- Uitvoeringskosten Wet inburgering, budgetoverheveling voorgesteld van € 77.191 vanuit 921.00 Algemene uitkering, totale overheveling € 108.103 (restant vanuit product 625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid).

- Lokale culturele voorzieningen, budgetoverheveling voorgesteld van € 290.003.
- Compensatie buurt- en dorpshuizen, budgetoverheveling voorgesteld van € 32.297.
- Extra kosten verkiezingen 2021 ivm Covid-19, budgetoverheveling voorgesteld van € 55.490.
- Gemeentelijk schuldenbeleid, budgetoverheveling voorgesteld van € 34.408.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd.

922.00 Algemene uitgaven en inkomsten

Dit product heeft een nadelig resultaat (voor reservemutaties) van € 322.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Binnen dit product zit een nadeel op de taakstelling van € 400.000, zijnde een stelpost voor onderuitputting van kapitaallasten te realiseren doordat niet alle geraamde investeringen worden gedaan. Tegenover het nadeel op deze stelpost staan voordelen in de andere programma's, omdat geraamde investeringen in het verslagjaar niet zijn gedaan. Daarnaast hebben wij van de provincie een subsidie van €113.000 (V) ontvangen om enkele nadelen op te vangen die zijn ontstaan als gevolg van de landelijke getroffen maatregelen tegen de verspreiding van het virus COVID-19.

Bij de reservemutaties is een resultaat van € 0 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

Bij de reservemutaties is geen significante afwijking ten opzichte van de begroting gerealiseerd

923.00 Bedrijfsvoering

Dit product heeft een voordelig resultaat (voor reservemutaties) van € 793.000 Dit wordt als volgt verklaard:

Uitvoeringskosten (voordeel € 203.000)

Het voordeel op de personeelskosten bedraagt € 501.000 (V). Op de salariskosten zit een voordeel van ongeveer € 281.000 (V) doordat vacatures niet konden worden ingevuld. Mede daardoor is ingehuurd, waardoor er een nadeel bij inhuur is van ongeveer € 24.000 (N). De afwijking van per saldo € 257.000 op de salarissen en inhuur is klein en betreft 1% van de totale loonsom. Aan UWV uitkeringen en loonkostensubsidie is in 2020 € 144.000 (V) ontvangen. Ter dekking van o.a. inhuurkosten 2019 en urenvermeerdering zijn vergoedingen ontvangen ad € 73.000 (V). Deze inkomsten zijn niet begroot. Op de opleidingskosten resulteert er een voordeel van € 48.000 (V). Op de onregelmatigheidstoelagen en toelagen is een onderbesteding zichtbaar ten opzichte van de begroting van € 45.000 (V). De aftrek ouderschapsverlof is niet voorzien in de begroting en levert een voordeel op van € 25.000 (V). Aan gratificaties met name ter gelegenheid van 25 en 40 jaar dienstverband is € 65.000 uitgegeven, dat is gedekt vanuit voornoemde voordelen op de personeelskosten. Het voordeel op de overige personeelskosten bedraagt € 26.000.

Van het voordeel op de personeelskosten wordt voorgesteld om het restant van de opleidings- en organisatie ontwikkelbudgetten over te hevelen naar 2021 ten behoeve van het eventuele aanbestedingstraject van de E-HRM software en salarisdienstverlening en de inzet van een projectleider.

Van de gemaakte apparaatskosten konden in 2020 minder uren toegerekend worden aan investeringsprojecten. Dit leidt tot minder dekking op dit product (nadeel € 229.000).

Aan grondzaken zijn minder uren toegeschreven en dit leidt tot een nadeel van € 70.000.

Kapitaallasten (voordeel € 278.000)

Het voordeel op de kapitaallasten ad € 278.000 wordt grotendeels veroorzaakt door geplande investeringen in Automatisering die niet of niet geheel zijn uitgevoerd in 2020 en doorlopen in 2021 en doordat de uitgaven gedurende het jaar zijn gedaan. Hierdoor wordt de afschrijving over minder maanden berekend dan in de begroting is voorzien. Investeringsprojecten die in 2020 (mede door Corona) zijn doorgeschoven naar 2021 zijn o.a. de vervanging van de complete DMZ-VMware infrastructuur en de vervanging van de opslag van statische data.

Vervanging software (voordeel € 140.000)

Dit betreft de vervanging van zaakgericht werken, E-diensten en de migratie Oracle waarvoor in de voorjaarsnota 2020 budget beschikbaar is gesteld. Deze zijn niet afgerond in 2020 en lopen nog door in 2021. Deze middelen blijven beschikbaar middels de egalisatiereserve "A-vervangingen Automatisering" (zie toelichting op de mutaties reserves).

Arbomiddelen - thuiswerkconcept (voordeel € 109.000)

In verband met corona is het thuiswerkconcept 2 jaar naar voren gehaald. In de voorjaarsnota 2020 is € 136.000 beschikbaar gesteld om vanuit huis werkend personeel tegemoet te komen met een eenmalige vergoeding voor arbomiddelen. Vanaf november 2020 hebben werknemers voor het eerst kunnen declareren. Dit is voor een groot aantal werknemers te kort dag geweest. Daarnaast is de mogelijke eindheffing van 80% nog niet betaald over het deel dat in 2020 al gedeclareerd is. Deze eindheffing zal - indien de vergoedingen door de Belastingdienst worden aangemerkt als Werkkostenregeling (WKR) in plaats van gericht vrijgesteld - wel uit dit budget betaald moeten worden. In 2020 is € 27.000 besteed. Voorgesteld wordt om het restant ad € 109.000 over te hevelen naar 2021.

Extra maatregelen bestrijding coronacrisis (nadeel € 44.000)

In 2020 zijn extra bedrijfsvoeringskosten gemaakt als gevolg van het nemen van extra maatregelen in de bestrijding van de gevolgen van de coronacrisis. Om iedereen thuis te kunnen laten werken zijn extra licenties aangeschaft en zijn de werkplekken aangepast aan de 1,5 meter maatschappij. Daarnaast zijn hygiëne maatregelen getroffen en headsets aangeschaft. Voorts zijn er lunches verstrekt aan de medewerkers die op het stadhuis aanwezig moesten zijn.

Overig (voordeel € 104.000)

In vergelijking met 2019 zijn er minder facilitaire kosten gemaakt voor onder andere de koffievoorziening, de lunchvoorziening (zowel aan de lasten- als aan de batenkant), drukwerk, en portiekosten. Deze verschillen zijn voornamelijk te verklaren doordat we het grootste deel van het jaar thuiswerken en doordat er minder is georganiseerd in het "Huis van de stad". Op telefonie is er juist een stijging te zien door een toename van het aantal telefoniegebruikers in 2020. Per saldo een voordeel van € 82.000. De overige afwijkingen ad € 22.000 zijn niet significant ten opzichte van de begroting.

In het raadsbesluit bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om een budget van € 109.000 voor faciliteren thuiswerken: arbovoorzieningen en een budget van € 77.000 voor de aanbesteding en projectleider EHRM-software en salarisdienstverlening bij de resultaatbestemming over te hevelen naar 2021.

Bij de reservemutaties is een nadelig resultaat van € 33.000 gerealiseerd. Dit wordt als volgt verklaard:

De overgebleven middelen voor vervanging software ad € 140.000 worden conform uitgangspunten uit de Nota reserves en voorzieningen Wageningen 2015 gestort in de egalisatiereserve "A-vervangingen Automatisering".

Bij de jaarstukken 2018 is besloten een bedrag van € 100.000 over te hevelen naar 2019 voor personele knelpunten die werden verwacht in 2019 naar aanleiding van de organisatieontwikkeling in 2018. Dit is echter niet noodzakelijk gebleken in 2019. De reserve had in 2019 voor dit bedrag vrij moeten vallen. Dit is abusievelijk niet gebeurd. Daarom valt deze nu in de jaarrekening 2020 vrij.

Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting

Per 1-1-2016 zijn overheden Vpb-plichtig voor bepaalde onderdelen. Net als bij stichtingen wordt vanaf 1-1-2016 bij gemeenten gekeken welke activiteiten structureel winstgevend zijn. Op basis van deze jaarrekeningcijfers en volgens speciale regels wordt de fiscale winst bepaald. Het onderzoek en afstemming hierover met de Belastingdienst is nog gaande. Vooralsnog is het uitgangspunt dat de gemeente Wageningen alleen voor het onderdeel parkeren Vpb-plichtig is. In de exploitatie 2020 is een voorlopige aanslag Vpb 2020 betaald van € 12.000.

Onvoorzien

Bij de begroting 2020 is een post onvoorzien opgenomen van € 19.000. Dit bedrag is in 2020 niet besteed en is derhalve vrijgevallen ten gunste van de exploitatie (in programma 12).

Overhead

Conform het BBV worden de lasten en baten voor overhead niet verantwoord op de afzonderlijke programma's. Gemeenten zijn verplicht om de lasten en baten afzonderlijk te presenteren. Op begrotingsbasis is na wijziging sprake van per saldo € 13.100.000 overhead en op rekeningbasis € 12.322.000.

Structurele stortingen en onttrekkingen reserves

De structurele stortingen en onttrekkingen reserves bedragen respectievelijk € 412.000 en € 962.000.

Incidentele baten en lasten per programma

Op grond van artikel 28 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verstrekken we een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma. De hoogte van de structurele baten en lasten kan jaarlijks fluctueren. Deze incidentele verschillen binnen structurele budgetten blijven in onderstaand overzicht buiten beschouwing.

Het in artikel 28 van de BBV genoemde overzicht van toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves is per programma opgenomen in de jaarrekening bij het onderdeel baten en lasten per programma.

De gedeerde baten als gevolg van corona, zoals bij het product Parkeervoorzieningen, maken geen deel uit van de incidentele baten en lasten met betrekking tot corona. Inkomstenderving is namelijk het tegenovergestelde van een incidentele baat, het is het ontbreken van een baat. De incidentele baten ter compensatie van de inkomstenderving zijn wel meegenomen in onderstaand overzicht.

Incidentele baten en lasten Jaarrekening 2020				
Programma (x € 1.000)		Regulier	Corona	Totaal
01	Bereikbaarheid	90	-	90
02	Economische ontwikkeling	288	37	325
03	Ruimtelijke ontwikkeling	1.858	364	2.223
04	Milieu	933	-	933
06	Maatschappelijke ondersteuning	468	3.228	3.695
07	Onderwijs en educatie	11	-	11
08	Wonen	574	-	574
09	Sport en cultuur	415	30	445
10	Veiligheid	2	-	2
11	Transparante overheid	29	36	65
12	Algemene dekking & onvoorzien	328	70	398
Totaal lasten		4.996	3.766	8.762
01	Bereikbaarheid	-	-	-
02	Economische ontwikkeling	311	-	311
03	Ruimtelijke ontwikkeling	1.890	-	1.890
04	Milieu	180	-	180
06	Maatschappelijke ondersteuning	387	3.172	3.559
07	Onderwijs en educatie	-	-	-
08	Wonen	516	-	516
09	Sport en cultuur	193	139	332
10	Veiligheid	2	-	2
11	Transparante overheid	1	-	1
12	Algemene dekking & onvoorzien	19	1.406	1.425
Totaal baten		3.499	4.716	8.215

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten exclusief de incidentele baten en lasten met betrekking tot corona (> € 100.000) afzonderlijk gespecificeerd.

Prog (x € 1.000)	Incidentele lasten excl corona > € 100.000	2020
02	Incidentele lasten grondexploitatie	286
03	Incidentele lasten kostenverhaalallocaties	1.429
03	Uitvoeringskosten 2020 convenant MKB-deal Regio Foodvalley	326
04	Verrekening BTW mbt vergoeding afvalfonds voor PMD 2015-2019	363
04	Baggerwerkzaamheden	105
04	Uitvoeringskosten 2020 Warmtetransitie Benedenbuurt	242
04	Uitvoeringskosten Regeling reductie energiegebruik	174
06	Inhuur WWB-inkomensdeel	114
08	Terugbetaling aan het Rijk ivm verkoop Nude 27	423
09	Sloopkosten 2020 sporthal Olympiaplein	186
Prog (x € 1.000)	Incidentele baten excl corona > € 100.000	2020
02	Incidentele baten grondexploitatie	308
03	Incidentele baten kostenverhaalallocaties	1.493
03	Uitvoeringskosten 2020 convenant MKB-deal Regio Foodvalley	326
04	Vergoeding Rijk Regeling reductie energiegebruik	180
06	Onttrekking voorziening Permar	134
06	Subsidie Europees sociaal fonds (ESF)	153
08	Aankoop Nude 27 ivm hoogspanning/verkabeling	432
09	Onttrekking voorziening 't Venster	155

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten met betrekking tot corona (> € 100.000) afzonderlijk gespecificeerd.

Prog (x € 1.000)	Incidentele lasten mbt corona > € 100.000	2020
03	Inhuurkosten BOA's	116
06	Continuïteitsbijdrage aan zorgaanbieders	297
06	Uitvoeringskosten Tozo incl. terugbetaling Rijk	2.919
Prog (x € 1.000)	Incidentele baten mbt corona > € 100.000	2020
06	Bijdrage Rijk Tozo	3.172
12	Provinciale ondersteuning voor gemeenten bij COVID-19-crisis	113
12	Compensatie corona Gemeentefonds	1.293

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Gemeente Wageningen van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor Gemeente Wageningen is € 201.000 Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2017 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking.

<i>Gegevens 2020</i> <i>Bedragen x € 1</i>	R. van de Grijp	E.J.G.A. Speet	A.A.J. Brinks
Functiegegevens	Gemeente-secretaris	Griffier	Loco Gemeente-secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31-12	1/1 - 31/12	1/9 - 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	0,89	1,00
(Fictieve) Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	98.054	82.117	26.045
Beloningen betaalbaar op termijn	19.230	14.307	4.303
<i>Subtotaal</i>	<i>117.284</i>	<i>96.423</i>	<i>30.348</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	178.890	67.000
-/- onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	117.284	96.423	30.348
Het bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<i>Gegevens 2019</i> <i>Bedragen x € 1</i>	R. van de Grijp	E.J.G.A. Speet	A.A.J. Brinks
Aanvang en einde functievervulling 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband 2019 (in fte)	1	0,89	
Dienstbetrekking	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	96.983	76.247	
Beloningen betaalbaar op termijn	18.034	12.919	
<i>Subtotaal</i>	<i>115.017</i>	<i>89.166</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	172.444	
Totaal bezoldiging	115.017	89.166	0

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking over de kalendermaand 1 t/m 12.

Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2020 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018)

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie worden gemaakt. Per programma vindt u hieronder de verklaring. Per programma wordt met name gerapporteerd op de afwijkingen die een begrotingsoverschrijding van de lasten betreffen.

Alle overschrijdingen van de begroting zijn in principe onrechtmatig, maar ze tellen niet allemaal mee bij het oordeel van de accountant inzake de financiële rechtmatigheid. Leidend hierbij is of de hogere lasten vallen binnen het bestaande beleid of dat ze worden gedekt door hogere baten. Is dat niet het geval, dan is sprake van een onrechtmatigheid die meetelt in de beoordeling van de accountant. Navolgend wordt per programma waar een overschrijding is, toegelicht waarom wel of niet sprake is van een dergelijke onrechtmatigheid.

Programma 1 Bereikbaarheid

Hier zijn hogere lasten dan begroot van € 185.000. De overschrijding van de lasten op dit programma valt binnen het bestaand beleid. De hogere lasten zijn met name ontstaan doordat een noodzakelijke spoedvervangende van een kabelbed nodig was binnen product 211.00 Verkeersmaatregelen (€ 168.000).

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Binnen programma 3 hebben hogere lasten dan begroot plaatsgevonden van € 410.000. Deze hogere lasten zaten gedeeltelijk binnen product 810.40 kostenverhaalallocaties. Het nadeel van € 265.000 op dit product valt binnen het vastgestelde beleid en is daarnaast gedekt door een hogere onttrekking van € 265.000. Daarnaast zijn binnen het product 560.00 Wijk- en buurtbeheer € 364.000 aan hogere lasten geweest vanwege corona, onder andere voor de inhuur van BOA's voor het handhaven van de coronamaatregelen. Deze lasten vallen binnen het bestaande beleid en worden voor € 226.000 gecompenseerd door hogere baten binnen programma 12 ontvangen voor dit onderwerp. Daarnaast is de raad tussentijds over de verschillende maatregelen met betrekking tot corona geïnformeerd.

Programma 4 Milieu

Hier zijn hogere lasten van € 216.000. Binnen product 721.00 Afvalverwijdering en -verwerking zijn € 182.000 aan hogere lasten gemaakt dan begroot. Dit heeft met name te maken met een verrekking van BTW over 2015-2019 en is daarnaast grotendeels (€ 135.000) gecompenseerd door hogere baten binnen hetzelfde product. De hogere lasten vallen binnen het bestaande beleid. Het restant aan hogere lasten wordt veroorzaakt door hogere lasten binnen product 722.00 Riolering en waterzuivering vanwege hogere lasten aan rioolonderhoud welke binnen het bestaande beleid vallen.

Programma 8 Wonen

In programma 8 zijn de lasten € 244.000 hoger dan begroot. Dit komt met name doordat binnen product 820.10 Exploitatie verspreid woningbezit de verkoopopbrengst van Nude 27 grotendeels is terugbetaald aan het Rijk (hogere lasten van € 423.000). De hogere lasten zijn dus gerelateerd aan hogere baten die voor datzelfde doel zijn binnengekomen.

Programma 9 Sport en cultuur

Hier zijn hogere lasten van € 325.000. Deze hogere lasten ontstaan voor een groot gedeelte (€ 186.000) door de niet begrote lasten voor de sloop van de Olympiahallen. Hiervoor was € 47.000 beschikbaar in de reserve. De lasten vallen binnen het door de raad vastgestelde beleid, maar onder andere door het aantreffen van asbest zijn de lasten flink hoger uitgevallen dan waarvoor dekking was in de reserve. De resterende hogere lasten worden verklaard door hogere lasten bij sporthal Het Binnenveld voor de laatste werkzaamheden met betrekking tot de oplevering van deze sporthal (€ 41.000), welke gedekt werden vanuit een onttrekking uit de reserve. Daarnaast is doordat de zonnepanelen op sporthal Het Binnenveld nog niet zijn gerealiseerd € 33.000 aan meerkosten voor elektriciteit ontstaan. Beide overschrijdingen van de begroting vallen binnen het bestaande beleid.

Programma 11 Transparante overheid

Binnen programma 11 zijn hogere lasten van € 122.000. Deze worden volledig verklaard door de benodigde storting van € 242.000 in de voorziening voormalig bestuurders. Deze hogere lasten vallen binnen het bestaande beleid.

Conclusie

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid doordat er ofwel sprake was van compensatie door hogere baten ofwel doordat de hogere lasten binnen het bestaande beleid pasten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2020 na wijziging					Realisatie 2020					Verschil 2020				
	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Baten	Lasten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
01 BEREIKBAARHEID	2.078	-4.329	-689	1.027	-1.912	1.608	-4.514	-664	1.118	-2.453	-	-185	24	91	-540
02 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	970	-1.383	-57	60	-410	825	-1.188	-181	194	-350	-146	195	-124	134	60
03 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	3.207	-9.593	-245	402	-6.230	4.924	-10.003	-1.793	1.106	-5.766	1.718	-410	-1.548	704	464
04 MILIEU	7.764	-8.155	0	478	86	7.949	-8.371	0	523	101	185	-216	0	46	15
06 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	17.812	-53.334	0	400	-35.122	22.485	-53.248	0	235	-30.527	4.673	86	0	-165	4.594
07 ONDERWIJS & EDUCATIE	395	-3.872	0	86	-3.391	528	-3.748	0	86	-3.134	133	124	0	0	257
08 WONEN	1.614	-1.643	-123	0	-152	1.527	-1.887	-107	63	-404	-87	-244	16	63	-252
09 SPORT EN CULTUUR	1.085	-6.602	-69	231	-5.355	1.517	-6.927	-72	266	-5.215	432	-325	-3	35	140
10 VEILIGHEID	6	-1.982	0	0	-1.976	29	-1.965	0	0	-1.935	23	17	0	0	40
11 TRANSPARANTE OVERHEID	557	-3.198	-50	50	-2.641	439	-3.320	-50	0	-2.931	-	-1182	0	-50	-290
12 ALGEMENE DEKKING & ONVOORZIEN	68.489	-13.760	-4.840	5.047	54.936	72.415	-13.105	-4.980	5.155	59.484	3.926	655	-140	107	4.548
Gerealiseerd resultaat	103.977	-107.852	-6.073	7.783	-2.165	114.246	-108.277	-7.846	8.747	6.870	10.269	-425	-1.773	965	9.036

Bijlagen

Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen

Algemene reserves (x € 1.000)	Saldo 1 januari 2020	Bestemming resultaat 2019	Verminderingen	Vermindering ivm afschrijving activa	Overige vermeerderingen	Saldo 31 december 2020
1 Kapitaal zonder Bestemming	6.005	-2.228	-	-	38	3.814
2 Onbestemde Reserve	153	-154	287	-	1.150	863
Totaal algemene reserves	6.158	-2.382	287	-	1.187	4.677
Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Saldo 1 januari 2020	Bestemming resultaat 2019	Verminderingen	Vermindering ivm afschrijving activa	Overige vermeerderingen	Saldo 31 december 2020
6 Reserve Bodemsanering	102	-	-	-	-	102
12 Reserve Onderhoud haven	636	-	4	-	-	632
16 Algemene reserve grondexploitatie	5.026	-	683	-	199	4.542
17 Reserve bovenwijkse voorzieningen	2.047	-	601	-	560	2.006
72 Algemene bestemmingsreserve	1.315	991	968	-	17	1.355
73 Dekking kapitaallasten investeringen	7.665	-	-	273	-	7.392
74 Reserve parkeergelden	250	-	-	-	-	250
75 Reserve ecologisch groenbeheer	158	-	-	-	-	158
81 Reserve A-ervangingen Automatisering	910	-	-	-	140	1.050
82 Reserve Hoofdinfrastructuur wegen	205	-	284	-	357	278
86 Reserve onderhoud verhardingen	362	-	174	-	48	236
87 Reserve kunstgrasvelden	513	-	-	-	49	562
89 Egalisatiereserve afval	-	-	-	-	-	-
91 ISV reserve bodem	274	-	-	-	-	274
92 Reserve wachtgeld huidige bestuurders	-	-	-	-	50	50
95 Reserve egalisatie bouwleges	432	-	-	-	1.103	1.535
98 Res. revolving fund verduurz. vastgoed	45	-	-	-	34	79
99 Egalisatiereserve BOR & facilitaire zaken	775	-	269	-	53	559
102 Reserve mobiliteitsfonds	21	-	-	-	8	29
107 Reserve Precariobelasting	2.487	-	1.743	-	900	1.644
108 Reserve Proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt	3.789	1.848	242	-	-	5.395
109 Reserve Bereikbaar Wageningen	5.250	-	550	-	300	5.000
Totaal bestemmingsreserves	32.263	2.839	5.519	273	3.817	33.129

Totaal reserves	38.423	457	5.806	273	5.004	37.806
-----------------	--------	-----	-------	-----	-------	--------

Staat van voorzieningen

Nr.	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (x € 1.000)	Saldo 1 januari 2020	Toevoegingen	Vrijval tgv rekening van baten en lasten	Aanwendungen	Saldo 31 december 2020
59	Voorziening wachtgeld vm bestuurders	857	242	-	134	965
66	Voorziening wachtgeld ivm bezuiniging	139	22	-	86	75
104	Voorziening 't Venster1	118	-	65	-	53
106	Voorziening liquidatie Permar WS	600	-	134	350	116
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.714	264	199	570	1.209
Nr.	Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting (x € 1.000)	Saldo 1 januari 2020	Toevoegingen	Vrijval tgv rekening van baten en lasten	Aanwendungen	Saldo 31 december 2020
34	Voorziening onderhoud begraafplaats	400	-	54	-	346
101	Voorziening riolering	3.716	194	-	-	3.910
	Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	4.116	194	54	-	4.256
	Totaal voorzieningen	5.830	458	253	570	5.465

1 Op de balans is per 1-1-2020 € 90.000 van de voorziening in mindering gebracht op de lening aan 't Venster (financiële vaste activa).

Verloop reserves

Verloop reserves

gemeente **Wageningen**

Nr.	Reserve (x € 1.000)	Beginstand 2020	Mutaties 2020	Eindstand 2020	Mutaties 2021	Eindstand 2021	Mutaties 2022	Eindstand 2022	Mutaties 2023	Eindstand 2023	Mutaties 2024	Eindstand 2024
1	Kapitaal zonder Bestemming	6.005	-2.191	3.814	96	3.911	96	4.007	96	4.103	96	4.200
2	Onbestemde Reserve	153	709	863	0	863	0	863	0	863	0	863
6	Reserve Bodemsanering	102	0	102	0	102	0	102	0	102	0	102
12	Reserve Onderhoud haven	636	-4	632	-197	435	16	451	19	470	19	489
16	Algemene reserve grondexploitatie	5.026	-484	4.542	-45	4.497	-45	4.452	-45	4.407	-45	4.362
17	Reserve bovenwijkse voorzieningen	2.048	-41	2.006	413	2.420	133	2.552	183	2.735	117	2.852
72	Algemene bestemmingsreserve	1.315	40	1.355	22	1.377	15	1.392	-35	1.357	13	1.370
73	Dekking kapitaallasten investeringen	7.665	-273	7.392	-325	7.068	347	7.415	-308	7.107	-287	6.820
74	Reserve parkeergelden	250	0	250	10	260	1	261	-10	251	-3	248
75	Reserve ecologisch groenbeheer	158	0	158	0	158	0	158	0	158	0	158
81	Reserve A- vervangingen Automatisering	910	140	1.050	0	1.050	0	1.050	0	1.050	0	1.050
82	Reserve Hoofdinfrastructuur wegen	205	73	278	79	357	91	448	97	545	103	648
86	Reserve onderhoud verhardingen	362	-126	236	0	236	0	236	0	236	0	236
87	Reserve kunstgrasvelden	513	49	562	49	611	-611	0	0	0	0	0
89	Egalisatiereserve afval	0	0	0	74	74	76	150	79	229	82	311
91	ISV reserve bodem	274	0	274	0	274	0	274	0	274	0	274
92	Reserve wachtgeld huidige bestuurders	0	50	50	50	100	-50	50	50	100	50	150
95	Reserve egalisatie bouwleges	432	1.103	1.535	0	1.535	0	1.535	0	1.535	0	1.535

gemeente **Wageningen**

98	Reserve Revolving Fund Verduurzaming vastgoed	46	34	79	12	92	12	104	13	117	13	129
99	Egalisatiereserve Beheer Openbare Ruimte	775	-216	560	-158	402	67	469	68	537	69	607
102	Reserve mobiliteitsfonds	21	8	29	0	29	0	29	0	29	0	29
107	Reserve precariobelasting	2.487	-843	1.644	501	2.144	-550	1.594	-200	1.394	-100	1.294
108	Reserve Proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt	3.789	1.607	5.395	0	5.395	0	5.395	0	5.395	0	5.395
109	Reserve Bereikbaar Wageningen	5.250	-250	5.000	-250	4.750	-250	4.500	-250	4.250	0	4.250
TOTAAL RESERVES		38.423	-617	37.806	332	38.138	-651	37.487	-242	37.244	127	37.372

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld BBV (bedragen in €)	Lasten Begroot 2020	Baten Begroot 2020	Saldo Begroot 2020	Lasten Rekening 2020	Baten Rekening 2020	Saldo Rekening 2020
0.1	Bestuur	1.982.008	0	1.982.008	2.123.713	805	2.122.908
0.10	Mutaties reserves	6.073.029	7.782.521	-1.709.492	7.846.332	8.747.397	-901.065
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten						
0.2	Burgerzaken	797.374	557.183	240.191	736.508	437.970	298.538
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	693.936	805.128	-111.192	591.455	395.554	195.901
0.4	Overhead	13.911.211	810.983	13.100.228	13.026.210	677.689	12.348.521
0.5	Treasury	-312.201	675.400	-987.601	-218.985	124.458	-343.443
0.61	OZB woningen	525.800	6.062.446	-5.536.646	504.950	6.459.265	-5.954.316
0.62	OZB niet-woningen	0	5.362.874	-5.362.874	0	5.675.692	-5.675.692
0.63	Parkeerbelasting	0	1.222.182	-1.222.182	0	982.068	-982.068
0.64	Belastingen overig	2.928	1.908.865	-1.905.937	0	1.811.415	-1.811.415
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		53.574.224	-53.574.224	196.253	56.146.516	-55.950.263
0.8	Overige baten en lasten	70.400		70.400	59.565	37.843	21.721
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.892.519	6.000	1.886.519	1.875.908	27.427	1.848.481
1.2	Openbare orde en veiligheid	617.127	31.925	585.202	638.819	18.424	620.395
2.1	Verkeer en vervoer	3.870.718	115.112	3.755.606	3.900.374	159.382	3.740.992
2.2	Parkeren	506.481	0	506.481	503.956	7.750	496.206
2.4	Economische havens en waterwegen	425.723	455.617	-29.894	385.966	427.099	-41.133
2.5	Openbaar vervoer	723.373	844.204	-120.831	735.991	589.174	146.818
3.1	Economische ontwikkeling	260.184	0	260.184	521.170	326.019	195.151
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	67.429	87.632	-20.203	105.207	78.791	26.416
3.4	Economische promotie	119.218	228.149	-108.931	94.824	209.362	-114.537
4.1	Openbaar basisonderwijs	149.426	0	149.426	84.736	0	84.736
4.2	Onderwijshuisvesting	2.050.085	110.452	1.939.633	1.835.361	85.006	1.750.355
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.733.565	407.759	1.325.806	1.838.701	551.132	1.287.569
5.1	Sportbeleid en activering	319.044	0	319.044	346.233	35.000	311.233
5.2	Sportaccommodaties	3.090.970	1.011.312	2.079.658	3.484.381	1.233.704	2.250.677
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.799.956	439.123	2.360.833	2.693.780	617.832	2.075.948
5.4	Musea	402.847	8.572	394.275	396.554	8.359	388.195
5.5	Cultureel erfgoed	88.837	1.205	87.632	70.159	6	70.153

gemeente **Wageningen**

5.6	Media	1.132.629	47.479	1.085.150	1.134.015	46.684	1.087.330
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.255.146	12.900	3.242.246	3.634.360	50.902	3.583.458
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.742.924	0	4.742.924	4.577.310	25.026	4.552.284
6.2	Wijkteams	3.880.183	25.375	3.854.808	3.380.766	47.755	3.333.011
6.3	Inkomensregelingen	16.466.874	13.232.917	3.233.957	18.659.890	19.447.624	-787.734
6.4	Begeleide participatie	5.263.597	827.059	4.436.538	5.191.174	714.453	4.476.722
6.5	Arbeidsparticipatie	2.928.852	132.000	2.796.852	2.450.511	242.371	2.208.141
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.049.332	57.705	991.627	1.258.779	57.813	1.200.967
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.763.762	542.002	6.221.760	5.796.938	472.757	5.324.181
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	7.273.437	0	7.273.437	7.210.946	0	7.210.946
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	2.410.019	2.995.019	-585.000	1.976.169	2.877.519	-901.350
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	835.226	0	835.226	1.007.575	0	1.007.575
7.1	Volksgesondheid	1.186.876	0	1.186.876	1.218.105	3.481	1.214.624
7.2	Riolering	3.116.364	2.596.892	519.472	3.059.015	2.627.332	431.683
7.3	Afval	4.080.781	4.986.547	-905.766	4.262.740	5.121.727	-858.988
7.4	Milieubeheer	938.775	180.320	758.455	997.867	201.375	796.491
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	462.600	543.600	-81.000	410.828	537.821	-126.993
8.1	Ruimtelijke ordening	3.298.909	1.428.467	1.870.442	3.504.051	1.793.879	1.710.172
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	327.648	335.004	-7.356	274.559	96.118	178.441
8.3	Wonen en bouwen	1.648.958	1.307.338	341.620	1.739.394	2.757.770	-1.018.376
Eindtotaal		113.924.879	111.759.492	2.165.387	116.123.112	122.993.546	-6.870.434

Overzicht van baten en lasten per programma per taakveld

Overzicht van baten en lasten per programma per taakveld

Programma / Taakveld	Omschrijving taakveld BBV (bedragen in €)	Lasten Begroot 2020	Baten Begroot 2020	Saldo Begroot 2020	Lasten Rekening 2020	Baten Rekening 2020	Saldo Rekening 2020
01							
BEREIKBAARHEID							
D							
	0.10 Mutaties reserves	688.813	1.027.411	-338.598	664.341	1.117.927	-453.586
	0.63 Parkeerbelasting	0	1.222.182	-	0	982.068	-982.068
				1.222.182			
	2.1 Verkeer en vervoer	3.098.793	11.500	3.087.293	3.273.958	28.769	3.245.189
	2.2 Parkeren	506.481	0	506.481	503.956	7.750	496.206
	2.5 Openbaar vervoer	723.373	844.204	-120.831	735.991	589.174	146.818
Totaal Programma 01		5.017.460	3.105.297	1.912.163	5.178.247	2.725.688	2.452.559
02							
ECONOMISCHE ONTWIKKELING							
	0.10 Mutaties reserves	57.100	60.499	-3.399	180.698	194.426	-13.728
	1.2 Openbare orde en veiligheid	106.869	15.784	91.085	84.890	10.623	74.267
	2.4 Economische havens en waterwegen	425.723	455.617	-29.894	385.966	427.099	-41.133
	3.1 Economische ontwikkeling	260.184	0	260.184	195.151	0	195.151
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	67.429	87.632	-20.203	105.207	78.791	26.416
	3.4 Economische promotie	119.218	0	119.218	94.824	0	94.824
	8.1 Ruimtelijke ordening	76.365	76.365	0	47.673	212.071	-164.398
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	327.648	335.004	-7.356	274.559	96.118	178.441
Totaal Programma 02		1.440.536	1.030.901	409.635	1.368.968	1.019.128	349.840
03							
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING							
	0.10 Mutaties reserves	245.198	402.279	-157.081	1.792.996	1.106.370	686.626
	1.2 Openbare orde en veiligheid	292.717	16.141	276.576	293.474	6.001	287.473
	2.1 Verkeer en vervoer	771.925	103.612	668.313	626.416	130.613	495.803
	3.1 Economische ontwikkeling				326.019	326.019	0
	5.4 Musea	142.912	0	142.912	157.696	0	157.696
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.255.146	12.900	3.242.246	3.634.360	50.902	3.583.458
	7.4 Milieubeheer	108.788	0	108.788	111.645	1.760	109.885
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	462.600	543.600	-81.000	410.828	537.821	-126.993
	8.1 Ruimtelijke ordening	3.222.544	1.352.102	1.870.442	3.456.378	1.581.808	1.874.570
	8.3 Wonen en bouwen	1.336.614	1.178.175	158.439	986.419	2.289.359	- 1.302.940
Totaal Programma 03		9.838.444	3.608.809	6.229.635	11.796.231	6.030.653	5.765.578

04

MILIEU

0.10 Mutaties reserves	438	477.825	-477.387	0	523.493	-523.493
1.2 Openbare orde en veiligheid	62.940	0	62.940	69.105	0	69.105
7.1 Volksgezondheid	64.765	0	64.765	94.132	0	94.132
7.2 Riolering	3.116.364	2.596.892	519.472	3.059.015	2.627.332	431.683
7.3 Afval	4.080.781	4.986.547	-905.766	4.262.740	5.121.727	-858.988
7.4 Milieubeheer	829.987	180.320	649.667	886.222	199.615	686.607

Totaal Programma 04	8.155.275	8.241.584	-86.309	8.371.214	8.472.167	-100.953
----------------------------	------------------	------------------	----------------	------------------	------------------	-----------------

06

MAATSCHAPPELI

JKE

ONDERSTEUNIN

G

0.1 Bestuur	13.108	0	13.108	4.342	0	4.342
0.10 Mutaties reserves	0	400.411	-400.411	0	235.461	-235.461
1.2 Openbare orde en veiligheid	65.483		65.483	102.643		102.643
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	519.124	0	519.124	494.008	0	494.008
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.742.924	0	4.742.924	4.577.310	25.026	4.552.284
6.2 Wijkteams	3.880.183	25.375	3.854.808	3.380.766	47.755	3.333.011
6.3 Inkomensregelingen	16.466.874	13.232.917	3.233.957	18.673.010	18.044.109	628.901
6.4 Begeleide participatie	5.263.597	827.059	4.436.538	5.191.174	714.453	4.476.721
6.5 Arbeidsparticipatie	2.928.852	132.000	2.796.852	2.450.511	242.371	2.208.141
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.049.332	57.705	991.627	1.258.779	57.813	1.200.967
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	6.763.762	542.002	6.221.760	5.796.938	472.757	5.324.181
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.273.437	0	7.273.437	7.210.946	0	7.210.946
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	2.410.019	2.995.019	-585.000	1.976.169	2.877.519	-901.350
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	835.226	0	835.226	1.007.575	0	1.007.575
7.1 Volksgezondheid	1.122.111	0	1.122.111	1.123.972	3.481	1.120.491

Totaal Programma 06	53.334.032	18.212.488	35.121.544	53.248.144	22.720.744	30.527.400
----------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

07

ONDERWIJS &

EDUCATIE

0.10 Mutaties reserves	0	86.149	-86.149	0	86.259	-86.259
4.1 Openbaar basisonderwijs	149.426	0	149.426	84.736	0	84.736
4.2 Onderwijshuisvesting	1.998.145	10.540	1.987.605	1.829.264	0	1.829.264
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.724.640	384.652	1.339.988	1.834.224	528.183	1.306.041

Totaal Programma 07	3.872.21 1	481.341	3.390.87 0	3.748.22 4	614.442	3.133.78 2
--------------------------------	-----------------------	----------------	-----------------------	-----------------------	----------------	-----------------------

08

WONEN

0.10 Mutaties reserves	122.680	0	122.680	106.543	63.000	43.543
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	693.936	805.128	-111.192	591.455	395.554	195.901
0.4 Overhead	93.637	133.980	-40.343	79.372	130.830	-51.458
4.2 Onderwijshuisvesting	2.720	73.824	-71.104	1.849	72.553	-70.704
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.925	23.107	-14.182	4.477	22.949	-18.472
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	487.770	439.123	48.647	455.517	428.322	27.195
5.4 Musea	42.882	8.518	34.364	25.274	8.359	16.915
5.5 Cultureel erfgoed	88.837	1.205	87.632	70.159	6	70.153
8.3 Wonen en bouwen	224.704	129.163	95.541	659.126	468.411	190.715

Totaal Programma 08	1.766.09 1	1.614.04 8	152.043	1.993.77 0	1.589.98 3	403.788
--------------------------------	-----------------------	-----------------------	----------------	-----------------------	-----------------------	----------------

09

**SPORT EN
CULTUUR**

0.10 Mutaties reserves	68.734	230.617	-161.883	71.689	265.901	-194.212
4.2 Onderwijshuisvesting	49.220	26.088	23.132	4.249	12.453	-8.205
5.1 Sportbeleid en activering	319.044	0	319.044	346.233	35.000	311.233
5.2 Sportaccommodaties	3.090.970	1.011.312	2.079.658	3.484.381	1.233.704	2.250.677
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.793.062	0	1.793.062	1.744.255	189.510	1.554.745
5.4 Musea	217.053	54	216.999	213.584	0	213.584
5.6 Media	1.132.629	47.479	1.085.150	1.134.015	46.684	1.087.330

Totaal Programma 09	6.670.71 2	1.315.55 0	5.355.16 2	6.998.40 5	1.783.25 3	5.215.15 2
--------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

10

VEILIGHEID

1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.892.519	6.000	1.886.519	1.875.908	27.427	1.848.481
1.2 Openbare orde en veiligheid	89.118	0	89.118	88.706	1.800	86.906

Totaal Programma 10	1.981.63 7	6.000	1.975.63 7	1.964.61 4	29.227	1.935.38 7
--------------------------------	-----------------------	--------------	-----------------------	-----------------------	---------------	-----------------------

11

**TRANSPARANTE
OVERHEID**

0.1 Bestuur	1.968.900	0	1.968.900	2.119.371	805	2.118.566
0.10 Mutaties reserves	50.000	50.000	0	50.000	0	50.000
0.2 Burgerzaken	797.374	557.183	240.191	736.508	437.970	298.538
0.4 Overhead	344.446	0	344.446	370.220	0	370.220
8.3 Wonen en bouwen	87.640	0	87.640	93.849	0	93.849

Totaal Programma 11	3.248.360	607.183	2.641.177	3.369.948	438.775	2.931.173
12						
ALGEMENE DEKKING & ONVOORZIEN						
0.10 Mutaties reserves	4.840.066	5.047.330	-207.264	4.980.066	5.154.561	-174.495
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten						
0.4 Overhead	13.473.128	677.003	12.796.125	12.576.618	546.859	12.029.759
0.5 Treasury	-312.201	675.400	-987.601	-218.985	124.458	-343.443
0.61 OZB woningen	525.800	6.062.446	5.536.646	504.950	6.459.265	5.954.316
0.62 OZB niet-woningen	0	5.362.874	5.362.874	0	5.675.692	5.675.692
0.64 Belastingen overig	2.928	1.908.865	1.905.937	0	1.811.415	1.811.415
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		53.574.224	53.574.224	196.253	56.146.516	55.950.263
0.8 Overige baten en lasten	70.400		70.400	59.565	37.843	21.721
3.4 Economische promotie	0	228.149	-228.149	0	209.362	-209.362
6.3 Inkomensregelingen				-13.121	1.403.515	1.416.636
Totaal Programma 12	18.600.121	73.536.291	-54.936.170	18.085.346	77.569.487	-59.484.141
Eindtotaal	113.924.879	111.759.492	2.165.387	116.123.112	122.993.546	6.870.435

Grote projecten

Algemeen

De van de grote projecten (investeringskrediet > € 250.000) is als volgt, per programma. Voorgesteld wordt de projecten die kunnen worden afgesloten af te sluiten.

Projecten programma 1 Bereikbaarheid

Geformuleerde projecten	Afsluiten?
1.1 Voorbereidingskrediet BBW	nee
1.2 Fietsverbetering Tarthorst	ja
1.3 Voorbereiding en aanleg snelfietsroute Ede Wageningen	nee
1.4 Mobiliteitsconvenant	nee
1.5 Veiligheid fietsers in de stad	nee
1.6 Veilige logische aantrekkelijke fietsroutes	nee
1.7 Fysieke toegang openbare gebouwen	nee

Van bovengenoemde projecten wordt per project als volgt gerapporteerd:

Naam project: 1.1 Voorbereidingskrediet BBW

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering	€	budget prognose V of N		resultaat
gepland prognose	lasten	2.850.000	2.850.000	0
2018 2023	batens	3.150.000	3.150.000	0

Voortgang van het project

Van begin 2016 tot medio 2017 heeft de gemeente voorzien in het projectmanagement. In juli 2017 heeft besluitvorming in de gemeenteraad plaatsgevonden voor een (nader te onderzoeken en uit te werken) route over de Campus. Vanaf medio 2017 heeft de provincie de regie overgenomen. De gemeente maakt deel uit van de projectorganisatie. Nieuwe inzichten in het verkeersmodel hebben er in 2019 toe geleid dat in het onderzoek ook het alternatief over de bestaande infrastructuur wordt meegenomen. In 2020 is het ABR verder onderzocht en meegenomen in de MER studie van de provincie. In de eindafweging van de MER en alle overige afwegingen is het ABR als voorkeursvariant gekozen. Deze is vervolgens ook vastgesteld door GS. Het ABR wordt aangevuld met een onderdoorgang voor autoverkeer in de Nijenoord Allee t.h.v. de Churchillweg.

Naam project: 1.2 Fietsverbetering Tarthorst

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget		prognose V of N	resultaat
gepland	prognose	lasten	350.000	637.055	N	278.055
2019	2020	baten	175.000	241.909	V	66.909

Voortgang van het project

In de Tarthorst is een fietsstraat aan de zuid en oostzijde van het winkelcentrum aangelegd tot aan de Churchillweg en is de kruising van de Tarthorst met de Kennedyweg anders ingericht. Tevens is het deel bij het Winkelcentrum éénrichtingsweg geworden. De plannen zijn in co-creatie met de wijk ontworpen. Dit heeft ertoe geleid dat fietsers veiliger door de wijk kunnen fietsen en de kinderen veiliger van en naar school kunnen. Bij het winkelcentrum is het aantal fietsparkeerplekken verdubbeld. Tijdens het proces bleek dat er meer subsidie van de provincie verkregen kon worden, waardoor er aan de wens om de fietsstraat in asfalt te leggen tegemoet gekomen kon worden.

Financieel gezien kende dit project veel tegenvallers. De werkzaamheden zijn in 2017 voorbereid en in 2018 aanbesteed. De circulaire procedure bleek ca €20.000 meer te kosten dan geraamd. Door capaciteitsproblemen is flink ingehuurd op dit project. Vanwege tijdsdruk vanuit de subsidie was dit de enige manier. Meerkosten bijna €90.000 De uitvoering is na de zomer van 2018 gestart in maart 2019 zijn afgerond. Medio 2019 is een technisch gebrek in de aangebrachte coating op het deel Jumbo - Churchillweg aan het licht gekomen. De aannemer is hiervoor aansprakelijk gesteld. Niet alle kosten konden verhaald worden (deel gemeente €110.000). Dit resulteerde uiteindelijk in een tekort van € -220.147 voor het totale project.

Naam project: 1.3 Voorbereiding en aanleg snelfietsroute Ede Wageningen

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget		prognose V of N	resultaat
gepland	prognose	lasten	3.391.000	3.391.000		0
2020	2022	baten	2.170.000	2.170.000		0

Voortgang van het project

De gemeente Wageningen heeft via de kadernota 2017 in de begroting van 2017 een voorbereidingskrediet van € 250.000,- opgenomen (kapitaalslast 2017 € 21.250,-). Vanaf het begrotingsjaar 2020 is een realisatiebudget van € 500.000,- beschikbaar (kapitaalslast 2020 € 31.250,-). Op basis van de VO-raming en de dekkingsmogelijkheden is in bestuurlijke overleg op 5 maart 2018 toegezegd dat Wageningen zich gaat inspannen voor een extra reservering van € 721.000 voor deze route (kapitaalslast eerste jaar € 45.063,-). Daarmee komt de bijdrage die van de gemeente Wageningen wordt gevraagd op € 1.221.000,-. In 2020 is de samenwerkingsovereenkomst tussen de Provincie Gelderland, de Fietsersbond, de Gemeente Ede en de Gemeente Wageningen getekend. Hiermee is er voor de Gemeente Wageningen een subsidiebedrag van € 2.170.000,- beschikbaar gekomen om het project tot uitvoering te brengen. Tezamen met de investering van de gemeente Wageningen ad. € 1.221.000 komt het totale realisatie bedrag op € 3.391.000,-

Naam project: 1.4 Mobiliteitsconvenant

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering	€	budget prognose V of N		resultaat	
gepland	prognose	lasten	270.000	270.000	0
2022	2022	batens	120.000	120.000	0

Voortgang van het project

Het mobiliteitsconvenant is voor de Gemeente Wageningen in 2019 getekend, de voortgang vindt nu plaats vanuit de regio Foodvalley tot en met 2022. Er hebben 26 partijen (overheden en bedrijfsleven) aangegeven gezamenlijk te willen werken aan het verminderen van de autokilometers. Dit gebeurt onder meer door het werknemers aanbieden van gunstige fiets- en openbaar vervoerregelingen.

Naam project: 1.5 Veiligheid fietsers in de stad

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering	€	budget prognose V of N		resultaat	
gepland	prognose	lasten	525.000	525.000	0
2023	2024	batens			

Voortgang van het project

Dit budget bestaat uit een aantal projecten ter verbetering van de fietsveiligheid met name rondom scholen in de stad en is in de begroting van 2019 zijn toegekend. Het eerste project wat hiervoor is uitgevoerd is de verbetering van de Nobelweg (€90.000) in de omgeving van de St. Jozefschool. Een deel van de veiligheid wordt gevonden in verkeersgedrag. Veilig Verkeer Nederland heeft hiervoor in de omgeving Nobelweg diverse acties uitgevoerd. Samen met school en omwonenden zijn de diverse fysieke maatregelen uitgewerkt. De voorbereiding en de realisatie hebben in 2019 plaatsgevonden. Voor 2020 stond de schoolomgeving van de Johan Frisoschool in de Weiden gepland. Door Corona is dit minimaal 1 jaar vertraagd.

Naam project: 1.6 Veilige logische aantrekkelijke fietsroutes

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering	€	budget prognose V of N		resultaat	
gepland	prognose	lasten	1.945.000	1.945.000	0
2023	2023	batens			

Voortgang van het project

Dit budget bestaat uit een aantal fietsprojecten die in de begroting van 2019 zijn toegekend. De eerste twee projecten, te weten de Rotonde Marijkeweg - Kortenoord Allee (€350.000) en de Fietsstraat v Uvenweg (€550.000) zijn in voorbereiding gegaan in 2019 en tevens aanbesteed. De realisatie vond in 2020 plaats. De voorbereidingen voor de aanpassing van de kruising Kortenoord Allee - Ooststeeg is gestart. In deze coalitieperiode zijn verder de fietsroute verbetering over het BSPW, de realisatie van een fietsbrug naar Tarthorst vanaf de Rooseveltweg en de fietsverbinding Churchillweg (vanaf Hoevestein tot Bornse Steeg in aansluiting op de snelfietsroute) gepland.

Naam project: 1.7 Fysieke toegang openbare gebouwen

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget prognose V of N resultaat		
gepland	prognose	lasten	400.000	400.000	0
2023	2023	baten			

Voortgang van het project

In 2020 is de goot in de Hoogstraat aangepast om het centrum voor rolstoel- en scootmobiel gebruikers toegankelijker te maken. Tevens is dit budget bedoeld om met de werkgroep Wageningen Inclusief in kaart te brengen waar zich knelpunten in de openbare ruimte bevinden die een inclusieve samenleving in de weg staan en deze vervolgens nog deze coalitieperiode te verbeteren. Door Corona is deze aanpak in 2020 vertraagd.

Projecten programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Geformuleerde projecten	Afsluiten?
3.1 Groenbeleid pilot Tarthorst	nee
3.2 Aanpak binnenstad	nee
3.3 KennisAs investeringen Fysieke spoor	nee
3.4 Uitvoeringsprogramma groenbeleidsplan hoofdstructuur	nee

Van bovengenoemde projecten wordt per project als volgt gerapporteerd:

Naam project: 3.1 Groenbeleid pilot Tarthorst

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget prognose V of N resultaat		
gepland	prognose	lasten	315.000	333.000	N 18.000
2019	2021	baten			

Voortgang van het project

Samen met de bewoners van de wijk Tarthorst, wijkpanel en de groene verenigingen is een breed gedragen groenrenovatieplan tot stand gekomen. Hierbij hebben ook veel inwoners zich aangemeld om een deel van het groen in onderhoud te nemen, door middel van buurtbeheerprojecten. Om dit plan toekomstgericht tot uitvoering te brengen was het noodzakelijk om bomen te kappen, maar ook voor herplant zorg te dragen. Voor het kappen van de bomen is een omgevingsvergunning aangevraagd. Hierop is door enkele bewoners bezwaar gemaakt. Als gevolg hiervan moest het plan gefaseerd uitgevoerd worden. Ten behoeve van het draagvlak voor het plan is in het voorjaar 2018 een 1e fase uitgevoerd. Eind 2018 is gestart met de uitvoering van fase 2. De laatste fase is inmiddels uitgevoerd als ook de evaluatie. Als gevolg van het bezwaar en gefaseerde uitvoering zijn extra kosten voor aanpassing van de uitvoeringsplannen en communicatie. Daarnaast zijn door de extreme droogte extra kosten gemaakt voor het water

geven. Conform afspraak is voor de voorbereidingsfase een evaluatie in uitvoering. Begin 2019 is fase 3 uitgevoerd. In oktober 2019 is de rechtszaak bezwaren kap bomen beëindigd. In januari 2020 zijn de bomen waar een kapvergunning voor verleend is gekapt. In februari-maart 2020 zijn alle bomen ten behoeve van herplantplicht en planten ten behoeve van inboet geplant door onze eigen dienst. De laatste plantwerkzaamheden zijn inmiddels afgerond. Conform afspraak is er medio 2019 een evaluatie opgesteld over de voorbereiding. Eind 2020 /begin 2021 is ter afronding van het project een afsluitende evaluatie op basis van de uitvoering en het uiteindelijke resultaat gehouden. Daarmee is het project nagenoeg gereed en kan het budget na dit jaar afgesloten worden.

Naam project: 3.2 Aanpak binnenstad

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget		prognose V of N	resultaat
gepland	prognose	lasten	350.000	350.000		0
2018	2022	baten				

Voortgang van het project

Vanwege het feit dat de raad de binnenstad nadrukkelijk op de politieke agenda heeft gezet en het feit dat er meer dan voldoende aanwas van nieuwe ideeën is bij de samenwerkende partijen in de binnenstad, is besloten het programma 'aan de slag met de binnenstad' te verlengen met een jaar, tot 2020. Vanuit dit budget is er een bijdrage aan de herinrichting van de Beuningstraat gedaan. Er is nog ca €120.000 beschikbaar, van de oorspronkelijke €350.000. Door Corona zijn initiatieven in de binnenstad vertraagd

Naam project: 3.3 KennisAs investeringen Fysieke spoor

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget		prognose V of N	resultaat
gepland	prognose	lasten	850.000	850.000		0
2018	2026	baten				

Voortgang van het project

De uitvoering van de kennisas is door de ontwikkelingen in het kader van Beter Bereikbaar Wageningen ernstig vertraagd. Gekeken is of er vooruitlopend op onderdelen al stappen te maken zijn. Hierbij zijn door de provincie erlemijers geplaatst op diverse locaties in Ede en Wageningen. Deze investeringen zijn voor kosten van de provincie uitgevoerd.

Het college heeft in 2020 uit dit budget €150.000 toegezegd aan de vergroening van het BSPW.

Naam project: 3.4 Uitvoeringsprogramma Groenbeleidsplan hoofdstructuur

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget		prognose V of N	resultaat
gepland	prognose	lasten	390.000	390.000		0
2018	2023	baten				

Voortgang van het project

Het is een meerjarig budget, we zitten nog midden in de uitvoering. Het budget is bedoeld voor de uitvoering van het Groenbeleidsplan. Met de uitvoering van het Groenbeleidsplan worden de doelstellingen van het groenbeleidsplan zoals de vergroting van de biodiversiteit, het verbeteren van het leefklimaat, het behoud en de versterking van de ecologische hoofdstructuur verder vorm gegeven. Met name investeringen boven op de reguliere werkzaamheden in het kader van beheer, onderhoud en vervanging van groen worden uit dit budget betaald

Projecten programma 4 Milieu

Geformuleerde projecten	Afsluiten?
4.1 Relinen riolering	ja
4.2 Vervanging riolering Gerdessastraat	nee
4.3 Vervanging riolering Benedenbuurt	nee

Van bovengenoemde projecten wordt per project als volgt gerapporteerd:

Naam project: 4.1 Relinen riolering

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering	€	budget	prognose	V of N	resultaat
gepland	prognose	lasten	1.400.000	1.125.221	V 274.779
2009	2020	batens			

Voortgang van het project

Voor 2020 stonden nog wat kleine relining werkzaamheden op de planning. Deze zijn uitgevoerd, waardoor dit budget nu afgesloten kan worden. Het behaalde voordeel levert een voordeel op de kapitaallast op.

Naam project: 4.2 Vervanging riolering Gerdessastraat (KN 2016)

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering	€	budget	prognose	V of N	resultaat
gepland	prognose	lasten	300.000	300.000	0
2019	2021	batens			

Voortgang van het project

De riolering in de Gerdessastraat is slecht. Door hier nieuwe riolering aan te leggen is besloten het hemelwater te scheiden. Hierdoor is de aanleg/verandering van de riolering in de Stationsweg

meteen gewenst. Project is in 2020 aanbesteed. Door onder andere Corona en de afstemming met de verbouwing van de Lidl is de uitvoering doorgeschoven naar 2021.

Naam project: 4.3 Vervanging riolering Benedenbuurt

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering	€	budget	prognose V of N	resultaat
gepland	lasten	4.000.000	4.000.000	0
2022	2022	baten		

Voortgang van het project

In februari 2021 is er opdracht verleend aan een bewonerswerkgroep van de Benedenbuurt voor het uitwerken van een (bovengronds) herinrichtingsplan van hun eigen buurt. Deze werkgroep bestaat uit diverse bewoners met een professionele achtergrond inzake de inrichting van de openbare ruimte. Middels deze werkwijze streeft de gemeente naar een hoog participatieniveau en een breed gedragen inrichtingsplan binnen de wijk.

Naast de noodzakelijk vervangingsopgave voor riolering en wegen spelen er binnen de wijk ook plannen omtrent een warmtenet, waarvoor in 2019 door het Rijk reeds een subsidie van ca. €5.300.000,00 is toegekend. Onlangs (februari 2021) is er door de Coöperatie WOW (Warmtenet Oost Wageningen) een warmtepartner geselecteerd voor deze business case en de engineering. Eén van de doelen van de herinrichting is om gedurende de voorbereiding en realisatie zoveel mogelijk synergie voordeel te behalen met betrekking tot het warmtenet.

Bovengenoemd budget betreft de geraamde kosten voor de riool- en wegvervangning. Gedurende het ontwerpproces zal er intern worden bekeken of er overige disciplines (o.a. openbare verlichting, afval, etc.) willen en kunnen meeliften binnen het project.

Qua planning zal het ontwerp- en participatieproces voor het inrichtingsplan tegen september/oktober 2021 gereed zijn. Dit ontwerp zal vervolgens als uitgangspunt dienen ten behoeve van het technisch ontwerp en het bestek. De verwachting is dat het project begin 2022 aanbestedingsgereed is. Wat betreft de realisatie is e.e.a. nog onbekend vanwege het ontwerp en de fasering van het warmtenet.

Het totale budget van €4.000.000 wordt gedekt door €3.000.000 uit de riolering en voor €1.000.000 uit wegen (om het overzicht te houden wordt in dit programma over het totaalproject gerapporteerd) .

Projecten programma 7 Onderwijs & educatie

Geformuleerde projecten	Afsluiten?
7.1 Nieuwbouw Margrietschool	nee
7.2 Nieuwbouw Zwaneridder incl. aankoop grond	nee

Van bovengenoemde projecten wordt per project als volgt gerapporteerd:

Naam project: 7.1 Nieuwbouw Margrietschool

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget prognose V of N		resultaat
gepland	prognose	lasten	3.294.000	3.294.000	0
2023	2023	baten			

Voortgang van het project

Bij het vaststellen van het Groen IHP in 2019 is besloten om twee nieuwe basisscholen te bouwen. Voor de Margrietschool wordt een nieuwe school gebouwd op de Haverlanden 90.

In samenspraak met het schoolbestuur van Trivium is een Startnotitie opgesteld waarin de uitgangspunten en kaders voor een nieuw te bouwen basisschool op de locatie Haverlanden 90 zijn vastgelegd. De kinderopvang blijft in het naastgelegen gebouw gehuisvest. De Startnotitie wordt in 2021 vastgesteld.

Naam project: 7.2 Nieuwbouw Zwaneridder incl. aankoop grond

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget prognose V of N		resultaat
gepland	prognose	lasten	3.903.750	3.903.750	0
2023	2023	baten			

Voortgang van het project

Bij het vaststellen van het Groen IHP in 2019 is besloten om twee nieuwe basisscholen te bouwen. Voor de vrije school de Zwaneridder wordt een nieuwe school gebouwd langs de Voorburglaan in Kortenoord.

In samenspraak met het schoolbestuur Pallas is een Startnotitie opgesteld met de uitgangspunten voor de nieuw te bouwen basisschool inclusief kinderopvang op Kortenoord. De startnotitie wordt in 2021 vastgesteld. Het schoolbestuur is gestart met het opstellen van een voorlopig ontwerp voor het schoolgebouw. Op basis van het VO/DO wordt de benodigde grond aangekocht.

Projecten programma 8 Wonen

Geformuleerde projecten	Afsluiten?
8.1 Verduurzaming 1e fase	nee
8.2 Verduurzaming 2e fase	nee

Van bovengenoemde projecten wordt per project als volgt gerapporteerd:

Naam project: 8.1 Verduurzaming 1e fase

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget prognose V of N		resultaat
gepland	prognose	lasten	2.471.000	2.471.000	0
2018	2021	baten			

Voortgang van het project

De zonnepanelen op sporthal De Aanloop, sportzaal Tarthorst en de stadswerf zijn medio 2020 in gebruik genomen. In sporthal Tarthorst is de verlichting vervangen door LED lampen. De opdracht voor het verduurzamen van sporthal Tarthorst is verstrekt en wordt in Q1-2021 uitgevoerd. De totale besparing vanaf 2018 tot en met 2020 op het stroomverbruik bedraagt 284.394 kWh. De besparing op het gasverbruik bedraagt 15.281 m³ per jaar. De totale vermindering van de CO² uitstoot vanaf 2018 t/m 2020 bedraagt 178,3 ton per jaar.

Naam project: 8.2 Verduurzaming 2e fase

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget prognose		V of N resultaat
gepland	prognose	lasten	PM	0	0
2023	2030	batens	0	0	0

Voortgang van het project

Hieraan wordt invulling gegeven op basis van de motie van de raad.

Projecten programma 9 Sport en cultuur

Geformuleerde projecten	Afsluiten?
9.1 De vlinder Plaza sportvloer	nee

Van bovengenoemde projecten wordt per project als volgt gerapporteerd:

Naam project: 9.1 De Vlinder Plaza sportvloer

Prognose (cijfermatig)

datum oplevering		€	budget prognose		V of N resultaat
gepland	prognose	lasten	259.620	259.620	0
2022	2022	batens			

Voortgang van het project

De vloer in de sporthal slijt bovenmatig door het intensieve gebruik. Het restant krediet (van budget 'De Vlinder Plaza Sportvloer' uit 2014) wordt ingezet voor renovatie van de sportvloer in de Vlinder in de loop van 2022.

SISA bijlage

SISA bijlage

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 28 januari 2021					
BZ K	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02</i>	
			€ 180.320	Nee	
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/06</i>	
	1	2019-000641276	€ 86.354	Ja	
		Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>

		1	2019-000641276	€ 86.354		Nee
OC W	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>
			€ 313.547	€ 57.262	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid Bedrag
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>			
		1				
EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale Besteding (jaar T) ten last van Rijksmiddelen (automatisch berekend)			

			Aard controle R Indicator: F1/01					
			€ 0					
Projectnaam/UWHS-nummer			Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (jaar T)	
Aard controle n.v.t. Indicator: F1/02			Aard controle R Indicator: F1/03	Aard controle D1 Indicator: F1/04	Aard controle D1 Indicator: F1/05	Aard controle D1 Indicator: F1/06	Aard controle R Indicator: F1/07	
1		Nude 25 / UWJS170079	€ 0	Nee		Ja	€ 0	
2		Nude 27 / UWHS18078	€ 0	Nee		Ja	€ 0	
EZK	F1	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	<p>Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen</p> <p>Zelfstandig uitvoering (exclusief uitvoering door derde)</p>	<p>Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T). Inclusief uitvoering door derde (sisu tussen medeoverheden) vanaf verantwoordingsjaar SiSa 2021.</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie.</p>	<p>Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)</p> <p>Dit betreft het deel dat naast de Rijksmiddelen is ingelegd volgens afspraak uit MKB-deal.</p>	<p>Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)</p>	<p>Bestedingen zijn verantwoord op basis van voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)</p>	<p>Toelichting</p> <p>Als bij 03 en 04 'Nee' is ingevuld, dan is toelichting verplicht</p>

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F11/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F11/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F11/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F11/04</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: F11/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F11/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Ja	
SZ W	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>	
		€ 8.982.655	€ 171.704	€ 558.765	€ 3.190	€ 4.626	€ 197	
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)		
		<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

			Indicator: G2/07	Indicator: G2/08	Indicator: G2/09	Indicator: G2/10	Indicator: G2/11	Indicator: G2/12
			-€ 11.497	€ 8.923	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
SZ	G3	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020</p> <p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</p> <p>Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	<p>Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i></p> <p>€ 5.674</p> <p>Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/07</i></p> <p>Ja</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i></p> <p>€ 0</p>	<p>Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i></p> <p>€ 1.976</p>	<p>Besteding (jaar T) Bob</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i></p> <p>€ 31.759</p>	<p>Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i></p> <p>€ 0</p>	<p>Besteding (jaar T) uitvoeringskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i></p> <p>€ 0</p>

SZ W	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.766.904	€ 87.716	€ 38.106	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 568.754	€ 20.642	€ 769	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 395.270	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

			Indicator: G4/07	Indicator: G4/08	Indicator: G4/09	Indicator: G4/10	Indicator: G4/11
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	525	14	€ 0	Ja
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	131	8		Ja
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	165	4		Ja
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G4/12	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/13	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/14	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/15	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/16
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)				
VW S	H4	Regeling specifieke uitkering stimuleringsport		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld		
		Gemeenten		<i>Aard controle R.</i> Indicator: H4/01	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: H4/02		
				€ 375.312	-€ 337.049		

			Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
1			SPUK20-803114	€ 2.681.967	€ 501.184	€ 211.177	€ 0	
			Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/11</i>			
1			SPUK20-803114	€ 712.361	714,60%			
VW	H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/05</i>	
			€ 15.080	€ 20.000	€ 15.080	€ 20.000	Nee	

FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen)	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/06</i>
			29	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

Monitor Welsaam 2020

Monitor Welsaam 2020

Welsaam geeft per 1 januari 2018 uitvoering aan de preventieve hulp en ondersteuning binnen het beleid Samen Wageningen. In een separate bijlage zijn de resultaten van de monitor over 2020 opgenomen.

Subsidieregister 2020

Subsidieregister 2020

Enmalige subsidies vanaf € 1.000,-				
Case code	Klant naam	Keuze beleidsregels	Subsidiebedrag	Onderwerp
SUB20.0103	Maakfabriek	Subsidieregeling cultuur	€ 3.900,00	Tentoonstelling
SUB19.0115	BBLTHK	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0133	Leeffestival	Subsidieregeling cultuur	€ 4.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0092	Musica Vocale	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0122	HWSO/HAK	Subsidieregeling cultuur	€ 2.625,00	Enmalige culturele activiteit
SUB20.0046	Koorschool	Subsidieregeling cultuur	€ 1.045,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0124	Sempre Sereno	Subsidieregeling cultuur	€ 6.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0132	Jazz in Wageningen	Subsidieregeling cultuur	€ 2.250,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0130	Stichting Lens	Subsidieregeling cultuur	€ 1.180,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0139	Pierrot&Colombine	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB20.0035	AID	Subsidieregeling cultuur	€ 4.500,00	Enmalige culturele activiteit
SUB20.0024	Sonante	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB20.0044	De Molenmarkt	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0137	Toonkunstkoor	Subsidieregeling cultuur	€ 4.800,00	Enmalige culturele activiteit
SUB20.0041	Jazz in Wageningen	Subsidieregeling cultuur	€ 2.400,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0166	Wageningen City of Cultures	Subsidieregeling cultuur	€ 4.500,00	Enmalige culturele activiteit
SUB20.0036	Stichting Lens	Subsidieregeling cultuur	€ 1.330,00	Enmalige culturele activiteit
SUB20.0042	Stichting de Vrolijkheid	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Enmalige culturele activiteit
SUB19.0050	St. Cultuur in Wageningen	Subsidieregeling cultuur	€ 2.760,00	Onderhoud website
SUB19.0091	Musica Vocale	Subsidieregeling cultuur	€ 1.525,00	Zaalhuur Junushoff
SUB20.0106	Brinkschool	Subsidieregeling cultuur	€ 1.180,00	Zaalhuur Junushoff
SUB20.0001	Toonkunstkoor	Subsidieregeling cultuur	€ 3.049,00	Zaalhuur Junushoff
SUB19.0118	Montessorischool	Subsidieregeling cultuur	€ 1.525,00	Zaalhuur Junushoff
SUB19.0121	Stichting Balfolk	Subsidieregeling cultuur	€ 1.593,00	Zaalhuur Junushoff
SUB19.0111	Ontzetting	Subsidieregeling cultuur	€ 2.500,00	Zaalhuur Junushoff
SUB19.0149	Sempre Sereno	Subsidieregeling cultuur	€ 6.833,00	Zaalhuur Junushoff

SUB20.0105	Piekschool	Subsidieregeling cultuur	€ 1.525,00	Zaalhuur Junushoff
SUB20.0006	Sonante	Subsidieregeling cultuur	€ 1.525,00	Zaalhuur Junushoff
SUB20.0038	Stichting Balfolk	Subsidieregeling cultuur	€ 1.062,00	Zaalhuur Junushoff
SUB19.0004	Jazz at the Rhine Town Club	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Amateurkunst
SUB19.0015	Gelders Palet	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Amateurkunst
SUB19.0035	Jolly Singers	Subsidieregeling cultuur	€ 1.500,00	Amateurkunst
SUB19.0058	Cantatekoor	Subsidieregeling cultuur	€ 1.500,00	Amateurkunst
SUB19.0071	Koorschool Wageningen	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0066	Toonkunstkoor	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Amateurkunst
SUB19.0069	Stichting Lens	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0070	De Ontzetting	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Amateurkunst
SUB19.0022	Zanggroep Dames & Heren	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0077	In Motion Dance Traces	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0057	Wagenings Volkooren	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Amateurkunst
SUB19.0016	SMET	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0082	Sempre Sereno	Subsidieregeling cultuur	€ 1.500,00	Amateurkunst
SUB19.0072	Wagenings Kleinkoor	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0027	Harmonie	Subsidieregeling cultuur	€ 1.150,00	Amateurkunst
SUB19.0075	Punt Uit	Subsidieregeling cultuur	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0095	Wagenings Internationaal Koor	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.000,00	Amateurkunst
SUB19.0113	Camera Club	Subsidieregeling cultuur	€ 2.000,00	Amateurkunst
SUB19.0041	Liever Veul Bloemen	Subsidieregeling cultuur	€ 1.500,00	Amateurkunst
SUB19.0055	Oranjevereniging	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 2.927,00	Viering Koningsdag
SUB19.0138	Popronde	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 2.250,00	Popcultuur
SUB19.0138	Popronde	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.750,00	Popcultuur
SUB20.0004	Stichting Popcultuur	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.000,00	Popcultuur
SUB20.0005	Stichting Popcultuur	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.000,00	Popcultuur
SUB19.0083	Sempre Sereno	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.800,00	Atelier-, opslag en oefenruimte
SUB19.0133	Leeffestival	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.500,00	Atelier-, opslag en oefenruimte
S0013UB19.	Stichting Cultureel café	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.740,00	Talentontwikkeling
SUB20.0115	SOW	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 4.000,00	Sinterklaasintocht
SUB20.0111	Particulier	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 3.888,00	De Dodge dichters

SUB20.0108	<i>Particulier</i>	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 2.000,00	Zin-Zin verhalen- maak-weekend
SUB20.0112	BBLTHK	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.700,00	Poëzie- evenement
SUB20.0114	Culturele Ronde	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 3.550,00	Montmartre aan de Rijn
SUB.0183	St. Theaterzaal de Wilde Wereld	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 3.600,00	Compensatie inkomstenderving Corona
SUB19.0143	Schoolverenigin g voor Basisonderwijs in Wageningen	Aanvullende voorziening verordening materiële en financiële gelijkstelling Wageningen 2015 Subsidieregeling Energiebesparing Basisonderwijs Wageningen 2016-2025.	€ 12.229,00	Verduurzaming schoolgebouwen Piekschool
SUB19.0152	OBS de Wereld	Regeling subsidiëring vergroening schoolpleinen 2019 e.v.	€ 4.930,75	Vergroenen schoolplein
SUB20.0009	Pantarijn	Regeling subsidiëring vergroening schoolpleinen 2019 e.v.	€ 4.999,00	Vergroenen schoolplein
SUB20.0023	H.J. Piekschool	Regeling subsidiëring vergroening schoolpleinen 2019 e.v.	€ 4.999,00	Vergroenen schoolplein
SUB20.0030	St. Jozefschool	Regeling subsidiëring vergroening schoolpleinen 2019 e.v.	€ 4.999,00	Vergroenen schoolplein
SUB20.0122	Stichting Ondersteuning Livemuziek	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 9.583,20	Coördinatie activiteiten Wageningse Cultuurzomer
SUB20.0123	Sportraad Wageningen	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 20.000,00	Uitvoering Wageningse Sport en Beweegakkoord
SUB20.0180	VGGM	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 33.025,00	Uitvoering diverse taken verplichte GGZ 2020
SUB20.0191	<i>Particulier</i>	Visie buitengebied en de cultuurhistorische waardenkaart	€ 10.000,00	Pilotproject de Nieuwe Nu
SUB20.0198	SOW	Stimulerende maatregelen i.v.m. Covid 19	€ 20.000,00	Organisatie wedstrijd culturele initiatieven binnenstad
SUB20.0117	Gemeente Ede	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 15.354,00	Regio Deal Foodvalley
SUB16.0191	Gemeente Overbetuwe	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 3.041,35	Realisatie Klompepad XL
Totaal			€ 276.622,30	

Jaarlijkse subsidies vanaf € 1.000				
ZaakID	Afzender	Beleidsregels	Subsidiebedrag	Activiteit
SUB19.0076	St. Historisch Museum de Casteelse Poort	Cultuur	€ 41.603,00	Museumactiviteiten
SUB19.0094	De Bibliotheek	Cultuur	€ 1.022.157,04	Culturele activiteiten en onderhoud
SUB19.0094	De Bibliotheek	Cultuur	€ 36.378,96	Culturele activiteiten en onderhoud
SUB19.0168	Junushoff	Cultuur	€ 1.040.959,00	Culturele activiteiten en onderhoud
SUB19.0035	Stichting Slachtofferhulp	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 11.247,00	Uitvoering activiteiten Werkgebied Oost
SUB19.0081	PPO De Link	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 8.672,00	Subsidie schoolbegeleiding De Montessorischool
SUB19.0053	Schoolvereniging voor basisonderwijs Wageningen	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 8.388,00	Subsidie schoolbegeleiding Piekschool
SUB19.0052	SKOVV	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 7.344,00	Subsidie schoolbegeleiding Kardinaal Alfrinkschool
SUB19.0080	PPO De Link	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 4.320,00	Subsidie schoolbegeleiding OBS de Wereld
SUB19.0102	PPO De Link	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 10.944,00	Subsidie schoolbegeleiding OBS de Nijenoord
SUB19.0065	SKOVV	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 7.128,00	Subsidie schoolbegeleiding St Jozefschool
SUB19.0079	Stichting PPO De Link	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 5.652,00	Subsidie schoolbegeleiding OBS de Tarthorst
SUB19.0078	Stichting PPO De Link	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 3.348,00	Subsidie schoolbegeleiding SBO de Dijk
SUB19.0098	Stichting Trivium	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 3.204,00	Subsidie schoolbegeleiding de Bijenkorf
SUB19.0060	Stichting Trivium	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 7.236,00	Subsidie schoolbegeleiding Margrietschool
SUB19.0097	Stichting Trivium	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 10.728,00	Subsidie schoolbegeleiding Johan Frisoschool
SUB19.0099	Wageningse schoolvereniging	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 8.028,00	Subsidie schoolbegeleiding Brinkschool
SUB19.0101	Stichting Pallas	Nadere regels Subsidie Schoolbegeleiding Wageningen	€ 6.624,00	Subsidie schoolbegeleiding de Zwaneridder
SUB19.0090	IVN	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 141.552,00	Natuur-en milieueducatie het Groene Wiel

SUB19.0090	IVN	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 21.293,04	Natuur-en milieueducatie het Groene Wiel
SUB19.0090	IVN	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 15.968,04	Natuur-en milieueducatie het Groene Wiel
SUB19.0090	IVN	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 10.646,04	Natuur-en milieueducatie het Groene Wiel
SUB19.0090	IVN	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 5.322,00	Natuur-en milieueducatie het Groene Wiel
SUB19.0090	IVN	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 15.968,04	Natuur-en milieueducatie het Groene Wiel
SUB19.0019	Halt	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 10.620,00	Voorlichtingsactiviteiten 2020
SUB20.0025	VGGM	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 34.557,00	Huisvestingskosten consultatiebureau voor de JGZ 0-4 jaar
SUB19.0119	VGGM	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 10.670,40	Stevig ouderschap en Indicatie huisbezoeken
SUB19.0119	VGGM	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 9.435,20	Stevig ouderschap en Indicatie huisbezoeken
SUB19.0153	Stadsboerderij Wageningen	Programmakaarten voor economische ontwikkeling	€ 2.500,00	Activiteiten Stadsboerderij
BB19.0301	St.. NCHC 1945 Wageningen	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 162.958	Organisatie van activiteiten op 4/5 mei, educatieve activiteiten en personele kosten.
BB19.0301	St.. NCHC 1945 Wageningen	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 18.686	
SUB20.0107	Stichting Belmonte Arboretum	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 19.000,00	Onderhoud bomen 2020
SUB20.0028	Solidez	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 127.042,00	VVE coördinatie
SUB19.0163	Solidez	Samen Wageningen	€ 28.300,00	Mantelzorgcompliment
SUB20.0026	Comité Open Monumentendag	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.750,00	Open Monumentendag
SUB19.0170	Woon Advies Commissie	Verleend op basis van gemeentelijke begroting	€ 1.830,00	Activiteiten WAC
SUB19.0049	Hospice Wageningen Renkum	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 26.311,00	Subsidie huishoudelijke hulp 2020
SUB19.0068	St. Radio en televisie omroep Wageningen	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 28.000,00	Activiteiten Omroep 2020
SUB19.043	G.M.H. Mason B.V.	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 70.046,00	Subsidie Opheusdense Veer
SUB19.0046	Basketbalvereniging Pluto	Subsidieregeling verenigingen/hoofdgebruikers gemeenschappelijke zaalsportaccomodaties	€ 15.500,00	Beheer sportzaal de Tarthorst
SUB19.0044	Sportvereniging de Waag	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 12.663,00	Sportactiviteiten De Waag
SUB19.0042	Wageningse Watervrienden	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 25.673,00	Huur zwembad de Bongerd

SUB19.003 2	Wageningse Zwem- en Poloclub de Rijn	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 87.350,00	Huur zwembad de Bongerd 2020
SUB20.000 2	KV Wageningen	Subsidierегeling verenigingen/hoofdgebruikers gemeenschappelijke zaalsportaccomodaties	€ 14.346,00	Beheer sporthal het Binnenveld
SUB19.008 4	Gymnastiekvereniging Impuls	Subsidierегeling verenigingen/hoofdgebruikers gemeenschappelijke zaalsportaccomodaties	€ 17.702,40	Gebruik zaalsportaccommodatie de Vlinder
SUB19.008 5	Volleybalvereniging Invicta	Subsidierегeling verenigingen/hoofdgebruikers gemeenschappelijke zaalsportaccomodaties	€ 13.276,80	Gebruik zaalsportaccommodatie de Vlinder
SUB19.008 7	Volleybalvereniging Scylla	Subsidierегeling verenigingen/hoofdgebruikers gemeenschappelijke zaalsportaccomodaties	€ 39.830,40	Gebruik zaalsportaccommodatie de Vlinder
SUB19.008 6	Badmintonvereniging de Kantjils	Subsidierегeling verenigingen/hoofdgebruikers gemeenschappelijke zaalsportaccomodaties	€ 17.702,40	Gebruik zaalsportaccommodatie de Vlinder
SUB19.010 6	Stichting BEA	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 6.697,00	Onderhoud kunstgrasveld (B-veld)
SUB19.010 9	Stichting Rood-Groen	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 3.348,50	Onderhoud kunstgrasveld
SUB19.010 0	Stichting Ketwich Verschuur	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 3.348,50	Onderhoud kunstgrasveld
SUB19.010 5	Stichting BEA	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 6.697,00	Onderhoud kunstgrasveld (A-veld)
SUB19.007 4	Stichting WVV	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 6.697,00	Onderhoud kunstgrasveld
SUB19.016 4	St. Regionaal bureau voor Toerisme	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 29.742,75	Marketing en promotie activiteiten voor Wageningen 2020
SUB19.016 1	St. SFW	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 4.350	Activiteiten SFW 2020
SUB19.017 4	St. Ondersteuning Livemuziek Wageningen	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 75.000,00	Uitvoering Popupop
SUB20.001 7	Wageningen Werkt Duurzaam	Convenant Wageningen Werkt Duurzaam	€ 20.000,00	Stimulering energiebesparing en duurzame energie bij bedrijven/ instellingen in Wag.
SUB19.017 1	Stichting Rijnsoevervaarten	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 1.000,00	Vaarseizoen de Blauwe Bever 2020
Totaal			€ 3.407.340,51	

Bevoorschotting subsidie vanaf € 1.000				
ZaakID	Afzender	Beleidsregels	Subsidiebedrag	Activiteit
SUB16.0267	Sportservice Ede	Nadere regels buurtsportcoaches 2017-2020	€ 129.396,00	Buurtsportcoaches 2020
SUB18.0092	Stichting PPO de Link	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 57.261,50	Subsidie onderwijsachterstanden OBS de Tarthorst 2020
SUB18.0091	Stichting PPO de Link	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 57.261,50	Subsidie onderwijsachterstanden OBS de Wereld 2020
SUB18.0133	Wageningse Uitdaging	Geen beleid/nadere regels van toepassing	€ 10.000,00	Diverse activiteiten 2020
SUB18.0115	Atletiekvereniging Pallas	Subsidie op basis van gemeentelijke begroting	€ 16.464,00	Gebruik atletiekbaan de Bongerd 2020
SUB17.0027	Stichting Liberation Route Europe	Programmakaarten voor economische ontwikkeling	€ 5.000,00	Participatie st. Liberation Route Europe 2020
SUB18.0178	Stichting MEE	Beleidskader Samen Wageningen	€ 147.760,85	Onafhankelijke cliëntondersteuning 2020
Totaal			€ 423.143,85	

Begrippenlijst

Begrippenlijst

In onderstaande tabel is voor een aantal begrippen in de jaarstukken een omschrijving van dat begrip opgenomen.

Begrip	Omschrijving
Activa	De activa geven de bezittingen van een gemeente weer en staan op de balans.
Afschrijving	De uitgaven aan activa worden over meer jaren verdeeld en niet in één keer in de exploitatie opgenomen. De afschrijvingen betreffen de jaarlijkse waardevermindering van de investering.
Balans	De balans toont een overzicht van de bezittingen, de schulden en het eigen vermogen van de gemeente op een bepaald moment.
Baten en Lasten (stelsel van)	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
BBV	Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente aan moet voldoen.
Deelneming	Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.
Dividend	Periodieke uitkering van winst aan de aandeelhouders van een onderneming.
EMU-saldo	Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid voor de unie van landen die de euro als betaalmiddel hebben (Economische en Monetaire Unie).
Gemeentefonds (algemene uitkering)	Uitkering van het Rijk die de gemeenten in principe vrij mogen besteden. Dit ter onderscheid van doeluitkeringen met een gebonden besteding.
Grondexploitatie	Een grondexploitatie bevat een berekening van de kosten en opbrengsten van gemeentelijke grondontwikkelingsplannen.
Jaarrekening	De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit de balans, het overzicht van baten en lasten en toelichtingen daarop.
Jaarstukken	De jaarstukken is de totale verantwoording die over een boekjaar wordt afgelegd en bestaat uit een jaarverslag, een jaarrekening en overige informatie.
Jaarverslag	Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen jaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen.
Kapitaallasten	Investeringen in vaste activa (zoals de aanschaf van een gebouw) leiden tot afschrijvingen en rentekosten. Samen vormen de afschrijvingen en de rentekosten de kapitaallasten. De afschrijvingen betreffen de jaarlijkse waardevermindering van de investering. Door middel van de afschrijving worden lasten van de investering uitgespreid over de jaren dat er van de investering gebruik wordt gemaakt. De rente betreft het geleende geld dat bestemd wordt om de investering te financieren. Gemeente Wageningen gebruikt hiervoor integrale financiering waardoor voor iedere investering hetzelfde rentepercentage (de omslagrente) wordt gebruikt.
Kengetal: Belastingcapaciteit	Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van belastingcapaciteit is hier: woonlasten van een meerpersoonshuishouden, opgebouwd uit OZB, afvalstoffen- en rioolheffing.
Kengetal: Grondexploitatie	Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.
Kengetal: Kapitaallastenratio	De kapitaallastenratio is de verhouding van de kapitaallasten ten opzichte van de totale exploitatielasten.
Kengetal: Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen.
Kengetal: Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen geeft inzicht in de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen, waarbij de verstrekte leningen niet mee worden genomen in de schuldenlast.

Kengetal: Solvabiliteitsratio	De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.
Kengetal: Structurele exploitatieruimte	De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten.
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op publiekrechtelijke grondslag (bijv. leges paspoort, leges rijbewijs). Leges zijn retributies maar worden wettelijk tot de belastingen gerekend. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.
Overhead	De kosten van werkzaamheden of faciliteiten die een indirecte relatie vertonen met de prestaties (v.b. leidinggeven, afdelingsadministratie of huisvesting).
Passiva	De bronnen waarmee de activa gefinancierd zijn, zoals vreemd vermogen of eigen vermogen.
Planning- en controlcyclus	De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken en verifiëren van budgetten. Hiervoor wordt ook wel de term begrotingscyclus gebruikt.
Product	Eenheid waarin de programma's in gemeente Wageningen zijn onderverdeeld.
Programma	Een samenhangende verzameling van doelen, activiteiten en middelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten.
Reserve	Een reserve is onderdeel van het eigen vermogen van de gemeente. Reserves worden onderverdeeld in algemene reserves en reserves met een specifieke bestemming (bestemmingsreserves).
Specifieke uitkering	Rechtstreekse uitkering van het Rijk aan een lagere overheid te besteden aan een specifiek doel.
Stelsel van baten en lasten	Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, wat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, dienen inkomsten en uitgaven worden toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan.
Verbonden partij	Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
Voorziening	Een voorziening is een reservering voor toekomstige verplichtingen. Voorzieningen worden als vreemd vermogen gezien omdat de middelen niet vrij beschikbaar zijn, maar gebonden aan specifieke voorschriften.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds de aangegeven risico's